

ผลของกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ตามแนวรูปแบบ ทีม เกม ท้าวมั่นที่มีต่อการ
พัฒนาความรู้เรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลของนักเรียนระดับ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

นางสาวประไพพิมพ์ สุขพลี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

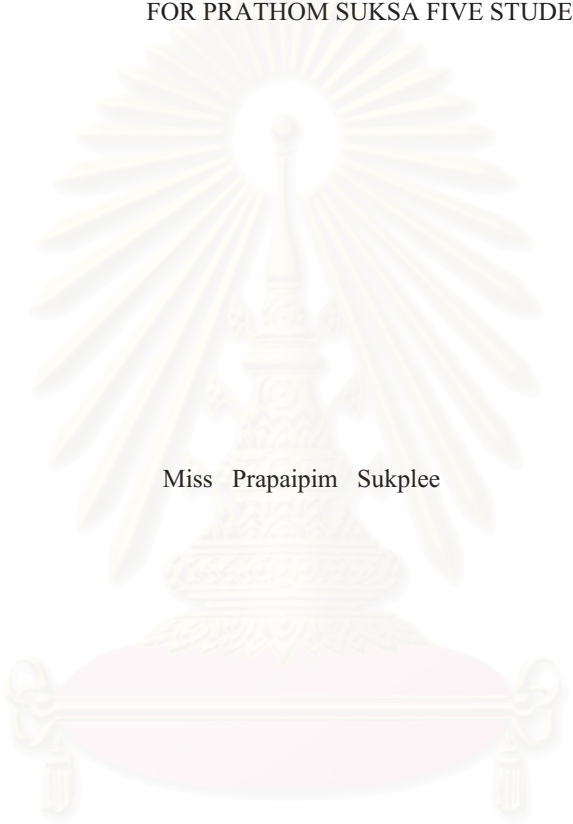
สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชา หลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา

คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2550

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

EFFECTS OF USING COOPERATIVE LEARNING ACCORDING TO THE TEAM
GAME TOURNAMENT MODEL IN THE DEVELOPMENT OF COMMUNICATIVE
KNOWLEDGE FOR INTERPERSONAL RELATIONSHIP
FOR PRATHOM SUKSA FIVE STUDENTS

Miss Prapaipim Sukplee

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education program in Elementary Education
Department of Curriculum, Instruction, and Educational Technology

Faculty of Education
Chulalongkorn University

Academic Year 2007

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ผลของกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตาม
แนวรูปแบบ ทิม เกม หัวนามันท์ ที่มีต่อการพัฒนาความรู้เรื่อง
การสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลของ
นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

โดย

นางสาวประไพพิมพ์ สุขพลี

สาขาวิชา

ประถมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ ดร. บุรวัฒน์ กล้ายมงคล

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณะบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. พงษ์ ธีรบรรณพิทักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สาลี ทองธวิ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร. บุรวัฒน์ กล้ายมงคล)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ พชรวรรณ จันทรางศู)

ประไพพิมพ์ สุขพลี: ผลของกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวรูปแบบ ทีม เกม
 ทั่วหน้ามันท์ ที่มีต่อการพัฒนาความรู้เรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลของนักเรียน
 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (EFFECTS OF USING COOPERATIVE LEARNING ACCORDING TO
 THE TEAM GAME TOURNAMENT MODEL IN THE DEVELOPMENT OF COMMUNICATIVE
 KNOWLEDGE FOR INTERPERSONAL RELATIONSHIP FOR PRATHOM SUKSA FIVE
 STUDENTS) อ. ที่ปรึกษา: อ. ดร. ชูวัฒน์ ศ้ายมงคล, 157 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความรู้เรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลของ
 นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวรูปแบบ ทีม เกม ทั่วหน้ามันท์ กลุ่ม
 ตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2550 ในโรงเรียนพญาไท จำนวน 88 คน เครื่องมือที่ใช้ในการ
 วิจัยประกอบด้วย แบบวัดความรู้เรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล และแบบวัดความสามารถใน
 การอธิบายการพูดเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การ
 ทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้การสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลหลังเรียน ของนักเรียนใน
 กลุ่มทดลองสูงกว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้การสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล ก่อนเรียนของ
 นักเรียนในกลุ่มทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05
2. ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอธิบายการพูดเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลใน
 สถานการณ์ต่างๆ หลังเรียน ของนักเรียนในกลุ่มทดลอง สูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอธิบายวิธีการ
 พูดเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลก่อนเรียน ของนักเรียนในกลุ่มทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา...หลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา

สาขาวิชา...ประถมศึกษา.....

ปีการศึกษา...2550.....

ลายมือชื่อนิสิต.....ประไพพิมพ์ สุขพลี.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....อ.ชูวัฒน์ ศ้ายมงคล.....

##4783699127 : MAJOR ELEMENTARY EDUCATION

KEY WORD: TEAM GAME TOURNAMENT / COMMUNICATION

PRAPAIPIM SUKPLEE: EFFECTS OF USING COOPERATIVE LEARNING ACCORDING TO THE TEAM GAME TOURNAMENT MODEL IN THE DEVELOPMENT OF COMMUNICATIVE KNOWLEDGE FOR INTERPERSONAL RELATIONSHIP FOR PRATHOM SUKSA FIVE STUDENTS. THESIS ADVISOR: YURAWAT KLAIMONKOL. Ph.D. 157 pp.

The purpose of this research was to develop the communicative knowledge for interpersonal relationship of Prathom Suksa five students by using the cooperative learning according to the Team Game Tournament model. The samples were 88 students of Prathom Suksa five in the academic year 2007 at Prayathai School. The research instruments included the knowledge of the interpersonal relationship test and the ability for explain about the interpersonal relationship test. Data was analyzed by using t-test

The results were as follows:

1. The post-test knowledge of the sample group mean score of the interpersonal communication relationship was higher than that of the pre-test at the 0.05 level of significance.
2. The post-test ability of the sample group mean score of the interpersonal communication relationship was higher than that of the pre-test at the 0.05 level of significance.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Department Curriculum, Instruction and Educational Technology

Field of student .Elementary: ...Education.....

Academic year: .....2007.....

Student's signature: Prapai Pim Sukplee

Advisor's signature: Yurawat K.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีจากความกรุณาของ อาจารย์ ดร. ยุรวิวัฒน์ คล้ายมงคล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่คอยให้คำปรึกษา คอยให้คำแนะนำและแก้ไขในข้อบกพร่องต่างๆ อันเป็นประโยชน์แก่งานวิจัย ด้วยความเมตตากรุณา และด้วยความเอาใจใส่เสมอมา ทั้งยังเป็นผู้ให้กำลังใจเมื่อท้อแท้ เป็นผู้กระตุ้นยามเมื่อถอย และปลอบโยนเมื่อผิดหวังหรือเจอกับปัญหา รวมไปถึงส่งเสริมให้ได้รับประสบการณ์ต่างๆที่เป็นประโยชน์ทั้งในการเรียนและในการดำเนินชีวิต ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. สำลี ทองธิว ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ พชรวรรณ จันทรางศุ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ เป็นอย่างสูงที่กรุณาตรวจสอบให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้สละเวลาในการตรวจพิจารณา ให้ข้อเสนอแนะ และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ และเอกสารที่ใช้ในการวิจัยจนมีความสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้บริหาร โรงเรียน และคณะครูทุกท่านโรงเรียนพญาไท ที่ให้ความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบใจนักเรียนทุกคนที่เข้าร่วมกิจกรรมด้วยความสนใจ พร้อมทั้งให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่สนับสนุนทั้งกำลังใจและกำลังทรัพย์ให้ผู้วิจัยได้ศึกษาเล่าเรียนจนสำเร็จ ขอขอบคุณ เพื่อนร่วมเรียนที่แสนดีทุกคน รุ่นพี่ที่น่ารัก ที่คอยให้กำลังใจ และให้ความช่วยเหลืออย่างดีเสมอมาจนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จได้ในวันนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
สมมติฐานของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่จะได้รับ.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
ทฤษฎีชีวิต.....	12
ทฤษฎี.....	12
ความหมายของทฤษฎีชีวิต.....	13
องค์ประกอบของทฤษฎีชีวิต.....	14
การพัฒนาทฤษฎีชีวิต.....	17
การสื่อสาร.....	17
ความหมายของการสื่อสาร.....	18
วัตถุประสงค์ของการสื่อสาร.....	18
องค์ประกอบของการสื่อสาร.....	19
รูปแบบและประเภทของการสื่อสาร.....	20

บทที่	หน้า
วิธีการสื่อสารข้อความหรือสื่อสาร.....	21
ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ.....	22
สัมพันธภาพ.....	22
ความหมายของสัมพันธภาพ.....	22
องค์ประกอบของการสร้างสัมพันธภาพ.....	23
การรักษาสัมพันธภาพ.....	25
การสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล.....	27
การสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล.....	28
การพูดดีในการทำงานร่วมกัน.....	29
การพูดชมในการทำงานร่วมกัน.....	32
การพูดเพื่อสร้างบรรยากาศในการทำงานร่วมกัน.....	33
การพูดเพื่อแสดงความคิดเห็นในการทำงานร่วมกัน.....	35
การพูดเพื่อโต้แย้งในการทำงานร่วมกัน.....	38
การพูดเพื่อคลี่คลายปัญหาความขัดแย้งในการทำงานร่วมกัน.....	40
การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม.....	46
แนวคิดและหลักการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม.....	46
ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม.....	47
ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม.....	48
องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม.....	49
ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม.....	51
ประเภทของการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม.....	52
การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมรูปแบบ ที จี ที.....	53
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	58
3 วิธีดำเนินงานวิจัย.....	60
การศึกษาข้อมูลขั้นพื้นฐาน.....	60
การออกแบบการวิจัย.....	64

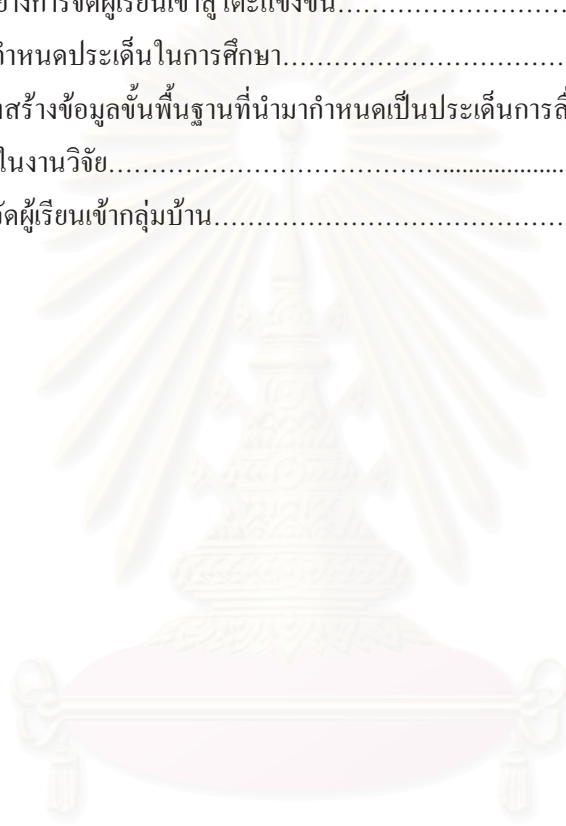
บทที่	หน้า
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	65
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	68
การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล.....	80
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	82
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	86
สรุปผลการวิจัย.....	86
การอภิปรายผลการวิจัย.....	87
ข้อสังเกตจากการวิจัย.....	90
ข้อเสนอแนะในการนำงานวิจัยไปใช้.....	91
ข้อเสนอแนะในการทำงานวิจัยครั้งต่อไป.....	92
รายการอ้างอิง.....	93
ภาคผนวก.....	97
ภาคผนวก ก.....	98
ภาคผนวก ข.....	100
ภาคผนวก ค.....	117
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	157

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 การเปรียบเทียบวิธีแก้ปัญหาความขัดแย้ง แบบการแก้ปัญหาร่วมกัน กับ การแก้ปัญหาแบบแพ้-ชนะ.....	40
3.1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้การสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของกลุ่ม ตัวอย่างประชากร.....	65
3.2 ตารางการแสดงผลการแบ่งผู้เรียนในกลุ่มทดลอง.....	66
3.3 โครงสร้างข้อคำถามในแบบวัดความรู้การสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล.....	68
3.4 โครงสร้างคำถามของ แบบวัดความสามารถในการอธิบายวิธีการพูดเพื่อรักษาสัมพันธภาพ ระหว่างบุคคล.....	73
3.5 รายละเอียดส่วนประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนในกลุ่มทดลองและนักเรียน ในกลุ่มควบคุม.....	75
3.6 วันและเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูลการวิจัย.....	81
4.1 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพ ระหว่างบุคคลก่อนเรียน ของนักเรียนในกลุ่มทดลองกับค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เรื่องการ สื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลหลังเรียน ของนักเรียนในกลุ่มทดลอง.....	84
4.2 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนวัดความสามารถในการอธิบายวิธีการพูดเพื่อ รักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลก่อนเรียน ของนักเรียนในกลุ่มทดลอง กับค่าเฉลี่ยคะแนนวัด ความสามารถในการอธิบายวิธีการพูดเพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลหลังเรียนของ นักเรียนในกลุ่มทดลอง.....	85

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 การจัดกลุ่มผู้เรียนเข้ากลุ่มบ้าน.....	55
2.2 ตัวอย่างการจัดผู้เรียนเข้าสู่โต๊ะแข่งขัน.....	57
3.1 การกำหนดประเด็นในการศึกษา.....	61
3.2 โครงสร้างข้อมูลขั้นพื้นฐานที่นำมากำหนดเป็นประเด็นการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพ ที่ใช้ในงานวิจัย.....	62
3.3 การจัดผู้เรียนเข้ากลุ่มบ้าน.....	67

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยในยุคปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ มากมายทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม รวมไปถึงความเจริญทางวัตถุ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่เข้ามามีบทบาทในการดำเนินชีวิตของคนในสังคมมากขึ้น คนในสังคมหลายๆคนจึงต้องการที่จะผลักดันตนเองให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีงานที่มั่นคง มีรายได้สูง เพื่อให้เพียงพอที่จะใช้ในการดำเนินชีวิต ดังนั้นสิ่งที่ตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้คือ การแข่งขันของคนที่ต้องมีมากขึ้นตามไปด้วย ทั้งนี้ก็เพื่อความอยู่รอดและการที่จะทำให้ชีวิตอยู่รอดในสังคมที่มีแต่ความเปลี่ยนแปลงในขณะนี้ได้นั้น ก็จำเป็นต้องมีทักษะด้านอื่นๆ ที่นอกเหนือจากความรู้ที่มีอยู่ในตำรา ทักษะอื่นๆ ในที่นี้หมายถึง ทักษะที่ใช้ในการดำเนินชีวิต เช่น ทักษะการตัดสินใจ ทักษะในการแก้ปัญหาต่างๆ หรือแม้แต่ทักษะในการสร้างสัมพันธภาพและการรักษาสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นด้วยเพราะการดำเนินชีวิตประจำวันของคนเราอาจมีเหตุการณ์ต่างๆ ที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้เสมอ ทักษะเหล่านี้จึงมีความจำเป็นอย่างมาก

ดังนั้นการให้การศึกษาแก่เด็กในยุคปัจจุบันก็ควรจะต้องสอนให้เยาวชนมีความรู้เกี่ยวกับทักษะในการดำเนินชีวิตด้วย กล่าวคือการจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กในยุคปัจจุบันต้องมีการปรับปรุง ให้เท่าทันกับสิ่งที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป เพราะสังคมไทยในขณะนี้กำลังเผชิญปัญหาอย่างหนัก เด็กและเยาวชนรุ่นใหม่มีความเสี่ยงอย่างมากในการที่จะถูกชักจูงในทางที่ผิด จากสิ่งยั่วยุต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสถานบันเทิง สื่อลามก ยาเสพติด อินเทอร์เน็ต เกมคอมพิวเตอร์ และอื่นๆ อีกมากมาย ประกอบกับระบบการศึกษาที่ผ่านมาไม่ได้เน้นการจัดการเรียนการสอนให้เด็กมีความรู้เกี่ยวกับทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต แต่เน้นที่เนื้อหาของตำราเรียนเป็นสำคัญ จึงทำให้เด็กไม่ได้เรียนรู้สิ่งที่เป็นจริง หรือเกิดขึ้นจริงในสังคม เด็กจึงถูกชักจูงไปในทางที่ผิดได้อย่างง่ายดาย

การที่เราจะสร้างเด็กไทยรุ่นใหม่ให้มีความสามารถในการปรับตัวให้อยู่รอดในสังคมได้อย่างปลอดภัยนั้นก็ต้องจัดการศึกษาให้เด็กได้รู้เท่าทัน คือต้องเพิ่มพูนความรู้ในเรื่องของทักษะชีวิตให้กับเด็กด้วย ทักษะชีวิตหมายถึง ความสามารถที่มนุษย์มีติดตัวมาแต่กำเนิดเป็นความสามารถในการเรียนรู้จากตนเองและผู้อื่น รวมไปถึงสิ่งแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและสังคมมนุษย์เป็นผู้สร้างขึ้น เป็น

ความสามารถที่ประกอบไปด้วยความรู้ เจตคติ และทักษะการจัดการกับชีวิตของตนเองจัดการกับปัญหา และสภาพแวดล้อมต่างๆได้ (วนิดา ขาวมงคล, 2546)

องค์การอนามัยโลก (WHO,1997) ได้จัดองค์ประกอบของทักษะชีวิตที่สำคัญไว้ 10 องค์ประกอบที่สำคัญ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ องค์ประกอบที่หนึ่ง การตัดสินใจ (decision marking) เป็นสิ่งที่ช่วยก่อให้เกิดการตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ในชีวิตเป็นความสามารถในการรับรู้ปัญหาโดยรู้สาเหตุของปัญหาแล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อหาทางเลือกที่เหมาะสม องค์ประกอบที่สอง การแก้ปัญหา (problem solving) เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาต่างๆ ในชีวิตโดยเฉพาะปัญหาที่ยาก องค์ประกอบที่สาม ความคิดสร้างสรรค์ (creative thinking) เป็นความสามารถในการคิดกว้างขวางไม่ติดกรอบ องค์ประกอบที่สี่ ความคิดอย่างมีวิจารณญาณ (critical thinking) เป็นความสามารถในการวิเคราะห์ แยกแยะข้อมูลข่าวสาร และปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง องค์ประกอบที่ห้า การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (effective communication) เป็นความสามารถของบุคคลในการใช้คำพูด และภาษาท่าทางที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ เพื่อให้ผู้อื่นได้รับรู้ถึงความคิดของตนเอง องค์ประกอบที่หก ทักษะการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (interpersonal relationship) เป็นความสามารถในการที่จะรักษาสัมพันธภาพอันดีระหว่างบุคคลอื่น และสามารถรักษาความสัมพันธ์อันดีนั้นไว้ องค์ประกอบที่เจ็ด ความตระหนักรู้ในตน (self-awareness) เป็นการยอมรับตนเอง รู้ข้อดี และข้อด้อยของตนเอง รู้ว่าตนเองต้องการอะไร และไม่ต้องการอะไร องค์ประกอบที่แปด ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (empathy) เป็นความสามารถในการเข้าใจผู้อื่นที่มีความแตกต่างจากเรา องค์ประกอบที่เก้า การจัดการกับอารมณ์ (coping with emotional) เป็นความสามารถในการรู้และเข้าใจในอารมณ์ของตนเอง รวมไปถึงผู้อื่นเพื่อตอบสนองต่ออารมณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม องค์ประกอบที่สิบ การจัดการกับความเครียด (coping with stress) เป็นความสามารถในการรู้ถึงสาเหตุของความเครียด และรู้แนวทางในการจัดการหรือควบคุมความเครียดที่เกิดขึ้น

กรมสุขภาพจิต (2543) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของทักษะชีวิตไว้ดังนี้ องค์ประกอบที่หนึ่ง ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ (critical Thinking) เป็นความสามารถที่จะวิเคราะห์ แยกแยะข้อมูล ข่าวสาร ปัญหา และสถานการณ์ต่างๆ รอบตัว องค์ประกอบที่สอง ความคิดสร้างสรรค์ (creative thinking) เป็นความสามารถในการคิดออกไปอย่างกว้างขวาง โดยไม่ยึดติดอยู่ในกรอบ องค์ประกอบที่สาม ความตระหนักรู้ในตน (self awareness) เป็นความสามารถในการค้นหา และเข้าใจจุดดี จุดด้อยของตนเอง และความแตกต่างจากบุคคลอื่น องค์ประกอบที่สี่ ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (emphaty) เป็นความสามารถในการเข้าใจความรู้สึก และเห็นอกเห็นใจบุคคลที่แตกต่างจากเรา องค์ประกอบที่ห้า ความภูมิใจในตนเอง (self esteem) เป็นความรู้สึกว่าตนเอง มีคุณค่า ค้นพบและภูมิใจในความสามารถด้านต่างๆ ของตนโดย

ไม่มุ่งสนใจแต่เรื่องรูปร่างหน้าตา เส้นผม หรือ ความสามารถทางเพศ องค์ประกอบที่หก เป็นความรับผิดชอบต่อสังคม (social responsibility) เป็นความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและมีส่วนรับผิดชอบต่อในความเจริญหรือความเสื่อมของสังคม องค์ประกอบที่เจ็ด การสร้างสัมพันธภาพ (interpersonal relationship) เป็นความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่น และสามารถรักษาความสัมพันธ์อันดีนั้นไว้ได้ องค์ประกอบที่แปด การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (communication) เป็นความสามารถในการใช้คำพูดและภาษาท่าทางเพื่อการสื่อสารความรู้สึกและความคิด ให้ผู้อื่นรับรู้ และสามารถรับรู้ความรู้สึกและความคิดของอีกฝ่ายได้ องค์ประกอบที่เก้า การตัดสินใจ (decision making) เป็นความสามารถรับรู้ปัญหา และสามารถที่จะวิเคราะห์สิ่งที่เกิดขึ้นและตัดสินใจเลือกวิธีที่จะแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม องค์ประกอบที่สิบ การแก้ไขปัญหา (problem solving) เป็นความสามารถในการแก้ไขปัญหา ที่เกิดขึ้น โดยใช้วิธีการที่ถูกต้องและเหมาะสม องค์ประกอบที่สิบเอ็ด การจัดการกับอารมณ์ (coping with emotion) เป็นความสามารถในการรับรู้ว่ามีผลกระทบต่อกิจกรรมด้านใด และสามารถจัดการกับอารมณ์ที่เกิดขึ้นนั้นได้อย่างเหมาะสม องค์ประกอบที่สิบสอง การจัดการกับความเครียด (coping with stress) เป็นความสามารถในการจัดการกับความเครียดที่เกิดขึ้นอย่างถูกวิธี และเหมาะสม รวมไปถึงการป้องกันความเครียดด้วย

จากองค์ประกอบของทักษะชีวิตที่กล่าวมา มีผู้สนใจและทำการศึกษาทักษะชีวิตในเรื่องต่างๆ ดังนี้ อัสพรสิริ เอี่ยมประชา (2542) ได้พัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พรณวิภา บรรณเกียรติ (2543) ได้ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาสุขภาพจิตของนักศึกษาพยาบาล ในด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง และการแสดงออกที่เหมาะสม นพวรรณ วงศ์วิชัยวัฒน์ (2547) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาทักษะชีวิตในการปฏิบัติตนให้รอดพ้นจากปัญหาสังคม 4 ปัญหาได้แก่ ยาเสพติด เพศ วัตถุนิยม และอินเทอร์เน็ต จากงานวิจัยที่ได้กล่าวมานั้น จะเห็นได้ว่า มีนักวิจัยหลายท่านที่สนใจในเรื่องของการพัฒนาทักษะชีวิต โดยได้หยิบยกเอาองค์ประกอบของทักษะชีวิต ในเรื่องที่ตนเองสนใจหรือเรื่องที่เป็นปัญหาในขณะนั้นมาจัดทำเป็นโปรแกรมการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาให้เกิดทักษะชีวิตให้กับเด็ก ซึ่งในปัจจุบันผู้วิจัยพบว่า มีปัญหาที่สำคัญสองประการและควรที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ นั่นก็คือปัญหาแรกเป็นปัญหาเกี่ยวกับการสื่อสารไม่ว่าจะเป็นการสื่อข้อความที่ผิดพลาด การใช้คำพูดที่ทำให้ไม่เข้าใจกัน รวมไปถึงการพูดที่ไม่ถนอมน้ำใจกันทำให้เกิดเรื่องร้ายแรงต่างๆ เช่นการได้รับบาดเจ็บหรือบางที่อาจถึงแก่ชีวิตก็มี ตัวอย่างข่าวจากทางหน้าหนังสือพิมพ์ (หนังสือพิมพ์คมชัดลึก, 2550) ที่ว่ามีผู้ปกครองทำร้ายร่างกายเด็ก เนื่องมาจากการเล่นเกมสล็อตเลียนรายการโทรทัศน์รายการหนึ่ง สาเหตุเกิดจากเด็กเล่นเกมเลียนแบบรายการโทรทัศน์ ซึ่งมีการแข่งขันกันแล้วเกิดไม่พอใจกันเนื่องจากเป็นฝ่ายแพ้แล้วถูกล้อเลียน เด็กคนที่

ถูกล้อเลียนก็ไปบอกผู้ปกครอง เมื่อผู้ปกครองได้ฟังว่าลูกของตนถูกล้อเลียน จึงเกิดความ โหมโหจึงได้ไปทำร้ายร่างกายเด็กที่ล้อเลียนลูกของตน จนเด็กคนนั้นบาดเจ็บสาหัส อีกหนึ่งตัวอย่าง (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 2548) เกิดเหตุยิงกันเสียชีวิตที่ปั้มน้ำมันสาเหตุ เพียงเพราะไม่พอใจคำพูดเพียงไม่กี่คำจะเห็นได้ว่าจากตัวอย่างที่กล่าวมานั้นเป็นเรื่องร้ายๆที่เกิดขึ้นจากการสื่อสารที่ไม่เข้าใจกันและการสื่อสารที่ไม่รักษาสัมพันธภาพทั้งที่จริงแล้วเรื่องที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องเล็กน้อยซึ่งปัญหาในเรื่องดังกล่าวอาจจะไม่เกิดขึ้นหากบุคคลเหล่านั้นรู้จักวิธีการที่จะสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน รวมไปถึงการใช้คำพูดที่รักษาน้ำใจกันปัญหาที่สองเป็นปัญหาในเรื่องเกี่ยวกับการรักษาสัมพันธภาพ เหตุผลที่การรักษาสัมพันธภาพกับคนที่อยู่รอบตัวเราเป็นสิ่งที่สำคัญและมีความจำเป็นนั้นก็เพราะเราต้องอาศัยอยู่ร่วมกันในสังคมเพื่อความอยู่รอดเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและเมื่ออาศัยอยู่ร่วมกันกับคนหมู่มากก็หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องมีการติดต่อสื่อสารกันมีการฟังพาอาศัยซึ่งกันและกัน ดังนั้นการสื่อสารที่สามารถทำให้บุคคลอื่นเข้าใจและทำให้ได้มาในสิ่งที่ต้องการ โดยที่ไม่กระทบกระเทือนต่อสัมพันธภาพที่ดีกับคนรอบข้าง จึงเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมให้ ประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิตได้ ดังที่ Simcic (2008) ได้กล่าวเอาไว้ว่า บุคคลที่ประสบความสำเร็จในการทำงานนั้นคือบุคคลที่มีสัมพันธภาพที่ดีกับคนรอบข้าง จากเหตุผลที่กล่าวมา ได้ทำให้ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญของการสื่อสารที่ทำให้ตนเองได้มาในสิ่งที่ต้องการ และในขณะที่เดียวกันก็ต้องรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลรอบข้างด้วย จึงต้องการที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ในเรื่องดังกล่าวโดยได้นำเอาสององค์ประกอบนี้มารวมกัน โดยเรียกว่าการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ซึ่งการสื่อสารในชีวิตประจำวันของมนุษย์เรานั้นสามารถทำได้หลายวิธี ไม่ว่าจะเป็นการพูด การเขียนหรือการใช้ภาษาท่าทางต่างๆ แต่สำหรับในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ในเรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพ โดยใช้การพูดเพียงอย่างเดียว เนื่องจากเป็นวิธีที่เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาและเป็นวิธีง่ายไม่ซับซ้อนทำให้ผู้อื่นรับรู้ได้รวดเร็วกว่าการเขียนหรือการใช้ภาษาท่าทางแต่เป็นวิธีทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการสื่อสาร ได้ง่ายกว่าวิธีอื่นเช่นกัน จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงเลือกที่จะพัฒนาความรู้เรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลโดยใช้ภาษาพูด

เนื่องจากวิชาทักษะชีวิตเป็นวิชาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนในทุกๆด้าน โดยเน้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความสามารถในการแก้ปัญหา การคิดวิจารณ์ การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การตระหนักในตนเอง และกลไกการควบคุมอารมณ์ จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับทักษะชีวิตของนพวรรณ วงศ์วิชัยวัฒน์ (2547) ก็ได้ข้อค้นพบว่า การสอนทักษะชีวิตที่ประสบผลสำเร็จนั้น เป็นผลมาจาก การที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกัน มีการฟังพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีการปรึกษาหารือกัน ส่งเสริมให้เกิดความรับผิดชอบในการทำงานของแต่ละคน เรียนรู้ที่จะต้องปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น รวมไปถึงการปรับปรุงแก้ไขงานร่วมกัน

และพากันนำไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการสอนทักษะชีวิตของกองสุศึกษา (2549) ที่ว่าการสอนทักษะชีวิตที่จะให้ได้ผลสำเร็จนั้นควรจะเป็นการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ซึ่งอาจจำแนกออกเป็น การสอนเจตคติ การสอนทักษะ และในกระบวนการการจัดเรียนการสอนนั้นนักเรียนควรจะได้รับ การฝึก ความคิดวิเคราะห์ห้วิจารณ์และความคิดสร้างสรรค์อยู่ในทุกขั้นตอนของการสอน การเรียนการสอน ทักษะชีวิตนักเรียนจะเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเองผ่านกระบวนการเรียนการสอนซึ่งกระบวนการสร้าง ความรู้นี้จะต้องอาศัยประสบการณ์เดิมของนักเรียนเป็นสำคัญ ทำให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง และระหว่างผู้เรียนผู้สอน ทำให้เกิดการขยายตัวของ เครื่องข่ายความรู้ที่ทุกคนมีอยู่ออกไปอย่างกว้างขวาง โดยอาศัยการแสดงออกทางภาษา ได้แก่ การพูด และการเขียน เป็นเครื่องมือในการแลกเปลี่ยน การวิเคราะห์และสังเคราะห์ความรู้เป็นต้น

จากเอกสารที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการเรียนแบบมีส่วนร่วมนั้นเป็นการเรียนที่ส่งเสริมให้ ผู้เรียนพยายามเรียนให้บรรลุเป้าหมายด้วยกัน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น มีผลงานมากขึ้น มีแรงจูงใจที่จะเรียน ผู้เรียนมีความสัมพันธ์ระหว่างกันดีขึ้น มีการใช้เหตุผลที่ดี มีการคิดอย่างมี วิเคราะห์ญาณมากขึ้น ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม น่าจะสามารถนำมาใช้ พัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ในเรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลได้เช่นกัน ซึ่ง งานวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือก การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม รูปแบบ ทีม เกม ทัวนาเมนท์ มา ประยุกต์ใช้ในงานวิจัย เนื่องจากผู้วิจัยเห็นว่ารูปแบบดังกล่าวน่าจะสามารถพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการ พัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้เรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพได้ เพราะรูปแบบดังกล่าวมีลักษณะเด่นคือ เป็นรูปแบบที่ใช้ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพัฒนาทักษะทางสังคม โดยใช้เกม การแข่งขันเป็นตัวสร้างแรงจูงใจในการเรียนให้กับผู้เรียน ประกอบกับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ใน การวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งมีอายุอยู่ระหว่าง 9-10 ปี เป็นวัยที่กำลัง เรียนรู้ ต้องการความท้าทาย และยังต้องการความสนุกสนานในการเรียนรู้ การเรียนโดยใช้เกมการ แข่งขันน่าจะสามารถตอบสนองธรรมชาติ ของผู้เรียนในช่วงอายุนี้ได้ จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึง สนใจที่ศึกษาเรื่อง ผลของกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวรูปแบบ ทีม เกม ทัวนา เม้นท์ ที่มีต่อการพัฒนาความรู้เรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาความรู้เรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวรูปแบบ ทีม เกม ทัวนาเม้นท์

สมมุติฐานของการวิจัย

นพวรรณ วงศ์ชัยวัฒน์ (2547) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาทักษะชีวิตในการปฏิบัติตนให้รอดพ้นจากปัญหาสังคม โดยใช้การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะชีวิตในการปฏิบัติตนให้รอดพ้นจากปัญหาสังคมทั้ง 4 ปัญหา ได้แก่ ยาเสพติด เพศ วัตถุนิยม และอินเทอร์เน็ตของนักเรียนก่อนการทดลองสูงกว่าหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการปฏิบัติตนให้รอดพ้นจากปัญหาสังคมของนักเรียนทั้ง ๆ ปัญหา ได้แก่ ยาเสพติด เพศ วัตถุนิยม และอินเทอร์เน็ต หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่สถิติระดับ .05 และอยู่ในระดับมาก

กิ่งดาว กลิ่นจันทร์ (2536) ได้ศึกษาเรื่อง ผลของการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคการแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกม ที่มีต่อความสามารถในการอ่านเข้าใจความภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังจากทดลองนักเรียนในกลุ่มที่เรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคการแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกมจะมีความสามารถในการอ่านเข้าใจความภาษาไทยสูงกว่ากลุ่มที่เรียนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ภายหลังจากทดลอง นักเรียนในกลุ่มที่เรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคการแข่งขันระหว่างกลุ่มจะมีคะแนนความสามารถในการอ่านเข้าใจความภาษาไทย สูงกว่าก่อนเข้ารับการศึกษาทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อังคณา ชัยมณี (2540) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคการแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจของนักเรียนหลังเข้าร่วม โปรแกรมสูงกว่าเกณฑ์การประเมินหลังเข้าร่วม โปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.1

จากการศึกษาวิจัยงานวิจัยในข้างต้น ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานการวิจัยนี้ ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้เรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังทดลองสูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้เรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอธิบายการพูดเพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ ของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังทดลองสูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอธิบายการพูดเพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรคือ นักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขตที่ 1
2. ตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วย
  - 2.1 ตัวแปรต้น คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้ 2 แบบ
    - 2.1.1 การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวรูปแบบ ทีม เกม ท้าวมั่นที่
    - 2.1.2 การจัดการเรียนรู้แบบปกติ
  - 2.2 ตัวแปรตาม ประกอบด้วย
    - 2.2.1 ความรู้เรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล
3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย คือ การสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ประกอบด้วย เรื่อง การพูดดีในการทำงานร่วมกัน การพูดชมในการทำงานร่วมกัน การพูดเพื่อสร้างบรรยากาศในการทำงานร่วมกัน การพูดเพื่อแสดงความคิดเห็นในการทำงานร่วมกัน การพูดเพื่อโต้แย้งในการทำงานร่วมกัน และการพูดเพื่อคลี่คลายปัญหาความขัดแย้งในการทำงานร่วมกัน
4. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองรวม 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ความรู้เรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจ และความสามารถในการอธิบายวิธีการพูด ที่ทำให้ผู้ฟังเข้าใจถึงข้อความที่ต้องการจะบอกทำให้ผู้ฟังรู้สึกดีต่อผู้พูดและเหมาะสมกับสถานการณ์ ซึ่งประกอบด้วยเรื่องดังต่อไปนี้ การพูดดีในการทำงานร่วมกัน การพูดชมในการทำงานร่วมกัน การพูดเพื่อสร้างบรรยากาศในการทำงานร่วมกัน การพูดเพื่อแสดงความคิดเห็นในการทำงานร่วมกัน การพูดเพื่อโต้แย้งในการทำงานร่วมกัน และการพูดเพื่อคลี่คลายปัญหาความขัดแย้งในการทำงานร่วมกัน ซึ่งวัดได้จากคะแนนความรู้เรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล และคะแนนความสามารถในการอธิบายการพูดเพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ

การพูดชมในการทำงานร่วมกัน หมายถึง การพูดให้กำลังใจคนที่ร่วมกันทำงานในกลุ่มเมื่องานนั้นประสบความสำเร็จ รวมถึงการให้กำลังใจผู้ร่วมงานรายบุคคลเมื่อทำงานได้ดี เพื่อให้ผู้ร่วมงานเกิดความรู้สึกที่ดีต่อกันและมีกำลังใจที่จะทำงานต่อไป

การพูดดีในการทำงานร่วมกัน หมายถึง การให้คำแนะนำหรือตักเตือนเพื่อนร่วมงาน เมื่อการทำงานนั้นเกิดข้อบกพร่อง เพื่อที่ผู้ร่วมงานจะได้นำคำแนะนำที่ได้รับ ไปพัฒนาการทำงานให้ดียิ่งขึ้น

การพูดเพื่อสร้างบรรยากาศในการทำงานร่วมกัน หมายถึง การพูดเพื่อให้เกิดความเป็นกันเอง ความเป็นมิตร สนิทสนมระหว่างผู้ร่วมงานด้วยกัน เพื่อให้เกิดความรู้สึกที่ดีในการทำงานร่วมกัน และเกิดความรู้สึกที่จะช่วยกันทำงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

การพูดเพื่อแสดงความคิดเห็นในการทำงานร่วมกัน หมายถึง การพูดเพื่อนำเสนอความคิดเห็นที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยมีเหตุผลประกอบความคิดเห็นที่ได้นำเสนออย่างชัดเจน เพื่อนำมาใช้ในการทำงาน

การพูดเพื่อโต้แย้งในการทำงานร่วมกัน หมายถึง การพูดเพื่อแสดงความคิดเห็นในมุมมองอื่นๆ ที่แตกต่างออกไป โดยที่การโต้แย้งนั้นต้องเป็นไปในทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์กับการทำงาน

การพูดเพื่อคลี่คลายปัญหาความขัดแย้งในการทำงานร่วมกัน หมายถึง การพูดเพื่อลดความรุนแรง และพูดเพื่อหาทางออกที่ดีที่สุดในเรื่องที่ตกลงกันไม่ได้

กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวรูปแบบ ทีม เกม ทัวนาเมนต์ หมายถึง ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจาก รูปแบบ ทีม เกม ทัวนาเมนต์ ของ Stahl (1994) ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อยขนาดกลุ่มละ 4-5 คน สมาชิกแต่ละคนมีความสามารถแตกต่างกันประกอบด้วย เด็กเก่ง เด็กที่มีความสามารถปานกลาง และเด็กอ่อน สมาชิกในกลุ่มมีหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่ม โดยตกลงกันเองภายในกลุ่มว่าใครจะต้องทำหน้าที่อะไร สมาชิกทุกคนใน

กลุ่มต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการศึกษา ความรู้ และปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในเรื่องที่คุณได้มอบหมายให้ หลังจากที่ได้ศึกษาความรู้ในเรื่องที่คุณกำหนดให้แล้วสมาชิกทุกคนในกลุ่มจะต้องเป็นตัวแทนของกลุ่มไปแข่งขันตอบคำถามกับกลุ่มอื่น โดยแบ่งเป็นโต๊ะการแข่งขันซึ่งผู้แข่งขันในแต่ละโต๊ะนั้นจะแข่งขันกันตามระดับความสามารถ โดยเด็กเก่งจะแข่งกับเด็กเก่ง เด็กความสามารถปานกลางจะแข่งกับเด็กความสามารถปานกลางและเด็กที่อ่อนก็จะแข่งขันกับเด็กอ่อน โดยผู้สอนจะเป็นผู้กำหนดว่าใครจะได้แข่งขันกับใคร ซึ่งในการแข่งขันนั้นหากเด็กที่อยู่ในระดับกลางและระดับอ่อนสามารถทำคะแนนได้ดี ก็มีสิทธิ์ที่จะได้ไปแข่งขันกับเด็กที่อยู่ในกลุ่มเก่งได้ เมื่อแข่งขันเสร็จคะแนนที่สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มได้มาจากการแข่งขันจะเป็นคะแนนของกลุ่ม กลุ่มที่มีคะแนนรวมมากที่สุดจะได้รับรางวัลไป โดยมีขั้นตอนที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้มีดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ชื่อนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นตอนที่ 2 ชื่นศึกษาสาระการเรียนรู้เพื่อเตรียมแข่งขัน ขั้นตอนที่ 3 ชื่นแข่งขัน ขั้นตอนที่ 4 ชื่นประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีการจัดการเรียนรู้ดังนี้

ชื่อนำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนต้องการเน้นให้ผู้เรียนทราบถึงจุดมุ่งหมายในการเรียนให้ผู้เรียนทราบและพยายามชักนำให้ผู้เรียนเห็นถึงความสำคัญของการสื่อสารที่รักษาสัมพันธ์ภาพรวมไปถึงนำเสนอทั้งผลดีและผลเสียที่เกิดจากการสื่อสารที่รักษาสัมพันธ์ภาพและไม่รักษาสัมพันธ์ภาพเพื่อให้ผู้เรียนเห็นถึงความสำคัญเกิดเจตคติที่ดีต่อการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลรอบข้าง โดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ การเล่นเกม นิทานเป็นตัวชักนำให้เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจจากนั้นใช้คำถามซักถามผู้เรียนเกี่ยวกับสถานการณ์ที่ใช้ในการแสดงบทบาทสมมติ เกม และนิทาน เพื่อให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของเรื่องที่เรียนในแต่ละเรื่องจากนั้น ผู้สอนทบทวนขั้นตอนการเรียนให้ผู้เรียนทราบ โดยเน้นให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการเรียนแบบร่วมมือ

ชั้นศึกษาสาระการเรียนรู้เพื่อเตรียมแข่งขัน เป็นขั้นตอนที่ต้องการเน้นให้ผู้เรียนได้รับความรู้ในเรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพและเน้นการฝึกปฏิบัติจริงโดยการฝึกการใช้คำพูดเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพตามสถานการณ์ที่ผู้สอนกำหนด โดยให้ในแต่ละทีมร่วมกันศึกษาหาสาระการเรียนรู้จากสถานการณ์ที่ใช้ในการแสดงบทบาทสมมติ การเล่นเกม จากนิทาน และจากตัวอย่างที่เกี่ยวกับการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพตามที่ผู้สอนกำหนดให้ ซึ่งผู้เรียนจะได้ร่วมกับวิเคราะห์คำพูดของตัวละคร จากบทบาทสมมติ นิทาน และจากตัวอย่างการพูดเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพแบบอื่นๆ ว่าคำพูดของตัวละครตัวใดหรือคำพูดของใครเป็นคำพูดที่รักษาสัมพันธ์ภาพ และคำพูดใดเป็นคำพูดที่ไม่รักษาสัมพันธ์ภาพพร้อมให้เหตุผลประกอบเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง แล้วให้ผู้เรียนฝึกการใช้คำพูดเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพตามสถานการณ์ต่างๆที่ผู้สอนกำหนดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้นำความรู้ที่ได้รับมาใช้ เมื่อเรียนจบแล้วให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มเตรียมตัวเพื่อทำการแข่งขันกับกลุ่มอื่น

ขั้นการแข่งขัน เป็นขั้นตอนที่ต้องการตรวจสอบความรู้ของผู้เรียนว่ามีความเข้าใจในเรื่องที่ได้ศึกษาไปมากน้อยเพียงใด โดยการให้ผู้เรียนในแต่ละกลุ่มเป็นตัวแทนไปแข่งขันตอบคำถามเกี่ยวกับการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพในเรื่องที่ได้เรียนไปกับกลุ่มอื่นๆ หลังจากที่ได้ศึกษาสาระการเรียนรู้ไปแล้ว โดยผู้สอนจะเป็นผู้กำหนดให้ว่าใครจะได้แข่งขันในโต๊ะใดวิธีการคือผู้สอนจะติดรายชื่อผู้แข่งขันในแต่ละโต๊ะการแข่งขันไว้บนกระดานจากนั้นให้ผู้แข่งขันแต่ละโต๊ะนั่งประจำโต๊ะแข่งขันของตนเอง เมื่อนั่งประจำโต๊ะเรียบร้อยแล้วผู้สอนจะแจกซองคำถามซองคำตอบและใบบันทึกคะแนนให้กับผู้แข่งขันในแต่ละโต๊ะเมื่อได้ครบทุกโต๊ะแล้วจึงเริ่มการแข่งขันครั้งนี้ให้ผู้แข่งขันในแต่ละโต๊ะตกลงกันเองว่าใครจะเป็นผู้ตอบคำถามเป็นคนแรกและใครจะเป็นคนที่ สอง สาม และสี่ตามลำดับ จากนั้นเริ่มเล่นเกมโดยให้ผู้เล่นคนแรกหยิบคำถามในซองคำถามโดยเรียงตามชื่อ เมื่อได้คำถามแล้วให้ผู้เล่นคนแรกอ่านคำถามให้ทุกคนในกลุ่มได้ยินด้วย จากนั้นให้ผู้เล่นคนแรกเป็นคนตอบคำถามก่อน แล้วจึงให้ผู้เล่นคนอื่นๆ ตอบตามลำดับ เมื่อผู้เล่นในกลุ่มตอบคำถามครบทุกคนแล้ว ให้ผู้เล่นคนที่ 4 เป็นผู้อ่านคำตอบให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มฟัง ผู้เล่นที่ตอบคำถามได้เป็นคนแรก จะได้ 2 คะแนน ส่วนคนที่ตอบคำถามถูกเป็นคนต่อไปจะได้ 1 คะแนน ตอบไม่ถูกได้ 0 คะแนน ให้ผู้แข่งขันในแต่ละโต๊ะทำเช่นนี้ไปเรื่อยๆ จนกว่าจะหมดเวลาหรือหมดคำถาม เมื่อสิ้นสุดการแข่งขันให้ผู้แข่งขันแต่ละคนนำคะแนนที่ได้จากการแข่งขันไปรวมกับคนในกลุ่มบ้าน โดยให้คะแนนดังนี้ คนที่ได้คะแนนเป็นลำดับที่ 1 ในการแข่งขันตอบคำถามจะได้ 60 คะแนน ลำดับที่ 2 ได้ 40 คะแนน ลำดับที่ 3 จะได้ 30 คะแนน ลำดับที่ 4 ได้ 20 คะแนน จากนั้นให้ผู้เรียนแต่ละคนนำคะแนนที่ได้ไปรวมกับเพื่อนในกลุ่มบ้านของตนเอง

ขั้นประเมินผลการเรียนรู้ เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนเสริมแรงให้เรียนในแต่ละกลุ่มตั้งใจศึกษาความรู้และปฏิบัติกิจกรรมต่างๆตามที่ผู้สอนกำหนดขึ้น จากการชมเชยและให้รางวัลกลุ่มที่ได้คะแนนในการแข่งขันตอบคำถามสูงที่สุดในแต่ละเรื่องเพื่อให้ผู้เรียนในกลุ่มที่ขยันมีกำลังใจที่จะทำดีต่อไปและเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนกลุ่มที่อ่อนพยายามเรียนให้ดีขึ้นเพื่อจะได้รับรางวัลบ้าง โดยประเมินผลจากคะแนนรวมที่ได้จากการแข่งขันของแต่ละกลุ่ม

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. เพื่อใช้ เป็นแนวทางสำหรับครูในการนำวิธีการจัดการเรียนการสอนตามแนวรูปแบบทีมเกม ทิวนาเม้นท์ ไปใช้กับองค์ประกอบทักษะชีวิตอื่นๆ และสามารถนำแนวทางดังกล่าวประยุกต์ใช้ในการสอนวิชาอื่นๆได้
2. เพื่อนำความรู้ที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้เกี่ยวกับทักษะชีวิตเรื่องอื่นๆ

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ผลของกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวรูปแบบ ทีม เกม ทัวนาเมนต์ ที่มีต่อการพัฒนาความรู้เรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งมีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. ทักษะชีวิต
  - 1.1 ทักษะ
  - 1.2 ความหมายของทักษะชีวิต
  - 1.3 องค์ประกอบของทักษะชีวิต
  - 1.4 การพัฒนาทักษะชีวิต
2. การสื่อสาร
  - 2.1 ความหมายของการสื่อสาร
  - 2.2 วัตถุประสงค์ของการสื่อสาร
  - 2.3 องค์ประกอบของการสื่อสาร
  - 2.4 รูปแบบ และประเภทของการสื่อสาร
  - 2.5 วิธีการสื่อสารข้อความ
  - 2.6 ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ
3. สัมพันธภาพ
  - 3.1 ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ
  - 3.2 ความหมายของสัมพันธภาพ
  - 3.3 องค์ประกอบของการสร้างสัมพันธภาพ
  - 3.4 การรักษาสัมพันธภาพ
4. ทักษะการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพ
  - 4.1 การพูดคุยในการทำงานร่วมกัน
  - 4.2 การพุดชมในการทำงานร่วมกัน
  - 4.3 การพุดเพื่อสร้างบรรยากาศในการทำงานร่วมกัน

- 4.4 การพูดเพื่อแสดงความคิดเห็นในการทำงานร่วมกัน
- 4.5 การพูดเพื่อโต้แย้งในการทำงานร่วมกัน
- 4.6 การพูดเพื่อคลี่คลายปัญหาความขัดแย้งในการทำงานร่วมกัน
- 5. การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
  - 5.1 แนวคิดและหลักการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
  - 5.2 ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
  - 5.3 ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
  - 5.4 องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
  - 5.5 ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
  - 5.6 ประเภทของกลุ่มการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
  - 5.7 การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมรูปแบบ ที จี ที
- 6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ทักษะชีวิต

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับทักษะการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของทักษะชีวิต ผู้วิจัยจึงแบ่งการนำเสนอเป็น 4 หัวข้อคือ ความหมายของทักษะ ความหมายของทักษะชีวิต องค์ประกอบของทักษะชีวิต และการพัฒนาทักษะชีวิต

1.1 ทักษะ

คาร์เตอร์ วิ กู๊ด (1959) ได้ให้ความหมายของคำว่า ทักษะไว้ว่า ทักษะคือสิ่งที่แต่ละคนได้มาจากการเรียนรู้เพื่อที่จะทำสิ่งต่างๆ ซึ่งการจะเป็นความสามารถทางด้านกายภาพ หรือความสามารถทางด้านจิตใจ

ลอม ฮาเรย์ และ โรเจอร์ แลมป์ (1986) ได้ให้ความหมายของคำว่าทักษะว่า ทักษะคือความสามารถที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด ทักษะต่างนั้นสามารถเกิดขึ้นได้จากการฝึกฝน

ศิริพรรณ สายหงส์ (2549) ได้ให้ความหมายของคำว่าทักษะ ดังนี้ ทักษะ หมายถึง ความชัดเจน และความชำนาญในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งบุคคลสามารถสร้างขึ้นได้จากการเรียนรู้ ได้แก่ ทักษะการอาชีพ การกีฬา การทำงานร่วมกันกับผู้อื่น การอ่าน การสอน การจัดการ ทักษะทางคณิตศาสตร์

ทักษะทางภาษา ทักษะทางการใช้เทคโนโลยี ซึ่งเป็นทักษะภายนอกที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน จาก การกระทำหรือการปฏิบัติ ทักษะเหล่านี้มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตผู้ที่มีทักษะดังกล่าวจะมีโอกาส ดีกว่าผู้ที่ไม่มี

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า ทักษะ หมายถึง ความสามารถ หรือความชำนาญในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ของแต่ละบุคคลที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ และการฝึกฝน เช่น การเล่นกีฬา การทำงาน การเรียน เป็นต้น

1.2 ความหมายของทักษะชีวิต

ความหมายของทักษะชีวิตนั้น ได้มีผู้เชี่ยวชาญและองค์กรต่างๆ ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับ ทักษะชีวิตไว้มากมายและแตกต่างกันไป ดังต่อไปนี้

วนิดา ขาวมงคล (2540) กล่าวว่าทักษะชีวิต หมายถึง ความสามารถที่มนุษย์มีมาแต่กำเนิด เป็นความสามารถที่เรียนรู้จากตนเอง และผู้อื่นรวมถึงจากสภาพแวดล้อมที่มนุษย์เป็นผู้สร้าง และเป็น ความสามารถที่ประกอบไปด้วย ความรู้ เจตคติ และทักษะการจัดการกับชีวิตของตนเองกับปัญหา สภาพแวดล้อมต่างๆ ได้ และเป็นความสามารถที่พัฒนาได้จนถึงจุดสูงสุด คือ ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ตามศักยภาพของตนเอง

กรมวิชาการ (2543) กล่าวว่าทักษะชีวิต หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะตัดสินใจ แก้ปัญหาและปรับตัวให้มีพฤติกรรมที่ถูกต้องสามารถจัดการกับความต้อการปัญหา และสถานการณ์ ต่างๆ ได้ เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม ให้มีความสุขที่ดี ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และ สังคม

เทพ สงวนกิตติพันธุ์ (2545) กล่าวว่าทักษะชีวิต หมายถึง ความรู้ ความสามารถความเชี่ยวชาญ ที่จะช่วยให้ความเป็นอยู่ หรือการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับร่างกาย สังคม และจิตใจ ของ บุคคลให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จในชีวิต

ทองคุณ หงส์พันธ์ (2543) กล่าวว่าทักษะชีวิตหมายถึง ความสามารถในการเชิงสังคมจิตวิทยา เป็น ทักษะภายในที่จะช่วยในการเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นทำให้คนเรามีชีวิตอยู่ได้อย่างมี ความสุขไม่เป็นภาระต่อสังคมมี พื้นฐานทั้งในเรื่องของความรู้ เจตคติ และทักษะการปฏิบัติต่างๆ

W H O (1994) กล่าวว่าทักษะชีวิตหมายถึง ความสามารถในการปรับตัว และมีพฤติกรรมไป ในทางที่ถูกต้องในการที่จะเผชิญกับสิ่งท้าทายต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กองสุศึกษา (2549) กล่าวว่าทักษะชีวิตหมายถึง ความสามารถขั้นพื้นฐานของบุคคลใน การปรับตัวและเลือกทางเดินชีวิตที่เหมาะสมที่จะเผชิญปัญหาต่างๆ ที่อยู่รอบตัวในสภาพสังคมปัจจุบันและ เตรียมพร้อมในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สุชีรา รักษาภักดี (2549) กล่าวว่าทักษะชีวิตหมายถึง ทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตให้อยู่รอด อยู่ดี อยู่เป็น เพื่อให้เกิดความสุข ความสำเร็จ เป็นประโยชน์

ศิริพรรณ สายหงษ์ (2549) กล่าวว่าทักษะชีวิต หมายถึง คุณลักษณะ หรือความสามารถเชิงสังคม จิตวิทยา ที่เป็นทักษะภายในที่จะช่วยให้นักเรียนสามารถเผชิญสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเตรียมพร้อมสำหรับอนาคต ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการดูแลสุขภาพ เอดส์ ยาเสพติด ความปลอดภัย สิ่งแวดล้อม คุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้สามารถมีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข หรืออาจจะกล่าวง่ายๆว่า ทักษะชีวิต คือ ความสามารถที่จะแก้ปัญหาที่ต้องเผชิญในชีวิตประจำวันให้อยู่รอดปลอดภัย สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

จากเอกสารที่ได้นำเสนอในข้างต้นผู้วิจัยได้สรุปความหมายของทักษะชีวิตดังนี้ ทักษะชีวิต หมายถึง ความสามารถของมนุษย์ในการปรับตัวให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสม ตามสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป และสามารถใช้ชีวิตอยู่ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงนั้นๆ ได้อย่างมีความสุข โดยมีพื้นฐานความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติตนที่ถูกต้องเหมาะสม และไม่ทำให้อื่นเดือดร้อน

1.3 องค์ประกอบของทักษะชีวิต

กรมสุขภาพจิต (2543) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของทักษะชีวิตไว้ดังนี้

1. ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ (critical thinking) เป็นความสามารถที่จะวิเคราะห์แยกแยะข้อมูล ข่าวสาร ปัญหา และสถานการณ์ต่างๆ รอบตัว
2. ความคิดสร้างสรรค์ (creative thinking) เป็นความสามารถในการคิดออกไปอย่างกว้างขวางโดยไม่ยึดติดอยู่ในกรอบ
3. ความตระหนักรู้ในตน (self awareness) เป็นความสามารถในการค้นหา และเข้าใจจุดดี จุดด้อยของตนเองและความแตกต่างจากบุคคลอื่น
4. ความเห็นใจผู้อื่น (emphaty) เป็นความสามารถในการเข้าใจความรู้สึก และเห็นอกเห็นใจบุคคลที่แตกต่างจากเรา
5. ความภูมิใจในตนเอง (self esteem) เป็นความรู้สึกว่าตนเอง มีคุณค่า ค้นพบและภูมิใจในความสามารถด้านต่างๆ ของตน โดยไม่มุ่งสนใจแต่เรื่องรูปร่างหน้าตา เสน่ห์ หรือ ความสามารถทางเพศ
6. ความรับผิดชอบต่อสังคม (social responsibility) เป็นความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและมีส่วนรับผิดชอบต่อความเจริญหรือความเสื่อมของสังคม
7. การสร้างสัมพันธภาพ (interpersonal) เป็นความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์อันดี

กับบุคคลอื่น และสามารถรักษาความสัมพันธ์อันดีนั้นไว้ได้

8. การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (communication) เป็นความสามารถในการใช้คำพูดและภาษาท่าทางเพื่อการสื่อสารความรู้สึกและความคิด ให้ผู้อื่นรับรู้ และสามารถรับรู้ความรู้สึกและความคิดของอีกฝ่ายได้

9. การตัดสินใจ (decision making) เป็นความสามารถรับรู้ปัญหา และสามารถที่จะวิเคราะห์สิ่งที่เกิดขึ้นและตัดสินใจเลือกวิธีที่จะแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

10. การแก้ไขปัญหา (problem solving) เป็นความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นโดยใช้วิธีการที่ถูกต้องและเหมาะสม

11. การจัดการกับอารมณ์ (coping with emotion) เป็นความสามารถในการรับรู้ว่ามีอารมณ์ที่เกิดขึ้นมีผลกระทบต่อพฤติกรรมด้านใด และสามารถจัดการกับอารมณ์ที่เกิดขึ้นนั้นได้อย่างเหมาะสม

12. การจัดการกับความเครียด (coping with stress) เป็นความสามารถในการจัดการกับความเครียดที่เกิดขึ้นอย่างถูกวิธี และเหมาะสม รวมไปถึงการป้องกันความเครียดด้วย

องค์การอนามัยโลก WHO (1997) ได้อธิบายลักษณะองค์ประกอบของทักษะชีวิตไว้ดังนี้

1. ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ (critical thinking) เป็นความสามารถที่จะวิเคราะห์แยกแยะข้อมูลข่าวสาร ปัญหา เหตุการณ์และสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเอง และสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ ธรรมชาติ และเทคโนโลยีเป็นต้น

2. ความคิดสร้างสรรค์ (creative thinking) เป็นความสามารถในการคิดออกไปอย่างกว้างขวาง โดยไม่ยึดในสิ่งที่เป็นการครอบหรือสิ่งที่คิดต่อเนื่องกันมาจนกลายเป็นความเคยชิน อาจเป็นความคิดที่แปลก ๆ ใหม่ ๆ ที่ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่เป็นต้น

3. ความตระหนักรู้ในตน (self awareness) เป็นความสามารถในการค้นหาและเข้าใจจุดดี จุดด้อยของตนเอง และความแตกต่างของตนเองกับคนอื่นไม่ว่าจะในแง่ความสามารถ เพศวัย ระดับการศึกษา ศาสนา สีผิว สุขภาพ ฯลฯ

4. ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (empathy) เป็นความสามารถในการเข้าใจความรู้สึก และเห็นอกเห็นใจบุคคลที่แตกต่างกับเราในด้านต่างๆ

5. การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (effective communication) เป็นความสามารถในการแสดงออกของบุคคล โดยใช้คำพูด และภาษาท่าทางที่เหมาะสมกับวัฒนธรรม และสถานการณ์ต่างๆ

รวมถึงความสามารถในการแสดงความคิดเห็นความต้องการ การเตือน การปฏิเสธ และการขอร้องขอความช่วยเหลือในเวลาที่ต้องการ

6. ทักษะการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (interpersonal relationship skills) เป็นความสามารถที่ช่วยให้บุคคลมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และสามารถที่จะรักษา และดำรงไว้ซึ่งความสัมพันธ์อันดี ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญที่ทำให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างปกติสุข ทั้งยังเป็นการรักษาสัมพันธภาพที่ดีต่อสมาชิกในครอบครัว ถือเป็นแหล่งที่สำคัญในการสนับสนุนทางสังคม

7. การตัดสินใจ (decision making) เป็นสิ่งที่ช่วยก่อให้เกิดการตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ในชีวิต ซึ่งถ้าบุคคลมีการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพในการกระทำต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ โดยมีการประเมินทางเลือกที่แตกต่าง และผลจากการตัดสินใจในแต่ละทางเลือกนั้นจะมีผลต่อสุขภาพของบุคคลนั้น

8. การแก้ปัญหา (problem solving) เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาต่างๆ ในชีวิต โดยเฉพาะปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ เป็นสาเหตุของความตึงเครียดทั้งร่างกาย และจิตใจ

9. การจัดการกับความเครียด (coping with stress) เป็นความสามารถในการรู้ถึงสาเหตุของความเครียด และรู้แนวทางในการควบคุมระดับของความเครียด เช่นการเปลี่ยนสิ่งแวดล้อม หรือวิถีชีวิต หรืออาจหมายถึง การรู้ถึงวิธีผ่อนคลายเมื่ออยู่ในภาวะตึงเครียด ซึ่งไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เพื่อช่วยลดปัญหาต่างๆ ทางด้านสุขภาพ

10. การจัดการกับอารมณ์ (coping with emotions) เป็นการรู้จัก และเข้าใจอารมณ์ของตนเอง และผู้อื่น ตระหนักถึงอารมณ์ต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม และทำให้สามารถตอบสนองต่ออารมณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม เช่น อารมณ์รุนแรง ความโกรธ หรือความ โศกเศร้า ซึ่งส่งผลต่อด้านสุขภาพได้ ถ้าไม่สามารถจัดการกับอารมณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

จากการศึกษาองค์ประกอบทักษะชีวิตขององค์การอนามัยโลกและกรมสุขภาพจิตซึ่งมีองค์ประกอบที่คล้ายกัน ผู้วิจัยจึงได้สรุปองค์ประกอบของทักษะชีวิตจากที่ได้ศึกษามาตามความเข้าใจของผู้วิจัยดังนี้ องค์ประกอบทักษะชีวิตที่ทุกคนพึงมีนั้นแบ่งออกเป็น 3 ด้านคือ 1 องค์ประกอบทางความคิดซึ่งเป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์หรือแยกแยะสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวว่าสิ่งใดดีไม่ดี เป็นประโยชน์หรือทำให้เกิดโทษ มีความคิดสร้างสรรค์ไม่ยึดติดอยู่แต่ในกรอบ และมีความเข้าใจในตนเองเป็นอย่างดีเข้าใจความต้องการของตนเอง 2 องค์ประกอบทางด้านจิตใจ ซึ่งเป็นความสามารถในการจัดการกับอารมณ์และความรู้สึกของตนเอง รู้จักที่จะจัดการกับอารมณ์ของตนเองเวลาเกิดความเครียดและรู้จักวิธีที่จะผ่อนคลายเพื่อให้ภาวะอารมณ์ของตนเองอยู่ในสภาวะปกติ รวมถึงเข้าใจความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น 3 องค์ประกอบด้านการกระทำเป็นความสามารถที่จะจัดการกับสิ่งต่างๆ

โดยใช้ความสามารถของคนที่มืออยู่ไม่ว่าจะเป็น การตัดสินใจในเรื่องต่างๆ การแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นกับตนเองและผู้อื่น รวมไปถึงการรู้จักวิธีที่จะติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นและการรู้จักวิธีที่จะรักษาสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลเหล่านั้น

1.4 การพัฒนาทักษะชีวิต

จากการศึกษาเรื่องทักษะชีวิตและทำให้ทราบถึงความแตกต่างระหว่างคำว่า ทักษะ และ คำว่า ทักษะชีวิต กล่าวคือคำว่า ทักษะ โดยปกติจะหมายถึง ความรู้ความและความชำนาญในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งได้มาจากการเรียนรู้และการฝึกฝนอันเป็นความสามารถทางกายภาพ ส่วนทักษะชีวิตนั้น คำว่าทักษะในที่นี้มีได้หมายถึง ความสามารถที่แสดงออกมาทางกายภาพที่ได้มาจากการฝึกฝนหรือจาก ความชำนาญแต่เพียงอย่างเดียว แต่ ทักษะชีวิตในที่นี้หมายถึง คุณลักษณะภายในที่มีอยู่ในตัวของแต่ละบุคคล ที่จะช่วยให้บุคคลนั้นๆสามารถเผชิญกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันทั้งสถานการณ์ปกติ และสถานการณ์ที่เป็นปัญหา ได้อย่างรู้เท่าทันและมีความสุข ซึ่งการจะรู้เท่าทันสิ่งต่างๆที่เปลี่ยนแปลงไปนั้นได้นั้น ก็ต้องมีทั้งความรู้ เจตคติ เพื่อนำไปสู่พฤติกรรม การปฏิบัติที่เหมาะสม ดังคำกล่าวของ WHO (1994) ที่ว่า ทักษะชีวิตเป็นจุดเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยด้านความรู้ เจตคติ กับพฤติกรรมที่แสดงออก เพื่อนำไปสู่ความสามารถที่แท้จริง นอกจากนี้กรมสุขภาพจิตยังกล่าวไว้อีกว่า ในการพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดทักษะชีวิตนั้นจะต้องประกอบไปด้วยการสร้างความรู้ การสอนให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดี เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตนที่ถูกต้อง ดังนั้นการที่ผู้สอนจะพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดทักษะชีวิตก็ควรจะต้องจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับความรู้ พัฒนาเจตคติและได้ฝึกปฏิบัติควบคู่กันไป เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง

2. การสื่อสาร

ธรรมชาติของมนุษย์ประการหนึ่ง คือ ความต้องการอยู่ร่วมกันในสังคม ดังนั้น ความสำคัญของการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทั้งในด้านความสัมพันธ์ทางสังคม (Human Relations) และความสัมพันธ์ในหน้าที่การงาน (Job Relations) จึงมีความจำเป็นอยู่ตลอดเวลา ความสำคัญของภาษาเพื่อการสื่อสาร คือ ภาษาเป็นเครื่องมือที่ทำให้มนุษย์ติดต่อสื่อสารกัน ได้รู้เรื่อง ทำให้มนุษย์สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของตนเองให้ผู้อื่นทราบ เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเผยแพร่ความรู้ ทำให้เกิดความเพลิดเพลิน และสามารถโน้มน้าวใจผู้รับสารแปรเปลี่ยนทัศนคติและความเชื่อถือ (สมชาติ กิจขรรยง, 2546) ด้วยเหตุนี้เองการสื่อสารจึงมีความสำคัญและมีความจำเป็นในชีวิตประจำวันของเราอย่างมาก

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการสื่อสาร วัตถุประสงค์ของการสื่อสารองค์ประกอบของการสื่อสาร รูปแบบและประเภทของการสื่อสาร วิธีการสื่อสารข้อความไว้ดังนี้

2.1 ความหมายของการสื่อสาร

ลักษณะ ศิริวัฒน์ (2544) ได้ให้ความหมายของการสื่อสารไว้ดังนี้ การสื่อสารเป็นกระบวนการในการส่งหรือแลกเปลี่ยนข่าวสาร หรือความคิดระหว่างบุคคลกับบุคคล ดังนั้นการสื่อสารจึงเน้นความสัมพันธ์ของมนุษย์ เพราะหากมนุษย์ไม่มีความสัมพันธ์กัน การสื่อสารย่อมไม่เกิดขึ้น

สมชาติ กิจยรรยง (2546) ได้ให้ความหมายของการสื่อสารไว้สามประเด็นดังนี้

1) การสื่อข้อความ คือ กระบวนการถ่ายทอดข้อมูล ข่าวสาร ความคิด ความรู้สึกและอารมณ์จากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่ง หรือกลุ่มหนึ่งเพื่อให้เกิดความเข้าใจ หรือยอมรับร่วมกัน

2) การสื่อสาร คือ กระบวนการในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างมนุษย์ภายใต้สภาพแวดล้อม ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์

3) การสื่อสารระหว่างบุคคล คือ กระบวนการถ่ายทอดความรู้ในรูปของสาร เนื้อหา รหัส สัญลักษณ์ ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์

กิดานันท์ มลิทอง (2548) ได้ให้ความหมายของการสื่อสารได้ดังนี้ การสื่อสารคือ การถ่ายทอดเรื่องราว การแลกเปลี่ยนความคิด การแสดงออกของความคิดและความรู้สึก รวมถึงระบบต่างๆ เช่น ระบบโทรศัพท์ เพื่อการติดต่อสื่อสารข้อมูลซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ยังเป็นการให้บุคคลในสังคมมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกัน โดยผ่านทางข้อมูลข่าวสาร สัญลักษณ์และเครื่องหมายต่างๆด้วย

2.2 วัตถุประสงค์ของการสื่อสาร

สมชาติ กิจยรรยง (2546) วัตถุประสงค์หลักของการสื่อสารคือ การบอกกล่าวให้ข้อมูลข่าวสาร การให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ทำให้เกิดความรู้สึกทางใดทางหนึ่ง รวมไปถึงเรื่องของประโยชน์เฉพาะทาง เช่น ทำให้เกิดการประสานงานร่วมกัน เป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ หรือเป็นการแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ เป็นต้น

2.3 องค์ประกอบของการสื่อสาร

ลักขณา ศิริวัฒน์ (2544) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการสื่อสารไว้ 5 องค์ประกอบดังนี้

ผู้ส่งสาร หมายถึง บุคคลหรือแหล่งที่มาของข่าวสาร ซึ่งอาจเป็นบุคคลเพียงคนเดียว หรือเป็นกลุ่ม ซึ่งแหล่งที่มาต้องมีการเข้ารหัส เช่น การเขียนข้อความ การพูด เพื่อให้ผู้รับ ได้รับรู้สิ่งที่ต้องการจะสื่อถึง

สาร หมายถึง เนื้อหาสาระที่ส่งออกไปจากผู้ส่ง อาจเป็นความคิดหรือเรื่องที่จะส่งไปตามสื่อ เช่น คำพูด ข้อเขียน หรือรูปภาพที่วาดขึ้น สารแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ คือ สัญลักษณ์ เนื้อหาของสาร การเลือกและจัดลำดับข่าวสาร

ช่องทางหรือสื่อ หมายถึง ตัวกลางหรือพาหะ ที่จะนำสารไปยังผู้รับสาร สื่อในการสื่อสารแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะคือ การลงรหัสข่าวสาร เช่น การถ่ายทอดข่าวสารเป็นภาพหรือเป็นเสียง พาหะที่นำข่าวสาร เช่น แผ่นกระดาษที่มีภาพอยู่ เทปบันทึกเสียงเป็นต้น และตัวที่พาหะนำไป เช่น อากาศที่พาคลื่นเสียงเข้าไปกระทบหูคนฟัง หรือแสงที่สะท้อนเข้าตาเป็นต้น

ผู้รับสาร หมายถึง บุคคลที่เป็นจุดหมายปลายทางของข่าวสารที่ส่งออกไป โดยผู้รับสารจะรับรู้ข่าวสารจากสื่อที่ส่งไปด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือ การได้เห็น การได้ยิน ได้กลิ่น ลิ้มรส และการสัมผัส แล้วจึงถอดรหัสส่งไปตีความ กระบวนการสื่อสารต้องกระทำโดยมีจุดมุ่งหมายว่าจะสื่อสารให้ผู้รับสารเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไร เพราะถ้าการกระทำที่นำไปโดยไร้จุดหมายนั้นการสื่อสารก็จะไม่สมบูรณ์

ผลของการสื่อสาร หมายถึง การเปลี่ยนแปลงหรือข้อแตกต่างซึ่งเกิดขึ้นกับบุคคล หรือ กลุ่มบุคคลอันเนื่องมาจากข่าวสารที่ได้รับ ผลของการสื่อสารแบ่งได้สองระดับ คือ ระดับจุลภาค ซึ่งเป็นการศึกษาเฉพาะตัวบุคคลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ทักษะคติ และทักษะความชำนาญ ระดับมหภาค เป็นการศึกษาผลของการสื่อสารที่มีต่อสังคม ส่วนรวม และการพัฒนาประเทศ

สมชาติ กิจยรรยง (2546) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการสื่อสารไว้ดังนี้

- 1.1 ผู้ส่ง คือ ผู้เริ่มต้นในการสื่อความ
- 1.2 สาร คือ เรื่องราว ข่าวสาร ข้อความที่ผู้ส่งต้องการให้ผู้รับ
- 1.3 สื่อ หรือ ช่องทาง คือ วิธีการที่ผู้ส่งใช้ให้ได้ยิน สัมผัส
- 1.4 ผู้รับ คือ บุคคลหรือ กลุ่มบุคคลที่รับสารของผู้ส่ง เช่น ผู้ฟัง ผู้อ่าน
- 1.5 ผลที่เกิดขึ้นจากการสื่อสาร คือ ผลลัพธ์ที่ได้จากการสื่อสาร
- 1.6 การป้อนกลับจากผู้ฟัง คือ ผลย้อนกลับจากผู้ฟัง

กิดานันท์ มลิทอง (2548) การถ่ายทอดข่าวสารหรือการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเห็นข้อมูล ในการสื่อสารจะเกิดขึ้นได้ก็ต้องมีต้นทางของการถ่ายทอดซึ่งในที่นี้หมายถึงผู้ส่ง เป็นการส่งข่าวสารต่างๆ โดยผ่านสื่อไปยังจุดหมาย หรือ ผู้รับ ดังนั้นจึงต้องมีองค์ประกอบคือ

ผู้ส่ง ผู้สื่อสาร หรือต้นแหล่งของการส่ง เป็นแหล่งหรือผู้ที่นำข่าวสารหรือเรื่องราว แนวความคิด ความรู้ รวมถึงเหตุการณ์ต่างๆ เพื่อส่งไปยังผู้รับ ซึ่งอาจเป็นบุคคลหรือกลุ่มชน ผู้ส่งอาจเป็นผู้ส่งเพียงคนเดียว หรือเป็นกลุ่ม

เนื้อหา เรื่องราว ได้แก่ เนื้อหาของสารหรือเรื่องราวที่ส่งออกไป เช่นความรู้ ความคิด ข่าวสาร บทเพลง ข้อเขียนเพื่อให้ผู้รับ รับข้อมูลเหล่านั้น

สื่อหรือช่องทางในการนำสาร หมายถึง ตัวกลางที่ช่วยถ่ายทอดความคิด เหตุการณ์เรื่องราว ต่างๆ ที่ผู้ส่งต้องการให้ไปถึงผู้รับ สื่อที่ใช้มากที่สุด คือ การพูด หรือภาษาพูด รองลงมาก็เป็นเรื่องของการเขียน หรือ ภาษาท่าทางต่างๆ เป็นต้น

ผู้รับสารหรือกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้รับเนื้อหาเรื่องราวจากแหล่งหรือที่ผู้ส่ง ส่งมา ผู้รับอาจมีเพียงคนเดียว หรือเป็นกลุ่ม เมื่อมีการรับรู้เรื่องราวแล้วก็ต้องมีการถอดรหัสให้เข้าใจกัน ซึ่งก็คือ การแปลข่าวสารนั้นให้เข้าใจ

ผล หมายถึง สิ่งที่เกิดจากการที่ผู้ส่ง ส่งเรื่องราวไปยังผู้รับ ผลที่เกิดขึ้นอาจจะเป็นการที่ผู้รับไม่เข้าใจหรือไม่รู้เรื่อง ขอมรับหรือปฏิเสธ พอใจหรือโกรธ สิ่งเหล่านี้เป็นผลของการสื่อสาร และจะเป็นผลต่อเนื่องต่อไปว่าการสื่อสารนั้นจะบรรลุตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับทัศนคติของผู้รับ สื่อที่ใช้ และสถานการณ์นั้นๆ ด้วย

ผลป้อนกลับ เป็นสิ่งที่เกี่ยวเนื่องมาถึงตัวผู้ส่ง ซึ่งอาจจะตอบสนองโดยมีอาการให้เห็น เช่น ง่วงนอน ประหม่อ ยิ้ม พยักหน้า สายหน้า พูดโต้ตอบ หรือแสดงความคิดเห็น เพื่อเป็นข้อมูลที่ทำให้ผู้ส่ง สารทราบว่าคุณรับมีความพอใจหรือไม่ มีความเข้าใจในข้อมูลที่ส่งไปหรือไม่

2.4 รูปแบบและประเภทของการสื่อสาร

สมชาติ กิจยรรยง (2546) เราสามารถแบ่งประเภทของการสื่อสารได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ แบ่งตามผลป้อนกลับ และแบ่งตามผู้รับการส่งสาร ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การสื่อสารที่แบ่งโดยผลป้อนกลับ แบ่งได้ 2 ประเภทคือ

1. การสื่อความทางเดียว (one-way communication) เป็นการสื่อข้อความที่ผู้ส่งไม่เปิดโอกาสให้ผู้รับได้แลกเปลี่ยนข่าวสาร หรือซักถามข้อสงสัยทั้งยังมีท่าทีที่ไม่สนใจหรือรับรู้ต่อปฏิกิริยาของผู้รับด้วย

2. การสื่อสารสองทาง (two-way communication) เป็นลักษณะที่ผู้ส่งและ ผู้รับมีโอกาสที่จะแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันได้ ซึ่งจะทำให้เกิดความเข้าใจร่วมกันได้ดี การสื่อสารลักษณะนี้มักจะใช้กับเรื่องใหม่ สลับซับซ้อน และเข้าใจยาก ดังนั้นเมื่อมีการสื่อสารข้อความผู้ส่งก็ต้องคำนึงถึงด้วยว่า ผู้รับมีความเข้าใจในข่าวสารนั้นอย่างแจ่มชัด มีการทดสอบความมุ่งหมายของข่าวสารให้ชัดเจน การถ่ายทอดข่าวสารนั้น และติดตามผลว่าผู้รับเข้าใจในข่าวสารนั้น

การสื่อสารที่แบ่งตามผู้รับสาร และส่งสาร แบ่งได้ 2 ประเภทคือ

1. การสื่อสารระหว่างบุคคล ซึ่งเป็นการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลตั้งแต่ สองคนขึ้นไป
2. การสื่อสารต่อหน้ากลุ่ม เป็นการพูดต่อหน้ากลุ่ม เช่น การสอน งานการฝึกอบรม การพูดต่อที่ชุมชน การสื่อสารมวลชน เป็นการสื่อสาร โดยผ่านสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์

2.5 วิธีการสื่อสารข้อความ หรือสื่อสาร

สมชาติ กิจยรรยง (2546) กล่าวถึงวิธีการสื่อสารข้อความว่า สามารถทำได้ 2 วิธีคือ การใช้ภาษา หรือวจนภาษา และ วิธีอื่นที่ไม่ใช่ภาษา การใช้ภาษา หรือวจนภาษาในการสื่อสาร คือ การสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำ คำพูด ตัวอักษรที่มีความหมายเป็นที่เข้าใจร่วมกัน ได้แก่ การพูด และการเขียน การใช้วิธีอื่นที่ไม่ใช่ภาษา หรือวจนภาษา คือ การสื่อสารที่ใช้สัญลักษณ์หรือ รหัสที่ได้บันทึกไว้ แต่เป็นที่เข้าใจร่วมกัน เช่น กิริยา อากาการ การแต่งกาย สีหน้า แววตา น้ำเสียง ระยะห่าง ระยะเวลา เป็นต้น

กิดานันท์ มลิทอง (2548) กล่าวถึงวิธีการสื่อสารว่า แบ่งออกได้ 3 วิธีคือ 1) การสื่อสารด้วยวาจา หรือ วจนภาษา เช่น การพูด การร้องเพลง 2) การสื่อสารที่ไม่ใช่วาจา หรือ วจนภาษา เป็นการสื่อสารด้วยภาษาเขียน ภาษาท่าทาง และตัวอักษร และ 3) การสื่อสารด้วยจักษุสัมผัส หรือ การเห็น เช่น การสื่อสารด้วยภาพ หรือการใช้สัญลักษณ์อื่นๆ

จากการศึกษาเอกสารในข้างต้น ผู้วิจัยได้ข้อสรุปองค์ความรู้เกี่ยวกับการสื่อสารกล่าวคือ การสื่อสาร หมายถึง กระบวนการในการแลกเปลี่ยน ความรู้ ความคิด และความรู้สึกต่างของมนุษย์ โดยใช้วิธีการต่างๆ เช่น การใช้ภาษาพูด ภาษาเขียน เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดให้อีกฝ่ายหนึ่งรับรู้ถึง ความรู้ ความคิด และความรู้สึกเหล่านั้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน มีสัมพันธที่ดีต่อกัน และนำไปสู่การมีสัมพันธภาพที่ยั่งยืน

จะเห็นได้ว่ามนุษย์เรามีวิธีการสื่อสารที่ทำให้ผู้อื่นเข้าใจความต้องการของตนเองได้หลายวิธี ไม่ว่าจะเป็น การพูด การเขียน หรือแม้แต่การใช้ภาษาท่าทาง แต่สำหรับในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ในเรื่องของการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลโดยใช้วิธีการสื่อสารด้วยการใช้ภาษาพูดเท่านั้นเนื่องจากการสื่อสารด้วยคำพูดเป็นวิธีที่ทำได้ง่ายและเหมาะสม

กับความสามารถนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษามากกว่าวิธีอื่นๆ เพราะสามารถสื่อสารได้รวดเร็ว และไม่ซับซ้อนเท่ากับการเขียนหรือการใช้ภาษาท่าทาง แม้การสื่อสารกันด้วยคำพูดเป็นวิธีที่สามารถทำให้ผู้อื่นเข้าใจถึงความต้องการของตนเองได้ง่ายกว่าวิธีอื่น แต่ก็ เป็นวิธีที่ทำให้เกิดความขัดแย้งหรือเกิดความไม่เข้าใจกับผู้อื่นได้มากเช่นเดียวกัน จากเหตุผลที่กล่าวมาผู้วิจัยจึงเลือกที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ในวิธีการสื่อสาร โดยใช้คำพูดที่รักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในงานวิจัยครั้งนี้

2.6 ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ

ศิริพรรณ สายหงส์ (2549) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถในการใช้คำพูดและท่าทางเพื่อแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดของตนเองได้อย่างเหมาะสมกับวัฒนธรรมและสถานการณ์ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการแสดงความคิดเห็น การแสดงความต้องการ การแสดงความชื่นชม การขอร้อง การเจรจาต่อรอง การดักเตือน การช่วยเหลือ การปฏิเสธ

กองสุขศึกษา (2549) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถในการใช้คำพูดและภาษาท่าทาง เพื่อแสดงความรู้สึกนึกคิดของตนเองอย่างเหมาะสมกับสภาพวัฒนธรรมและสถานการณ์ต่างๆ โดยสามารถที่จะแสดงความคิดเห็น ความปรารถนา ความต้องการ การขอร้อง การเตือน และการขอความช่วยเหลือ

หลังจากที่ได้ศึกษาดำรงและเอกสารในข้างต้นแล้วผู้วิจัยได้สรุป ประเด็นสำคัญๆ ในเรื่องเกี่ยวกับ ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพว่า เป็นความสามารถของคนเราในการใช้คำพูด ภาษาท่าทางในการแสดงความรู้สึกนึกคิดของตนให้บุคคลอื่น ได้รับรู้ตรงตามจุดมุ่งหมายของการสื่อสารให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้น

3. สัมพันธภาพ

3.1 ความหมายของสัมพันธภาพ

สาระความรู้เกี่ยวกับสัมพันธภาพที่ผู้วิจัยได้ศึกษา ได้แก่ ความหมายของสัมพันธภาพ การสร้างสัมพันธภาพ และการรักษาสัมพันธภาพ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

บรรยงค์ โตจินดา (2549) สัมพันธภาพ เกิดจาก การที่บุคคลได้ทำงานร่วมกัน ทำกิจกรรมร่วมกัน มีส่วนร่วมในการติดต่อสื่อสาร ร่วมมือ พัฒนา ปรับปรุง แก้ปัญหาและสร้างแรงจูงใจให้แก่กันและกัน

อัคร สุกเสรษฐ์ (2550) สัมพันธภาพ หมายถึง การติดต่อสื่อสารกันระหว่างบุคคลซึ่งทำให้เกิดความสัมพันธ์ต่อกัน ซึ่งความสัมพันธ์นี้เองที่เป็นสาเหตุใหญ่ประการหนึ่งที่จะทำให้มนุษย์เป็นสุขหรือเป็นทุกข์ สร้างสรรค์หรือว่าทำลายล้างกัน ซึ่งคุณค่าแห่งความสัมพันธ์จะรุนแรงมากหรือน้อยก็ขึ้นอยู่กับว่า การสัมพันธ์กันนั้น มีคุณค่าเพียงใด มีความจริงใจ หรือความลงตัวแค่ไหน มีการพึ่งพากันและนำพากัน ไปสู่ความสำเร็จหรือไม่ สิ่งเหล่านี้คือส่วนประกอบที่ทำให้ความสัมพันธ์ของมนุษย์ลงตัว

ในหลายกรณี ความสัมพันธ์กับคนรอบข้างในชีวิตนั้นก็มิทั้งลงตัว และไม่ลงตัว เมื่อบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปมาปฏิบัติสัมพันธ์ต่อกัน ต่างคนก็ต้องการที่จะทำตามความต้องการของตนเอง จึงทำให้ความสัมพันธ์มีปัญหาได้ ดังนั้นเพื่อให้ความสัมพันธ์เป็นไปได้อย่างราบรื่น ก็ต้องรู้จักวิธีการที่จะสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ซึ่งก็มีผู้รู้ได้แนะนำวิธีการสร้างสัมพันธภาพ ไว้ดังนี้

3.2 องค์ประกอบของการสร้างสัมพันธภาพ

บรרךค โดจินดา (2549) กล่าวถึง องค์ประกอบการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล มีดังนี้

1. แสดงความเป็นมิตร กับทุกคน สนใจผู้อื่น ให้ความเข้าใจผู้อื่นอย่างจริงใจ
2. มีความจริงใจที่จะทำให้ผู้อื่นกระตือรือร้นที่จะทำงาน
3. แสดงตัวเป็นผู้ฟังที่ดี กระตุ้นให้ผู้อื่นพูดถึงตัวเอง และถ้าจะต้องพูดให้พูดเรื่องที่ผู้อื่นสนใจ
4. พยายามทำให้ผู้อื่นรู้สึกว่าเขาเป็นคนสำคัญ และควรทำด้วยความจริงใจ ตระหนักและเห็นคุณค่าความสำคัญของคนมากกว่าสิ่งของมีความสุขอ่อนน้อมถ่อมตน และเกรงใจผู้อื่น ให้เกียรติและยกย่องชมเชยผู้อื่น
5. พยายามปรับปรุงจุดที่ตัวเองบกพร่องก่อนเสมอ
6. สร้างบรรยากาศแห่งความสัมพันธ์ที่ดี

อัคร สุกเสรษฐ์ (2550) ได้กล่าวถึงการสร้างสัมพันธภาพที่ดี โดยได้จัดองค์ประกอบที่สำคัญ 10 องค์ประกอบดังนี้

1. การตระหนักในคุณค่าของกันและกัน

การตระหนักในคุณค่าของตนเองและผู้อื่นนั้น ถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญเป็นอันดับแรก เพราะว่าความสำคัญที่เกิดขึ้น โดยไม่เห็นคุณค่าของกันและกันนั้นมักจะเต็มไปด้วยการดูถูกเหยียดหยาม ทำให้ไม่ได้ประโยชน์จากกันและกัน ทั้งยังเป็นการสร้างปัญหาอีกด้วย

2. การให้เกียรติกันและกันตามสมควร

การให้เกียรติกัน เป็นไปเพื่อตระหนักในคุณค่าพื้นฐานของกันและกัน เช่น ค่าความเป็นคน การให้เกียรติทางความคิด หรือสิทธิต่างๆ การให้เกียรติ กันต้องอยู่ในระดับที่เหมาะสม คือ ไม่ให้เกียรติบุคคลหนึ่งโดยการดูถูกอีกบุคคลหนึ่ง หรือ เกินความจริงจน ผู้รับเกียรตินั้นหลงเป็นต้น

3. การให้ความจริงใจต่อกัน มีความเมตตากันทั้งต่อหน้าและลับหลัง

การให้ความจริงใจต่อกันนั้น เป็นจุดกำเนิดความสัมพันธ์ที่แท้จริง อาการที่แสดงออกถึงความจริงใจคือ การชื่นชมคุณค่าที่มีของกันและกัน มีความหวังดีกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง ไม่คบกันเพื่อหวังผลประโยชน์ นอกจากนี้ยังหมายรวมถึงพฤติกรรมการแสดงออกที่ดีทั้งต่อหน้าและลับหลังช่วยเหลือซึ่งกันและกันทั้งในยามสุขและยามทุกข์ แนะนำสิ่งที่ดีและมีประโยชน์ให้แก่กัน รักษาความสัมพันธ์มากกว่าประโยชน์ส่วนตัว เคารพสิทธิ์และให้เกียรติกันเสมอ

4. การให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันตามกำลังและความสามารถ

การให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันเปรียบได้กับอาหารหล่อเลี้ยงความสัมพันธ์ เพราะเป็นสิ่งที่ทำให้ความสัมพันธ์เจริญงอกงาม แต่การจะเกื้อกูลใครนั้นก็ต้องดูความเหมาะสมด้วย และความ ต้องการของเขาลำดับด้วย ถ้าหากเราเกื้อกูลโดยที่อีกฝ่ายไม่ต้องการ การเกื้อกูลนั้นก็ไม่เกิดประโยชน์

5. การพัฒนาสิ่งต่างๆ ร่วมกัน

การพัฒนาสิ่งต่างๆ ร่วมกันนั้น ถือได้ว่าเป็นแรงขับเคลื่อนความสัมพันธ์ ทำให้ความสัมพันธ์งดงาม เพราะว่าเป็นการนำพาซึ่งกันและกัน ไปสู่ความเจริญ

6. การมีความสามัคคี

เมื่อต้องทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ การมีความสามัคคีกันนั้นถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของความสัมพันธ์ที่ดี เพราะความสามัคคีนั้นคือพลังที่นำไปสู่ความสำเร็จได้

7. การให้ความเคารพกันอย่างเหมาะสม

การเคารพกัน เป็นการแสดงว่าตระหนักถึงคุณค่าของกันและกัน โดยต้องเคารพกันทั้งสองฝ่าย จึงจะทำให้ความสัมพันธ์เป็นสุข

8. การปฏิบัติต่อกันอย่างมีมารยาท

การมีมารยาทนั้นเปรียบเหมือนน้ำมันหล่อลื่น ทำหน้าที่ถนอมศักดิ์ศรีของกันและกัน พยายามรักษาและจรรโลงใจของกันและกันให้มีความสุข

9. การพูดจาด้วยภาษาที่สร้างสรรค์

การพูดจาทันทีด้วยภาษาที่สร้างสรรค์ คือ การพยายามใช้ภาษารักษาสิ่งที่มีคืออยู่ แล้วพัฒนาให้ดีขึ้น ร่วมกันสร้างสิ่งใหม่ๆ ให้ดีกว่าเดิม ลักษณะของภาษาที่สร้างสรรค์คือ ต้องพูดในสิ่งที่เป็นความจริง พูดเพื่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน พูดเพื่อให้เกิดกำลังใจ เป็นการพูดที่นำไปสู่สิ่งใหม่ๆ

เมื่อมีปัญหาที่สามารถพูดเพื่อหาทางออกให้กับปัญหานั้นได้ เป็นการพูดที่ก่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกัน และก่อให้เกิดความเป็นธรรม

10. การเข้าใจกันและให้อภัยในความบกพร่องของกันและกัน

การเข้าใจกันและการให้อภัยกัน เปรียบได้กับยาที่ใช้รักษาความสัมพันธ์ให้คงอยู่ เพราะบางครั้งความสัมพันธ์อาจมีการกระทบกระทั่งกันบ้าง หรือไม่เข้าใจกันบ้าง ดังนั้นเมื่อเกิดความไม่เข้าใจกันเกิดขึ้นควรต้องทำความเข้าใจและให้อภัยซึ่งกันและกันทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการรักษาความสัมพันธ์ให้คงอยู่

ความสัมพันธ์ของคนเรานั้น เมื่อเกิดขึ้นแล้วก็ต้องรู้จักรักษาให้ความสัมพันธ์นั้นราบรื่นและดำเนินไปด้วยดี ดังนั้นจึงต้องมีแนวทางในการที่จะปฏิบัติตนอย่างไรเพื่อให้ความสัมพันธ์หรือสัมพันธภาพนั้นคงอยู่ ซึ่งก็มีผู้รู้หลายท่าน ได้เสนอแนะแนวทางในการที่จะรักษาสัมพันธภาพของคนเราไว้ดังนี้

3.3 การรักษาสัมพันธภาพ

อัคร สุภเศรษฐ์ (2550) ได้เสนอแนวทางในการรักษาความสัมพันธ์ไว้ 7 ประการดังนี้

1. ต้องไม่ดูหมิ่นกัน

การไม่ดูหมิ่นกันนั้นเป็นสิ่งสำคัญในลำดับต้นๆ ที่จะสามารถรักษาความสัมพันธ์ของเราให้คงอยู่ เพราะว่าการดูหมิ่นกันนั้นเป็นการทำให้ความรักเปลี่ยนไปเป็นความเกลียดชัง ความหวังดี กลายเป็นประสงคร้าย ทำให้ชีวิตขาดทุนมากที่สุด เพราะเพียงแค่ว่าพูดที่มีแต่ความมั่งกายนั่น อาจต้องขาดไปอย่างมหาศาล

2. ต้องไม่หวังผลประโยชน์ หรือคิดเอาแต่ได้ฝ่ายเดียว

ธรรมชาติของมนุษย์ทุกคนที่อยู่ร่วมกันหรือสมาคมกันนั้นก็เพราะว่าหวังในผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน คือเรารวมตัวกันเพื่อความอยู่รอด เพื่อความปลอดภัย แต่จะทำอย่างไรเล่าที่จะทำให้การหวังผลประโยชน์จากกันและกันที่ถือได้ว่าเป็นเรื่องธรรมชาตินั้นเป็นไปในทางที่ดีงาม ดังนั้นเมื่อเราหวังประโยชน์ก็ควรจะร่วมกันสร้างประโยชน์ขึ้นมาแล้วแบ่งปันกัน หรือช่วยเหลือเกื้อกูลกัน แต่ถ้าหากคิดเอาแต่ได้ฝ่ายเดียว ความสัมพันธ์นั้นก็จะเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่จริงใจ อันจะส่งผลกระทบต่อในระยะยาว เพราะไม่มีใครเจริญได้จากการเอาเปรียบผู้อื่น

3. อย่ายึดติดตัวตนหรือปั้นตัวตน

การยึดติดตัวตน หรือการกำหนดตัวตนให้เป็นแบบต่าง ๆ นั้น เป็นการสร้างภาพลวงตาในจิตใจ เป็นการสร้างความหลงให้ทั้งกับตนเองและคนรอบข้าง เป็นการเพิ่มภาระให้จิตใจ เพิ่มกิเลสใน

ตน ดังนั้นการไม่ยึดตัวตนไม่ปั้นตนมองเพียงว่าสิ่งที่เป็นอย่างนี้คือธรรมชาติก็จะทำให้ใจเป็นสุขเกิดสัมพันธภาพที่ดีในชีวิต

4. อย่าวิพากษ์วิจารณ์ผู้อื่นหรือตัดสินผู้อื่นโดยไม่จำเป็น

คนส่วนใหญ่ปรารถนาที่จะอยู่ร่วมกันอย่างสันติ แต่ละคนก็มีมาตรฐานในใจ ที่ตั้งไว้ไม่เหมือนกัน จึงมีการตัดสินการกระทำของผู้อื่นอยู่เสมอ แต่ทางที่ดีที่สุดก็ไม่ควรที่จะแคะต้องสิ่งไม่ดีของกันและกันโดยไม่จำเป็น แต่ก็รู้ว่าทำอะไรไม่ได้ เมื่อมีเหตุที่ต้องพูดถึงความไม่ดีของผู้อื่นก็พึงกระทำได้ในสามกรณีคือ หนึ่งเมื่อเขาผู้นั้นทำผิดคึกคักหรือขอลงโทษที่เราได้ตกลงร่วมกันอย่างชัดเจน สองเมื่อเขาต้องการที่จะรับคำวิเคราะห์หรือวิจารณ์เพื่อให้เกิดการพัฒนา และสาม เมื่อต้องทำงานที่รับผิดชอบร่วมกันและการกระทำบางอย่างของเขาส่งผลต่อส่วนรวมก็สามารถบอกกล่าวกันได้ เมื่อทำได้ดังนี้ก็จะรักษาความสัมพันธ์เอาไว้ได้

5. อย่าเอากิเลสเป็นที่ตั้ง

หลวงปู่มั่นบอกว่า “ไม่ใช่ใจเราหรอกที่เป็นทุกข์ แต่เป็นกิเลสต่างหากที่เดือดร้อน” รัก โลภ โกรธ หลง ฟุ้ง ลังเล สงสัย เหล่านี้ล้วนเป็นกิเลส เป็นธรรมชาติของมนุษย์ทุกคนที่ปรารถนาความสุขแต่ถ้าใครเพลินบำรุงกิเลสมากไปใจก็เป็นทุกข์ การที่เราจะมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันได้คือ ต้องไม่ยึดเหยียดกิเลสให้กัน เพราะมีกิเลสที่ไหนก็เดือดร้อนที่นั่น กิเลสของใครก็รับผิดชอบกันเอาเอง ดังนั้นถ้าหากกลัวเดือดร้อนก็ต้องยับยั้งกิเลสของตนให้ได้ เมื่อยังกิเลสได้หรือละได้ใจก็จะเป็นสุข

6. อย่าสะสมความเกลียดชัง

ความเกลียดชังคือสิ่งที่ทำให้โลกคับแคบ ความเกลียดชังจะทำให้กล่าวโทษผู้อื่นเสมอ โมโหง่าย พุดจาหยาบคาย สร้างศัตรูโดยไม่จำเป็น ทำให้การทำงานติดขัด ไม่มีใครอยากเกี่ยวข้องกับด้วย ไม่มีพลังที่จะสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ไม่พอใจตนเองและชีวิต จิตใจหม่นหมอง ดังนั้นหากมีความเกลียดชังเกิดขึ้นต้องกำจัดสิ่งเหล่านี้ให้หมดไป เพราะถ้าหากไม่รีบแก้ไขก็จะกระทบกับความสัมพันธ์ของผู้อื่น

7. อย่าคบกันอย่างไม่ไว้ใจกัน

การจะคบหรือสมาคมกับใครก็ต้องไว้ใจกันและให้เกียรติกัน แต่ก็ไม่ควรวางใจสิ่งใดจนเกินไป จนกลายเป็นความประมาท คือไว้ใจได้ว่าทุกคนอยากเป็นคนดี แต่ก็ไม่ได้ไว้ใจว่าเขาจะดีได้อย่างที่เขาอยาก ไว้ใจได้ว่าเขาถูก แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าเขาจะถูกทุกเรื่อง ทุกคนอยากจะทำเจริญ แต่ก็ใช้ว่าเขาจะรู้ว่าต้องทำอะไรถึงเจริญ เมื่อดำเนินชีวิตอย่างรู้เท่าทัน ความสัมพันธ์ก็ไม่เสียหาย แล้วก็ไม่ต้องเกิดเรื่องร้าย

จากการศึกษาความรู้ในเอกสารข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยได้ข้อสรุปเกี่ยวกับความหมาย ของสัมพันธภาพดังนี้ สัมพันธภาพ หมายถึง ความเกี่ยวข้องกันของมนุษย์อันมีรากฐานมาจากการสื่อสารไม่

ว่าจะเป็นการสื่อสารโดยใช้ภาษาพูดหรือภาษากาย เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน ทำให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข และนำพากันไปสู่ความเจริญก้าวหน้า

Schirtzinger (1998) ได้กล่าวถึงเรื่องสัมพันธภาพไว้ว่า การสื่อสาร คือ รากฐานของสัมพันธภาพ มิตรหันหน้าเข้าหากัน ปรีภยากัน สนทนากัน คู่กรณี เมินหน้าใส่กัน เวลาที่เพื่อนสองคนมีปัญหา การแก้ไขคือ การหันหน้ามาปรึกษามาพูดคุย สื่อสารความแตกต่างของกันและกัน เพื่อที่จะหาข้อตกลงร่วมกัน โดยความยินยอมของทั้งสองฝ่าย ปัญหานั้นก็จะคลี่คลายได้ ศัตรูคู่กรณี แก้ปัญหาโดยการต่อสู้กัน ไม่มีการยินยอม ไม่มีการสื่อสาร แท้จริงแล้วยังมีการสื่อสารน้อยเท่าไร การได้เปรียบของอีกฝ่ายหนึ่งก็จะยิ่งมากขึ้นเท่านั้น กล่าวโดยสรุปได้ก็คือ สัมพันธภาพจะดำเนินไปได้ด้วยดี ก็ต้องมีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

Paul Mauchline (2001) ได้กล่าวถึงเรื่องของสัมพันธภาพไว้ว่า การสื่อสารและการทำกิจกรรมร่วมกันเป็นการลดความรู้สึกโดดเดี่ยว ของคนทั้งสองฝ่าย คำพูดของคนสองคนในการเริ่มต้นสนทนากันนั้น มีส่วนสำคัญที่ส่งผลกระทบ ไปถึงความอยู่รอดของความสัมพันธ์ สาเหตุหลักที่ทำให้สัมพันธภาพของคนเรานั้นสิ้นสุดลงนั้นมาจากการที่เราไม่จริงใจ พูดเท็จ ก้าวร้าว คุกคามเหยียดหยามอีกฝ่ายให้เจ็บช้ำน้ำใจ ทำให้ผู้นั้นรู้สึกว่าเขาไม่ใช่ส่วนหนึ่งของทีม ไม่ใช่คนรัก (The Daily Californian, 1999) ได้กล่าวไว้ว่าหลักสำคัญในการที่เราจะรักษาสัมพันธภาพให้คงอยู่นั้น คือการแสดงออกที่จริงใจ ห่วงใยความรู้สึกของคนรอบข้าง มากกว่าความรู้สึกของตัวเอง ไตร่ตรองก่อนที่จะพูด เพราะบางครั้งการที่เราพูดโดยไม่คิด อาจจะมีผลกระทบต่อผู้ฟังนาน หรืออาจจะนานตลอดไปและเราไม่สามารถที่จะแก้ไขได้ ดังนั้นก่อนที่จะพูดอะไรไป ต้องคิดไตร่ตรองให้ดีเสียก่อน เพราะทั้งการกระทำและคำพูดของเราจะอยู่ในความทรงจำของคนอื่นไปตลอด ดังนั้นเราต้องมั่นใจว่าสิ่งที่เราพูดออกไปในวันนี้นั้นจะเป็นประโยชน์ต่อตัวเราและผู้อื่นมากกว่าผลเสีย

3.4 การสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล

ทวีศิลป์ วิษณุโยธิน (2549) การสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นหมายถึง ความสามารถในการใช้คำพูด ภาษา ท่าทาง เพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิด และความต้องการของตนให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบความสามารถในการรับรู้ความรู้สึกนึกคิดและความต้องการของอีกฝ่ายหนึ่งนั้น คือสิ่งที่ทำให้เกิดการกระทำในทางที่ดีต่อกัน และการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นเพื่อให้การดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างมีความสุข นั้นมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ

1. รู้จักแสดงออกด้วยคำพูด ภาษาท่าทาง สีหน้าแวตตา และการกระทำที่เหมาะสมกับบุคคลและกาลเทศะ โดยพูดจาสุภาพ ยิ้มแย้มแจ่มใสเป็นผู้พูดและผู้ฟังที่ดี

2. เข้าใจความรู้สึกนึกคิด และความต้องการของคนอื่น โดยการฟัง คิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล
3. สามารถปฏิเสธในเรื่องที่ควรปฏิเสธ และสามารถโน้มน้าวชักจูง ให้ผู้อื่นคล้อยตามและกระทำในสิ่งที่ถูกต้องได้ โดยการชี้แจงแสดงเหตุผลอย่างตรงไปตรงมา
4. สามารถทำให้ผู้อื่นเข้าใจความรู้สึกนึกคิด และความต้องการของตนได้
5. รู้จักการเป็นผู้รับ และเป็นผู้ให้ที่เหมาะสม
6. รู้จักให้ความช่วยเหลือ และเอื้อประโยชน์กับผู้อื่นอย่างถูกกาลเทศะ

กองสุศึกษา (2549) ได้ให้ความหมายทักษะการสร้างสัมพันธภาพไว้ว่า ทักษะการสร้างสัมพันธภาพหมายถึง ทักษะที่สามารถช่วยให้บุคคลมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันและสามารถที่จะรักษาและดำรงไว้ซึ่งความสัมพันธ์อันดี ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างปกติสุข และรวมถึงการรักษาสัมพันธภาพที่ดีของสมาชิกในครอบครัวที่เป็นแหล่งสำคัญของแรงสนับสนุนทางสังคม

ศิริพรรณ สายหงส์ (2549) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ทักษะการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลเป็นความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันและสามารถรักษาสัมพันธภาพไว้ได้ยืนยาว

หลังจากที่ได้ศึกษาดำรงและเอกสารในข้างต้นแล้วผู้วิจัยได้สรุป ประเด็นสำคัญๆ ในเรื่องเกี่ยวกับการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลโดยมีรายละเอียดดังนี้ การสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลนั้นเป็นการแสดงออกในเรื่องของความรู้สึกนึกคิดในการใช้คำพูด หรือท่าทางที่เหมาะสมและถูกกาลเทศะไม่ว่าจะเป็นการใช้คำพูดที่สุภาพในการที่จะแสดงความรู้สึกนึกคิดในเรื่องต่างๆ การปฏิเสธการโต้แย้งเพื่อให้อีกฝ่ายรับรู้ถึงความต้องการของตนเอง และรู้จักที่จะทำความเข้าใจว่าอีกฝ่ายหนึ่งต้องการอะไร ซึ่งการทำความเข้าใจความต้องการของผู้อื่นนี้ถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญในการที่จะรักษาสัมพันธภาพให้คงอยู่ตลอดไป

4. การสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล

จากความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับทักษะการสื่อสาร และการสร้างสัมพันธภาพในข้างต้นจะพบว่า สองเรื่องที่ว่ามานี้มีความสัมพันธ์กัน เพราะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพนั้น ไม่ได้เป็นเพียงการสื่อสารเพื่อให้ได้มาในสิ่งที่เราต้องการเพียงอย่างเดียวเท่านั้น เพราะบางครั้งการที่เราสื่อสารออกไปเพื่อให้ได้มาในสิ่งที่เราต้องการอาจจะใช้คำพูดที่รุนแรง หรือคำพูดในเชิงบังคับทำอาจทำให้ผู้ที่ถูกบังคับกระทบกระเทือนจิตใจและความรู้สึก ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมาในภายหลังได้ แต่หากการสื่อสารที่ทำให้เราได้มาในสิ่งที่เราต้องการนั้นตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเข้าใจซึ่งกันและกันและ ก็จะส่งผลดี

ต่อความสัมพันธ์ทำให้เราทำงานร่วมกันหรืออยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาองค์ประกอบของทักษะชีวิตทั้งสององค์ประกอบนี้ควบคู่กันไป เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ โดยใช้ชื่อว่าในการทำวิจัยครั้งนี้ว่า การพัฒนาความรู้เรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล โดยได้กำหนดประเด็นที่ความต้องการจะพัฒนาซึ่งนำมาจากองค์ประกอบของทักษะชีวิตด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพที่ได้สังเคราะห์จากเอกสารในช่วงต้นที่ได้ศึกษามา โดยกำหนดเรื่องให้เหมาะสมกับวัย และระดับความสามารถของผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาโดยเลือกที่จะพัฒนาความรู้เฉพาะการสื่อสารด้านการพูด เนื่องจากการสื่อสารกันด้วยคำพูดเป็นวิธีที่ใช้ในชีวิตประจำวันมากกว่า การสื่อสารแบบอื่น โดยได้กำหนดเรื่องที่จะพัฒนาให้เกิดกับผู้เรียนได้ 5 เรื่องดังนี้ เรื่องที่หนึ่ง การพูดดีในการทำงานร่วมกัน เรื่องที่สองการพูดชมในการทำงานร่วมกัน เรื่องที่สามการพูดแสดงความคิดเห็นในการทำงานร่วมกัน เรื่องที่สี่การพูดโต้แย้งในการทำงานร่วมกัน และเรื่องที่ห้าการพูดเพื่อคลี่คลายปัญหาความขัดแย้งในการทำงานร่วมกัน หลังจากที่ได้กำหนดประเด็นที่จะนำมาใช้ในงานวิจัยแล้ว ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาคำรา และเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งการสืบค้นจากทางอินเทอร์เน็ต เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการทำวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 การพูดดีในการทำงานร่วมกัน

วิจิตร อวระกุล (2534) ได้กล่าวถึงเรื่องการติ ชมไว้ว่า มนุษย์รับคำชม แต่ปฏิเสธคำติเตียน ตามทฤษฎีที่ว่า ถ้ามีผู้แนะนำติชม ในการแก้ไขข้อบกพร่องให้กับผู้ใด ผู้ที่ได้รับคำแนะนำควรจะพอใจ แต่ในทางปฏิบัติแล้วไม่ค่อยได้ผล ดังนั้นถ้าจะให้เกิดมนุษยสัมพันธ์ที่ดีแล้ว จงอย่าตำหนิติเตียน แต่ให้หาแง่มุมหรือจุดเด่น อย่าพูดสิ่งไม่ดี แต่ถ้าจำเป็นต้องพูดถึงสิ่งไม่ดี จะต้องมีเทคนิคในการพูด และฝึกหัดให้คล่องแคล่ว เช่น “จุดนี้ดีจังเลย ถ้าได้แก้ไขจุดนี้อีกนิดจะดีเยี่ยมเลย”

สุพร เกิดสว่าง (2542) ได้กล่าวถึงเรื่องการติ ชม ไว้ดังนี้การชมเชย เป็นการสื่อสารในทางบวกที่สำคัญอย่างหนึ่งในสังคม ประโยชน์ในการชมคือ 1)เป็นการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดี ระหว่างผู้ให้และผู้รับคำชม 2)เป็นการสร้างเสน่ห์ และความน่าคบหาสมาคมให้กับผู้ให้คำชม และ3)เป็นการให้กำลังใจ กับผู้รับคำชมจากการทำความดี ทำให้เขารู้สึกในคุณค่าของการกระทำที่ดีและมุ่งมั่นที่จะทำดีต่อไป

การชมเชยเป็นสิ่งที่ทำได้ไม่ยาก และไม่การเสียดายใดๆ เลยถ้าเป็นการชมด้วยความจริงใจ หลักง่ายๆในการชมคือ 1) เลือกชมเฉพาะเรื่องที่มีคุณค่าจริงๆ 2) พูดถึงเรื่องที่เราชมให้ชัดเจน แสดงให้เห็นว่าเราเข้าใจในคุณค่าของการกระทำของเขาจริงๆ ไม่เป็นการชมโดยมารยาทเท่านั้น 3)พูดถึงความรู้สึกหรือความเห็นของเราต่อการกระทำของเขา ตัวอย่างการชมเชย เช่น งานวิจัยเรื่องนี้ของคุณทำได้ดีมาก

ผมอ่านดูรายละเอียดทั้งหมดแล้ว ผลของงานนี้นำมาประยุกต์ใช้ในประเทศเราได้อย่างแน่นอน ผมภูมิใจมากที่งานสำคัญชิ้นนี้ออกมาจากหน่วยงานของเรา

การดี อาจคล้ายกับการสื่อสารในทางลบ แต่ถ้าเป็นการดีดิงในทางสร้างสรรค์ ก็จะมีคุณค่า และถือว่าเป็นการดีต่อในทางบวกได้ ประโยชน์ในการดี มีดังนี้ 1) การดีเป็นเหมือนกระจกเงาที่สะท้อนภาพจริงในส่วนที่ไม่ดีออกมาให้เจ้าของภาพได้มีโอกาสดูแก้ไข และ 2) การดีด้วยความตั้งใจดี ควรเป็นการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ระหว่างผู้ดี กับผู้ได้รับคำดี เช่นเดียวกับการชมเชย

การดีถึงแม้จะทำด้วยความหวังดี แต่ทำได้ยากกว่าการชมเชย และเสี่ยงต่อการเกิดความรู้สึกในทางลบด้วย การดีจึงมักเป็นการกระทำของผู้ที่มีอำนาจต่อผู้น้อย และไม่แน่ว่าจะมีผลทางบวกหากทำไปโดยอธรรม เพราะคนส่วนใหญ่ไม่ชอบการดี แต่เราก็ต้องยอมรับว่าคำดีก็มี ความสำคัญไม่น้อยกว่าคำชม เราจึงควรสื่อสารกับคนรอบข้างเราด้วย ว่าเรายินดีรับคำดีซึ่งก็จะเป็นการเตรียมใจเราให้พร้อมที่จะรับคำดีได้ดีขึ้น หลักในการให้คำดีคือ

1. การพูดให้ชัดเจนถึงเรื่องที่ต้องการคำดีดิง ผู้ที่จะตอบสนองความต้องการของเราจะได้รับความชัดเจนไม่ลำบากใจที่จะพูด

2. ถ้าต้องการเพียงคำชม อย่าไปขอคำดีชม เช่น เราถามเพื่อนว่า “เธอว่าฉันร้องเพลงใช้ได้ไหม” แต่โกธร เมื่อเพื่อนบอกว่า “เธอร้องไม่เข้ากับจังหวะดนตรีเลย”

3. แสดงความขอบคุณ และพอใจในคำดีดิง และอาจขอความเห็นเขาด้วยเช่น อาจบอกว่า “ขอบคุณมากที่คุณบอก ผมเองก็เห็นเหมือนคุณ แต่คิดไม่ออกว่าจะทำอย่างไรให้ดีกว่านี้ คุณมีอะไรแนะนำไหม เพื่อคุณจะมีทางออกที่ดีกว่า”

4. ถ้าเรามีเหตุผล ที่จะอธิบายจุดที่เขาดีดิง ก็ควรอธิบายให้ชัดเจน และถามความเห็นเขาใหม่ ถึงแม้เราจะไม่เห็นด้วยกับคำดีนั้น ก็ควรขอบคุณเขา และให้ความสำคัญกับการดีของเขาด้วย และถือว่าการเปลี่ยนความเห็นกัน ทำให้เราทราบว่าคนอื่นคิดอย่างไร

การดีเพื่อสร้างสรรค์ หรือการดีเพื่อต่อ มีหลักการดังนี้คือ

1. ต้องแน่ใจว่าคนที่เราจะดี ยินดีหรือสามารถที่จะรับคำดีได้ เพราะถ้าเขาไม่ ยอมรับ การดีก็ไม่มีผลดีต่อใครเลย ถ้าถามว่าเราจะแน่ใจได้อย่างไร คงต้องดูว่าผู้นั้น ได้แสดงว่ายินดีรับคำดี ในหลักการขอคำดีที่ได้กล่าวมาแล้วหรือไม่

2. หลีกเลี่ยงการดีที่มีบุคคลอื่นอยู่ด้วย เราต้องรักษา “หน้า” ของผู้ที่เราจะดีด้วยอย่าให้การดีกลายเป็นการประจาน

3. เลือกเวลาที่เหมาะสม เช่น ผู้ถูกดีกำลังว่าง มีอารมณ์แจ่มใส

4. ควรยกเรื่องที่ควรชมเชยขึ้นก่อนการติ เพื่อลดความรู้สึกในแง่ลบ เช่น “คุณเสนอบทความของคุณได้ดีมาก แต่สไลด์ของคุณมองเห็นชัดเจนคนที่นั่งข้างหน้า”

5. พูดยกพฤติกรรมหรือสิ่งที่ดีให้ชัดเจน เช่น แทนที่จะพูดว่า “การพูดของคุณน่าเบื่อหน่ายจริงๆ” เราอาจจะพูดว่า “คุณคิดคำ อืม-เอ้อ-อ๋ัม เกือบทุกประโยค” ผู้ยอมรับคำติจะยอมรับได้ดีขึ้น และสามารถทราบส่วนที่จะต้องแก้ไข

6. ควรติเฉพาะพฤติกรรม หรือการกระทำที่เพิ่งจะเกิดขึ้น อย่าไปยกเอาพฤติกรรมเมื่อสองเดือนที่แล้วมาติ เพราะจะทำให้บรรยากาศเหมือนกับการตั้งใจจะเยาะเย้ยมากกว่าสร้างสรรค์ หรือคล้ายกับการผู้ใจเจ็บ และรื้อฟื้นขึ้นมาพูด

7. อย่างดีในสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปไม่ได้ เช่น ติว่า “ทำไมเธอถึงได้ ต่ำ-ต่ำ” เพราะเป็นการติที่ไม่ช่วยให้อะไรดีขึ้น

8. พร้อมกับการติ ควรมีข้อเสนอหรือทางออกให้ด้วย เช่น “เสื้อชุดนี้ไม่ค่อยเหมาะกับคุณ เพราะคุณเตี้ย ถ้าเลือกอีกชุดหนึ่งจะทำให้คุณดูสูงขึ้น มีสัดส่วนดีขึ้นมาก”

ทิสนา เขมมณี (2547) กล่าวว่า การให้ข้อติชมในการทำงานเป็นสิ่งสำคัญ เพราะการให้คำชมเป็นการยกย่องให้ผู้ร่วมงานเกิดความรู้สึกที่ดีต่อกัน มีกำลังใจในการปฏิบัติงาน การให้คำชมที่เหมาะสมคือ ชมด้วยความจริงใจ ถูกต้องตามความเป็นจริง ไม่มาไปไม่น้อยไป ส่วนการติ คือ การให้คำแนะนำหรือคำเตือนเพื่อให้แต่ละบุคคลรับรู้ข้อเท็จจริงเพื่อ การปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น การติที่เหมาะสมคือ การใช้คำพูดที่ชัดเจน บ่งบอกถึงพฤติกรรมที่บกพร่อง ไม่ใช่คำประเภตตัดสินและควรให้คำแนะนำแก้ไขด้วย

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพูดติ สามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

การติ คือ การชี้ให้เห็นข้อบกพร่อง หรือจุดอ่อนของการกระทำของบุคคล ในการทำงานร่วมกันเพื่อที่จะได้นำคำแนะนำที่ได้รับมาพัฒนาหรือปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น โดยที่คำพูดที่ใช้ในการตินั้นจะต้องรักษาสัมพันธภาพของคนในกลุ่ม โดยยึดหลักดังนี้

หลักการพูดติ

1. ในการติ ควรตั้งจุดประสงค์ในการติให้ชัดเจน ไม่ควรติเพื่อระบายอารมณ์
2. ติในส่วนที่เป็นข้อบกพร่องและสามารถแก้ไขได้ และควรเสนอแนะแนวทางแก้ไขไว้ด้วย
3. ใช้คำพูดที่ฟังเข้าใจง่าย สื่อความหมายชัดเจน เพื่อป้องกันการเข้าใจผิด

ตัวอย่างวิธีการพูด

จุดประสงค์ในการตี + เรื่องที่ตี + คำแนะนำ

(มีนะชอบมาทำงานกลุ่มสายอยู่บ่อยๆ จนเพื่อนๆทนไม่ไหวเอมจึงอาสาเป็นคนเตือนให้มีนะรู้ตัว)

เอม : มีนะ ฉันว่าเธอเลิกมาสายได้แล้วนะ เวลาคำทำงานกลุ่มที่ไรเธอมาช้าทุกที ฉันก็เข้าใจว่าบ้านเธออยู่ไกล เอาอย่างนี้ซี เธอก็ออกจากบ้านเร็วกว่าเวลาประมาณ 2 ชั่วโมงซีจะได้มาตรงเวลา คนอื่นจะได้ไม่ต้องเสียเวลารอเธอ แล้วเธอก็จะได้ทำงานได้มากขึ้น แล้วก็จะได้ไม่ต้องถูกเพื่อนๆบ่นอีก

4.2 การพูดชมในการทำงานร่วมกัน

หลุย จาปาเทศ (2534) ได้กล่าวถึงเรื่องการชมไว้ดังนี้ การชมเชยเป็นการปฏิบัติสัมพันธ์อีกแบบหนึ่ง ที่นำไปสู่การผูกมิตรได้อย่างรวดเร็ว ถ้าหากการชมนั้นสมเหตุสมผล และถูกใจผู้ที่ถูกชม การชมเชยมีหลายระดับ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเจตนา หรือวัตถุประสงค์ของผู้ชม ซึ่งพอสรุปลักษณะการชมได้ดังนี้ คือ เป็นการชมเพื่อทักทาย ชมเพื่อให้กำลังใจ ชมเพื่อประเมินผลงาน ชมเพื่อการยกย่อง ชมเพื่อให้เกิดเกียรติ ชมแบบยินยอม การชมที่ดี ควรเป็นการชมที่ไม่เสแสร้ง สัมพันธ์กับสีหน้าของผู้พูด และต้องไม่ยืดเยื้อ ไม่ควรชมพร่ำเพรื่อ หรือหวานมากจนเกินไป ควรชมให้คนอื่นได้รับรู้ ควรให้คำชมในที่ลับ และสิ่งที่ชมต้องตรงกับความเป็นจริง อาจมีตัวอย่างประกอบด้วยก็ได้ ข้อควรระวังในการชม อย่าชมในสิ่งที่ไม่เป็นจริง ระวังน้ำเสียงไม่ให้ดูเหมือนเป็นการประชดประชัน การชมถ้าใช้อย่างถูกต้องก็จะเป็นประโยชน์ แต่ถ้าใช้ผิดก็เกิดโทษได้เช่นกัน

สมพร สุทัศนีย์ (2540) ได้กล่าวถึงเรื่องการชมไว้ดังนี้ ใครๆ ก็ชอบคำยกย่องชมเชย เพราะว่าคำยกย่องชมเชยเปรียบเหมือนสิ่งจูงใจที่มีคุณค่า เพราะการให้คำยกย่องชมเชย นอกจากจะเป็นแรงจูงใจแล้ว ยังเป็นการเห็นคุณค่าและศักดิ์ศรีแก่ผู้อื่นด้วย ยิ่งกว่านั้นการเลือกจุดเด่นของผู้อื่นมากล่าวชม ย่อมสร้างความภาคภูมิใจแก่ผู้ที่ถูกชมไม่น้อย

จากการศึกษาเอกสารในข้างต้น ผู้วิจัยได้ข้อสรุปเกี่ยวกับการพูดชม ที่นำมาใช้ในงานวิจัยได้ดังนี้

การชม คือ การให้ข้อสังเกต หรือข้อมูลย้อนกลับที่สะท้อนให้เห็นถึงสิ่งดี ของบุคคล เป็นการพูดเพื่อให้กำลังใจคนที่ร่วมกันทำงาน เพื่อให้งานนั้นประสบความสำเร็จ ทำให้ผู้ร่วมงานในกลุ่มเกิดความรู้สึกที่ดี และมีกำลังใจที่จะทำงานต่อไป ซึ่งการชมนั้นต้องใช้คำพูดที่เหมาะสมเพื่อการรักษาสัมพันธภาพที่ดีของคนในกลุ่ม โดยยึดหลักดังนี้

หลักการพุดชม

1. มีจุดประสงค์ในการชมที่ดี เช่น การชมเพื่อให้กำลังใจ หรือชมเพื่อให้เห็นข้อดีและยังรักษาข้อดีนั้นไว้
2. ชมในสิ่งที่เป็นความจริง และชมให้ถูกกาลเทศะ
3. ใช้คำพูดในการชมที่พอดี ไม่เกินความจริง การกล่าวคำชมที่เกินความเป็นจริงจะทำให้ผู้ที่ถูกชมรู้สึกว่าคุณชมนั้นไม่จริงใจ

ตัวอย่างวิธีการพุดชม

จุดประสงค์ในการพุดชม + คำชมเชย

(ยูริเป็นคนที่ทำงานช้ำมาก แต่ว่ายูริก็พยายามปรับปรุงตัวทำงานให้ดีขึ้นเรื่อยๆ นั่นคือสิ่งที่จะทำให้กำลังใจยูริว่าทำดีแล้ว)

นนนี่ : ยูริ ครั้งนี้เธอตั้งใจทำงานได้ดีกว่าครั้งก่อน ๆ มากเลย *ฉันว่านะ ถ้าต่อไปเธอตั้งใจทำงานแบบนี้ก็ งานของกลุ่มเราต้องออกมาดีแน่ๆ*

ยูริ : ขอบใจจะยูริ ครั้งต่อไปฉันจะทำให้ดีกว่านี้อีก

4.3 การพุดเพื่อสร้างบรรยากาศในการทำงานร่วมกัน

วิจิตร อวระกุล (2534) ได้กล่าวถึงเรื่องการสร้างบรรยากาศไว้ดังนี้ การสร้างบรรยากาศให้เกิดความสัมพันธ์เป็นสิ่งสำคัญ การสร้างบรรยากาศที่ร้อน หรือที่เย็นซัด เฉื่อยชา มักไม่เกิดผลเท่าที่ควร ควรจะเป็นบรรยากาศที่อบอุ่น ต้อนรับ กระฉับกระเฉง พยายามสังเกตความรุนแรงที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติกริยาที่แสดงออกที่จะทำให้บรรยากาศเปลี่ยนแปลงไป คอยปรับปรุงสังเกตแก้ไขบรรยากาศให้ดำเนินไปในทางที่จะทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีตลอดเวลา การยิ้มแย้มแจ่มใส ก็เป็นการสร้างบรรยากาศแห่งความสัมพันธ์ได้ทางหนึ่ง เพราะคงไม่มีใครอยากคบหาสมาคมกับคนที่มิไบบหน้าบูดบึ้งตลอดเวลา ดังนั้นการยิ้มจะเป็นการเติมบรรยากาศได้ดีเสมอ

ทศนา แคมมณี (2534) การสร้างบรรยากาศที่ดีที่เหมาะสมกับการทำงาน คือบรรยากาศที่ไม่เคร่งเครียด ไม่น่ากลัว เป็นมิตร เป็นกันเอง ซึ่งทำได้โดย การใช้น้ำเสียงที่เป็นกันเอง ใช้อารมณ์ขันช่วยสร้างบรรยากาศและสร้างความสนิทสนมคุ้นเคยกับคนที่ทำงานร่วมกัน

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2542) บรรยากาศเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องนึกถึง เพราะมีส่วนช่วยให้สมาชิกสามารถทำงานร่วมกันได้ และงานจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวก็ขึ้นอยู่กับบรรยากาศของกลุ่ม

ถ้ากลุ่มมีบรรยากาศในการทำงานร่วมกันดี สมาชิกจะเข้าใจกัน รับฟังความเห็นซึ่งกันและกัน การทำงานไม่ตึงเครียด

พรพนทิพย์ ศิริวรรณบุษย์ (2549) กล่าวถึงบรรยากาศในการทำงานสามารถแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะได้แก่ 1) เผด็จการ คือ บรรยากาศที่ตึงเครียด เป็นได้เพียงผู้ตาม ผลคืองานเสร็จเร็วแต่ผลงานไม่ดี สมาชิกในกลุ่มไม่สามัคคีกัน 2) ประชาธิปไตย คือ บรรยากาศที่สมาชิกในกลุ่มสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ งานจะประสบความสำเร็จเพราะว่าสมาชิกร่วมมือกันทำงาน 3) เสรีนิยม คือ สมาชิกมีอิสระเกินไป ไม่ทำงาน งานจึงไม่ประสบความสำเร็จ

จากการศึกษาเอกสารในข้างต้น ผู้วิจัยได้ข้อสรุปเกี่ยวกับ การพูดเพื่อสร้างบรรยากาศ กล่าวคือการพูดสร้างบรรยากาศในการทำงานร่วมกัน หมายถึง การพูดเพื่อก่อให้เกิดความเป็นกันเอง ความเป็นมิตรสนิทสนมระหว่างผู้ร่วมงานด้วยกัน เพื่อให้เกิดความรู้สึกที่ดีในการทำงานร่วมกัน และเกิดความรู้สึกที่จะช่วยกันทำงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งคำพูดที่ใช้ในการสร้างบรรยากาศนั้นต้องเป็นคำพูดที่ทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างผู้ร่วมงาน โดยยึดหลักดังนี้

หลักการพูดเพื่อสร้างบรรยากาศ

1. ควรใช้คำพูดที่มีลักษณะเป็นกันเอง เพื่อสร้างความคุ้นเคยและสนิทสนมกันระหว่างผู้ร่วมงาน
2. ใช้คำพูดที่สามารถสร้างอารมณ์ขันได้ในบางเวลา ซึ่งต้องดูให้เหมาะสมกับกาลเทศะ ใช้คำพูดที่สุภาพในการหยอกล้อกัน หรืออาจใช้คำพูดเพื่อให้กำลังใจซึ่งกันและกันในการทำงาน
3. ให้ความสนใจและมีส่วนร่วมกับผู้ร่วมงาน ในการซักถามข้อสงสัยต่างๆ
4. ควรใช้คำพูดที่ทำให้ผู้ร่วมงานรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม และอยากทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวอย่างวิธีการพูดเพื่อสร้างบรรยากาศ

1. การพูดเพื่อสร้างความสนิทสนม

- จ๊อบแจง: สวัสดีค่ะเราชื่อแจง เป็นสมาชิกใหม่ มีอะไรที่แนะนำได้นะ
 ผิง : ยินดีค่ะ ตามสบายเลยเพื่อนกันทั้งนั้น มีอะไรให้ช่วยก็บอกนะไม่ต้องเกรงใจ

2. การพูดเพื่อสร้างอารมณ์ขัน

- จมีน : รถถั่ง เป็นอะไร ทำไมหน้ามุ่มยั้ง ทำหน้ายังกับเพิ่งไปออกรบมา
 รถถั่ง : ก็งานมันเยอะนี่
 จมีน : มาเดี๋ยวเราช่วยทำนะ แล้วก็เลิกทำหน้ามุ่มได้แล้ว เดี่ยวแก่หรือ

3. การให้ความสนใจและให้ความร่วมมือกับผู้ร่วมงาน

- หลิว : ฉันขอเสนอให้เรานำขยะเหลือใช้มาทำสิ่งประดิษฐ์ พวกเธอคิดว่าอย่างไร
 นานาน : ฉันก็เห็นด้วยนะ แล้วเธอคิดว่าเราจะเลือกใช้ขยะประเภทไหน

4. คำพูดที่สร้างความประทับใจ ที่ทำให้อยากร่วมงานกันอีก

- ปอนด์ : เฮ้อ งานเสร็จแล้ว ขอขอบคุณเพื่อนๆ ทุกคนมากเลย นี่ถ้าไม่ได้พวก
เธอนะงานของคงไม่เสร็จเร็ว แล้วก็เป็นอย่างนี้แน่ๆ เลย
 แดงไทย: ไม่ถึงขนาดนั้นหรือพวกเราต่างหากที่ต้องขอบคุณเธอ ปอนด์
 จมีน : หวังว่าครั้งต่อไปเราคงได้ร่วมงานกันอีกนะ
 จ๊อบแจง: ใช่ ฉันไม่เคยทำงานกับใครแล้วมีความสุขแบบนี้เลย
 ปอนด์ : ได้เลย ฉันว่าเราต้องได้ร่วมงานกันอีกแน่

4.4. การพูดเพื่อแสดงความคิดเห็นในการทำงานร่วมกัน

วิจิตร อวาทกุล (2534) ได้กล่าวถึงเรื่องการแสดงความคิดเห็นไว้ดังนี้ ความขัดแย้งที่สำคัญคือความขัดแย้งทางความคิดที่ลุกลามไปถึงความขัดแย้งทางความสัมพันธ์ เพราะผู้ที่มีความสามารถมาก ๆ มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงหรือ มีความรู้มากมักจะมีความอดทนคือไม่ค่อยยอมรับนับถือหรือให้เกียรติยกย่องความคิดของผู้อื่น เห็นความเห็นของผู้อื่นเป็นสิ่งที่ใช้ไม่ได้ ปฏิเสธ หรือดูถูก ไม่ยอมรับ

ความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งนำไปสู่การทะเลาะวิวาทกันที่สุดในที่สุด การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นด้วยความสนใจ เป็นการให้เกียรติและเห็นในคุณค่าก่อนในขั้นแรก แล้วจากนั้นจึงค่อย ชี้แจงและทำความเข้าใจให้เขายอมรับและเข้าใจถึงปัญหาและเหตุผลด้วยตัวเอง ซึ่งนั่นเป็นการปูทางไปสู่ความสัมพันธ์ที่ดีกว่า

ทิสนา แคมมณี (2534) กล่าวว่า การแสดงความคิดเห็นเป็นสิ่งจำเป็นในการทำงานกลุ่ม ทุกคนในกลุ่มต้องร่วมกันนำเสนอความคิดเห็นของตน เพราะความคิดเห็นของทุกคนจะมีประโยชน์ในการพัฒนาการทำงานของกลุ่มต่อไป

สมพร สุทัศนีย์ (2540) ได้กล่าวถึงเรื่องการแสดงความคิดเห็นไว้ดังนี้ มนุษย์ทุกคนเห็นความสำคัญของตนเอง และเห็นคุณค่าของตนเอง นอกจากนี้ก็ต้องการให้คนอื่นเห็นคุณค่าของตนเองด้วย การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเป็นวิธีหนึ่งที่เราเห็นคุณค่าของผู้อื่น และก่อให้เกิดมนุษยสัมพันธ์ได้เป็นอย่างดี ถึงแม้จะไม่เห็นด้วยกับความคิดเห็นนั้นก็ควรจะรับฟัง เพื่อให้ผู้เสนอความคิดเห็นรู้สึกว่าได้รับการยอมรับ รวมไปถึงท่าทางที่แสดงออกว่าสนใจ เป็นกันเอง และพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือ เวลาที่รับฟังความคิดเห็นนั้นๆ ก็เป็นการสร้างสัมพันธ์ที่ดีอย่างหนึ่ง

กิตติมา อมรทัต (2543) ได้กล่าวถึงเรื่องการแสดงความคิดเห็นไว้ดังนี้ หลักการสำคัญในการเปลี่ยนใจคนให้รับฟังความคิดเห็นของเราคือ ข้อเท็จจริง ถ้าเราไม่มีข้อเท็จจริงในมือคนที่เราเสนอความคิดเห็นก็อาจจะหลีกเลี่ยงที่จะยืนยัน รับหรือปฏิเสธได้อย่างเสียงแข็งการเอาข้อเท็จจริงออกมาวิเคราะห์แล้วทำให้เข้าใจข้อเท็จจริงนั้นมากกว่าที่จะแสดงออก ว่าอยากเอาชนะมากกว่าที่จะเสนอทางเลือกที่ดีที่สุดในเรื่องอะไรก็แล้วแต่นั้นก็ จะทำให้การแสดงความคิดเห็นนั้นนำไปสู่หนทางที่เกิดประโยชน์

จากการศึกษาเอกสารในข้างต้น ผู้วิจัยได้ข้อสรุปเกี่ยวกับ การพูดแสดงความคิดเห็น กล่าวคือ การแสดงความคิดเห็นในการทำงานร่วมกัน หมายถึง การพูดเพื่อนำเสนอความคิดเห็นที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยมีเหตุผลประกอบความคิดที่ได้นำเสนออย่างชัดเจน เพื่อนำมาใช้ในการทำงาน ซึ่งคำพูดที่ใช้ในการแสดงความคิดเห็นนั้นจะต้องรักษาสัมพันธภาพของคนในกลุ่มโดยยึดหลักดังนี้

หลักการพูดเพื่อแสดงความคิดเห็น แบ่งได้เป็น 5 หัวข้อ ได้แก่

1. พูดเสนอความคิดเห็นที่เป็นไปได้ ไม่ควรเสนอข้อคิดเห็นที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์
2. ควรพูดแสดงความคิดเห็นให้ตรงกับประเด็นที่กำลังสนทนากันอยู่ในขณะนั้น ใช้คำพูดที่กระชับและได้ใจความ ไม่ควรเสนอความคิดเห็นในเรื่องอื่นเพราะจะทำให้เสียเวลา
3. ในการพูดแสดงความคิดเห็นทุกครั้งต้องมีเหตุผลสนับสนุนความคิดเห็นที่ได้นำเสนอไปให้ชัดเจน

4. ในการพูดแสดงความคิดเห็นแต่ละครั้งต้องใช้คำพูดที่สุภาพ ไม่ก้าวร้าว ต้องใจกว้างและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

5. ในการพูดแสดงความคิดเห็นไม่ควรใช้คำพูดเชิงบังคับให้ผู้อื่นเห็นด้วยกับความคิดของตนเอง แต่ควรทำให้เขาเห็นด้วยกับเหตุผลที่เราเสนอไป

ตัวอย่างวิธีการพูดเพื่อแสดงความคิดเห็น สามารถพูดได้ 2 แบบดังนี้

1. ประเด็นที่กำลังสนทนา + ความคิดเห็น + เหตุผลประกอบ

วันนี้กลุ่มของกำปู โจไอ้อ์ เซาว์ และหล่อ กำลังประชุมกันเกี่ยวกับเรื่องการหาสถานที่จัดกิจกรรมรับน้องใหม่กันอยู่ ปีนี้พวกเขาได้รับมอบหมายจากประธานรุ่นให้ดูแลในเรื่องการหาสถานที่ ที่จะใช้จัดกิจกรรม

- กำปู : นี่พวกนายรับน้องใหม่ปีนี้เราจะไปจัดที่ไหนกันดีล่ะ
- เซาว์ : ไม่เห็นจะต้องคิดมากมาย รับน้องใหม่ปีนี้ก็พาไปชะอำ งามไปพักที่เดียวกับปีที่แล้วก็ได้ เพราะที่พักราคาไม่แพง เดินทางก็ไม่ไกลจากมหาวิทยาลัยมากนัก ไปถึงที่พักเร็วเราก็มีเวลาจัดกิจกรรมอื่นๆ ได้เยอะหน่อยๆ ก็ไม่เห็นเยอะมากด้วย
- โจไอ้อ์ : อืม เราว่าลองถามคนอื่นดูดีไหม เพราะบางคนก็อาจจะเบื่อทะเลแล้วชะอำแล้วเพราะว่าเราไปกันบ่อยแล้วนะ
- หล่อ : เราเห็นด้วยกับโจไอ้อ์นะ เราน่าจะถามความเห็นจากเพื่อนหลายๆ คนก่อนเราจะได้ว่าใครอยากไปที่ไหนบ้างแล้วเราก็ดูความต้องการของคนส่วนใหญ่แล้วกันว่าอยากไปที่ไหน

2. ความคิดเห็น + ประเด็นที่กำลังสนทนา + เหตุผลประกอบ

- แพร : พี่คิมครูสั่งการบ้านให้น้องแพร หาภาพสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดของเรา มาคิดในใบงานพี่คิมว่าแพรจะเอาภาพสถานที่อะไรดี
- คิม : พี่คิมว่า เอาภาพ พิพิธภัณฑ์เขาสัตว์วิชัย ที่มีภาพอยู่พอดีเลย แล้วพี่คิดว่าขนาดภาพก็ไม่ใหญ่มากน่าจะติดในใบงานของแพร ได้พอดี แล้วอีกอย่างที่ว่าคนส่วนใหญ่ก็จะรู้จักแต่เกาะเกร็ด แต่ที่นี้

คนยังไม่รู้จักที่ว่ามันก็เป็นกรนำเสนอที่ท่องเที่ยวของจังหวัดเราให้
คนอื่นรู้จักได้อีกทางนะ

แพรว : อืม... ก็เป็นความคิดที่ดีนะ จ๊นแพรวเอาภาพนี้เลยนะ ชอบคุณมาก
ที่คิด ว่าแต่ที่คิดช่วยแพรวคิดหน่อยได้ไหม แพรวคิดไม่สวยหรอก.
กิม : โห มามุขนี่อีกแล้ว ได้เดี๋ยวก่อนทำให้

4.5 การพูดเพื่อโต้แย้งในการทำงานร่วมกัน

วิจิตร อวาทกุล (2534) ได้กล่าวถึงเรื่องการโต้แย้งไว้ว่า คนเป็นจำนวนมากที่ดำเนินชีวิตอย่างไม่เฉลียวฉลาดเลยที่ชอบโต้เถียง โต้แย้งกับทุกคนในทุกๆ เรื่อง และทุกแห่ง ไม่เลือกว่าเรื่องนั้นสำคัญหรือไม่สำคัญ ทำให้ผู้สนทนาด้วยเบื่อหน่าย เกิดการชะงักในการสนทนา ไม่มีใครอยากสนทนาหรือสัมพันธ์ด้วย เป็นการสร้างศัตรูโดยใช้เหตุ ดังนั้นจึงไม่ควรเห็นการโต้แย้งเป็นเรื่องสนุก เพราะเป็นทางที่ทำให้ความสัมพันธ์ไม่ราบรื่น แต่ควรเรียนรู้ว่าใครชอบหรือไม่ชอบอะไร ควบคุมบรรยากาศและระดับของอารมณ์และความโต้แย้งให้อยู่ในระดับหนึ่ง อย่าให้เครียดมากไป ในกรณีที่เป็นโต้แย้งกันทางความคิด ควรจะประนีประนอมกันมากกว่าที่จะเอาชนะคะคานกัน พยายามเอาใจเขามาใส่ใจเราและมองความคิดของคนอื่นบ้าง เพื่อให้เกิดความเข้าใจกัน และสร้างสรรค์ประโยชน์ด้วยกันทั้งสองฝั่ง

ทิสนา เขมมณี (2534) กล่าวว่าในการทำงานร่วมกันจำเป็นต้องยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นซึ่งอาจจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับความคิดเห็นเหล่านั้นเมื่อมีความคิดเห็นไม่ตรงกันสามารถโต้แย้งความคิดเห็นเหล่านั้นได้แต่ควรทำด้วยความเหมาะสมคือ ไม่ใช่อารมณ์ในการโต้แย้งไม่ก้าวร้าว ไม่ดูถูกความคิดเห็นของผู้อื่น มีเหตุผล และควรมีข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์

เกียรติวรรณ อมาตยกุล (2539) ได้กล่าวถึงเรื่องการโต้แย้งไว้ดังนี้ เรื่องที่ยากที่สุดของคนเราคือ การยอมรับความคิดเห็นของคนอื่นที่ไม่เห็นด้วยกับเรา ซึ่งอาจออกมาในรูปของการวิพากษ์วิจารณ์ คำแนะนำ หรือคำตำหนิ ดังนั้นเราควรจะเรียนรู้ที่จะใช้คำพูดเมื่อมีผู้อื่นไม่เห็นด้วยกับเรา เพื่อนำไปสู่สิ่งที่เป็ประโยชน์ โดยหลีกเลี่ยงคำพูดที่ทำให้เกิดการถกเถียง การหาคนแพ้กั้นนะ แต่ควรฟังคำแนะนำและขอบคุณคนที่ให้คำแนะนำ หรือการฟังคำวิพากษ์วิจารณ์โดยไม่ขัดจังหวะ และพยายามพูดถึงสิ่งที่ยอมรับได้ก่อนที่จะโต้แย้ง ถ้าไม่เข้าใจข้อขัดแย้งหรือข้อโต้แย้งต้องถามเพื่อให้เข้าใจ เสนอข้อคิดเห็นของเราโดยให้เหตุผลให้มากที่สุด หาข้อตกลงหรือทำความเข้าใจให้ตรงกัน ถ้าการถกเถียงรุนแรงให้ยุติโดยเร็ว และพยายามรักษาน้ำใจกันให้มากที่สุด

กิตติมา อมรทัต (2543) ได้กล่าวถึงเรื่องการโต้แย้งไว้ว่า ในการทำงานหรือเข้าร่วมประชุม ประสิทธิภาพอย่างแท้จริงในการประชุมคือ ผู้ที่ทำงานหรือผู้เข้าร่วมประชุมต้องเตรียมตัวให้พร้อมและ

มีข้อเท็จจริงที่เพียงพอและข้อสรุปหรือข้อเสนอแนะสำหรับนำเสนอ แต่ก็ควรจะเปิดใจไว้สำหรับการเกลี้ยกล่อม และการรับแนวคิดหรือข้อเท็จจริงใหม่ๆ ที่ได้รับมาจากการฟังและก็จะควรจะให้ผู้ร่วมงานหรือผู้ประชุมได้ประโยชน์จากข้อเท็จจริงของเราด้วย แต่ถ้าหากการประชุมกลายเป็นการโต้แย้งก็ควรจะมีแนวทางที่ใช้ยุติการโต้แย้งนั้นไม่ให้บานปลาย เช่นอาจจะมีการตั้งกฎในการประชุมหรือถ้ารู้ว่ากำลังโต้แย้งเพื่อการเอาชนะ ก็ควรจะหยุดการโต้แย้งนั้นและนำเข้าไปสู่ข้อเท็จจริง

จากการศึกษาเอกสารในข้างต้น ผู้วิจัยได้ข้อสรุปเกี่ยวกับ การพูดโต้แย้ง กล่าวคือ การโต้แย้งหมายถึง การพูดเพื่อแสดงความคิดเห็นในมุมมองอื่นๆ ที่แตกต่างออกไป การโต้แย้งโดยที่ใช้คำพูดที่เหมาะสมจะช่วยรักษาสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้ การโต้แย้งสามารถทำได้โดยยึดหลังดังต่อไปนี้

หลักการพูดเพื่อโต้แย้ง แบ่งได้เป็น 3 หัวข้อได้แก่

1. ในการพูดโต้แย้งต้องพูดเสนอความคิดใหม่หรือมุมมองใหม่ให้กระชับ ชัดเจน เข้าใจง่าย และมีเหตุผลสนับสนุนแนวคิดหรือมุมมองนั้นๆ ให้ชัดเจน
2. ในการพูดโต้แย้ง ต้องโต้แย้งกันด้วยเหตุผล ไม่ใช่อารมณ์ ใช้คำพูดที่สุภาพ และน้ำเสียงที่เป็นปกติไม่แสดงความก้าวร้าว
3. ในการพูดโต้แย้ง ควรพูดให้อยู่ในประเด็นหรือเรื่องที่กำลังสนทนากันในขณะนั้น ไม่ควรโต้แย้งในเรื่องอื่นๆ

ตัวอย่างวิธีการพูดโต้แย้ง สามารถพูดได้ดังนี้

เรื่องที่กำลังสนทนา + ความคิดเห็นหรือมุมมองที่ต่างออกไป + เหตุผล + ทางเลือก
หรือข้อเสนออื่นๆ

- พิโกะ : ฟุฟุ วันนี้เราจะไปเล่นที่ไหนกันดี ฉันว่าน่าจะขึ้นไปเล่นที่บนภูเขา แล้วก็ไปกินข้าวกลางวันบนนั้นนะ มีคนเขาเคยบอกว่าที่นั่นสวยมากเลย
- ฟุฟุ : แต่ฉันว่าเราน่าจะไปเล่นที่ริมแม่น้ำดีกว่านะ เพราะบนภูเขาทางมันชัน แล้วก็อันตรายมากนะ ถ้าเราไปเล่นแถวริมแม่น้ำ ที่นั่นไม่อันตรายน้ำก็ไม่ลึกมาก บ่ายๆถ้าเราเบื่อก็เล่นน้ำได้นี้
- โทโซะ : จริงด้วย พิโกะ ฉันเห็นด้วยกับ ฟุฟุ นะ ว่าเราน่าจะไปเล่นที่ริมแม่น้ำ ฉันจะได้จับปลาให้เธอด้วยไง

4.6 การพูดเพื่อคลี่คลายปัญหาความขัดแย้งในการทำงานร่วมกัน

วิจิตร อวาทกุล (2534) ได้กล่าวถึงเรื่องการแก้ปัญหาความขัดแย้งไว้ดังนี้ ความขัดแย้งเกิดขึ้นเสมอในการอยู่และการทำงานร่วมกันของมนุษย์ ความขัดแย้งเกิดขึ้นเพราะผลการกระทำของฝ่ายหนึ่งไปกระทบกระเทือนฝ่ายตรงข้าม เกิดผลเสียของประสิทธิภาพของงานโดยรวม หากสามารถยับยั้งได้ก็จะนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าได้ ความขัดแย้งสามารถแก้ไขได้ บางเรื่องง่าย บางเรื่องยาก ความสามารถในการจัดข้อขัดแย้งเป็นทักษะสำคัญสำหรับ คนเรา มีผลไปถึงการทำงานที่มีความสุข ความสามารถในการขจัดความขัดแย้งให้ผสมผสานกลมกลืนและราบรื่นได้ จะเป็นการประหยัดและส่งเสริมสมรรถภาพในการทำงาน สร้างสรรค์บรรยากาศที่สดชื่นชวนให้ติดต่อพบปะพูดคุยกันอย่างเปิดเผยและไม่ระแวงกันลักษณะสำคัญของการแก้ปัญหาความขัดแย้งมีสองแบบด้วยกัน คือ การแก้ปัญหาร่วมกัน กับแบบเอาแพ้และเอาชนะกัน ซึ่งจะเปรียบเทียบให้เห็นในตารางที่ 2.3 ดังนี้

ตารางที่ 2.1 การเปรียบเทียบวิธีแก้ปัญหาความขัดแย้ง แบบการแก้ปัญหาร่วมกัน กับ การแก้ปัญหาแบบแพ้-ชนะ

การแก้ปัญหาร่วมกัน	การแก้ปัญหาแบบแพ้-ชนะ
1. มองปัญหาข้อขัดแย้งว่าเป็นสิ่งที่ต้องหาทางร่วมกันแก้ไข	1. มองปัญหาว่าเป็นสิ่งที่ต้องเอาชนะกัน
2. ทุกคนได้แสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึง	2. กระตุ้นเฉพาะผู้ที่ให้ความคิดเห็นสนับสนุนตน
3. ทุกคนมีสิทธิ ฐานะเท่าเทียมกัน หลีกเลี่ยงการข่มขู่ใน ลักษณะต่างๆ	3. พยายามแสดงว่าคุณอยู่ในฐานะเหนือกว่า มีอำนาจมากกว่า
4. มีหลักการและเป้าหมายที่ถูกต้องชัดเจน เปิดเผยและจริงใจ	4. ใช้เล่ห์เหลี่ยม ปรับปรุงแก้ไขข้อมูล ไม่มีเป้าหมายที่แน่นอน ดำเนินการในสิ่งที่จะเป็นประโยชน์แก่ตนเอง
5. แสวงหาข้อเท็จจริงอย่างกว้างขวางและเปิดเผย	5. ปกปิด แสดงหาข้อมูลเฉพาะที่เป็นประโยชน์แก่ตนเอง
6. ใช้ความสามารถในการสื่อความหมายให้เกิดความรู้ความเข้าใจสร้างสรรค์	6. ใช้วิธีการเล่นลิ้น เจ้าถ้อยหมอลความสำคัญส่วนตน
7. ใช้ความคิดอย่างมีหลักเกณฑ์และ สร้างสรรค์	7. ใช้ความคิดหาประโยชน์และคำนึงถึงแต่ตนเอง
8. ยินดีให้บุคคลที่สาม เข้ามามีส่วนช่วยเหลือให้เกิดความราบรื่น	8. ไม่ชอบให้ใครเข้ามาเกี่ยวข้องกับ หรือช่วยแก้ไข

ทิสนา แคมมณี (2534) กล่าวว่าความขัดแย้งคือสิ่งที่เกิดขึ้นจากความคิดเห็นที่แตกต่างกัน เมื่อเกิดความขัดแย้งขึ้นควรหาวิธีที่ทำให้ความขัดแย้งหมดไปหรือน้อยลง เพราะถ้าปล่อยปัญหาไว้จะทำให้เป็นปัญหาอย่างมากในการทำงานร่วมกันซึ่งวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งสามารถทำได้หลายวิธีคือ การใช้อารมณ์ขันเพื่อทำให้บรรยากาศเย็นลง การใช้คำพูดที่มีเหตุผลน่าเชื่อถือ การใช้ความเป็นมิตร การไกล่เกลี่ยประนีประนอม

สุพร เกิดสว่าง (2542) ได้กล่าวถึงเรื่องการแก้ปัญหาข้อขัดแย้งไว้ว่า การมีความขัดแย้งหรือความต้องการที่ไม่ตรงกัน เป็นเรื่องธรรมดาของมนุษย์เมื่อมีคนมากกว่าหนึ่งคนขึ้นไป ย่อมมีความขัดแย้งเกิดขึ้นได้ วิธีการแก้ไขข้อขัดแย้งจึงเป็นสิ่งจำเป็น วิธีการแก้ไขข้อขัดแย้งก็มีหลายแบบดังนี้

1. การไม่รับรู้ หลีกเลี้ยงที่จะแก้หรือเผชิญกับปัญหา

วิธีการนี้เหมือนเป็นทางออกที่ง่าย เช่น สามีเป็นคนติดการพนัน พอภรรยาพูดถึงเรื่องดังกล่าว ก็จะเดินหนีหรือออกจากบ้านไป หรือไม่ก็ให้ภรรยาพูดฝ่ายเดียว วิธีการนี้ไม่แก้ปัญหอะไรเลย และถ้าทิ้งไว้นานก็จะกลายเป็นปัญหาสะสมรุนแรง นอกเสียจากว่า เรื่องที่ขัดแย้งกันนั้น ไม่ใช่เรื่องสำคัญ และไม่ใช่ว่าสิ่งที่จะเป็นปัญหาในระยะยาว การไม่พูดถึงปัญหานั้นก็จะทำให้ต่างคนต่างเลิกสนใจ

2. การยอมแพ้

การยอมแพ้ หรือการยอมตามอีกฝ่ายหนึ่ง เป็นวิธีที่ง่ายเช่นเดียวกับการหลีกเลี้ยงปัญหา แต่ว่าการแก้ปัญหาโดยการยอมจะทำให้ผู้ที่ยินยอมเกิดความเครียด บางครั้งการยอมตามอีกฝ่ายหนึ่ง ทำให้ไม่มีการพิจารณาทางออกที่รอบคอบอาจไม่ถูกต้องก็ได้ แต่ถ้าเรื่องนั้นเป็นเรื่องเล็กน้อยและไม่สำคัญ การยอมกันก็อาจจะส่งผลดี

3. การแสดงอำนาจ ก้าวร้าว บังคับ

การแสดงอำนาจก้าวร้าว อาจเป็นทางด้านบุพดี ทำร้ายร่างกายหรืออาจเป็นการทำร้ายจิตใจฝ่ายหนึ่ง หรือทำร้ายตนเองเพื่อให้อีกฝ่ายยอม นั่น การแก้ปัญหาแบบนี้เป็นการแก้ปัญหาที่ทำให้สถานการณ์เลวลง

4. การพูดจาแสดงเหตุผลหว่านล้อมชักจูง

ถ้าการพูดหว่านล้อมชักจูงเป็นสิ่งที่ถูกต้อง และสามารถทำให้อีกฝ่ายหนึ่งเห็นดีด้วยได้ ก็อาจเป็นวิธีแก้ปัญหาที่ดี แต่ถ้าชักจูงไปในทางที่ไม่ดีหรือไม่ถูกต้อง แล้วผู้หว่านล้อมมีความสามารถที่ทำให้อีกฝ่ายทำตามได้ อาจนำไปสู่การตัดสินใจที่ผิดและ นำไปสู่ความล้มเหลวในการแก้ปัญหา

5. การปรึกษาร่วมกัน

การที่ทั้งสองฝ่ายตกลงที่จะพิจารณาข้อดี ข้อเสียของทางเลือกที่กำลังขัดแย้งกัน โดยทำให้เป็นกลาง มีจุดมุ่งหมายที่จะหาทางออกที่ดีที่สุดสำหรับสองฝ่าย โดยการพิจารณาแยกแยะปัญหาโดย

ละเอียด หาทางแก้ทางออกต่างๆ และเลือกทางที่คิดว่าเหมาะสมที่สุด ซึ่งอาจจะเป็น แนวทางเดิม ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือเป็นทางออกใหม่ที่คิดว่าเหมาะสมที่สุด ทั้งนี้ในการตัดสินใจแก้ปัญหาพร้อมกันต้องทำด้วยความรัก การให้เกียรติกัน และการเคารพซึ่งกันและกัน และไม่มีความคิดเรื่อง แพ้-ชนะ ให้ถือความสัมพันธ์ของทั้งสองฝ่ายมีความสำคัญยิ่งกว่าตัวปัญหาขัดแย้ง

ความขัดแย้งมีระดับความรุนแรงที่แตกต่างกันไป ความขัดแย้งในระดับแรก คือ การเริ่มมองเห็น เค้า หรือประเด็นที่จะขัดแย้งกัน เมื่อเห็นประเด็นที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งก็จะได้หาทางป้องกันไม่ให้ความขัดแย้งนั้นเกิดขึ้น ในระดับที่สอง เมื่อเริ่มมีความขัดแย้งเกิดขึ้นแล้ว ก็ต้องรีบหาทางแก้ไขเพื่อไม่ให้บานปลาย ระดับที่สาม คือ ระดับรุนแรงเนื่องจากปัญหานั้นถูกละเลยเอาไว้นานจนทำให้แก้ไขได้ยาก ข้อขัดแย้งมีรูปแบบดังนี้

รูปแบบของข้อขัดแย้ง สามารถแบ่งได้ 4 หัวข้อดังนี้

1. ข้อขัดแย้งที่ไม่สำคัญ หรืออาจถือได้ว่าเป็น “เรื่องไม่เป็นเรื่อง” หรือ “เรื่องไร้สาระ”
2. ขัดแย้งในเรื่องข้อมูล ซึ่งแก้ไขได้ง่ายเพียงการตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งที่เชื่อถือได้
3. ข้อขัดแย้งในทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ
4. ข้อขัดแย้งที่เกิดจากตัวบุคคล เช่น พ่อแม่ ครู หัวหน้างาน ซึ่งเป็นข้อขัดแย้งที่เกิดจากคนที่มีอำนาจมากกว่า การแก้ปัญหาแบบนี้ก็ต้องแก้ที่ตัวบุคคล คือ เปลี่ยนพฤติกรรมหรือแนวคิดใหม่ ถ้าเปลี่ยนได้จะเกิดผลเสียอย่างมาก เพราะไม่มีการตกลงหรือยอมรับกัน การแก้ปัญหาในรูปแบบนี้ต้องปรึกษานักจิตวิทยาให้เข้ามาช่วยเหลือ

วิธีการแก้ปัญหาข้อขัดแย้ง สามารถแบ่งได้เป็น 4 หัวข้อดังนี้

1. ไม่ควรกลัวข้อขัดแย้ง และไม่ให้ความขัดแย้งมีความสำคัญมากกว่า ความสัมพันธ์ที่มีต่อกัน ควรจะร่วมกันแก้ปัญหาขัดแย้งที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ให้ดีขึ้นหรือแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น
2. ต้องตั้งใจร่วมกันในการแก้ปัญหา แสดงให้ชัดเจนว่า เราต้องการให้อีกฝ่ายหนึ่งร่วมกันหาทางออกให้ดีที่สุด และต้องพอใจทั้งสองฝ่าย โดยไม่คำนึงถึงการแพ้-ชนะ
3. ศึกษาารูปแบบของข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นเพื่อจะได้แก้ปัญหาได้ถูกต้อง
4. ให้ความสำคัญและตั้งใจฟังความคิดเห็นของคู่กรณี ให้คู่กรณีแสดงความคิดเห็นให้เต็มที่ ทั้งนี้เพื่อจะได้เข้าใจมุมมองและแนวคิดของเขา ทั้งยังเป็นการให้เกียรติอีกฝ่ายหนึ่งด้วย

พรรณราย ทริพย์ประภา (2547) ได้กล่าวถึงเรื่องการแก้ปัญหาข้อขัดแย้งไว้ว่า ในการทำงานร่วมกันกับคนหมู่มากนั้น แต่ละคนก็ย่อมต้องมีความต้องการในสิ่งต่างๆมากมาย บางความต้องการตรงกัน บางอย่างก็ไม่ตรงกันจึงเป็นเหตุให้เกิดข้อขัดแย้งขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม บุคคลที่มีความฉลาดทางอารมณ์จะสามารถยอมรับความขัดแย้งต่างๆ และหาวิธีแก้ไขได้อย่างสร้างสรรค์ เพื่อประโยชน์สุขแก่

การทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพได้ โดยทั่วไปแล้วความขัดแย้งมี สองประเภทใหญ่ๆ คือ ความขัดแย้งระหว่างบุคคล หรือระหว่างกลุ่ม กับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในตนเอง

ความขัดแย้งระหว่างบุคคล และกลุ่ม สาเหตุของความขัดแย้งระหว่างบุคคล หรือระหว่างกลุ่ม มีหลายประการดังต่อไปนี้

1. ค่านิยมแตกต่างกัน “ค่านิยม” ในที่นี้หมายถึง เกณฑ์ที่บุคคลยึดถือในการตัดสินคุณค่าของสิ่งต่างๆ ว่าดี หรือ ไม่ดี ถูก ผิด ควร ไม่ควร ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ ความเชื่อ และการเลี้ยงดูของแต่ละบุคคล

2. ความคิดเห็นแตกต่าง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก วัย ประสบการณ์ เพศ ความรู้ ความแตกต่างของคนเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้คนรู้สึกนึกคิดไม่เหมือนกัน

3. การรับรู้แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจมาจากประสบการณ์เดิมที่นำมาเชื่อมโยงกับสิ่งที่ตนรับรู้ นั้นไม่เหมือนกัน

4. วิธีคิดและวิธีแก้ปัญหาที่ต่างกัน เนื่องจากแต่ละคนก็มีวิธีคิดและการแก้ปัญหาที่ต่างกัน บางคนอาจบอกว่าวิธีนี้ดี แต่อีกคนอาจไม่ชอบก็ได้

5. เป้าหมายขัดแย้งกัน ในการทำงานในองค์กรต่างๆ นั้น ถ้าไม่สามารถตั้งให้รับรู้ตรงกัน หรือถ้าไม่มีการตกลงร่วมกันก็จะทำให้เกิดปัญหาได้

6. ความขัดแย้งกันในบทบาทและอำนาจหน้าที่ บางครั้งคนที่มีอำนาจสูงกว่าอาจไม่เป็นที่ยอมรับเท่ากับคนที่ตำแหน่งต่ำกว่าแต่มีอิทธิพลมากกว่าก็อาจทำให้เกิดปัญหาเกิดขึ้นได้

7. การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในองค์กร คนเรามีธรรมชาติอย่างหนึ่งคือ การต่อต้านการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อตนเองในทางใดทางหนึ่ง ถ้าเขาไม่แน่ใจว่าการเปลี่ยนแปลงนั้นจะส่งผลดี หรือผลเสียต่อตัวเอง ก็จะต่อต้านเอาไว้ก่อน

8. ความจำกัดของทรัพยากรในองค์กร บางครั้งทรัพยากรในองค์กรอาจมีจำนวนจำกัดต่างฝ่ายก็ต้องการที่จะนำทรัพยากรนั้นมาใช้ประโยชน์กับตัวเองให้ จึงมีการแย่งชิงกันซึ่งนำไปสู่ปัญหาได้

การแก้ไขความขัดแย้ง ระหว่างกลุ่ม หรือระหว่างบุคคล มักจะมีผลตามมา สามประการคือ ประการแรก ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้เปรียบอีกฝ่ายเสียเปรียบ ประการที่สอง ทั้งสองฝ่ายเป็นฝ่ายเสียทั้งคู่ และ ประการที่สาม เป็นฝ่ายได้ทั้งคู่ การแก้ไขความขัดแย้งแบ่งได้เป็น 3 แบบดังนี้

1. การแก้ไขความขัดแย้งแบบ ชนะ-แพ้

เป็นวิธีการที่ต่างฝ่าย ต่างก็มุ่งที่จะเอาชนะซึ่งกันและกัน เพื่อให้ตนเป็นฝ่ายที่ประสบความสำเร็จในสิ่งที่มุ่งหวัง ส่วนดีของการแก้ปัญหาแบบนี้คือ ฝ่ายชนะจะได้ผลประโยชน์เต็มที่ การตัดสินใจเป็นไปอย่างเด็ดขาด ถ้าคุณถนัดยอมรับในการเป็นฝ่ายแพ้ ผลเสียคือ ฝ่ายที่แพ้จะรู้สึกสูญเสีย กระทบกระเทือนต่อจิตใจ ทำให้เกิดความรู้สึกไม่พอใจ โกรธแค้น อันจะนำไปสู่การแก้แค้นได้

2. การแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งแบบ แพ้-แพ้

เป็นวิธีการที่ต่างฝ่ายก็ไม่ได้ในสิ่งที่ตนต้องการเลย หรืออาจจะได้ฝ่ายละนิดหน่อย วิธีนี้มีผลเสียมากกว่าวิธีแรก เพราะทั้งสองฝ่ายสูญเสียทั้งคู่ วิธีนี้อาจต้องหากคนกลางช่วยตัดสินใจ

3. การแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งแบบ ชนะ-ชนะ

การแก้ปัญหาคความขัดแย้งวิธีนี้เป็นวิธีที่ พึงปรารถนาที่สุด เพราะว่าได้ประโยชน์ทั้งสองฝ่าย เป็นการแก้ไขที่ร่วมมือร่วมใจกันแสวงหาวิธีการที่จะช่วยให้ทั้งสองฝ่ายบรรลุผลสำเร็จตามที่ต้องการ ซึ่งการแก้ปัญหาคความขัดแย้งแบบ ชนะ-ชนะ จะเกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขดังนี้

1) คู่กรณีตระหนักว่า ความขัดแย้งเป็นเรื่องธรรมชาติ และเป็นสิ่งที่สามารถแก้ไขอย่างสร้างสรรค์ได้เสมอ

2) แต่ละฝ่ายมีทัศนคติที่ดีต่อกันในการที่จะช่วยแก้ไขปัญหามากกว่าที่จะเอาชนะกัน และหาวิธีที่จะได้ประโยชน์ร่วมกัน

3) ทุกคนที่มีส่วนร่วมในความขัดแย้งที่เกิดขึ้น มีการแสดงความจริงใจต่อกัน โดยการบอกสิ่งที่ต้องการอย่างแท้จริง เพราะสิ่งนั้นจะเป็นข้อมูลที่สำคัญในการนำมาแก้ปัญหา

4) ในกรณีที่ยังมีข้อมูลไม่มากพอ ทั้งสองฝ่ายก็ต้องช่วยกันหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อช่วยในการตัดสินใจหลีกเลี่ยงการใช้เสียงข้างมากในการตัดสินใจหาข้อยุติ เพราะการลงคะแนนเสียงย่อมนำไปสู่การแพ้-ชนะได้ทั้งสองฝ่ายไม่แสดงความเห็นแก่ตัวและทำให้ผู้อื่นเสียประโยชน์ แต่มาให้แสดงความเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน ช่วยแก้ไขปัญหอย่างสร้างสรรค์เพื่อให้ได้ข้อยุติที่พอใจทั้งสองฝ่าย

การแก้ไขความขัดแย้งมีหลายวิธีด้วยกัน แต่ละวิธีก็มีผลต่อสถานการณ์ที่เป็นปัญหาแตกต่างกัน วิธีการดังกล่าวมีอยู่ 5 ประการ แต่ละวิธีจะเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมอย่างไรนั้นย่อมแตกต่างกันไปตามสถานการณ์ของปัญหา ซึ่งมีดังต่อไปนี้

1. การปฏิเสธ หรือการหลีกเลี่ยง วิธีนี้จะเป็นการแก้ไขความขัดแย้งโดยการปฏิเสธว่าไม่มี ความขัดแย้งเกิดขึ้น ผลที่ตามมาคือ อีกฝ่ายชนะ อีกฝ่ายแพ้ วิธีนี้เหมาะสมเมื่อปัญหานั้น ไม่สำคัญ ถ้าปล่อยเวลาให้สงบลงอาจจะเหมาะสมมากกว่า แต่วิธีนี้จะไม่เหมาะสมกับเรื่องที่เป็นปัญหาสำคัญเพราะถ้าทิ้งไว้ ปัญหาคจะลุกลามใหญ่โต

2. การใช้อำนาจบังคับ ผู้ใช้วิธีนี้จะใช้อำนาจหรือตำแหน่ง กฎระเบียบ ข้อบังคับ หรือกฎหมาย วิธีนี้ไม่เหมาะสมสำหรับเพราะถ้าผู้แพ้ไม่มีโอกาสได้แสดงออกถึงความต้องการของตน ผลคือมีความรู้สึกที่ถูกบีบบังคับ และถ้ารู้สึกกดดันมากก็จะลุกลามใหญ่โตได้

3. เก็บกดหรือกลบเกลื่อนปัญหา วิธีนี้เป็นการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งโดยทำเป็นว่า ไม่ขัดแย้ง ไม่โกรธ และยังมีความสัมพันธ์ที่ดี ผลที่ตามมาคือ จะมีคนแพ้คนชนะ คนที่แพ้จะหงุดหงิด

โกรธ และปกป้องตนเองอยู่เจียบๆ วิธีนี้เหมาะสมในกรณีที่ต้องรักษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เพราะอีกฝ่ายมีอำนาจมากกว่า แต่จะไม่เหมาะสมเมื่อคนที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้นมีความจริงใจที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น แต่เขาไม่มีโอกาส

4. ประนีประนอมหรือเจรจาต่อรอง แต่ละฝ่ายที่มีความขัดแย้งกันต่างก็ยอมเสียสละบางอย่าง เพื่อให้มาพบกันครึ่งทาง วิธีนี้เหมาะสมเมื่อ ทั้งสองฝ่ายต่างมีอิสระพอที่จะตัดสินใจ และเงื่อนไขพอ ยอมรับกันได้ แต่จะไม่เหมาะสมถ้าฝ่ายที่เกี่ยวข้องกันนั้นเกิดความสงสัยในข้อตกลงที่ทำกันไว้

5. ร่วมมือร่วมใจกันแก้ไขปัญหาคความขัดแย้ง วิธีนี้เป็นวิธีที่ทั้งสองฝ่ายร่วมกันหาข้อตกลง ร่วมกันของกลุ่ม ต่างฝ่ายต่างนำความสามารถและความชำนาญมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสร้างสรรค์ วิธีนี้เหมาะสมสำหรับการแก้ไขปัญหามีเวลามากเพียงพอ แต่ไม่เหมาะสมถ้าเรื่องนั้นเร่งด่วนหรือมี เวลาจำกัด

จากการศึกษาเอกสารในข้างต้น ผู้วิจัยได้ข้อสรุปเกี่ยวกับ การพูดเพื่อคลี่คลายปัญหาความ ขัดแย้ง ที่นำมาใช้ในงานวิจัยได้ดังนี้ การพูดเพื่อคลี่คลายปัญหาความขัดแย้ง หมายถึง การพูดเพื่อลด ความรุนแรง และพูดเพื่อหาทางออกที่ดีที่สุดในเรื่องที่ตกลงกันไม่ได้ เพื่อให้ทุกฝ่ายพอใจมากที่สุดซึ่ง คำพูดที่ใช้ในการคลี่คลายปัญหาความขัดแย้งนั้นจะต้องรักษาสัมพันธภาพของผู้ร่วมงาน โดยยึดหลัก ดังนี้

หลักการพูดเพื่อคลี่คลายปัญหาความขัดแย้ง แบ่งได้เป็น 3 หัวข้อ

1. พูดเพื่อให้บรรยากาศที่ขัดแย้งสงบลงก่อน
2. สอบถามถึงสาเหตุของการเกิดปัญหา
3. เสนอความคิดเห็นเพื่อที่จะแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น

ตัวอย่างรูปแบบการพูดเพื่อแก้ปัญหาคความขัดแย้ง สามารถพูดได้ดังนี้

การพูดเพื่อให้บรรยากาศเย็นลง + สอบถามถึงเรื่องที่ขัดแย้ง + ข้อเสนอในการแก้ปัญหา

แมนนี่ : นี่ เพื่อนๆ ใจเย็นกันก่อน ค่อยพูดๆกันก็ได้ แล้วนี่มันเกิดเรื่อง

อะไรขึ้นทำไมถึงได้เถียงกันยกใหญ่เลย

แอลลี่ : เรายังตกลงกันไม่ได้เรื่องหาที่อยู่ใหม่ นะคะฉันชอบทุ่งหญ้า ซิดอยากไป
อยู่ในป่า ที่มีบ่อโคลน สวยดีเอ ใ้ก็อยากอยู่ถ้าเราก็เลยยังตกลงกันไม่ได้ แล้ว
นายล่ะว่ายังไง

แมนนี่ : เอาละฉันว่านะ พวกเราทุกคนหยุดเถียงกันดีกว่า เเถียงกันไปก็ไม่มี
มีประโยชน์ ในเมื่อพวกเราต้องการที่อยู่ใหม่ที่เหมาะกับพวกเรา

ทุกคน ทำไมเราถึงไม่หาสถานที่ ที่พวกเราอยู่ด้วยกันได้ละ
เพราะว่าพวกเราจะได้ในสิ่งที่ชอบกันทุกคน แล้วก็ไม่ต้อง
ทะเลาะกันด้วย

5. การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาผลของกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวรูปแบบ ทีม เกม ทิวนาเม้นท์ที่มีต่อการพัฒนาทักษะการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล ผู้วิจัยจึง นำเสนอเอกสารเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เพื่อที่จะศึกษาองค์ประกอบความรู้ในเรื่อง ดังกล่าวโดยผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอเป็น 8 หัวข้อได้แก่ แนวคิดและหลักการการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมรูปแบบ ทีม เกม ทิวนาเม้นท์ และการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมรูปแบบอื่น

5.1 แนวคิดและหลักการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

นักการศึกษาคนสำคัญที่ได้เผยแพร่แนวคิดของการจัดการเรียนรู้แบบ นี้ คือ Slavin เดวิด จอห์นสัน (David Johnson) และร็อดเจอร์ จอห์นสัน (Roger Johnson) พวกเขา กล่าวว่า ในการ จัดการเรียนการสอนโดยทั่วไป เรามักจะไม่ให้ความสนใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์ ระหว่างผู้เรียน ส่วนใหญ่เรามักจะมุ่งไปที่ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน หรือระหว่างผู้เรียนกับ บทเรียน ความสัมพันธ์กับผู้เรียนเป็นมิติที่มักจะถูกละเลยหรือมองข้ามไปทั้งๆที่มีการวิจัยชัดเจนว่า ความรู้สึกของผู้เรียนต่อตนเอง ต่อโรงเรียน ครูและเพื่อนร่วมชั้น มีผลต่อการเรียนรู้มาก ทิศนา แจมมณี (2548)

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนมี 3 ลักษณะ คือ Johnson and Johnson, 1994 (อ้างถึงในทิศนา แจมมณี, 2548)

1. ลักษณะการแข่งขันกันในการเรียนรู้ ผู้เรียนแต่ละคนจะพยายามเรียนให้ได้ดีกว่าคนอื่น เพื่อให้ได้คะแนนดี ได้รับการยกย่อง หรือได้รับการตอบแทนในลักษณะต่างๆ
2. ลักษณะต่างคนต่างเรียน คือ แต่ละคนต่างก็รับผิดชอบดูแลตนเองให้เกิดการเรียนรู้ไม่ยุ่งเกี่ยวกับผู้อื่น

3. ลักษณะร่วมมือกันหรือช่วยกันในการเรียนรู้ คือ แต่ละคนต่างก็รับผิดชอบในการเรียนรู้ของตน และในขณะที่เดียวกันก็ต้องช่วยให้สมาชิกคนอื่นเรียนรู้ด้วย จอห์นสันและจอห์นสันชี้ให้เห็นว่าการจัดการศึกษาปัจจุบันมักจะส่งเสริมการแข่งขัน ซึ่งอาจมีผลทำให้ผู้เรียนเคยชินต่อการแข่งขันเพื่อแย่งชิงผลประโยชน์มากกว่าการร่วมมือกันแก้ปัญหา

5.2 ความหมายของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม นั้น ได้มีผู้เชี่ยวชาญผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ทิสนา แคมมณี (2548) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม หมายถึง การเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อย โดยมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถแตกต่างกันประมาณ 3-6 คน ช่วยกันเรียนรู้เพื่อไปสู่เป้าหมายของกลุ่ม

บุปผชาติ ทัพพิกรณ์ (2547) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ผู้เรียน เรียนด้วยกันเป็นกลุ่มเล็กและมีการทำงานด้วยกันเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกัน เป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้แก่ผู้เรียน ได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกัน โดยที่แต่ละคนมีส่วนร่วมในการเรียนอย่างแท้จริง มีการแสดงความคิดเห็น ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ เป็นกำลังใจให้กัน คนที่เรียนเก่งช่วยคนอ่อน ความสำเร็จที่เกิดขึ้นจึงเป็นความสำเร็จของกลุ่ม ไม่ใช่ของตนเองเพียงคนเดียว

สมเดช บุญประจักษ์ (2542) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เป็นยุทธวิธีในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดให้นักเรียนอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กประมาณกลุ่มละ 4 คน แบบคละความสามารถในการทำงานร่วมกันช่วยเหลือกันในการผสมผสานความรู้เดิมที่มีอยู่กับความรู้ใหม่และค้นพบความหมายของสิ่งที่ศึกษาด้วยกลุ่มเขาเอง ทำกิจกรรมในการสืบค้น (explore) อภิปราย (discuss) อธิบาย (explain) บรรยาย (relate) สอบสวนแนวความคิดและแก้ปัญหาาร่วมกันในกลุ่ม

กรมวิชาการ (2543) ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยๆ ส่งเสริมให้นักเรียนทำงานร่วมกัน โดยในกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกันมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน และมีความรับผิดชอบร่วมกัน ทั้งในส่วนตัวและส่วนรวม เพื่อให้ตนเองและสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวมี

ความหมายตรงข้ามกับการเรียนที่เน้นการแข่งขัน (competitive learning) และการเรียนตามลำพัง (individualized learning)

5.3 ความสำคัญของการเรียนแบบมีส่วนร่วม

นักวิชาการหลายท่านรวมไปถึงสำนักวิชาการต่างๆ ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเรียนแบบมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

กรมวิชาการ (2543) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเรียนแบบมีส่วนร่วมไว้ว่า การสอนหรือวิธีสอนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่ง ที่จะทำให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุจุดหมายที่กำหนด การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เป็นการสอนที่พัฒนานักเรียนในด้านวิชาการและทักษะทางสังคม โดยให้นักเรียนลงมือปฏิบัติร่วมกันจนประสบความสำเร็จ ช่วยพัฒนาความเชื่อมั่นของนักเรียน ช่วยพัฒนาความคิดของนักเรียน ช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ช่วยส่งเสริมบรรยากาศในการเรียน ส่งเสริมทักษะการทำงานร่วมกัน ทำให้นักเรียนมีวิสัยทัศน์หรือมุมมองที่กว้างขึ้น ช่วยในเรื่องของการปรับตัวในสังคมได้ดีขึ้น จะเห็นได้ว่าจากข้อดีที่กล่าวมา ถือได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมนั้นนอกจากจะพัฒนาการเรียนรู้อันแล้ว ยังเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นสุขด้วย

สมเดช บุญประจักษ์ (2542) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเรียนแบบมีส่วนร่วมไว้ว่า การเรียนแบบมีส่วนร่วม มีแนวคิดซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเชื่อที่ว่า การเรียนแบบมีส่วนร่วมจะสร้างแรงจูงใจให้กับเด็กมากกว่าเรียนรายบุคคลเพราะว่าสมาชิกต้องช่วยกันพึ่งพากันเพื่อให้ประสบความสำเร็จ ดังนั้นจึงทำให้เด็กต้องมีการปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ นอกจากจะเป็นการพัฒนาความรู้แล้วยังเป็นการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กได้ด้วยเพราะการเรียนแบบมีส่วนร่วมจะช่วยให้เกิดความรู้สึกลึกในทางที่ดีต่อผู้อื่น ส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ รู้จักการแก้ปัญหา และยังเป็นการทำให้เด็กให้คุณค่าในตนเองได้เป็นอย่างดี

Spencer (1994) ได้กล่าวถึง การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมไว้ว่า การเรียนแบบมีส่วนร่วมนั้นมีผลร่วมกันทั้งผู้ให้และผู้รับ ดังนั้นสมาชิกทุกคนในกลุ่มจึงมีผลประโยชน์ร่วมกัน ความสำเร็จของกลุ่มขึ้นอยู่กับทุกคน ผลงานที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะมาจากใครให้ถือว่าเป็นผลงานของกลุ่ม และที่สำคัญภูมิไจกับสมาชิกทุกคนที่ประสบความสำเร็จ

เหตุใดเราจึงต้องใช้ระบบการเรียนแบบมีส่วนร่วม (Johnson, 2001) ผลการวิจัยพบว่า การเรียนแบบมีส่วนร่วมนั้นก่อให้เกิดความสำเร็จในการเรียนและหลักสูตร เพิ่มจำนวนนักเรียนให้อยากเรียน

มากขึ้น สร้างเสริมความพอใจในประสบการณ์การเรียนรู้ ช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะ ในการสื่อสาร ด้วยคำพูด พัฒนาทักษะในการเข้าสังคม และส่งเสริมความมั่นใจในตนเอง

5.4 องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

ได้มีนักวิชาการหลายท่านรวมไปถึงสำนักงานวิชาการต่างๆ ได้จัดองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

ทิสนา แคมมณี (2548) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมนั้นไม่ได้มีความหมายเพียงว่า มีการจัดให้ผู้เรียนเข้ากลุ่มกันและให้งานและบอกผู้เรียนให้ช่วยกันทำงานเท่านั้น การเรียนรู้จะเป็นการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมได้จะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญครบ 5 ประการคือ (Johnson and Johnson, 1994 อ้างถึงใน ทิสนา แคมมณี, 2548)

1. การพึ่งพาและเกื้อกูลกัน (positive interdependence) กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ จะต้องมีความตระหนักว่า สมาชิกทุกคนมีความสำคัญและความสำเร็จของกลุ่มขึ้นอยู่กับสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ในขณะที่เดียวกันสมาชิกแต่ละคนจะประสบความสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อกลุ่มประสบความสำเร็จ ความสำเร็จของบุคคลและของกลุ่มขึ้นอยู่กับกันและกัน ดังนั้นแต่ละคนต้องรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตน และในขณะที่เดียวกันก็ช่วยเหลือสมาชิกคนอื่นๆ ด้วย เพื่อประโยชน์ร่วมกัน การจัดกลุ่มที่ช่วยให้ผู้เรียนช่วยเหลือเกื้อกูลกันนั้นทำได้หลายทาง เช่น การให้ผู้เรียนมีเป้าหมายร่วมกัน หรือกำหนดเป้าหมายในการทำงาน การเรียนร่วมกัน การให้รางวัลตามผลงานของกลุ่ม การให้ทำงานโดยใช้วัสดุอุปกรณ์ร่วมกัน และการมอบบทบาทหน้าที่ในการทำงานร่วมกันแต่ละคน

2. การปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด (face-to-face promotive interaction) การที่สมาชิกในกลุ่มมีการพึ่งพาช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เป็นปัจจัยที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกันในทางที่จะช่วยให้ กลุ่มบรรลุเป้าหมาย สมาชิกกลุ่มจะห่วงใย ใ้วางใจ ส่งเสริม และช่วยเหลือกันและกันในการทำงานต่างๆ ร่วมกัน ส่งผลให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน

3. ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ของสมาชิกแต่ละคน (individual accountability) สมาชิกในกลุ่มการเรียนรู้ทุกคนจะต้องมีหน้าที่รับผิดชอบ และพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ ไม่มีใครที่จะได้รับประโยชน์โดยไม่ทำหน้าที่ของตนดังนั้นกลุ่มจึงจำเป็นต้องมีระบบการตรวจสอบผลงาน ทั้งที่เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม มีวิธีการ

ที่สามารถส่งเสริมการทำงานของทุกคนได้เต็มที่ เช่น การจัดกลุ่มให้เล็ก เพื่อจะได้เอาใจใส่กันได้อย่างทั่วถึง การทดสอบรายบุคคล ครูสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนในกลุ่ม จัดให้ผู้เรียนมีการสังเกตการณ์ การให้ผู้เรียนสอนกันเอง เป็นต้น

4. การใช้ทักษะปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย(interpersonal and small-group skills) การเรียนรู้แบบร่วมมือจะประสบความสำเร็จได้ ต้องอาศัยทักษะที่สำคัญหลายประการเช่น ทักษะทางสังคม ทักษะการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ทักษะการทำงานกลุ่ม ทักษะการสื่อสาร และทักษะการแก้ปัญหาขัดแย้ง รวมทั้งการเคารพ ยอมรับ และไว้วางใจซึ่งกันและกัน ซึ่งครูควรฝึกให้แก่ผู้เรียนเพื่อช่วยให้ดำเนินงานไปได้

5. การวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม (group processing) กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือจะต้องมีการวิเคราะห์กระบวนการทำงานของกลุ่ม เพื่อช่วยให้กลุ่มเกิดการเรียนรู้และปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น การวิเคราะห์กระบวนการกลุ่มครอบคลุมการวิเคราะห์เกี่ยวกับวิธีการทำงานของกลุ่ม พฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มและผลงานของกลุ่ม การวิเคราะห์การเรียนรู้นี้อาจทำโดยครู หรือผู้เรียน หรือทั้งสองฝ่าย การวิเคราะห์กระบวนการกลุ่มนี้เป็นยุทธวิธีหนึ่งที่ส่งเสริมให้กลุ่มตั้งใจทำงาน เพราะรู้ว่าจะได้รับข้อมูลป้อนกลับ และช่วยฝึกทักษะการรู้คิด (metacognition) คือสามารถที่จะประเมินการคิดและพฤติกรรมของตนที่ทำได้

นอกจากนี้Howard Community College's Teaching Resources,(1994) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญ5 ประการของการเรียนแบบมีส่วนร่วมไว้ว่า ถ้าหากต้องการให้การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมีผลต่อส่วนรวมมากกว่าตัวเอง ต้องกำหนดสถานการณ์ให้เป็นอย่างนี้

1. กลุ่มจะต้องได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน กล่าวคือ ความพยายามของสมาชิกแต่ละคนคือความสำเร็จของกลุ่ม ถึงแม้สมาชิกแต่ละคนจะแบ่งงานกันทำหรือแบ่งงานกันรับผิดชอบ แต่ท้ายที่สุดแล้วต้องเอาผลงานของทุกคนมารวมกัน

2. การมีปฏิสัมพันธ์กันของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม กล่าวคือ สมาชิกทุกคนต้องส่งเสริมความสำเร็จของกันและกัน เมื่อได้รับความรู้ใหม่ๆ หรือได้รับมอบหมายงานก็ควรต้องอธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจหรือรับรู้สิ่งที่ตนรับรู้ด้วย เพื่อความสำเร็จของกลุ่ม

3. มีความรับผิดชอบทั้งส่วนตัวและส่วนรวม กลุ่มยิ่งเล็ก ความสำคัญของคนในกลุ่มก็จะมากขึ้น ต้องมีการทดสอบสมาชิกเป็นรายบุคคล เปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมต่องานของกลุ่ม มีการตรวจสอบการทำงานของกลุ่มโดยสมาชิกด้วยกันเอง รวมไปถึงการถ่ายทอดสิ่งที่ตนเองได้เรียนรู้ให้กับกลุ่มด้วย

4. มีทักษะที่จำเป็นในการเรียนหรือทำงานร่วมกับคนอื่น เช่น ทักษะการเป็นผู้นำ ทักษะการตัดสินใจ ความไว้วางใจและความเชื่อมั่นในกันและกัน มีการสื่อสารระหว่างกัน มีแนวทางในการแก้ปัญหาาร่วมกัน

5. มีแนวทางปฏิบัติงานของกลุ่ม สมาชิกต้องมีการวิจัยถึงเป้าหมายของกลุ่ม รวมไปถึงการ รักษาสัมพันธภาพที่ดีงามของกลุ่ม ซึ่งแจ้งถึงผลการทำงานของสมาชิกแต่ละคน ว่าใครทำอะไร ได้ผลหรือไม่ได้ผล และหาข้อตกลงร่วมกันว่าแบบใดเป็นแนวทางที่ดีที่สุดของกลุ่ม

4.5 ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมนั้นส่งผลดีต่อผู้เรียนในด้านต่างๆ ดังนี้ Johnson ,Johnson and Holubec,1994(อ้างถึงใน ทิศนา แจมมณี,2548)

1. ผู้เรียนมีความพยายามที่จะบรรลุเป้าหมายมากขึ้น กล่าวคือ การเรียนแบบมีส่วนร่วมจะช่วยให้ผู้เรียนมีความพยายามที่จะเรียนรู้ให้บรรลุถึงเป้าหมาย ทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น มีผลงานที่มากขึ้น มีการเรียนรู้ที่คงทน รู้จักใช้เหตุผล และรู้จักคิดอย่างมีวิจารณญาณมากขึ้น และรวมไปถึงการใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผู้เรียนมีความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกันดีขึ้น กล่าวคือ การเรียนแบบมีส่วนร่วมช่วยให้ผู้เรียนมีน้ำใจเป็นนักกีฬา รู้จักใส่ใจในผู้อื่นมากขึ้น เห็นคุณค่าของความแตกต่างระหว่างกันรวมไปถึงการเป็นคุณค่าในการสร้างสัมพันธ์และประสานสัมพันธ์กับคนรอบข้าง

3. ผู้เรียนมีสุขภาพจิตดีขึ้น กล่าวคือ การเรียนแบบมีส่วนร่วมช่วยให้ผู้เรียนมีสุขภาพจิตที่ดีขึ้น เนื่องจาก ผู้เรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น ทั้งยังเป็นการช่วยพัฒนาทักษะทางสังคมและความสามารถในการเผชิญกับความเครียดและความเปลี่ยนแปลงของสิ่งต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

ปทีป เมธาคณวุฒิ (2543) ได้กล่าวถึงผลดีของการเรียนแบบมีส่วนร่วมได้ดังนี้ การเรียนแบบมีส่วนร่วม เป็นรูปแบบสังคมของการเรียนการสอนที่ใช้หลักสร้างชุมชนการเรียนรู้ ซึ่งมีผลต่อการเรียนรู้ในด้าน แรงจูงใจในการเรียนของเด็กให้เพิ่มมากขึ้น ทำให้กลุ่มได้มีโอกาสเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีปฏิสัมพันธ์กัน เกิดความเคารพนับถือตนเอง รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า มีความเชื่อมั่นในการตัดสินใจของตนเอง มีความรู้สึกว่าเป็นที่รักของเพื่อนและเป็นที่ยอมรับทางวิชาการ สอนให้รู้จักการจัดสรรเวลาให้เหมาะสม เพิ่มพูนความรับผิดชอบในตนเอง มีทักษะการติดต่อสื่อสาร การให้ความร่วมมือ การตัดสินใจ รวมไปถึง การสร้างสำนึกที่ดีต่อกันในทางที่สร้างสรรค์ให้กับเด็กด้วย

5.6 ประเภทของกลุ่มการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

กลุ่มการเรียนรู้ที่ใช้กันอยู่ทั่วไปมี 3 ประเภท คือ

1. กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมืออย่างเป็นทางการ (formal cooperative learning groups) กลุ่มประเภทนี้ ครูจัดขึ้นโดยการวางแผน จัดระเบียบ กฎเกณฑ์ วิธีการ และเทคนิคต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้ร่วมกันเรียนรู้สาระต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจเป็นหลายๆ ชั่วโมงติดต่อกันหรือหลายสัปดาห์ติดต่อกัน จนกระทั่งผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และบรรลุจุดมุ่งหมายตามที่กำหนด

2. กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมืออย่างไม่เป็นทางการ (informal cooperative learning groups) กลุ่มประเภทนี้ครูจัดขึ้นเฉพาะกิจเป็นครั้งคราว โดยสอดแทรกอยู่ในการสอนปกติอื่นๆ โดยเฉพาะการสอนแบบบรรยาย ครูสามารถจัดกลุ่มการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมสอดแทรกเข้าไปเพื่อช่วยให้ผู้เรียนมุ่งความสนใจหรือใช้ความคิดเป็นพิเศษในสาระบางจุด

3. กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมืออย่างถาวร (cooperative base groups) กลุ่มประเภทนี้เป็นกลุ่มที่สมาชิกมีประสบการณ์การทำงาน เรียนรู้ร่วมกันมานานจนกระทั่งเกิดสัมพันธ์ภาพที่แน่นแฟ้น สมาชิกกลุ่มมีความผูกพัน ห่วงใย ช่วยเหลือกันและกันอย่างต่อเนื่อง Smith, (1996 อ้างถึงใน ปทีป เมธาคุณวุฒิ 2543) ได้แบ่งการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ไว้ดังนี้คือ

1. กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือที่ไม่เป็นทางการ เป็นกลุ่มย่อยขนาดของกลุ่ม 2-3 คน ที่จัดตั้งขึ้นชั่วคราวเป็นระยะเวลาสั้นๆ หรือใช้เมื่อต้องการนำเข้าสู่บทเรียน หรือช่วยให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียน เพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนเกี่ยวกับเนื้อหาที่กำลังเรียนต่อไปหรือเพื่อตรวจสอบความรู้ความสามารถของนักเรียน

2. กลุ่มที่เป็นฐานความร่วมมือ เป็นกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นอย่างถาวรตลอดภาคเรียนมีขนาดใหญ่กว่ากลุ่มเรียนแบบไม่เป็นทางการ มีขนาดประมาณ 6-7 คนจำนวนสมาชิกในกลุ่มคงที่ตลอดชั่วระยะเวลาที่กำหนด จุดมุ่งหมายเพื่อให้กลุ่มทำหน้าที่สนับสนุน ส่งเสริมและช่วยเหลือสมาชิกในชั้นเรียนด้านวิชาการ การปฏิสัมพันธ์ของกลุ่มจะมีทั้งในและนอกชั้นเรียน

3. กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือที่เป็นทางการ เป็นกลุ่มที่ทำงานด้วยกันและ เรียนรู้ด้วยความร่วมมือซึ่งกันและกัน ขนาดของกลุ่มประมาณ 3-5 คน ผู้สอนอาจตั้งกลุ่มแบบนี้โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายหรืออาจคัดเลือกนักศึกษาที่มีความแตกต่างกันหลากหลายมาอยู่เป็นกลุ่มเดียวกัน กลุ่มลักษณะนี้อาจหมุนเวียนสมาชิกกลุ่มกันทุก 2-4 สัปดาห์ หรือเริ่มเรียนหน่วยใหม่

5.7 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม แบบ ทีม เกม ทัวนาเมนต์ (T G T)

Stalh (1994) ได้กล่าวถึงกระบวนการจัดการจัดการเรียนรู้ รูปแบบ ทีม เกม ทัวนาเมนต์ (TGT) ดังนี้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ ทีม เกม ทัวนาเมนต์ เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่คล้ายกับรูปแบบ STAD แต่ใช้เกมการแข่งขันแทนการทดสอบย่อย ซึ่งเหมาะกับการใช้สอนในวิชาที่มีเนื้อหาหลายๆ ประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนโดยใช้รูปแบบนี้คือ 1. ผู้เรียนแต่ละคนมีโอกาสเท่ากันที่จะพัฒนาความสามารถทางการเรียนของตนให้สูงขึ้นได้ 2. ผู้เรียนแต่ละคนมีโอกาสเท่ากันที่จะได้รับรางวัลจากการเรียนในแต่ละครั้ง และ 3. รางวัลที่จะได้ ขึ้นอยู่กับคะแนนความสามารถของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ดังนั้นสมาชิกทุกคนต้องพยายามเรียนรู้เพื่อกลุ่ม การจัดการเรียนรู้ รูปแบบ ทีม เกม ทัวนาเมนต์ จะแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 4 คน ที่มีระดับความสามารถที่แตกต่างกัน คือ เก่ง กลาง อ่อน เรียกว่า กลุ่มบ้าน ซึ่งจะเป็กลุ่มที่ผู้เรียนร่วมกันศึกษาค้นคว้า และทำงานร่วมกัน เพื่อจะได้เป็นตัวแทนไปแข่งขันกับกลุ่มอื่น ตามความสามารถของตนเอง กล่าวคือ เด็กที่เก่งก็จะแข่งขันกับเด็กเก่ง เด็กที่มีความสามารถปานกลางก็จะแข่งขันกับเด็กที่มีความสามารถปานกลาง และเด็กที่อ่อนก็จะแข่งขันกับเด็กอ่อน เมื่อแข่งขันเสร็จให้นำคะแนนที่ได้ไปรวมกับคะแนนของกลุ่มบ้านของตนเอง กลุ่มบ้านใด ที่มีคะแนนรวมมากที่สุดก็จะได้รับรางวัลไป

ขั้นตอนที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้มีดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 เป็นขั้นตอนที่ครูผู้สอนชี้แจงถึงจุดประสงค์ในการเรียนให้ผู้เรียนเข้าใจถึงเรื่องที่กำลังจะเรียน

ขั้นตอนที่ 2 เป็นขั้นตอนที่ครูผู้สอนต้องอธิบายวิธีการเรียน รูปแบบ ทีม เกม ทัวนาเมนต์ ให้ผู้เรียนเข้าใจ ว่าการเรียนรูปแบบดังกล่าวมีลักษณะการเรียนอย่างไร

ขั้นตอนที่ 3 เป็นขั้นตอนที่ครูผู้สอนนำเสนอเรื่องที่ต้องการจะสอนแก่ผู้เรียน

ขั้นตอนที่ 4 เป็นขั้นตอนที่ครูผู้สอนให้ผู้เรียนร่วมกันศึกษาระการเรียนรู้ในเรื่องที่จะเรียน เพื่อเป็นตัวแทนไปแข่งขันกับกลุ่มอื่น

ขั้นตอนที่ 5 เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนต้องเป็นตัวแทนไปแข่งขันตอบคำถามกับกลุ่มอื่น

ขั้นตอนที่ 6 เป็นขั้นตอนที่นำคะแนนที่ได้จากการแข่งขัน ไปรวมกันเป็นคะแนนของกลุ่มบ้าน กลุ่มบ้านใดได้คะแนนสูงสุดก็จะได้รับรางวัลไป

จากเอกสารที่กล่าวมาในข้างต้นผู้วิจัยได้ข้อสรุปเกี่ยวกับการจัดการจัดการเรียนรู้ตามแนวรูปแบบ ทีม เกม ทัวนาเมนต์ได้ดังนี้ การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวรูปแบบ ทีม เกม ทัวนาเมนต์นั้นเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนได้รับความสำเร็จจากการเรียนร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ โดยที่นักเรียนแต่ละคนมีความสามารถแตกต่างกัน กิจกรรมที่ใช้สอนก็มีความแตกต่าง

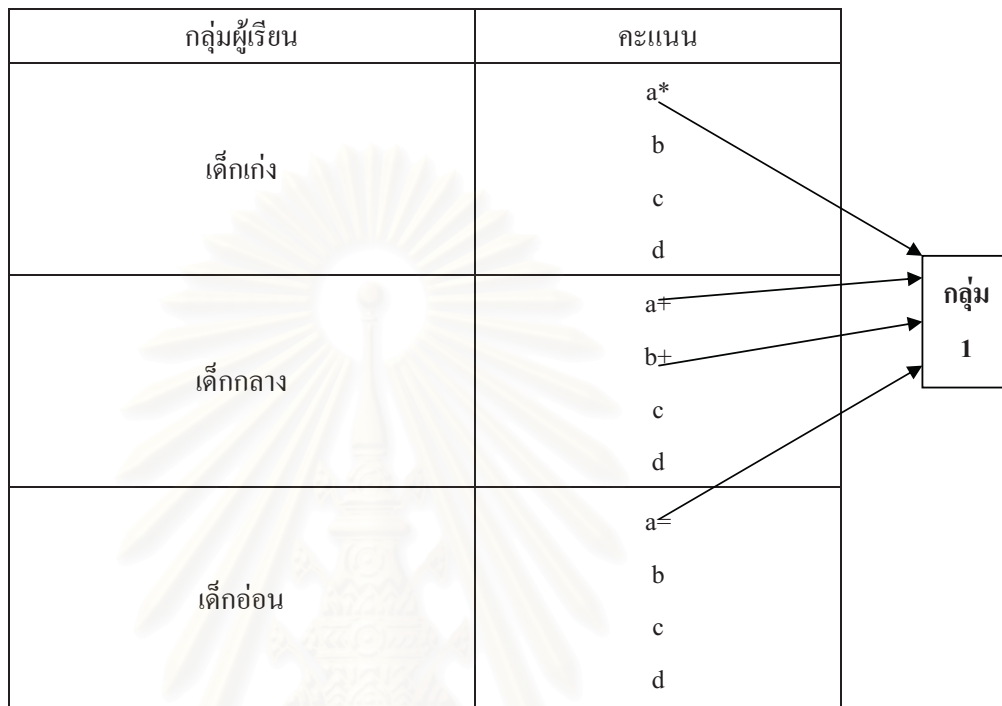
กัน จะสามารถเพิ่มพูนความรู้ในเนื้อหาวิชานั้นๆ เพราะนอกจากสมาชิกทุกคนในกลุ่มจะมีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเองแล้ว ยังต้องคอยช่วยเหลือสมาชิกคนอื่นด้วย ทำให้นักเรียนรู้สึกมั่นใจในความสามารถที่จะประสบผลสำเร็จในการเรียน และเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่หวังไว้

การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมรูปแบบทีม เกม ทัวนาเมนท์ เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะทางสังคม ใช้เทคนิคเกมและการแข่งขันเข้ามามีส่วนร่วมช่วยในการกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากที่จะพัฒนาตนเองเพื่อให้ประสบความสำเร็จและจากการศึกษาหลักการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ แบบ ทีม เกม ทัวนาเมนท์ จากเอกสารที่กล่าวมาในข้างต้น ผู้วิจัยได้นำความรู้ที่ได้ศึกษามาสังเคราะห์เพื่อนำมากำหนดเป็นขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ในงานวิจัย ซึ่งมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นตอนที่ 2 ขั้นศึกษาระยะการเรียนรู้เพื่อเตรียมแข่งขัน ขั้นตอนที่ 3 ขั้นแข่งขัน และขั้นตอนที่ 4 ขั้นประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งรายละเอียดของการจัดการเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอนมีดังนี้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนต้องการเน้นให้ผู้เรียนทราบถึงจุดมุ่งหมายในการเรียน ให้ผู้เรียนทราบและพยายามชักนำให้ผู้เรียนเห็นถึงความสำคัญของการสื่อสารที่รักษาสัมพันธภาพรวมไปถึงนำเสนอทั้งผลดีและผลเสียที่เกิดจากการสื่อสารที่รักษาสัมพันธภาพและไม่รักษาสัมพันธภาพ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลรอบข้าง โดยการใช้การแสดงบทบาทสมมุติ การเล่นเกม นิทานเป็นตัวชักนำให้เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจจากนั้นใช้คำถามซักถามผู้เรียนเกี่ยวกับสถานการณ์ที่ใช้ในการแสดงบทบาทสมมุติ เกม และนิทาน เพื่อให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของเรื่องที่เรียนในแต่ละเรื่องจากนั้น ครูอธิบายขั้นตอนการเรียนรู้ให้เด็กทราบ โดยเน้นให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการเรียนแบบร่วมมือ จากนั้นครูแบ่งกลุ่มผู้เรียนกลุ่มละ 4-5 คนตามความสามารถ แบ่งเป็นเด็กเก่ง เด็กปานกลาง และเด็กอ่อน ซึ่งกลุ่มที่แบ่งนี้จะเรียกว่ากลุ่มบ้าน จากนั้นอธิบายเกี่ยวกับวิธีการเรียนในกลุ่มบ้านให้นักเรียนเข้าใจว่า ในกลุ่ม นี้ผู้เรียนจะต้องช่วยกันเรียนในเรื่องที่ครูสอนให้เข้าใจเพราะแต่ละคนในกลุ่มจะต้องเป็นตัวแทนของกลุ่ม ไปแข่งขันกับกลุ่มอื่น โดยครูจะเป็นผู้กำหนดว่าใครจะได้แข่งขันกับใคร รายละเอียดการจัดการจัดผู้เรียนเข้ากลุ่มดังแผนภาพที่ 2.1

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพที่ 2.1 การจัดกลุ่มผู้เรียนเข้ากลุ่มบ้าน

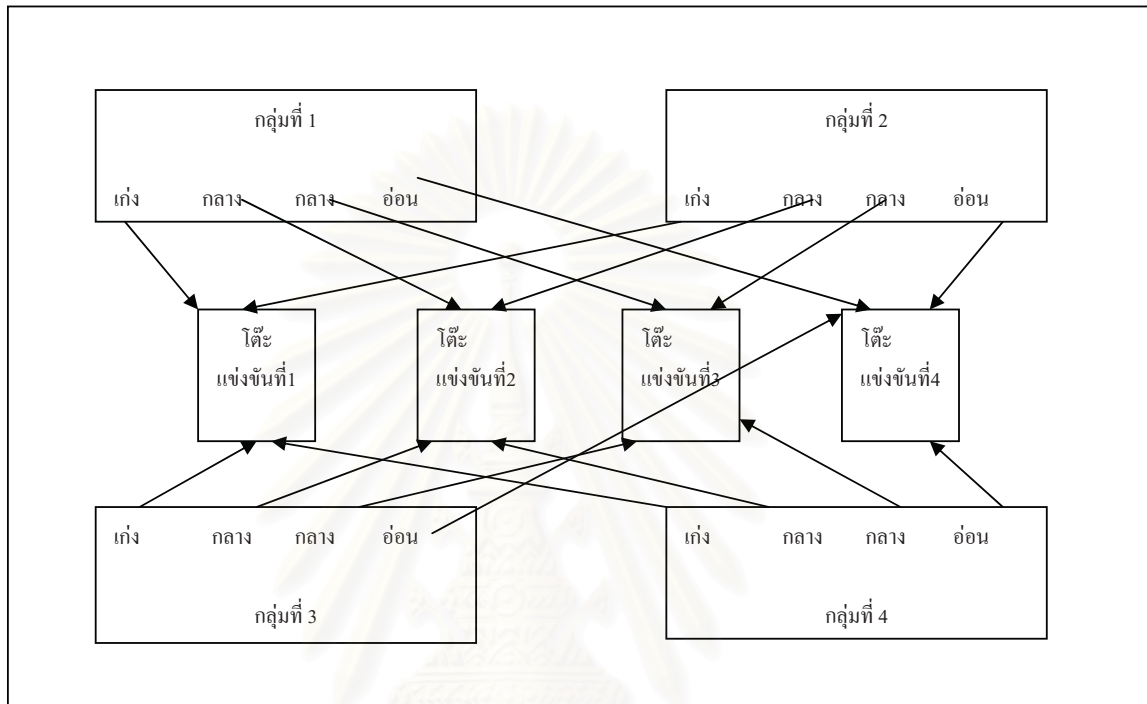

ขั้นศึกษาระการเรียนรู้เพื่อเตรียมแข่งขัน เป็นขั้นตอนที่ต้องการเน้นให้ผู้เรียนได้รับความรู้ในเรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพและเน้นการฝึกปฏิบัติจริงโดยการฝึกการใช้คำพูดเพื่อรักษาสัมพันธภาพตามสถานการณ์ที่ผู้สอนกำหนด โดยให้ในแต่ละทีมร่วมกันศึกษาหาสาระการเรียนรู้จากสถานการณ์ที่ใช้ในการแสดงบทบาทสมมุติ การเล่นเกม จากนิทาน และจากตัวอย่างที่เกี่ยวกับการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพตามที่ผู้สอนกำหนดให้ ซึ่งผู้เรียนจะได้ร่วมกับวิเคราะห์คำพูดของตัวละคร จากบทบาทสมมุติ นิทาน และจากตัวอย่างการพูดเพื่อรักษาสัมพันธภาพแบบอื่นๆ ว่าคำพูดของตัวละครตัวใดหรือคำพูดของใครเป็นคำพูดที่รักษาสัมพันธภาพ และคำพูดใดเป็นคำพูดที่ไม่รักษาสัมพันธภาพพร้อมให้เหตุผลประกอบเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากนั้นจึงให้ศึกษาจากใบความรู้ทำใบงานทำแบบฝึกหัด และให้ผู้เรียนฝึกการใช้คำพูดเพื่อรักษาสัมพันธภาพตามสถานการณ์ต่างๆ ที่ผู้สอนกำหนดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้นำความรู้ที่ได้รับมาใช้ เมื่อเรียนจบแล้วให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มเตรียมตัวเพื่อทำการแข่งขันกับกลุ่มอื่น

ขั้นการแข่งขัน เป็นขั้นตอนที่ต้องการตรวจสอบความรู้ของผู้เรียนว่ามีความเข้าใจในเรื่องที่ได้ศึกษาไปมากน้อยเพียงใด โดยการให้ผู้เรียนในแต่ละกลุ่มเป็นตัวแทนไปแข่งขันตอบคำถามเกี่ยวกับการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพในเรื่องที่ได้เรียนไปกับกลุ่มอื่นๆ หลังจากที่ได้ศึกษาสาระการเรียนรู้ไปแล้ว โดยผู้สอนจะเป็นผู้กำหนดให้ว่าใครจะได้แข่งขันในโต๊ะใดวิธีการคือผู้สอนจะติดรายชื่อผู้แข่งขันในแต่ละโต๊ะการแข่งขันไว้บนกระดานจากนั้นให้ผู้แข่งขันแต่ละโต๊ะนั่งประจำโต๊ะแข่งขันของตนเอง เมื่อนั่งประจำโต๊ะเรียบร้อยแล้ว ผู้สอนจะแจกซองคำถามซองคำตอบและใบบันทึกคะแนนให้กับผู้แข่งขันในแต่ละโต๊ะเมื่อได้ครบทุกโต๊ะแล้วจึงเริ่มการแข่งขันครั้งนี้ให้ผู้แข่งขันในแต่ละโต๊ะตกลงกันเองว่าใครจะเป็นผู้ตอบคำถามเป็นคนแรก และใครจะเป็นคนที่ สอง สาม และสี่ตามลำดับ จากนั้นเริ่มเล่นเกมโดยให้ผู้เล่นคนแรกหยิบคำถามในซองคำถามโดยเรียงตามข้อ เมื่อได้คำถามแล้วให้ผู้เล่นคนแรกอ่านคำถามให้ทุกคนในกลุ่มได้ยินด้วย จากนั้นให้ผู้เล่นคนแรกเป็นคนตอบคำถามก่อน แล้วจึงให้ผู้เล่นคนอื่นๆ ตอบตามลำดับ เมื่อผู้เล่นในกลุ่มตอบคำถามครบทุกคนแล้ว ให้ผู้เล่นคนที่ 4 เป็นผู้อ่านคำตอบให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มฟัง ผู้เล่นที่ตอบคำถามได้เป็นคนแรก จะได้ 2 คะแนน ส่วนคนที่ตอบคำถามถูกเป็นคนต่อไปจะได้ 1 คะแนน ตอบไม่ถูกได้ 0 คะแนน ให้ผู้แข่งขันในแต่ละโต๊ะทำเช่นนี้ไปเรื่อยๆ จนกว่าจะหมดเวลาหรือหมดคำถาม เมื่อสิ้นสุดการแข่งขันให้ผู้แข่งขันแต่ละคนนำคะแนนที่ได้จากการแข่งขันไปรวมกับคนในกลุ่มบ้าน โดยให้คะแนนดังนี้ คนที่ได้คะแนนเป็นลำดับที่ 1 ในการแข่งขันตอบคำถามจะได้ 60 คะแนน ลำดับที่ 2 ได้ 40 คะแนน ลำดับที่ 3 จะได้ 30 คะแนน ลำดับที่ 4 ได้ 20 คะแนน จากนั้นให้ผู้เรียนแต่ละคนนำคะแนนที่ได้ไปรวมกับเพื่อนในกลุ่มบ้านของตนเองรายละเอียดการจัดโต๊ะแข่งขันแสดงไว้ในแผนภาพที่ 2.2

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพที่ 2.2 ตัวอย่างการจัดกลุ่มผู้เรียนเข้าสู่โต๊ะแข่งขัน

ขั้นประเมินผลการเรียนรู้ เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนเสริมแรงให้เรียนในแต่ละกลุ่มตั้งใจศึกษาความรู้ และปฏิบัติกิจกรรมต่างๆตามที่ผู้สอนกำหนดขึ้น จากการชมเชยและให้รางวัลกลุ่มที่ได้คะแนนในการแข่งขันตอบคำถามสูงที่สุดในแต่ละเรื่องเพื่อให้ผู้เรียนในกลุ่มที่ขยันมีกำลังใจที่จะทำดีต่อไปและเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนกลุ่มที่อ่อนพยายามเรียนให้ดีขึ้นเพื่อจะได้รับรางวัลบ้าง โดยประเมินผลจากคะแนนรวมที่ได้จากการแข่งขันของแต่ละกลุ่ม ส่วนการประเมินผลผู้เรียนรายบุคคลนั้นหากผู้แข่งขันใจกลุ่มเด็กที่มีความสามารถปานกลางและอ่อนสามารถทำคะแนนจากการตอบคำถามได้สูงก็สามารถที่จะได้ร่วมแข่งขันกับเด็กที่อยู่ในกลุ่มเด็กเก่งได้ซึ่งก็เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกัน

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อัปสรสิริ เอี่ยมประชา (2542) ได้ศึกษาและวิจัยเรื่องการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อศึกษาผลการใช้โปรแกรมเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า 1. หลังการทดลองนักเรียนที่ได้รับโปรแกรมเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองมีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการจัดโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2. หลังการทดลองนักเรียนที่ได้รับโปรแกรมเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองและนักเรียนที่ไม่ได้รับการจัดโปรแกรมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน 3. หลังการทดลองนักเรียนที่ได้รับโปรแกรมเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองมีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4. หลังการทดลองนักเรียนที่ได้รับโปรแกรมเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นพวรรณ วงศ์วิชัยวัฒน์ (2547) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาทักษะชีวิตในการปฏิบัติตนให้รอดพ้นจากปัญหาสังคม โดยใช้การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะชีวิตในการปฏิบัติตนให้รอดพ้นจากปัญหาสังคมทั้ง 4 ปัญหา ได้แก่ ยาเสพติด เพศ วัตถุนิยม และอินเทอร์เน็ตของนักเรียนก่อนการทดลองสูงกว่าหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติในการปฏิบัติตนให้รอดพ้นจากปัญหาสังคมของนักเรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการปฏิบัติตนให้รอดพ้นจากปัญหาสังคมของนักเรียนทั้ง 4 ปัญหา ได้แก่ ยาเสพติด เพศ วัตถุนิยม และอินเทอร์เน็ต หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และอยู่ในระดับมาก

อังคณา ชัยมณี (2540) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาโปรแกรมการส่งเสริมทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคการแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกม ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจของนักเรียนหลังเข้าร่วมโปรแกรมสูงกว่าเกณฑ์การประเมินหลังเข้าร่วมโปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นิตยา เจริญนิเวศนกุล (2541) ได้ศึกษาเรื่องเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างกลุ่มที่ใช้วิธีเรียนแบบร่วมมือประเภทการแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกมที่มีการทดสอบย่อยและไม่มีการทดสอบย่อย ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่ใช้วิธีการเรียนแบบร่วมมือประเภทการแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกม

สูงกว่านักเรียนที่ใช้การเรียนแบบร่วมมือประเภทการแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกมที่ไม่มีการทดสอบย่อย
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Milena Bandiera and Costanza Bruno (2006) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้กระบวนการจัดการเรียนแบบ
มีส่วนร่วมในการสอนวิชาวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนในโรงเรียนมัธยมในประเทศอิตาลี จำนวน 10
ครั้งกับนักเรียน 144 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียน โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมี
ความสามารถในการเรียนวิชาศาสตร์เพิ่มขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลของกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวรูปแบบ ทีม เกม ทั่วนาเม้นท์ ที่มีต่อการพัฒนาความรู้เรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลของ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (quasi experiment research) ซึ่งมีวิธีการดำเนินการดังต่อไปนี้

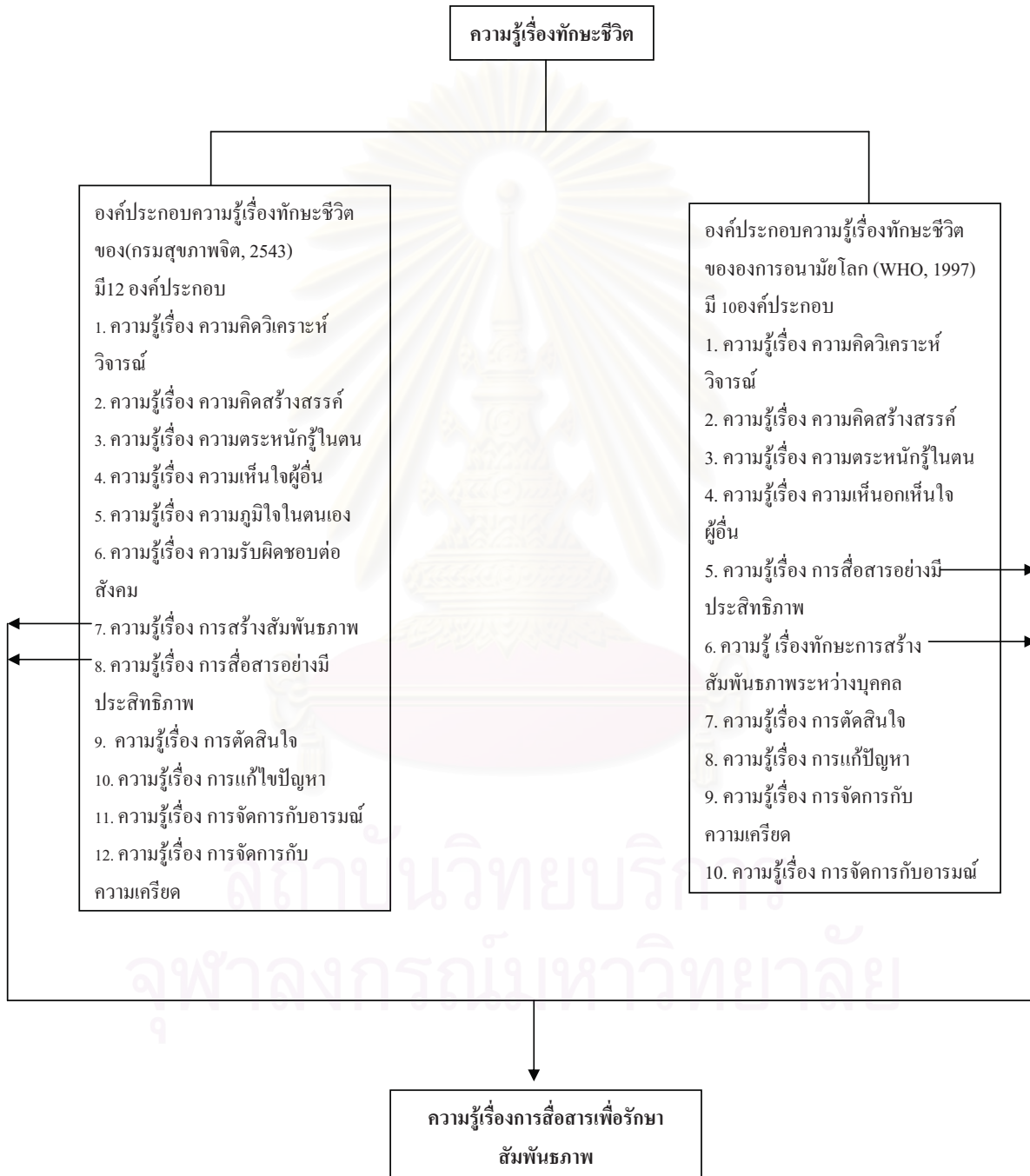
1. การศึกษาข้อมูลขั้นพื้นฐาน
2. การออกแบบการวิจัย
3. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาข้อมูลขั้นพื้นฐาน

1. ศึกษาแนวคิด และความรู้ในเรื่ององค์ประกอบเกี่ยวกับทักษะชีวิต และศึกษาข้อมูล ความรู้เกี่ยวกับทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพและทักษะการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่าง บุคคลจากตำรา เอกสาร และสืบค้นจากอินเทอร์เน็ต แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาสังเคราะห์ และกำหนดเป็นประเด็นที่จะพัฒนาภายใต้ชื่อ ความรู้เรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่าง บุคคล ซึ่งมีรายละเอียดดังแผนภาพที่ 3.1

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

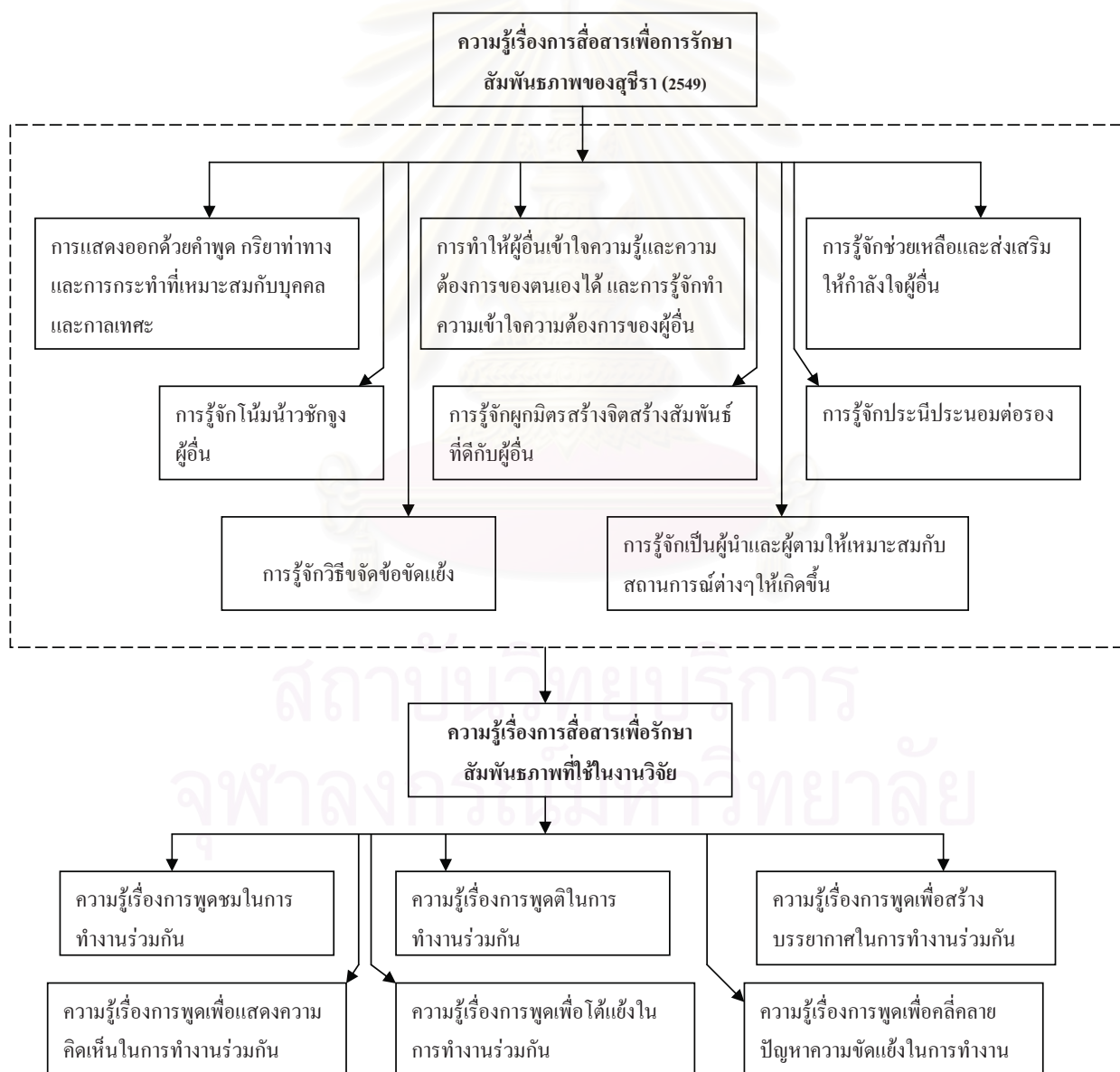
แผนภาพที่ 3.1 การกำหนดประเด็นในการศึกษา

2. ศึกษาตำรา เอกสาร และการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ตในเรื่องรายละเอียดของทักษะการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล แล้วนำมากำหนดเป็นเนื้อหาในการสอนได้เป็นเรื่อง ดังนี้ การพูดคุยในการทำงานร่วมกัน การพูดคุยชมในการทำงานร่วมกัน การพูดเพื่อสร้างบรรยากาศในการทำงานร่วมกัน การพูดเพื่อแสดงความคิดเห็นในการทำงานร่วมกัน ดังรายละเอียดในแผนภาพที่ 3.2

แผนภาพที่ 3.2 โครงสร้างการศึกษาข้อมูลขั้นพื้นฐานที่นำมากำหนดเป็นประเด็นทักษะการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพที่ใช้ในการวิจัย

3. ศึกษาแนวคิด หลักการ และทฤษฎีการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมแบบ ทีม เกม ทัวนาเมนท์ จากตำรา เอกสาร เพื่อนำมากำหนดเป็นขั้นตอนที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ซึ่งผู้วิจัย ได้ศึกษาขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามแนวรูปแบบทีม เกม ทัวนาเมนท์ของ Stalh (1994) จากนั้นได้นำมาสังเคราะห์เป็นขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามแนวรูปแบบทีม เกม ทัวนาเมนท์ที่ใช้ในงานวิจัยดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบทีม เกม ทัวนาเมนท์ของ Stalh (1994) ประกอบด้วย 6 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนชี้แจงจุดประสงค์ในการเรียนให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในเรื่องที่กำลังจะเรียน

ขั้นตอนที่ 2 เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนต้องอธิบายวิธีการเรียนรู้รูปแบบทีม เกม ทัวนาเมนท์ให้ผู้เรียนเข้าใจในเรื่องการเรียนเป็นกลุ่ม การแข่งขัน การคิดคะแนน การประเมินผล

ขั้นตอนที่ 3 เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนนำเสนอเรื่องที่จะสอนให้ผู้เรียนรับทราบ และชี้้นำให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของเรื่องที่กำลังจะเรียน หรือเห็นประโยชน์จากเรื่องที่กำลังจะเรียน

ขั้นตอนที่ 4 เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนให้ผู้เรียนร่วมกันศึกษาสาระการเรียนรู้ในเรื่องที่จะเรียนจากข้อมูล และเอกสารที่ผู้สอนเตรียมให้ เพื่อเป็นตัวแทนของกลุ่มไปแข่งขันตอบคำถามกับกลุ่มอื่นๆ

ขั้นตอนที่ 5 เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนในแต่ละกลุ่มเป็นตัวแทนไปแข่งขันตอบคำถามกับกลุ่มอื่นๆ

ขั้นตอนที่ 6 เป็นขั้นตอนการประเมินผลคือให้แต่ละกลุ่มนำคะแนนที่ได้จากการแข่งขัน ไปรวมกับคะแนนของกลุ่มบ้าน กลุ่มบ้านใดที่ได้คะแนนรวมสูงสุดจะได้รับรางวัล

3.2 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบทีม เกม ทัวนาเมนท์ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้นเพื่อนำมาใช้ในงานวิจัยประกอบด้วย 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ชี้นำเข้าสู่บทเรียนเป็นขั้นตอนที่ผู้สอนเน้นให้ผู้เรียนทราบถึงจุดมุ่งหมายในการเรียนแบบทีม เกม ทัวนาเมนท์ และให้เน้นผู้เรียนเห็นความสำคัญของเรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล

ขั้นตอนที่ 2 ชี้นศึกษาสาระการเรียนรู้เพื่อเตรียมแข่งขันเป็นขั้นตอนที่ผู้สอนเน้นให้ผู้เรียนได้รับความรู้ในเรื่องของการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลและเน้นการฝึกปฏิบัติการใช้คำพูดเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล เพื่อเตรียมตัวเป็นตัวแทนไปแข่งขันตอบคำถามกับกลุ่มอื่นๆ

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นการแข่งขันเป็นขั้นตอนที่ผู้สอนต้องการตรวจสอบความรู้ของผู้เรียนหลังจากที่ได้ศึกษาศาระการเรียนรู้ไปแล้วจากคะแนนการแข่งขันตอบคำถามของนักเรียนแต่ละคน

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นประเมินผลการเรียนรู้เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนต้องการเสริมแรงให้ผู้เรียนในแต่ละกลุ่มมีกำลังใจในการศึกษาศาระการเรียนรู้และการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยการให้คำชมเชยและให้รางวัลในกลุ่มที่สามารถทำคะแนน ได้สูงสุดจากการแข่งขัน

การออกแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (quasi experiment research) ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มทดลอง 1 กลุ่มและกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม โดยมีแบบแผนการทดลองดังต่อไปนี้

E :	Q_1	X_1	Q_2
C :	Q_1	X_2	Q_2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในรูปแบบการทดลอง

E	แทน	กลุ่มทดลอง
C	แทน	กลุ่มควบคุม
X_1	แทน	การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวรูปแบบ ทีม เกม ท้าทายมันส์
X_2	แทน	การจัดการเรียนรู้แบบปกติ
Q_1	แทน	การทดสอบการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลก่อนการทดลอง
Q_2	แทน	การทดสอบการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลหลังการทดลอง

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขตที่ 1

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยเทคนิค การสุ่มแบบเจาะจง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนพญาไท เนื่องจากเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ เปิดสอนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในแหล่งชุมชนเมืองการรับนักเรียนเข้าศึกษาในโรงเรียนมาจากการจับสลากทำให้นักเรียนมีความหลากหลายจึงสามารถอ้างอิงถึงประชากรได้ และเหตุที่ผู้เรียนมีความหลากหลายอาจจะส่งผลให้ภาษาพูดที่ใช้ในสื่อสารกันระหว่างเพื่อนมีระดับที่แตกต่างกันไปเด็กบางคนอาจใช้คำพูดที่ไพเราะสุภาพในการสื่อสารกันแต่บางคนอาจจะใช้คำพูดที่ไม่สุภาพ ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะนำไปสู่ปัญหาที่เกี่ยวกับการสื่อสารได้ นอกจากนี้ยังเป็นโรงเรียนที่ให้ความร่วมมือในการทำงานวิจัยเป็นอย่างดี ผู้วิจัยจึงเลือกโรงเรียนดังกล่าวเป็นประชากรที่ใช้ในการทำวิจัย ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในห้อง 5/3 กับ 5/4 ซึ่งมีจำนวนนักเรียนห้องละ 44 คน ที่ได้มาด้วยความเห็นชอบจากอาจารย์หัวหน้าระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนพญาไท เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความเท่าเทียมกันของความรู้เรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพของนักเรียนทั้งสองห้องดังต่อไปนี้

1. ให้นักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร ทำแบบทดสอบวัดความรู้การสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลแล้วนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วยการทดสอบค่า t ได้ผลดังตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้การสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของกลุ่มตัวอย่างประชากร

คะแนนความรู้	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t
ห้อง ป. 5/3	27.66	9.7	0.97
ห้อง ป. 5/4	27.74	8.9	

จากตารางที่ 3.1 พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ทักษะการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของนักเรียนในทั้งสองห้องไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. เมื่อผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ของกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ได้ไม่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงเลือกห้อง ป. 5/3 เป็นกลุ่มทดลองได้รับการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวรูปแบบ ทีม เกม ทิวนาเมนท์ และ ห้อง ป. 5/4 เป็นกลุ่มควบคุมได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ สำหรับนักเรียนในกลุ่มทดลองผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มเด็กตามความสามารถออกเป็นสามกลุ่มคือ เด็กเก่ง เด็กกลาง และเด็กอ่อน จากคะแนนการทดสอบความรู้เรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพโดยเรียงลำดับจากเด็กที่ได้คะแนนสูงสุดไปหาค่าสุดของแต่ละกลุ่มซึ่งการจัดกลุ่มดังกล่าวตรงตามการจัด กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบทีม เกม ทิวนาเมนท์ ดังรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

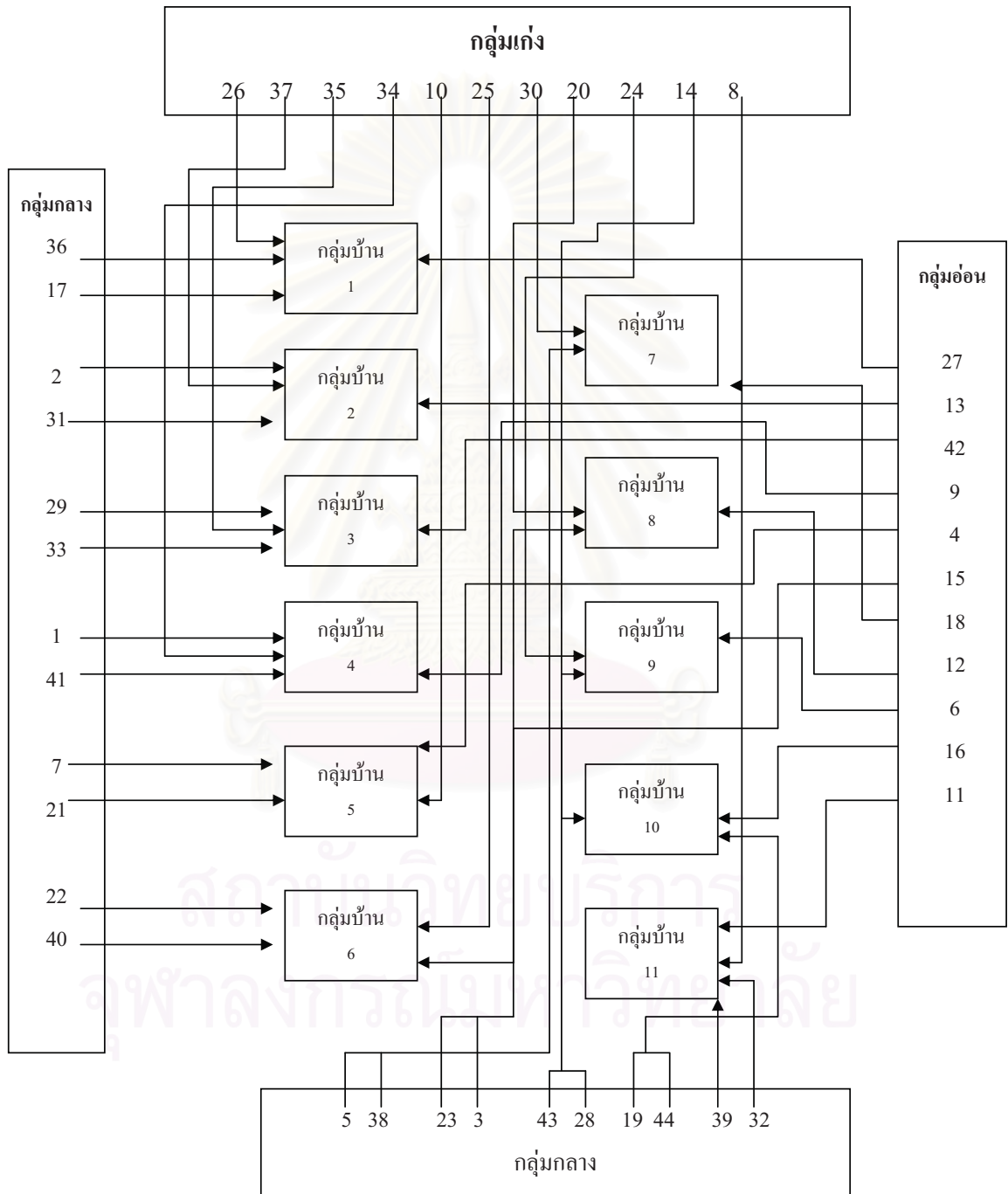
ตารางที่ 3.2 ตารางแสดงแบ่งกลุ่มผู้เรียนในกลุ่มทดลอง

ห้อง ป5/3	เลขที่
เก่ง	26, 37, 35, 34, 10, 25, 30, 20, 24, 14, 8
กลาง	36,17,2,31,29,33,1,41,7,21,22,40,5,38,23, 3,43,28,19,44,39,32
อ่อน	27, 13, 42, 9, 4, 15, 18, 12, 6, 16, 11

2.1 เมื่อแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเก่ง กลุ่มกลางและกลุ่มอ่อนแล้วผู้วิจัยได้จัดผู้เรียนเข้ากลุ่มบ้านเพื่อเป็นกลุ่มที่ต้องเรียนรู้ร่วมกันซึ่งแต่ละกลุ่มมีผู้เรียนในกลุ่มเก่ง กลาง และอ่อนคละกันกลุ่มละ 4 คนทั้งหมด 11 กลุ่ม ดังตัวอย่างในแผนภาพที่ 3.3

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพที่ 3.3 ตัวอย่างการจัดผู้เรียนเข้ากลุ่มบ้าน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบวัดความรู้การสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล แบบวัดความรู้การสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ

1.1 แบบวัดความรู้เรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ คำถามในแต่ละข้อมี 4 ตัวเลือก มีตัวเลือกที่เหมาะสมที่สุดเพียง 1 ตัวเลือก เกณฑ์การตรวจให้คะแนนคือ ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนนมีขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

1.1.1 ศึกษาหลักเกณฑ์ในการสร้างแบบวัดความรู้จากเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้อง

1.1.2 สร้างตารางโครงสร้างของข้อคำถามในแบบวัดความรู้เรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลโดย แบ่งเป็นจำนวนข้อคำถามที่จะวัดในแต่ละเรื่องดังรายละเอียดในตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 โครงสร้างข้อคำถามในแบบวัดความรู้การสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล

ข้อ	เรื่อง	การพูดและการพูด ชมในการทำงาน ร่วมกัน	การพูดเพื่อสร้าง บรรยากาศในการ ทำงานร่วมกัน	การพูดเพื่อแสดง ความคิดเห็นในการ ทำงานร่วมกัน	การพูดเพื่อโต้แย้งใน การทำงานร่วมกัน	การพูดเพื่อคลี่คลาย ปัญหาความขัดแย้งใน การทำงานร่วมกัน
1		✓				
2		✓				
3		✓				
4		✓				
5		✓				
6		✓				
7		✓				

ตารางที่ 3.3 โครงสร้างข้อคำถามในแบบวัดความรู้การสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล(ต่อ)

ข้อ	เรื่อง	การพูดและการพูด ชมในการทำงาน ร่วมกัน	การพูดเพื่อสร้าง บรรยากาศในการ ทำงานร่วมกัน	การพูดเพื่อแสดง ความคิดเห็นในการ ทำงานร่วมกัน	การพูดเพื่อโต้แย้งใน การทำงานร่วมกัน	การพูดเพื่อหลีกเลี่ยง ปัญหาความขัดแย้งใน การทำงานร่วมกัน
8		✓				
9		✓				
10		✓				
11		✓				
12		✓				
13		✓				
14		✓				
15		✓				
16			✓			
17			✓			
18			✓			
19			✓			
20			✓			
21			✓			
22			✓			
23			✓			
24			✓			
25			✓			
26			✓			
27			✓			
28			✓			
29			✓			
30			✓			
31				✓		
32				✓		
33				✓		
34				✓		
35				✓		
36				✓		

ตารางที่ 3.3 โครงสร้างข้อคำถามในแบบวัดความรู้การสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล(ต่อ)

ข้อ	เรื่อง	การพูดและการพูด ชมในการทำงาน ร่วมกัน	การพูดเพื่อสร้าง บรรยากาศในการ ทำงานร่วมกัน	การพูดเพื่อแสดง ความคิดเห็นในการ ทำงานร่วมกัน	การพูดเพื่อโต้แย้งใน การทำงานร่วมกัน	การพูดเพื่อหลีกเลี่ยง ปัญหาความขัดแย้งใน การทำงานร่วมกัน
37				✓		
38				✓		
39				✓		
40				✓		
41				✓		
42				✓		
43				✓		
44				✓		
45				✓		
46					✓	
47					✓	
48					✓	
49					✓	
50					✓	
51					✓	
52					✓	
53					✓	
54					✓	
55					✓	
56					✓	
57					✓	
58					✓	
59					✓	
60					✓	
61						✓
62						✓
63						✓
64						✓
65						✓

ตารางที่ 3.3 โครงสร้างข้อคำถามในแบบวัดความรู้การสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล(ต่อ)

ข้อ	เรื่อง	การพูดและการฟัง ในการทำงาน ร่วมกัน	การพูดเพื่อสร้าง บรรยากาศในการ ทำงานร่วมกัน	การพูดเพื่อแสดง ความคิดเห็นในการ ทำงานร่วมกัน	การพูดเพื่อโต้แย้งใน การทำงานร่วมกัน	การพูดเพื่อหลีกเลี่ยง ปัญหาความขัดแย้งใน การทำงานร่วมกัน
66						✓
67						✓
68						✓
69						✓
70						✓
71						✓
72						✓
73						✓
74						✓
75						✓

1.1.3 นำแบบวัดความรู้เรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหาและดูความสอดคล้องของตัวเลือก กับข้อคำถาม คำแนะนำคือให้ปรับข้อคำถามให้มีความชัดเจนตรงตามโครงสร้างที่ต้องการจะวัด ปรับตัวเลือกให้เหมาะสม

1.1.4 นำแบบวัดความรู้เรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 2 ท่านซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการสร้างแบบวัดความรู้ ตรวจสอบความถูกต้องเชิงโครงสร้างของเนื้อหา และปรับภาษา คำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิคือ ให้ปรับภาษาในบางข้อคำถาม และบางตัวเลือกให้มีความกระชับ และปรับเปลี่ยนบางตัวเลือกที่ยาก

1.1.5 นำแบบวัดความรู้เรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพญาไทจำนวน 10 คนเพื่อปรับปรุงภาษาที่ใช้ในข้อคำถามให้เหมาะสม โดยกำหนดว่าถ้าคำถามในข้อใดนักเรียนอ่านแล้วไม่เข้าใจตั้งแต่ 3 คนขึ้นไปจึงจะแก้ไขข้อคำถามนั้น ผลจากการทดลองใช้พบว่า ต้องมีการปรับเปลี่ยนภาษาในข้อคำถาม จำนวน 5 ข้อเนื่องจากความหมายไม่ชัดเจน อ่านแล้วไม่เข้าใจ

1.1.6 นำแบบวัดความรู้เรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพญาไท ที่ไม่ใช่กลุ่มเดิมจำนวน 80 คนแล้วนำมาตรวจให้คะแนน

1.1.7 นำผลการตรวจให้คะแนนของแบบวัด มาวิเคราะห์หาความยากง่าย(p) และ หาค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบวัดเป็นรายข้อ แล้วคัดเลือกข้อที่มีความยากตั้งแต่ 0.20-0.80 และ ค่าอำนาจจำแนก .20 ขึ้นไป จากจำนวนข้อสอบทั้งหมด 75 ข้อ คัดเหลือ 50 ข้อ

1.1.8 นำข้อสอบที่คัดเลือกแล้วจำนวน 50 ข้อ ไปหาค่าความเชื่อมั่นของ แบบทดสอบโดยใช้สูตร สัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient) ของครอนบัก (Cronbach) ได้ค่าความ เชื่อมั่นของแบบทดสอบเท่ากับ 0.91 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์สามารถนำไปใช้ได้

1.1.9 จัดทำรูปเล่มแบบวัดความรู้เรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่าง บุคคลกับสมบูรณเพื่อนำไปใช้กับตัวอย่างประชากร

1.2. แบบวัดความสามารถในการอธิบายการพูดเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล ในสถานการณ์ต่างๆ มีลักษณะเป็นแบบอัตนัยให้ตอบคำถามแบบปลายเปิด มีจำนวน 10 ข้อ เพื่อให้ ผู้เรียนได้เขียนบรรยายเป็นคำพูดของตนเองที่จะใช้พูดเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพกับบุคคลอื่นเมื่ออยู่ใน สถานการณ์ที่ได้กำหนดไว้ในเรื่องของการพูดเพื่อการพูดชมในการทำงานร่วมกัน การพูดเพื่อสร้าง บรรยากาศในการทำงานร่วมกัน การพูดเพื่อแสดงความคิดเห็นในการทำงานร่วมกัน การพูดเพื่อ โต้แย้งในการทำงานร่วมกัน และการพูดเพื่อคลี่คลายปัญหาความขัดแย้งในการทำงานร่วมกัน ซึ่งมี ขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

1.2.1 ศึกษาหลักเกณฑ์ในการสร้างแบบวัดจากเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้อง

1.2.2 กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนการตอบคำถามในแบบวัดความสามารถใน การอธิบายการพูดเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ เป็นแบบ Rubic และมี เกณฑ์การให้คะแนนเป็น 3 ระดับดังนี้

3 คะแนน ตอบคำถามได้ครบถ้วนและถูกต้องตามหลักการพูด 3 ข้อ

2 คะแนน ตอบคำถามได้ครบถ้วนและถูกต้องตามหลักการพูด 2 ข้อ

1 คะแนน ตอบคำถามได้ถูกต้องและครบถ้วนตามหลักการพูด 1 ข้อ

1.2.3 สร้างแบบวัดความสามารถในการอธิบายการพูดเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพ ระหว่างบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ ดังรายละเอียดในตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.4 โครงสร้างคำถามของ แบบวัดความสามารถในการอธิบายการพูดเพื่อรักษาสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ

เรื่อง	คำถาม
การพูดชื่นชม	1. ถ้าเพื่อนในกลุ่มของนักเรียนทำงานพลาดทำให้เพื่อนในกลุ่มถูกหักคะแนน นักเรียนคิดว่า จะพูดดี อย่างไรกับเพื่อนคนนั้น
	2. ถ้าเพื่อนในกลุ่มของนักเรียนคนหนึ่ง มีพฤติกรรมชอบมาสายทุกครั้งเวลาที่นัดกันมาทำงานกลุ่มร่วมกันจนเพื่อนๆทุกคนเบื่อหน่าย และก็ดักเตือนเพื่อนคนนั้นว่าให้ปรับปรุงตัว วันหนึ่งได้มีการนัดทำงานกลุ่มร่วมกันอีกครั้งเพื่อนคนนั้นมาถึงก่อนเพื่อนทุกคนในกลุ่มนักเรียนคิดว่า จะมีวิธีการพูดชมเพื่อนคนนั้นอย่างไร
การพูดเพื่อสร้างบรรยากาศ	1. ขณะที่นักเรียนกำลังทำงานที่ต้องใช้สมาธิอยู่แล้วมีเพื่อนนักเรียนคนหนึ่งในกลุ่มเข้ามาชวนคุยซึ่งนักเรียนไม่อยากคุยด้วยนักเรียนคิดว่านักเรียนจะบอกเพื่อนคนนั้นอย่างไร
	2. ขณะที่นักเรียนกำลังทำงานอยู่ มีเพื่อนคนหนึ่งโวยวายขึ้นมาว่าเบื่อและไม่อยากทำงานนี้อีกต่อไปแล้วนักเรียนคิดว่าจะมีวิธีการพูดกับเพื่อนคนนั้นอย่างไรให้กลับมามาทำงาน
การพูดเพื่อแสดงความคิดเห็น	1. คุณครู ได้มอบหมายให้กลุ่มนักเรียนคิดกิจกรรมที่จะนำมาจัดในวันงานโรงเรียนกลุ่มของนักเรียนเสนอให้จัดการแสดงละครเวทีแต่นักเรียนไม่เห็นด้วยนักเรียนจะแสดงความคิดเห็นของนักเรียนในเรื่องนี้อย่างไร
	2. กลุ่มของนักเรียนทำงานประดิษฐ์จากโฟม ซึ่งหลังจากเสร็จงานแล้วก็ยังมีเศษโฟมที่เหลือเพื่อนคนหนึ่งจึงเสนอให้เผาทิ้งแต่นักเรียนไม่เห็นด้วยนักเรียนคิดว่า จะแสดงความคิดเห็นในเรื่องนี้อย่างไร
การพูดเพื่อโต้แย้ง	1. นักเรียนคิดว่า การรีดผ้าครั้งละมากๆ จะประหยัดไฟกว่ารีดผ้า ครั้งละ 1-2 ตัว แต่เพื่อนนักเรียนเห็นว่า การรีดผ้าครั้งละ 1-2 ตัว จะประหยัดไฟกว่านักเรียนคิดว่า จะโต้แย้งความคิดเห็นของเพื่อนอย่างไร
	2. เพื่อนในกลุ่มของนักเรียนเสนอให้ทำงานประดิษฐ์จากโฟม แต่มักเรียนคิดว่าน่าจะใช้วัสดุธรรมชาติมากกว่านักเรียนคิดว่า จะโต้แย้งความคิดเห็นของเพื่อนอย่างไร
การพูดเพื่อคลี่คลายปัญหาความขัดแย้ง	1. ถ้าเพื่อนในกลุ่มของนักเรียนกำลังทะเลาะกันเพราะไม่สามารถจะตกลงกันได้ว่าใครจะเป็นคนรับผิดชอบงานที่ผิดพลาดนักเรียนคิดว่า จะคลี่คลายปัญหานี้อย่างไร
	2. เพื่อนในกลุ่มของนักเรียนคนหนึ่งไม่ยอมทำงาน เพื่อนคนอื่นต้องการให้ตัดชื่อเพื่อนคนนั้นออกจากกลุ่มแต่เพื่อนอีกกลุ่มไม่เห็นด้วยจึงทะเลาะกันนักเรียนคิดว่า จะคลี่คลายปัญหานี้อย่างไร

1.2.4 นำแบบวัดความสามารถในการอธิบายการพูดเพื่อรักษาสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ ที่สร้างขึ้น ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหา ภาษาที่ใช้ในการสื่อความหมาย

1.2.5 นำแบบวัดความสามารถในการอธิบายการพูดเพื่อรักษาสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 2 ท่านที่มีความรู้ในเรื่องของแบบวัดความสามารถตรวจสอบความถูกต้องเชิงโครงสร้างของเนื้อหาคุณลักษณะที่ต้องการจะวัด ภาษาที่ใช้ในการสื่อความหมาย

1.2.6 นำแบบวัดความสามารถในการอธิบายการพูดเพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพญาไท จำนวน 5 คนเพื่อปรับในเรื่องของภาษาให้เหมาะสมก่อนนำไปทดลอง (try out) พบว่าต้องปรับภาษาในบางข้อความเนื่องจากยากเกินไป

1.2.7 นำแบบวัดความสามารถในการอธิบายการพูดเพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 10 คนที่ไม่ใช่กลุ่มเดิม พบว่านักเรียนเข้าใจในข้อความและทำแบบวัดได้ในเวลาที่กำหนด

1.2.8 จัดทำแบบวัดความสามารถในการอธิบายการพูดเพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้กับตัวอย่างประชากร

2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองคือ แผนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวรูปแบบทีม เกม ทักษะเริ่มต้นสำหรับกลุ่มทดลอง และแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติสำหรับกลุ่มควบคุม

แผนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวรูปแบบทีม เกม ทักษะเริ่มต้นในกลุ่มทดลองและแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติในกลุ่มควบคุมประกอบด้วย จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ความคิดรวบยอด เนื้อหาสาระ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ การประเมินผล และสื่อการเรียนรู้ดังรายละเอียดในภาคผนวก ค

ขั้นตอนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

2.1 กำหนดขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมดังรายละเอียดในตารางที่ 3.5

ตารางที่ 3.5 รายละเอียดส่วนประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้(เรื่อง การพูดการพูดชมในการ ทำงานร่วมกัน)	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม	จุดมุ่งหมายในแต่ละขั้นตอนการจัดการเรียนรู้
ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้การแสดงบทบาทสมมุติ เกี่ยวกับการพูดชมที่ดีและไม่ ดีในการทำงานร่วมกัน - อธิบายวิธีการเรียนแบบ ทีม เกม หัวนมมันท์ 	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้การแสดงบทบาทสมมุติ เกี่ยวกับการพูดชมที่ดีและไม่ ดีในการทำงานร่วมกัน 	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อให้เห็นความสำคัญของการ พูดดี และการพูดชม ในการ ทำงาน ร่วม กัน ที่ รักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล - เพื่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการพูดดีและพูดชมในการทำงาน ร่วมกันที่รักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล
ขั้นศึกษาสาระการเรียนรู้เพื่อเตรียมแข่งขัน	<ul style="list-style-type: none"> - แบ่งกลุ่มผู้เรียนเข้ากลุ่มบ้าน ให้ผู้เรียนร่วมกันเรียน - ให้ผู้เรียนเรียนรู้จากตัวอย่าง เกี่ยวกับการพูดการพูดชม จากบทบาทสมมุติ และ ตัวอย่างอื่นๆ - ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มช่วยกัน วิเคราะห์ตัวอย่างและนำเสนอ คำตอบของกลุ่ม รวมไปถึง ช่วยกันศึกษาจากใบความรู้ และช่วยกันทำแบบฝึกหัด และ เล่นเกมปลูกดอกไม้ - ให้ผู้เรียนในแต่ละกลุ่มฝึกพูดดีและพูดชมตามเรื่องที่ผู้สอน กำหนด 	<ul style="list-style-type: none"> - ให้ผู้เรียนศึกษาสาระ การเรียนรู้เป็นรายบุคคล - ครูถามคำถามเกี่ยวกับ บทบาทสมมุติที่เพื่อนแสดงให้ ดูและยกตัวอย่างอื่นๆ - ให้ผู้เรียนศึกษาจากใบความรู้ และทำแบบฝึกหัด - ให้ผู้เรียนฝึกพูดดีและพูดตาม เรื่องที่ผู้สอนกำหนด 	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อให้เกิดความรู้ในเรื่องของ การพูดดีและการพูดชมที่รักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล - เพื่อฝึกการพูดการพูดชมที่รักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล
ขั้นการแข่งขัน	<ul style="list-style-type: none"> - ให้ผู้เรียนเป็นตัวแทนไป แข่งขันตามโต๊ะแข่งขัน 	<ul style="list-style-type: none"> - เฉลยแบบฝึกหัดและนำเสนอ ผลงานของผู้เรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อตรวจสอบความรู้ความ เข้าใจของผู้เรียน
ขั้นประเมินผลการเรียนรู้	<ul style="list-style-type: none"> - ให้รางวัลกับกลุ่มที่ทำ คะแนนได้มากที่สุดจากการ ตอบคำถาม 	<ul style="list-style-type: none"> - ให้รางวัลกับผู้เรียนที่ทำ ผลงานของตนเองได้ดี 	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อเสริมแรงให้ผู้เรียนมีความ ตั้งใจและอยากที่จะเรียนรู้

ตารางที่ 3.5 รายละเอียดส่วนประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม (ต่อ)

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้(เรื่อง การพูดเพื่อสร้างบรรยากาศในการทำงานร่วมกัน)	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม	จุดมุ่งหมายในแต่ละขั้นตอนการจัดการเรียนรู้
ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน	- ใช้การแสดงบทบาทสมมุติ เกี่ยวกับการพูดการพูดเพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีและไม่ดีในการทำงานร่วมกัน	- ใช้การแสดงบทบาทสมมุติ เกี่ยวกับการพูดการพูดเพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีและไม่ดีในการทำงานร่วมกัน	- เพื่อให้เห็นความสำคัญของการพูดเพื่อสร้างบรรยากาศในการทำงานร่วมกันที่รักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล - เพื่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการพูดเพื่อสร้างบรรยากาศในการทำงานร่วมกันที่รักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล
ขั้นศึกษาสาระการเรียนรู้เพื่อเตรียมแข่งขัน	- แบ่งกลุ่มผู้เรียนเข้ากลุ่มบ้านให้ผู้เรียนร่วมกันเรียน - ให้ผู้เรียนเรียนรู้จากตัวอย่างเกี่ยวกับการพูดเพื่อสร้างบรรยากาศในการทำงานร่วมกันที่รักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลจากบทบาทสมมุติ และตัวอย่างอื่นๆ - ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์ตัวอย่างและนำเสนอคำตอบของกลุ่ม รวมไปถึงช่วยกันศึกษาจากใบความรู้และช่วยกันทำแบบฝึกหัด และเล่นเกม คำพูดได้ใจ - ให้ผู้เรียนในแต่ละกลุ่มฝึกพูดเพื่อสร้างบรรยากาศในการทำงานร่วมกันที่รักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลตามเรื่องที่คุณสอนกำหนด	- ให้ผู้เรียนศึกษาสาระการเรียนรู้เป็นรายบุคคล - ครูถามคำถามเกี่ยวกับบทบาทสมมุติที่เพื่อนแสดงให้ดูและยกตัวอย่างอื่นๆ - ให้ผู้เรียนศึกษาจากใบความรู้และทำแบบฝึกหัด - ให้ผู้เรียนฝึกพูดเพื่อสร้างบรรยากาศในการทำงานร่วมกันที่รักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล	- เพื่อให้เกิดความรู้ในเรื่องของการพูดเพื่อสร้างบรรยากาศในการทำงานร่วมกันที่รักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล - เพื่อฝึกการพูดเพื่อสร้างบรรยากาศในการทำงานร่วมกันที่รักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล
ขั้นการแข่งขัน	- ให้ผู้เรียนเป็นตัวแทนไปแข่งขันตามโต๊ะแข่งขัน	- เฉลยแบบฝึกหัดและนำเสนอผลงานของผู้เรียน	- เพื่อตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของผู้เรียน
ขั้นประเมินผลการเรียนรู้	- ให้รางวัลกับกลุ่มที่ทำคะแนนได้มากที่สุดจากการตอบคำถาม	- ให้รางวัลกับผู้เรียนที่ทำผลงานของตนเองได้ดี	- เพื่อเสริมแรงให้ผู้เรียนมีความตั้งใจและอยากที่จะเรียนรู้

ตารางที่ 3.5 รายละเอียดส่วนประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม (ต่อ)

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้(เรื่อง การพูดเพื่อแสดงความคิดเห็น ในการทำงานร่วมกัน)	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม	จุดมุ่งหมายในแต่ละขั้นตอนการจัดการเรียนรู้
ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน	- ให้นักเรียนเล่นเกม ตามล่าหาคนร้าย	- ให้นักเรียนเล่นเกม ตามล่าหาคนร้าย	- เพื่อให้เห็นความสำคัญของการพูดเพื่อแสดงความคิดเห็นในการทำงานร่วมกันที่รักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล - เพื่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการพูดเพื่อแสดงความคิดเห็นในการทำงานร่วมกันที่รักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล
ขั้นศึกษาสาระการเรียนรู้เพื่อเตรียมแข่งขัน	- แบ่งกลุ่มนักเรียนเข้ากลุ่มบ้าน ให้นักเรียนร่วมกันเรียน - ให้นักเรียนเรียนรู้จากตัวอย่างเกี่ยวกับการพูดเพื่อแสดงความคิดเห็นในการทำงานร่วมกันที่รักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล - ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์ตัวอย่างและนำเสนอคำตอบของกลุ่ม รวมไปถึงช่วยกันศึกษาจากใบความรู้ และช่วยกันทำแบบฝึกหัด และเล่นเกม แข่งพูดไม่หยุด - ให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มฝึกพูด และพูดชมตามเรื่องที่ผู้สอนกำหนด	- ให้นักเรียนศึกษาสาระการเรียนรู้เป็นรายบุคคล - ให้นักเรียนศึกษาจากใบความรู้ และทำแบบฝึกหัด - ให้นักเรียนฝึกพูดเพื่อแสดงความคิดเห็นในการทำงานร่วมกันที่รักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลตามเรื่องที่ครูกำหนด	- เพื่อให้เกิดความรู้ในเรื่องของการพูดเพื่อแสดงความคิดเห็นในการทำงานร่วมกันที่รักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล - เพื่อฝึกการพูดเพื่อแสดงความคิดเห็นในการทำงานร่วมกันที่รักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล
ขั้นการแข่งขัน	- ให้นักเรียนเป็นตัวแทนไปแข่งขันตามโต๊ะแข่งขัน	- เฉลยแบบฝึกหัดและนำเสนอผลงานของผู้เรียน	- เพื่อตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของผู้เรียน
ขั้นประเมินผลการเรียนรู้	- ให้รางวัลกับกลุ่มที่ทำคะแนนได้มากที่สุดจากการตอบคำถาม	- ให้รางวัลกับนักเรียนที่ทำผลงานของตนเองได้ดี	- เพื่อเสริมแรงให้ผู้เรียนมีความตั้งใจและอยากที่จะเรียนรู้

ตารางที่ 3.5 รายละเอียดส่วนประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม (ต่อ)

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้(เรื่อง การพูดโต้แย้งในการทำงานร่วมกัน)	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม	จุดมุ่งหมายในแต่ละขั้นตอนการจัดการเรียนรู้
ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน	- ใช้การแสดงบทบาทสมมติ เรื่องภารกิจไปดาวอังคาร	- ใช้การแสดงบทบาทสมมติ เรื่องภารกิจไปดาวอังคาร	- เพื่อให้เห็นความสำคัญของการพูดโต้แย้งในการทำงานร่วมกันที่รักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล - เพื่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการพูดโต้แย้งในการทำงานร่วมกันที่รักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล
ขั้นศึกษาระยะการเรียนรู้เพื่อเตรียมแข่งขัน	- แบ่งกลุ่มผู้เรียนเข้ากลุ่มบ้านให้ผู้เรียนร่วมกันเรียน - ให้ผู้เรียนเรียนรู้จากตัวอย่างเกี่ยวกับการพูดโต้แย้งในการทำงานร่วมกันที่รักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล จากบทบาทสมมติ และตัวอย่างอื่นๆ - ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์ตัวอย่างและนำเสนอคำตอบของกลุ่ม รวมไปถึงช่วยกันศึกษาจากใบความรู้ และช่วยกันทำแบบฝึกหัด และเล่นเกมนักคิดคำค้น - ให้ผู้เรียนในแต่ละกลุ่มฝึกพูดโต้แย้งในการทำงานร่วมกันที่รักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล	- ให้ผู้เรียนศึกษาระยะการเรียนรู้เป็นรายบุคคล - ครูถามคำถามเกี่ยวกับบทบาทสมมติที่เพื่อนแสดงให้ดูและยกตัวอย่างอื่นๆ - ให้ผู้เรียนศึกษาจากใบความรู้ และทำแบบฝึกหัด - ให้ผู้เรียนฝึกพูดโต้แย้งในการทำงานร่วมกันที่รักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล	- เพื่อให้เกิดความรู้ในเรื่องของการพูดโต้แย้งในการทำงานร่วมกันที่รักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล - เพื่อฝึกการพูดโต้แย้งในการทำงานร่วมกันที่รักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล
ขั้นการแข่งขัน	- ให้ผู้เรียนเป็นตัวแทนไปแข่งขันตามโต๊ะแข่งขัน	- เฉลยแบบฝึกหัดและนำเสนอผลงานของผู้เรียน	- เพื่อตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของผู้เรียน
ขั้นประเมินผลการเรียนรู้	- ให้รางวัลกับกลุ่มที่ทำคะแนนได้มากที่สุดจากการตอบคำถาม	- ให้รางวัลกับผู้เรียนที่ทำผลงานของตนเองได้ดี	- เพื่อเสริมแรงให้ผู้เรียนมีความตั้งใจและอยากที่จะเรียนรู้

ตารางที่ 3.5 รายละเอียดส่วนประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม (ต่อ)

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้(เรื่อง การพูดเพื่อการพูดเพื่อคลี่คลาย ปัญหาความขัดแย้งในการทำงานร่วมกัน)	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม	จุดมุ่งหมายในแต่ละขั้นตอนการจัดการเรียนรู้
ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน	-เล่านิทานเรื่อง เหตุเกิดเพราะไข่	-เล่านิทานเรื่อง เหตุเกิดเพราะไข่	- เพื่อให้เห็นความสำคัญของการพูดเพื่อคลี่คลายปัญหาความขัดแย้งในการทำงานร่วมกันที่รักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล - เพื่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการพูดเพื่อคลี่คลายปัญหาความขัดแย้งในการทำงานร่วมกันที่รักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล
ขั้นศึกษาสาระการเรียนรู้เพื่อเตรียมแข่งขัน	- แบ่งกลุ่มผู้เรียนเข้ากลุ่มบ้านให้ผู้เรียนร่วมกันเรียน - ให้ผู้เรียนเรียนรู้จากตัวอย่างเกี่ยวกับการพูดเพื่อคลี่คลายปัญหาความขัดแย้งในการทำงานร่วมกันที่รักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลจากนิทาน - ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์ตัวอย่างและนำเสนอคำตอบของกลุ่ม รวมไปถึงช่วยกันศึกษาจากใบความรู้และช่วยกันทำแบบฝึกหัด - ให้ผู้เรียนในแต่ละกลุ่มฝึกการพูดเพื่อคลี่คลายปัญหาความขัดแย้งในการทำงานร่วมกันที่รักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล	- ให้ผู้เรียนศึกษาสาระการเรียนรู้เป็นรายบุคคล - ครูถามคำถามเกี่ยวกับการพูดเพื่อคลี่คลายปัญหาความขัดแย้งในการทำงานร่วมกันที่รักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลจากนิทาน - ให้ผู้เรียนศึกษาจากใบความรู้และทำแบบฝึกหัด - ให้ผู้เรียนฝึกการพูดเพื่อคลี่คลายปัญหาความขัดแย้งในการทำงานร่วมกันที่รักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล	- เพื่อให้เกิดความรู้ในเรื่องของการพูดเพื่อคลี่คลายปัญหาความขัดแย้งในการทำงานร่วมกันที่รักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล - เพื่อฝึกการพูดเพื่อคลี่คลายปัญหาความขัดแย้งในการทำงานร่วมกันที่รักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล
ขั้นการแข่งขัน	- ให้ผู้เรียนเป็นตัวแทนไปแข่งขันตามโต๊ะแข่งขัน	- เลยแบบฝึกหัดและนำเสนอผลงานของผู้เรียน	- เพื่อตรวจสอบความความรู้เข้าใจของผู้เรียน
ขั้นประเมินผลการเรียนรู้	- ให้รางวัลกับกลุ่มที่ทำคะแนนได้มากที่สุดจากการตอบคำถาม	- ให้รางวัลกับผู้เรียนที่ทำผลงานของตนเองได้ดี	- เพื่อเสริมแรงให้ผู้เรียนมีความตั้งใจและอยากที่จะเรียนรู้

2.2 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ตามองค์ประกอบ และขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่ได้กำหนดไว้

2.3 นำแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มทดลองที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจความถูกต้องของเนื้อหา ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบ ทีมเกม ทัวนาเมนต์ และกิจกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้

2.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มทดลองที่แก้ไขแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 ท่านที่มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวรูปแบบทีม เกม ทัวนาเมนต์ และมีความรู้ในเรื่องของการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลตรวจความถูกต้องของเนื้อหา ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบทีมเกม ทัวนาเมนต์ และกิจกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ คำแนะนำคือ ให้ปรับเนื้อหาบางเรื่องให้มีความถูกต้อง และปรับขั้นตอนการจัดการเรียนรู้บางขั้นตอนให้ชัดเจน

2.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มทดลองที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้ กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนแย้มสอาด จำนวน 33 คนเพื่อปรับปรุงให้เหมาะสมก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากร พบว่ามีความเหมาะสมของเนื้อหาและระยะเวลา

2.6 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มทดลองฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้กับตัวอย่างประชากร

การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองทุกขั้นตอนซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปยังโรงเรียนพญาไท
2. นำแบบวัดความรู้การสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล และแบบวัดความรู้เรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ ไปให้นักเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากรทำการทดลอง
3. ดำเนินการทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 5 แผน ใช้เวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 2 คาบ ดังรายละเอียดที่แสดงในตารางที่ 3.6
4. หลังจากจบการทดลองแล้วให้นักเรียนทำแบบวัดความรู้การสื่อสารเพื่อรักษา

สัมพันธภาพ และแบบวัดความสามารถในการอธิบายการพูดเพื่อรักษาสัมพันธภาพในสถานการณ์ต่างๆ

ตารางที่ 3.6 วันและเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูลการวิจัย

วันที่	เวลา	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
ศุกร์ที่ 2 พ.ย. 51	08.20-09.10 , 09.10-10.00	ทดสอบก่อนเรียน	
	13.00-13.40 , 13.40-14.30		ทดสอบก่อนเรียน
จันทร์ที่ 5 พ.ย. 51	08.20-9.10 , 09.10-10.00		การพูดดิชม
วันอังคารที่ 6 พ.ย. 51	10.10-11.00 , 11.00-11.50	การพูดดิชม	
			การพูดดิชม
วันพุธที่ 7 พ.ย. 51	08.20-09.10	การพูดดิชม	
	10.10-11.00		การพูดดิชม
วันพฤหัสบดีที่ 8 พ.ย. 51	08.20-09.10, 09.10-10.00		การพูดเพื่อสร้างบรรยากาศ
	13.00-13.40	การพูดเพื่อสร้างบรรยากาศ	
วันศุกร์ที่ 9 พ.ย. 51	09.10-10.00		การพูดเพื่อสร้างบรรยากาศ
	13.40-14.30	การพูดเพื่อสร้างบรรยากาศ	
วันจันทร์ที่ 12 พ.ย. 51	11.00-11.50	การพูดเพื่อสร้างบรรยากาศ	
	13.00-13.40	การพูดเพื่อแสดงความคิดเห็น	
วันจันทร์ที่ 12 พ.ย. 51	08.20-9.10 , 09.10-10.00		การพูดเพื่อแสดงความคิดเห็น
วันอังคารที่ 13 พ.ย. 51	09.10-10.00		การพูดเพื่อแสดงความคิดเห็น
	11.00-11.50	การพูดเพื่อแสดงความคิดเห็น	
วันจันทร์ที่ 19 พ.ย. 51	13.40-14.30	การพูดเพื่อแสดงความคิดเห็น	
วันอังคารที่ 20 พ.ย. 51	09.10-10.00	การพูดโต้แย้ง	
	10.10-11.00		การพูดโต้แย้ง
	11.00-11.50	การพูดโต้แย้ง	
วันพุธที่ 21 พ.ย. 51	13.40-14.30	การพูดโต้แย้ง	
วันพฤหัสบดีที่ 22 พ.ย. 51	08.20-09.10	การพูดเพื่อคลี่คลายปัญหาความขัดแย้ง	
วันศุกร์ที่ 23 พ.ย. 51	13.40-14.30		การพูดเพื่อคลี่คลายปัญหาความขัดแย้ง
วันจันทร์ที่ 26 พ.ย. 51	08.20-09.10		การพูดเพื่อคลี่คลายปัญหาความขัดแย้ง
	11.00-11.50		การพูดเพื่อคลี่คลายปัญหาความขัดแย้ง
วันอังคารที่ 27 พ.ย. 51	09.10-10.00	การพูดเพื่อคลี่คลายปัญหาความขัดแย้ง	
	10.10-11.00	ทดสอบหลังเรียน	
วันพุธที่ 28 พ.ย. 51	08.20-09.10	ทดสอบหลังเรียน	
	10.10-11.00 , 11.00-11.50		ทดสอบหลังเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรม SPSS Version12 ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากวิจัยซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้เรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลก่อนเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลอง กับค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้เรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลหลังเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลองโดยใช้ (t-test dependent)
2. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้เรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ ก่อนเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลอง กับค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้เรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ หลังเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลองโดยใช้ (t-test dependent)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ผลของกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวรูปแบบ ทีม เกม ทัวนาเมนต์ ที่มีต่อการพัฒนาความรู้เรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลมาวิเคราะห์ แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียดต่อไปนี้

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลก่อนเรียน กับ ค่าเฉลี่ยของคะแนนการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลหลังเรียน ของนักเรียนในกลุ่มทดลอง

1. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ เรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลก่อนเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลอง กับค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลหลังเรียน ของนักเรียนในกลุ่มทดลอง
2. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการอธิบายการพูดเพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ ก่อนเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลอง กับค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการอธิบายการพูดเพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ หลังเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลอง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลก่อนเรียน กับ ค่าเฉลี่ยของคะแนนการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลหลังเรียน ของนักเรียนในกลุ่มทดลอง

1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลก่อนเรียน ของนักเรียนในกลุ่มทดลอง กับค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลหลังเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลอง

ตารางที่ 4.1 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ เรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลก่อนเรียน ของนักเรียนในกลุ่มทดลอง กับค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ เรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลหลังเรียน ของนักเรียนในกลุ่มทดลอง

คะแนนความรู้	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าความต่างเฉลี่ย	t
ก่อนเรียน	27.66	9.7	-4.85	-3.96*
หลังเรียน	32.52	10.73		

(*p<.05)

จากตารางที่ 4.1 ค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้เรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลก่อนเรียน ของนักเรียนในกลุ่มทดลอง กับ ค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้เรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลหลังเรียน ของนักเรียนในกลุ่มทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้เรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลหลังเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลอง มีค่า 32.52 ซึ่งสูงกว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้การสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลก่อนเรียน ของนักเรียนในกลุ่มทดลอง ที่มีค่า 27.66

2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการอธิบายวิธีการพูดเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ ก่อนเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลอง กับค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการอธิบายการพูดเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ หลังเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลอง

ตารางที่ 4.2 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการอธิบายการพูดเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ ก่อนเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลอง กับค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการอธิบายการพูดเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ หลังเรียนของ นักเรียนในกลุ่มทดลอง

คะแนนความสามารถ ในการอธิบายการพูด ในสถานการณ์ต่างๆ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน		t
		มาตรฐาน	ค่าความต่างเฉลี่ย	
ก่อนเรียน	7.95	7.1	-4.19	-5.33*
หลังเรียน	12.14	7.87		

(*p<.05)

จากตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอธิบายการพูดเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ ก่อนเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลอง กับค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอธิบายการพูดเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ หลังเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอธิบายการพูดเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ หลังเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลอง มีค่า 12.14 ซึ่งสูงกว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอธิบายการพูดเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ ก่อนเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลอง ที่มีค่า 7.95

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ผลของกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวรูปแบบ ทีม เกม ทัวนาเมนท์ ที่มีต่อการพัฒนาความรู้เรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความรู้เรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวรูปแบบ ทีม เกม ทัวนาเมนท์ มีขั้นตอนการวิจัยโดยสรุปได้ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขตที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ห้อง 5/3 จำนวน 44 คน และห้อง 5/4 จำนวน 44 คนของโรงเรียนพญาไทซึ่งได้มาโดยความเห็นชอบของอาจารย์หัวหน้าระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพญาไท เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบวัดความรู้การสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล แบบวัดความสามารถในการอธิบายการพูดเพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองคือ แผนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวรูปแบบทีม เกม ทัวนาเมนท์ และแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มควบคุม โดยผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการทดลองสอนด้วยตนเองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 เป็นเวลา 6 สัปดาห์ รวมทั้งสิ้น 20 คาบ แล้วนำผลที่ได้จากแบบวัดความรู้ และแบบวัดความรู้เรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพในสถานการณ์ต่างๆ มาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม SPSS โดยสถิติทดสอบ (t-test)

สรุปผลการวิจัย

1. ค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ เรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของนักเรียนในกลุ่มทดลอง หลังเรียน สูงกว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของนักเรียนในกลุ่มทดลอง ก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 แสดงว่า การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวรูปแบบ ทีม เกม ทัวนาเมนท์ สามารถพัฒนาความรู้เรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของนักเรียนให้สูงขึ้นได้

2. ค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการอธิบายการพูดเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลของนักเรียนในกลุ่มทดลองหลังเรียน สูงกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการอธิบายการพูดเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลของนักเรียนในกลุ่มทดลองก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวรูปแบบ ทีม เกม ทัวนาเมนท์ สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้เกี่ยวกับการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลให้สูงขึ้นได้

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยดังกล่าวมาในข้างต้นพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้การสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล และค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นพฤติกรรมการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลของนักเรียนในกลุ่มทดลองหลังเรียน สูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้การสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล สูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นพฤติกรรมการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลของนักเรียนในกลุ่มทดลองก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ มีประเด็นการอภิปรายดังนี้

1. ค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้เรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลของนักเรียนในกลุ่มทดลองหลังเรียน สูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้เรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลก่อนเรียน แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวรูปแบบ ทีม เกม ทัวนาเมนท์ สามารถพัฒนาความรู้เรื่องการสื่อสารของนักเรียนให้สูงขึ้นได้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ตามแนวรูปแบบทีม เกม ทัวนาเมนท์ เป็นแนวทางการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จจากการเรียนด้วยกัน มีการช่วยเหลือกัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยกัน ซึ่งเป็นการพัฒนาทักษะทางสังคมในด้านต่างๆ ผ่านการทำงานกลุ่ม และในการทำงานร่วมกันกับผู้อื่นก็ต้องมีการสื่อสารและมีการปฏิสัมพันธ์กันอยู่ตลอดเวลา ประกอบกับเนื้อหาและขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ เช่น ในขั้นนำเข้าสู่บทเรียนซึ่งเป็นขั้นตอนที่ผู้สอนใช้การแสดงบทบาทสมมุติ การเล่นเกม การเล่านิทานเพื่อชักนำให้ผู้เรียนเห็นถึงความแตกต่างที่เกิดขึ้นจากการสื่อสารที่รักษาสัมพันธ์ภาพและไม่รักษาสัมพันธ์ภาพ ซึ่งให้เห็นถึงผลดีและผลเสียที่เกิดทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเห็นถึงความสำคัญของการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพรวมไปถึงการมีเจตคติที่ดีต่อการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพ เมื่อชี้้นำให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญและเกิดเจตคติที่ดีแล้ว ในขั้นตอนของศึกษาระยะการเรียนรู้เพื่อเตรียมแข่งขัน ก็จะเป็นขั้นตอนที่ผู้สอนให้ความรู้กับผู้เรียนในเรื่องของการสื่อสารเพื่อ

รักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลโดยให้ผู้เรียนร่วมกันศึกษาระบบการเรียนรู้ออกจากสถานการณ์ เกม นิทาน หรือจากตัวอย่างที่เกี่ยวกับการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพตามที่ผู้สอนกำหนดรวมทั้งศึกษาจากใบความรู้ ใบงาน และแบบฝึกหัด เมื่อผู้เรียนได้รับความรู้แล้วผู้สอนได้ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มฝึกสนทนาการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลกับเพื่อนในกลุ่มตามเรื่องที่ได้กำหนด และนำเสนอ โดยการเขียนบรรยายเป็นคำพูดตามที่ตนเองต้องการจะนำเสนอ ให้เพื่อนต่างกลุ่มได้รับรู้ทั้งนี้ก็เพื่อให้ผู้เรียนได้รู้จักนำเอาความรู้ที่ได้รับมาฝึกใช้ให้เหมาะสม โดยการเชื่อมโยงกันระหว่างการมีเจตคติที่ดีในเรื่องของการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพกับความรู้ในเรื่องของการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพที่ได้เรียนรู้ไป ประกอบกับผู้สอนได้เสริมแรงโดยการให้รางวัลกลับกลุ่มที่สามารถใช้คำพูดในการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลได้ถูกต้อง จึงทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้น และต้องการที่จะฝึกปฏิบัติให้เกิดการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลให้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ในขั้นการแข่งขันซึ่งเป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนในแต่ละกลุ่มต้องไปเป็นตัวแทนแข่งขันกับกลุ่มอื่นๆ ในการตอบคำถามความรู้เรื่อง การสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพ และต้องนำคะแนนที่ได้จากการตอบคำถามไปรวมกับคะแนนของคนในกลุ่มบ้าน กลุ่มบ้านใดที่ได้คะแนนมากที่สุดจากการตอบคำถามก็จะได้รับรางวัลไป ดังนั้นผู้เรียนในแต่ละกลุ่มจึงพยายามศึกษาความรู้กันอย่างเต็มที่เพราะอยากให้กลุ่มได้คะแนนเป็นที่หนึ่ง และไม่เป็นตัวการที่ทำให้กลุ่มได้คะแนนน้อย แต่ถ้ากลุ่มใด ยังไม่ประสบความสำเร็จ นักเรียนในกลุ่มเหล่านั้นจะประเมินตนเองและการทำงานของกลุ่ม ในขั้นตอนการประเมินผล เพื่อปรับปรุงการเรียนและการทำงานของกลุ่มครั้งต่อไป ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงส่งผลให้ค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้การสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลของผู้เรียนหลังการเรียนสูงขึ้น

2. ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอธิบายการพูดเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลในสถานการณ์ในต่างๆ ของนักเรียนในกลุ่มทดลองหลังเรียนสูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอธิบายการพูดเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ ก่อนเรียน แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวรูปแบบทีม เกม ทิวนาเม้นท์ สามารถพัฒนาผู้เรียนเกิดความรู้ในเรื่องของการแสดงออกที่เหมาะสมเกี่ยวกับการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลให้สูงขึ้นได้ ซึ่งการมีความรู้ในเรื่องดังกล่าวนี้จะเป็นแนวทางที่สำคัญในการดำเนินชีวิตของผู้เรียนที่จะนำสิ่งที่ได้รับรู้มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน โดยการแสดงออกเป็นคำพูดที่ใช้ในการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพที่เหมาะสมกับสถานการณ์และบุคคลรอบข้างต่อไป ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวรูปแบบ ทีม เกม ทิวนาเม้นท์ มีขั้นตอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับความรู้ในเรื่องของการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพและนำไปสู่การมีเจตคติที่ดี รวมทั้งยังได้ฝึกปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล เช่น ใน

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียนซึ่งเป็นขั้นตอนที่ผู้สอนใช้การแสดงบทบาทสมมุติ การเล่นเกม การเล่านิทานเพื่อชักนำให้ผู้เรียนเห็นถึงความแตกต่างที่เกิดขึ้นจากการสื่อสารที่รักษาสัมพันธภาพและไม่รักษาสัมพันธภาพ ซึ่งให้เห็นถึงผลดีและผลเสียที่เกิดทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเห็นถึงความสำคัญของการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพรวม ไปถึงการมีเจตคติที่ดีต่อการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพ เมื่อชั้นนำให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญและเกิดเจตคติที่ดีแล้ว ในขั้นตอนของศึกษาระการเรียนรู้เพื่อเตรียมแข่งขัน ก็จะเป็นขั้นตอนที่ผู้สอนให้ความรู้กับผู้เรียนในเรื่องของการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลโดยให้ผู้เรียนร่วมกันศึกษาระการเรียนรู้จากสถานการณ์ เกม นิทาน หรือจากตัวอย่างที่เกี่ยวกับการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพตามที่ผู้สอนกำหนดรวมทั้งศึกษาจากใบความรู้ ใบงาน และแบบฝึกหัด เมื่อผู้เรียนได้รับความรู้แล้วผู้สอนได้ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มฝึกสนทนาการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลกับเพื่อนในกลุ่มตามเรื่องที่ได้กำหนด และนำเสนอ โดยการเขียนบรรยายเป็นคำพูดตามที่ตนเองต้องการจะนำเสนอให้เพื่อนต่างกลุ่ม ได้รับรู้ทั้งนี้ก็เพื่อให้ผู้เรียนได้รู้จักนำเอาความรู้ที่ได้รับมาฝึกใช้ให้เหมาะสม โดยการเชื่อมโยงกันระหว่างกรณีเจตคติที่ดีในเรื่องของการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพกับความรู้ในเรื่องของการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพที่ได้เรียนรู้ไปจนเกิดเป็นความรู้เกี่ยวกับการแสดงออกที่เหมาะสมในเรื่องของการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพได้ ประกอบกับผู้สอนได้เสริมแรงโดยการให้รางวัลกลับกลุ่มที่สามารถใช้คำพูดในการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลได้ถูกต้อง จึงทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้น และต้องการที่จะฝึกปฏิบัติให้เกิดการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลให้ดียิ่งขึ้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวในข้างต้นส่งผลให้ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอธิบายการพูดเพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ ของผู้เรียนหลังการเรียนรู้ให้สูงขึ้น

จากการอภิปรายผลในข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวรูปแบบ ทีม เกม ทิวนาเมนต์ มีส่วนช่วยให้ผู้เรียนพัฒนา เกิดการพัฒนาในเรื่องของความรู้เกี่ยวกับการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพ รวมไปถึงการส่งเสริมให้เกิดเจตคติที่ดีและได้รับความรู้ในเรื่องต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็นความรู้ในเรื่องการคิด ความรู้ในเรื่องการตัดสินใจ เป็นต้นซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Nancy และ Ellen (2000) ที่ว่าการเรียนรู้ร่วมกันนั้นมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จตามความสามารถของตนเอง ผู้เรียนมีโอกาสรักษาความสามารถของตนเองจากงานที่ครูมอบหมายเด็กเก่งจะช่วยเหลือเด็กที่ด้อยกว่าและส่วนเด็กอ่อนจะเกิดความภาคภูมิใจเมื่องานที่ตนทำประสบความสำเร็จ ครูผู้สอนได้รักษาความสามารถของตนเองเพราะจะต้องมอบหมายงานให้กับเด็กตามความสามารถดังนั้นจึงต้องคิดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อนำมาใช้กับเด็ก อีกทั้งการเรียนแบบร่วมมือกันยังมีส่วนช่วยเสริมแรงให้ผู้เรียนอยากที่จะทำงานให้ประสบความสำเร็จ

ข้อสังเกตจากการวิจัย

1. การแบ่งกลุ่มของนักเรียน ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มให้ผู้เรียนกลุ่มละ 4 คน ที่มีความสามารถแตกต่างกันคือ เด็กเก่ง เด็กกลาง และเด็กอ่อน ตามคะแนนความรู้การสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล พบว่าหลังจากการแบ่งกลุ่ม ทำให้นักเรียนบางคนไม่พอใจที่จะต้องทำงานร่วมกับเพื่อนที่ไม่เก่ง เพราะกลัวว่าตนเองจะได้คะแนนไม่ดี นักเรียนต้องการที่จะจับกลุ่มกันเองมากกว่า ผู้วิจัยจึงต้องอธิบายให้นักเรียนเข้าใจถึงรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวรูปแบบ ทิม เกม ทัวนาเม้นท์ ว่ากลุ่มที่ผู้สอนจัดให้เป็นกลุ่มที่ต้องเรียนด้วยกันช่วยเหลือกันให้สมาชิกในกลุ่มได้รับความรู้และทำความเข้าใจในเรื่องที่เรียนด้วยกัน หลังจากนั้นสมาชิกทุกคนก็ต้องเป็นตัวแทนของกลุ่มไปแข่งกับกลุ่มอื่นตามระดับความสามารถของตนเอง ดังนั้นถ้าอยากได้คะแนนดีก็ต้องช่วยกันเรียน กลุ่มของนักเรียนจะประสบความสำเร็จหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับสมาชิกทุกไม่ได้ขึ้นอยู่กับความสามารถของสมาชิกคนใดคนหนึ่งในกลุ่ม หลังจากการอธิบายในเรื่องดังกล่าวให้นักเรียนฟังแล้วพบว่าในระยะแรกผู้เรียนบางคนยังไม่พอใจนักแต่หลังจากที่ผู้สอนให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมต่างๆร่วมกัน ศึกษาสาระการเรียนรู้ร่วมกันพร้อมกับคอยเสริมแรงโดยการชมเชย และให้รางวัลกับกลุ่มที่สมาชิกในกลุ่มร่วมมือกันเรียนรู้และทำผลงานได้ดีคืออยู่เสมอ พบว่าผู้เรียนมีความพอใจที่จะเรียนร่วมกับสมาชิกในกลุ่มของตนเองมากขึ้นนอกจากนี้ยังพบว่าผู้เรียนมีความสุขในการเรียน และมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนมากขึ้น กล่าวคือสมาชิกในกลุ่มที่เป็นเด็กเก่งก็จะพยายามช่วยเพื่อนที่เรียนอ่อนเพราะกลัวว่าเวลาไปแข่งขันกับกลุ่มอื่นจะได้คะแนนน้อยส่วนสมาชิกในกลุ่มที่เรียนอ่อนก็จะพยายามที่จะเรียนมากขึ้นเพราะไม่ต้องการเป็นภาระของกลุ่ม แต่สำหรับกลุ่มนักเรียนที่ไม่มั่นใจในความสามารถของสมาชิกในกลุ่มผู้สอนจะเสริมแรงให้กับเด็กกลุ่มนั้น โดยการนำเสนอผลงานที่กลุ่มนั้นทำให้เพื่อนๆในกลุ่มอื่นได้รับรู้รวมไปถึงให้คำชมและรางวัลเล็กน้อย พบว่า นักเรียนในกลุ่มนั้นมีความมั่นใจในความสามารถของกลุ่มตนเองมากขึ้นและมีพยายามในการเรียนมากขึ้น

2. เกมแข่งขันตอบคำถาม ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มแข่งขันให้แต่ละกลุ่มมีสมาชิกกลุ่มละ 4 คน ตามความสามารถของเด็ก คือเด็กเก่งจะแข่งขันกับเด็กเก่ง เด็กที่มีความสามารถปานกลางจะแข่งขันกับเด็กที่มีความสามารถปานกลาง และเด็กอ่อนก็จะแข่งขันกับเด็กอ่อน ปัญหาที่พบคือ ผู้เรียนยังไม่เข้าใจในวิธีการเล่นเกมตอบคำถาม ไม่เข้าใจวิธีการบันทึกคะแนน และไม่เข้าใจกติกาการคิดคะแนนมากนัก ถึงแม้ก่อนการแข่งขันผู้วิจัยได้อธิบายถึงวิธีการแข่งขัน วิธีการคิดคะแนน ให้ฟังพร้อมกับสาธิตวิธีการเล่นให้ดูเป็นตัวอย่าง ก็ยังมีผู้เล่นบางคนมักจะเดินออกมาถามเวลาที่ทำการแข่งขันอยู่ตลอด ผู้วิจัยได้

แก้ปัญหาหนี้ โดย ก่อนการแข่งขันทุกครั้ง ผู้วิจัยจะติดคำอธิบายวิธีการเล่น เกณฑ์การให้คะแนน และวิธีบันทึกคะแนนบนกระดานดำ พร้อมกับผู้วิจัยได้อธิบายวิธีการเล่นเกมตอบคำถาม รวมถึงเกณฑ์การให้คะแนนให้กับผู้เรียนฟังเพื่อเป็นการทบทวน พบว่า ผู้เรียนมีความเข้าใจในวิธีการเล่นเกม และสามารถบันทึกคะแนนได้อย่างถูกต้อง

3. กิจกรรมที่ใช้ในการนำเข้าสู่บทเรียน และกิจกรรมเสริมระหว่างเรียนผู้วิจัยได้เลือกใช้กิจกรรมที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียน ได้เห็นความสำคัญของเรื่องที่จะได้เรียน และกิจกรรมที่ส่งเสริมความรู้ด้านการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล เช่น เกมต่างๆ นิทาน และการแสดงบทบาทสมมุติ ซึ่งการแสดงบทบาทสมมุติผู้วิจัยได้เตรียมนักเรียนที่จะแสดงไว้ล่วงหน้า เพื่อฝึกให้ผู้เรียนพูด แสดงท่าทาง สีหน้าและอารมณ์ให้สมจริงเพื่อให้เพื่อนในชั้นเรียนเข้าใจในสิ่งที่ต้องการจะนำเสนอ พบว่า ผู้เรียนมีความสนุกสนานและมีความกระตือรือร้นที่จะเรียน เพราะผู้เรียนได้ฝึกใช้สมองและค้นหาคำตอบด้วยตนเองผ่านจากกิจกรรมและเกมต่างๆ ก็จะทำให้เกิดความอยากรู้อยากเห็นมีความตั้งใจเรียนและเห็นความสำคัญของเรื่องที่จะเรียนจึงทำให้เรียน ได้ดี

ข้อเสนอแนะในการนำงานวิจัยไปใช้

1. การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวรูปแบบ ทิม เกม ทัวนาเมนท์ มีลักษณะเด่นคือเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะทางสังคมของผู้เรียน จึงเหมาะที่จะใช้สอนในวิชาที่มีเนื้อหามากๆ เช่น วิชาภาษาไทย วิชา วิชาวิทยาศาสตร์ วิชา สังคมศึกษา และก่อนข้างจะใช้เวลามากกว่าการเรียนรูปแบบอื่น ดังนั้นหากครูผู้สอนที่สนใจจะนำวิธีนี้ไปใช้ก็ต้องดูความเหมาะสมของเรื่องที่จะสอน และระยะเวลาในการสอนด้วย ทั้งนี้ก็เพื่อประโยชน์สูงสุดที่จะเกิดแก่ผู้เรียน

2. เนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้ มี 5 เรื่อง คือ เรื่องการพูดดีในการทำงาน ร่วมกัน การพูดชมในการทำงานร่วมกัน การพูดเพื่อสร้างบรรยากาศในการทำงานร่วมกัน การพูดเพื่อแสดงความคิดเห็นในการทำงานร่วมกัน การพูดเพื่อโต้แย้งในการทำงานร่วมกัน และการพูดเพื่อคลี่คลายปัญหาความขัดแย้งในการทำงานร่วมกัน ซึ่งเป็นเนื้อหาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อให้เหมาะสมกับระดับการเรียนรู้ของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ดังนั้นถ้าครูผู้สอนจะนำไปใช้ ก็ควรจะต้องนำไปปรับให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียนที่จะสอนทั้งนี้เพื่อจะได้จัดเนื้อหาและกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ค่อนข้างจะจำกัดคือใช้ระยะเวลาในการทดลองเพียง 6 สัปดาห์เท่านั้นซึ่งผลการวิจัยอาจจะทำให้ยังไม่เห็นข้อแตกต่างระหว่างการสอนแบบ ทีม เกม ทัวนาเมนท์ กับรูปแบบปกติเท่าที่ควร เนื่องจากการที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันได้นั้นนอกจากจะส่งเสริมให้ผู้ได้รับความรู้และมีเจตคติที่ดีต่อการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพแล้วยังต้องอาศัยการฝึกปฏิบัติด้วยซึ่งในขั้นตอนนี้ต้องอาศัยระยะเวลาพอสมควรดังนั้นหากผู้สอนท่านใดสนใจที่จะนำเรื่องดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ก็ควรเพิ่มระยะเวลาในการทดลองออกไปอีก เป็น 10 สัปดาห์หรือมากกว่าตามความเหมาะสม และตามความสามารถของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนาความรู้เกี่ยวกับทักษะชีวิตในด้านอื่นๆ เช่น ทักษะทางด้านการคิดวิเคราะห์ ทักษะทางด้านความภูมิใจในตนเอง ทักษะในเรื่องของการจัดการกับอารมณ์และความเครียด เป็นต้น

2. ควรทำการศึกษาวิจัยในลักษณะเช่นนี้ กับกลุ่มตัวอย่างประชากรกลุ่มอื่นๆ เช่น การส่งเสริมและปลูกฝังตั้งแต่อนุบาล จนถึงระดับอุดมศึกษา รวมถึงกลุ่มเด็กและเยาวชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียน โดยปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับวัยของตัวอย่างประชากรในกลุ่มต่างๆ

3. การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวรูปแบบ ทีม เกม ทัวนาเมนท์สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ มีความกระตือรือร้นที่จะเรียน ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนประสบความสำเร็จ ดังนั้นควรมีการศึกษาวิจัยโดยการนำเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแนวรูปแบบทีม เกม ทัวนาเมนท์ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาอื่นๆ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

สุขภาพจิต,กรม .ทวิศิลป์ วิษณุโยธิน. **ทักษะชีวิต**[online].2549 แหล่งที่มา:www.Thaimental.com.
[12 เมษายน 2549]

กัลยา วาณิชย์บัญชา. **การวิเคราะห์ข้อมูลขั้นสูงด้วย SPSS FOR WINDOWS**.
กรุงเทพมหานคร: ชรรรมสาร, 2549.

กิ่งดาว กลิ่นจันทร์. **ผลของการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคการแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วย
เกมที่มีต่อความสามารถในการอ่านเข้าใจความภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา สาขาจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

กิดานันท์ มลิทอง. **เทคโนโลยีและการศึกษาเพื่อการสื่อสาร**. กรุงเทพมหานคร: อรุณาการพิมพ์,
2548.

กิติมา อมรทัต. **ศิลปะการพูดให้ตรงใจคน**. กรุงเทพมหานคร: เบลโล่การพิมพ์, 2543.

เกียรติวรรณ อมาตยกุล. **พูดอย่างนี้โอ**. กรุงเทพมหานคร: ที.พี.พรินท์, 2539.

กรมสุขภาพจิต. **รายงานการประชุมวิชาการทักษะชีวิตครั้งที่ 3 เรื่องทักษะชีวิตกับความฉลาด
ทางอารมณ์สู่ผู้สั้วรราชแห่งการพัฒนาเยาวชนแบบองค์รวม**: กรุงเทพมหานคร, 2543.

กรมวิชาการ. **การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ**. กรุงเทพมหานคร, 2543.

คมชัดลึก. **คู่มือเงินเป็นเรื่อง**[online].2550 แหล่งที่มา:www.Komchudluk.com. [14 เมษายน 2551]

ชนม์สวัสดิ์ ชมพูนุท. **การพูดชนะอารมณ์และงูใจคน**. กรุงเทพมหานคร: พิทยาการ, 2534.

ถวิล ชาราโกชน์, ศรีณย์ ดำริสุข. **พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาคน**. กรุงเทพมหานคร:
ทิพย์วิสุทธิ์, 2543.

ทิสนา แคมมณี. **ชุดกิจกรรมฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**.
กรุงเทพมหานคร: กองวิชาการสำนักงานประถมศึกษาแห่งชาติ, 2531.

ทิสนา แคมมณี. **รูปแบบการเรียนการสอน: ทางเลือกที่หลากหลาย**. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.

เทพ สงวนกิตติพันธ์. **ทักษะชีวิต (LIFE SKILL) เพื่อความสุขและความสำเร็จของชีวิต**.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

ทองคุณ หงส์พันธ์. **รายงานการประชุมวิชาการทักษะชีวิตครั้งที่3 เรื่องทักษะชีวิตกับความ
ฉลาดทางอารมณ์สู่ผู้สั้วรราชแห่งการพัฒนาเยาวชนแบบองค์รวม**. กรุงเทพมหานคร,

2543.

- ไทรรัฐ. **หนุ่มใหญ่อารมณ์ร้อน**[online].2548 แหล่งที่มา: www.Thairat.com. [14 เมษายน 2551]
- นาคยา ปิรันธนานนท์. **การเรียนรู้แบบร่วมมือ**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แสด, 2543.
- นพวรรณ วงศ์วิชัยวัฒน์. **การพัฒนาทักษะชีวิตในการปฏิบัติตนให้รอดพ้นจากปัญหาสังคมโดยการใช้การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่6**. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา สาขาวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.
- นิตยา เจริญนิเวศนุกุล. **ผลของการใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือประเภทการแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกม
ที่มีการทดสอบย่อยต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่3** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชา การศึกษาวิทยาศาสตร์ สาขาวิชา
ภาควิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- บรรรยงค์ โตจินดา. **การบริหารงานบุคคล**. กรุงเทพมหานคร: รวมสาสน์, 2543.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. **เทคนิควิธีการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย**.
กรุงเทพมหานคร: O&B Publishing, 2542.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. **การวิเคราะห์และแปลความหมายของข้อมูลในการวิจัยโดยใช้โปรแกรม
สำเร็จรูป SPSS FOR WINDOWS**. กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2543.
- บุปผชาติ ทัพพิกรณ์. **การเรียนรู้แบบร่วมมือ**[online].2549.แหล่งที่มา: <http://pirun.ku.ac.th>,
[27 มิถุนายน 2549.]
- ปทีป เมธาคณวุฒิ. **การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภาก. **พฤติกรรมกลุ่ม**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา, 2542.
- พรรณราย ทรัพย์ประภา. **จิตวิทยาประยุกต์ในชีวิตและในการทำงาน**. กรุงเทพมหานคร: โรง
พิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.
- พรรณวิภา บรรณเกียรติ. **การสร้างวิชาทักษะชีวิตเพื่อพัฒนาสุขภาพจิตนักศึกษาพยาบาล**. วิทยานิพนธ์
ปริญญาคุยบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- มงคล ยิ้มประยูร. **ไปให้ถึงดวงดาว**. กรุงเทพมหานคร: ฟอร์แมทเอทโซซิเอท, 2549.
- มนิรัตน์ ภัทรจินดา. **การเรียนการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้** [online]. 2549.
แหล่งที่มา: www.pdfactory.com, [19 มิถุนายน 2549]

- เรียม ศรีทอง. พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาคน. กรุงเทพมหานคร: เบิร์ดเวฟเอ็ดดูเคชั่น. 2542.
- ลักขณา สิริวัฒน์. จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, 2544.
- วนิดา ขาวมงคล. หลักการสอนพัฒนาทักษะชีวิต. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- วิจิตร อาวะกุล. เทคนิคมนุษย์สัมพันธ์. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์, แอลทีดี, 2534.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. สถิติประยุกต์สำหรับการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.
- ศิริพรรณ สายหงส์. แนวคิดเรื่องทักษะชีวิตและแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต[online]. 2549.แหล่งที่มา: [http:// www.nfe.go.th](http://www.nfe.go.th). [12 เมษายน 2549]
- สมเดช บุญประจักษ์. การเรียนแบบร่วมมือ[online]. 2549.แหล่งที่มา [http:// www.lib.lpru.ac.th](http://www.lib.lpru.ac.th), [12 เมษายน 2549]
- สมชาติ กิจจรยง. คิดใหม่ทำใหม่ก้าวไกลในอาชีพ. กรุงเทพมหานคร: อินฟอร์มีเดียบุ๊คส์, 2546.
- สมพร สุทัศนีย์. มนุษย์สัมพันธ์นั้นเรื่องยากแต่ปกอกกล้วยเข้าปากนั้นยากกว่า. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- สุชีรา รักษาภักดี. ทักษะชีวิต[online]. 2549.แหล่งที่มา: [http:// www.kroocme46.org](http://www.kroocme46.org), [12 เมษายน 2549]
- สุนทรินทร์ ธนิกไสย. มนุษย์สัมพันธ์. กรุงเทพมหานคร: ธนการพิมพ์, 2534.
- สุพร เกิดสว่าง. การให้การปรึกษา. กรุงเทพมหานคร: สามเจริญพาณิชย์, 2542.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. ความขัดแย้งการบริหารเพื่อสร้างสรรค์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ตะเกียง, 2543.
- หลุย จำปาเทศ. จิตวิทยาสัมพันธ์. กรุงเทพมหานคร: บริษัท สามัคคีสาสน์จำกัด, 2534.
- อัคร ศุภเศรษฐ์. สัมพันธภาพสร้างสรรค์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เดสไทย, 2550.
- อังคณา ชัยมณี. การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมทักษะการอ่านภาษาไทย เพื่อความเข้าใจโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคการแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชา ประถมศึกษา สาขาวิชา ประถมศึกษา คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- อัปสรสิริ เอี่ยมประษา. การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชา จิตวิทยาการศึกษา สาขาวิชา ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

ภาษาอังกฤษ

David and Roger Johnson. **Cooperative Learning**. [online] October 15, 2001

Available from: <http://www.clcrc.com/pages/cl.html>. [2008, February 14]

Howard Community College's Teaching Resources. “ **Ideas on Cooperative Learning and the use of Small Groups.**” May 11. 1994

Kagan, Spencer. **Cooperative Learning**. San Clemente, California: Kagan Publishing, 1994. [online]

Available from: www.Kaganonline.com [2008, February 14]

Mauchline, Paul. **Barrier to relationship Intimacy**, The Art of Touching 5/14/2001.

Meliena B. and Costanza B. Cooperative Learning in school. **JBE** v40 (summer 2006):130-134.

Nancy S. and Ellen D. Differentiating Cooperative Learning. **Educational Leadership**.

(september 2000):24-27.

Peggy Simcic Bronn. **Why aren't we measuring relationships**. Communication World (January-

February 2008):32-34.

Robert J. Stahl. **Cooperative Learning in Social Studies**. U S A. Arizona state University. 1994.

Schirtzinger; ACSW, CICSW **Relationship Communication Articles& Excerpts** 2/11/98.

The Daily Californian. University of California Berkeley. USA 8/28/1999.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ
ที่ตรวจสอบเครื่องมือและแผนการจัดการเรียนรู้

1. อาจารย์ ดร.บุปผชาติ ทัพพิกรณ์
อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2. อาจารย์ ดร. สมเดช บุญประจักษ์
อาจารย์คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันราชภัฏพระนคร
3. รองศาสตราจารย์กิตติพงษ์ เทียนตระกูล
อาจารย์โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม)
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิภาวี มณีเนตร
อาจารย์โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม)
5. อาจารย์ ดร.วรรณวิภา บรรณเกียรติ
อาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ สาขาการพยาบาลจิตเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
6. อาจารย์ นพวรรณ วงศ์ชัยวัฒน์
อาจารย์ประจำโรงเรียน โรงเรียนรัษฎวิทย์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....

คำชี้แจง

แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียนชุดที่ 1 แบ่งเนื้อหาที่ใช้ในการทดสอบออกเป็น 2 ตอน มีทั้งหมด 60 ข้อ ใช้เวลาในการทำ 1 ชั่วโมง ขอให้นักเรียนทุกคนตั้งใจทำแบบทดสอบชุดนี้ โดยต้องตอบคำถามให้ครบทั้งสองตอน ข้อมูลที่ได้ผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับ เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น จึงขอให้นักเรียนตอบคำถามในแบบทดสอบชุดนี้ตามความเป็นจริง

ตอนที่ 1 แบบวัดความรู้เรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพ

- เป็นข้อสอบแบบตัวเลือก มีทั้งหมด 50 ข้อ
- ให้เลือกคำตอบที่คิดว่าถูกต้องที่สุดหรือเหมาะสมที่สุดเพียงคำตอบเดียว
- ให้ทำเครื่องหมาย X ลงในช่องที่เป็นตัวเลือกที่ต้องการ

ตัวอย่างคำถาม

1. ข้อใดต่อไปนี้เป็นถูกต้อง
  - ก. สิงโตเป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม
  - ข. เพนกวินสามารถบินได้
  - ค. วาฬเป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม
  - ง. จระเข้ออกลูกเป็นตัว

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบวัดความรู้เรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพ

1. ข้อใดต่อไปนี้เป็นความหมายของการพูดชม

- ก. การพูดถึงข้อผิดพลาดของผู้อื่น
- ข. การพูดเรื่องต่างๆ ให้ผู้อื่นฟังพอใจ
- ค. การพูดในสิ่งที่ผู้อื่นควรปรับปรุง
- ง. การให้ข้อสังเกตสิ่งที่เป็นจุดดีของผู้อื่น

2. ข้อใดคือความหมายของการพูดติ

- ก. การใช้คำพูดตัดสินการกระทำที่ไม่ดีของผู้อื่น
- ข. การพูดเพื่อให้ผู้อื่นรู้ถึงสิ่งที่ผิดพลาดของตนเองโดยใช้คำพูดดูถูก
- ค. การพูดให้คนอื่นรู้ว่าเขาเป็นคนไม่มีความสามารถ
- ง. การพูดให้ผู้อื่นรับรู้ถึงข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น

3. ขมิ้น กับ จู๊บแจง เป็นเพื่อนสนิทกัน วันหนึ่ง ขณะที่จู๊บแจงกำลังนั่งกินขนมอยู่นั้น ขมิ้นก็เดินเข้ามา พร้อมกับถอดกระโปรงตัวใหม่ล่าสุดที่เพิ่งจะซื้อมาและถามจู๊บแจงว่า กระโปรงตัวนี้สวยและเหมาะกับเธอไหม แต่จู๊บแจงรู้สึกว่กระโปรงตัวนี้ไม่เหมาะกับขมิ้น เพราะว่าขมิ้นตัวอ้วน คำพูดใดต่อไปนี่ที่ตรงตามหลักการดีมากที่สุด

- ก. กระโปรงของเธอสวยดีนะ แต่ไม่เหมาะกับเธอ
- ข. กระโปรงของเธอสวยดีนะ แต่เธอใส่แล้วไม่สวย ให้คนอื่นดีกว่า
- ค. กระโปรงตัวนี้สวยจังเลย แต่ฉันว่าเธอใส่แล้วมันแปลกๆ
- ง. กระโปรงของเธอสวยดีนะ แต่เธอใส่แล้วมันทำให้ดูตัวใหญ่ ไปลองหาแบบอื่นดูดีกว่าไหม

4. ไก่โต้ง กับ ไก่ต็อก เป็นพี่น้องกัน โต้งเป็นเด็กที่ขยันและเรียนดีจึงมักจะได้รับคำชมจากคนรอบข้างอยู่เสมอ แต่ไก่ต็อก เป็นเด็กที่ค่อนข้างดื้อและชนไม่ฟังใครจึงมักจะถูกดูถูกเป็นประจำ ไก่โต้งก็พยายามเตือนน้องอยู่เป็นประจำ อยู่มาวันหนึ่งขณะที่ไก่โต้งกำลังนั่งทำการบ้านอยู่นั้น ไก่ต็อกก็เดินเข้ามาแล้วก็เปิดกระเป๋ายืมการบ้านขึ้นมาทำโดยไม่ต้องให้บอก ไก่โต้งจึงพูดชมไก่ต็อกที่ขยัน ถ้าไก่โต้งชมไก่ต็อกทุกครั้งที่ทำกรบ้านโดยไม่ต้องบอก นักเรียนคิดว่า จะเกิดผลอย่างไรกับไก่ต็อก

- ก. ไม่มีผลอะไรกับไก่ต็อกเลย
- ข. ไก่ต็อกจะขยันเฉพาะตอนที่อยู่ที่เพราะอยากได้คำชม
- ค. ไก่ต็อก ขยันทำงานและรับผิดชอบหน้าที่เพราะรู้ว่าเป็นสิ่งที่ดี

ง. ไม้ต้อกอาจ มีนิสัยแย่งลงกว่าเดิม เพราะรู้สึกว่ามีพิษเพราะประชด

5. คำพูดใดเป็นการพูดชมที่เหมาะสม

ก. ความคิดของเธอก็ดีนะ

ข. ความคิดของเธอเยี่ยมมากเลย คิด ได้อย่างไรเนี่ย

ค. ความคิดนี้ดีมาก ไม่น่าเชื่อเลยนะจะคิดได้是这样นี้

ง. ความคิดของเธอดีมากเลย สามารถนำมาใช้ได้ดีเลยกับงานของเรา

6. อีวเป็นคนทำงานได้ดีมาก ทุกครั้งที่มียานในกลุ่ม

อีวจะทำงานอย่างเต็มที่ งานทุกครั้งก็ประสบความสำเร็จส่วนใหญ่ก็เพราะอีว เพื่อนจึงพากันชื่นชม

นักเรียนคิดว่าอีวน่าจะชอบคำชมในข้อใด

ก. อีว ทำดีแล้ว ทำดีอย่างนี้ต่อไปนะ

ข. เธอทำงานคืออยู่แล้วไม่ต้องชมหรอก

ค. อีวขอใบใจนะที่ทำดีมาตลอดพวกเราจะได้สบาย

ง. ขอใบใจนะอีว ที่เธอตั้งใจทำงานมาตลอด ขอให้คงความดีนี้ต่อไปนะกลุ่มของเราจะได้พัฒนาขึ้นเรื่อยๆ

7. ข้อใดเป็นการพูดที่ดีที่สุด

ก. ถ้าทำงานแย่งแบบนี้อย่าทำเลยดีกว่า

ข. เธอเป็นคนเก่งนะ แต่ไม่ตั้งใจทำงานเลย

ค. เธอทำงานได้แย่มากๆ อยากให้ปรับปรุงหน่อย

ง. เธอเป็นคนเก่งนะถ้าเธอตั้งใจทำงานมากกว่านี้งานต้องออกมาดีแน่

8. นักเรียนคิดว่า คำพูดชมจากคนรอบข้างนั้นจำเป็นต่อตัวนักเรียนหรือไม่

ก. ไม่จำเป็น เพราะ การทำงานเราย่อมรู้ได้ด้วยตัวเองอยู่แล้วว่าผลงานที่ออกมาดีหรือไม่ดี

ข. ไม่จำเป็น เพราะ การทำงานที่ดีต้องทำให้ผลงานออกมาดีที่สุดตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ไม่จำเป็นต้องให้คนอื่นมา ชื่นชม

ค. จำเป็น เพราะ การทำงานถ้าไม่มีคนมาชื่นชมผลงานก็ไม่มีประโยชน์

ง. จำเป็น เพราะ การทำงานย่อมต้องมีการประเมินผล คำชมก็ถือว่าการประเมินผลที่อย่างหนึ่งว่างานเรามีคุณภาพ

9. การพูดที่ดีควรมีลักษณะเช่นใด

ก. เป็นการพูดที่ชี้ให้เห็นถึงจุดพร่องในการทำสิ่งต่างๆ

ข. เป็นการพูดที่ชี้ให้เห็นถึงข้อบกพร่องของสิ่งต่างๆ และสามารถแนะนำให้แก่ไขข้อบกพร่องนั้นได้

- ก. เป็นการพูดเพื่อให้เห็นถึงจุดบกพร่อง โดยใช้คำพูดที่รุนแรงและตรงประเด็น
- ง. เป็นการพูดเพื่อให้เห็นถึงจุดบกพร่องโดยการเปรียบเทียบ

10. ข้อใดต่อไปนี้เป็นถูกต้องที่สุด

- ก. เวลาชม ต้องใช้คำพูดที่เกินความจริงไว้ก่อนเพราะจะทำให้คนที่ถูกชมชอบ
- ข. การไม่พูชมใครเลยเป็นสิ่งที่ดีที่สุด
- ค. เวลาชมควรใช้คำพูดที่เรียบง่ายและจริงใจ
- ง. การพูชมจะใช้ต่อเมื่อเราต้องการให้คนอื่นชมเราตอบ

11. ข้อใดต่อไปนี้เป็นความหมายของการพูดเพื่อสร้างบรรยากาศในการทำงาน

- ก. การพูดที่ทำให้ผู้ร่วมงานรู้สึกสนุกสนาน
- ข. การพูดที่สามารถทำให้สมาชิกกลุ่มรีบทำงาน
- ค. การพูดที่ทำให้ผู้ร่วมงานรู้สึกผ่อนคลายความเครียด
- ง. การพูดที่ทำให้ผู้ร่วมงานรู้สึกมีความสุข และอยากที่จะทำงานให้ประสบความสำเร็จ

12. ข้อใดคือความสำคัญของการพูดเพื่อสร้างบรรยากาศในการทำงาน

- ก. ทำให้คนในกลุ่มเกิดความสนิทสนมกัน
- ข. ทำให้คนในกลุ่มทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข
- ค. ทำให้คนในกลุ่มมีความสุขกับการทำงานและอยากที่จะทำงานให้ประสบความสำเร็จ
- ง. ทำให้คนในกลุ่มรู้สึกผ่อนคลายและมีมีความสุขกับการทำงาน

13. ใครมีลักษณะการพูดเพื่อสร้างบรรยากาศ

- ก. ตาต้า เป็นคนที่คุยสนุก และมักจะชวนเพื่อนคุยในเวลาทำงานเพราะไม่ยอมให้เพื่อนเบื่อ
- ข. เอนะ ชอบพูดยุติและล้อเลียนเพื่อนๆ ในกลุ่มเสมอ
- ค. เจด้า มักจะเล่าเรื่องตลกให้เพื่อนๆ ฟังเวลาที่ทำงานกันอย่างเคร่งเครียด
- ง. แพน ไม่เคยชวนเพื่อนคุยเลยเพราะไม่ยอมให้เพื่อนเสียสมาธิในการทำงาน

14. การที่ทุกคนในกลุ่มไม่รู้จักรสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกัน จะส่งผลกระทบต่อกลุ่ม

- ก. กลุ่ม ทำงานได้เร็วขึ้นเพราะว่าไม่เสียเวลาคุยเล่นกัน
- ข. ทำผลงานออกมาได้ดีเพราะแต่ละคนกลัวว่าจะถูกตำหนิจากอีกฝ่าย
- ค. สมาชิกในกลุ่มทำงานกันอย่างเคร่งเครียด จึงทำให้ได้ผลงานที่ไม่ดี
- ง. ไม่ส่งผลกระทบต่อใดๆต่อกลุ่มเลย

15. ข้อใดต่อไปนี้เป็นหมายถึงการพูดเพื่อสร้างบรรยากาศที่ดี

ก. พุดดีเป็นศรีแก่ปาก พุดมากปากจะมีศรี

ข. พุดไปสอง ไพเบี้ยนั่งเสียดำสิงทอง

ค. พุดจนลึงหลับ

ง. ปากเป็นเอก เลขเป็นโท

16. นัท บัวย มีน เป็นเพื่อนสนิทกัน และมักจะทำงานร่วมกันเสมอ แต่ครั้งนี้ กลุ่มของพวกเขามีสมาชิกใหม่เพิ่มอีกหนึ่งคน คือ โอค ซึ่งไม่เคยทำงานด้วยกันเลย นักเรียนคิดว่าคำพุดในข้อใดตรงตามหลักการพุดเพื่อสร้างบรรยากาศมากที่สุด

ก. หวัดดีจ๊ะ ดีใจนะที่ได้ร่วมงานกัน เธอคงต้องเหนื่อยหน่อยนะ เพราะพวกเราชอบคนที่รับผิดชอบ

ข. หวัดดีจ๊ะ ดีใจนะ ที่ได้ร่วมงานกับเธอ มีอะไรก็แนะนำกันได้ล่ะจ๊ะ พวกเราทำงานกันสบายๆ ไม่ต้องเครียดจ้า

ค. หวัดดีจ๊ะ ดีใจนะที่ได้ร่วมงานกัน หวังว่าเธอคงจะไม่ท้อก่อนนะ

ง. หวัดดีจ๊ะ หน้าจืด ดีใจนะที่ได้ร่วมงานกัน

17. นักเรียนคิดว่าการทำงานกับใครแล้วน่าจะดีที่สุด

ก. เอก เป็นคนช่างพุดช่างคุย

ข. นิบ เป็นคนพุดจาสุภาพเรียบร้อย

ค. แน็ก เป็นคนที่ใช้คำพุดได้ถูกที่และถูกเวลาเสมอ

ง. คา เป็นคนที่ชอบพุดให้เพื่อนหัวเราะเสมอ

18. การกระทำของใครน่าชื่นชมที่สุด

ก. ปิงปอง มักจะพุดให้กำลังใจเพื่อนเสมอเวลาที่ทำงานยากๆ

ข. แป้งชอบทำแต่าง่ายๆ ไม่เคยช่วยเพื่อนทำงานยากๆเลย

ค. ปานหงุดหงิดใส่เพื่อนทุกครั้งที่ไม่ตั้งใจทำงาน

ง. แด้ว ไม่ยอมพุดกับเพื่อนๆ คนอื่นเลยถึงแม้จะทำงานเสร็จแล้วก็ตาม

19. การกระทำของใครเป็นการกระทำที่ดี

ก. กิวชอบแกล้งเพื่อนจนทำงานไม่เสร็จ

ข. แอนชอบทำหน้าบึ้งเพราะไม่อยากให้ใครกังวลใจงานจะได้เสร็จ

ค. นิว ชอบพุดให้กำลังใจเพื่อนเวลาที่ทำงานไม่ได้

ง. จิน ชอบช่วยเพื่อนทำงานทุกอย่างจนเพื่อนแทบไม่ต้องทำอะไรเลย

20. บรรยากาศการทำงานที่ดีจะส่งผลอย่างไรกับกลุ่ม

ก. ได้ผลงานที่ดี คนในกลุ่มอยากทำงานร่วมกันอีก

- ข. งานอาจล่าช้า แต่คนในกลุ่มมีความสุขกับการทำงาน
- ค. งานอาจไม่มีคุณภาพแต่ ความสัมพันธ์ของคนในกลุ่มแน่นแฟ้น
- ง. ไม่ส่งผลใดๆเลย

21. การพูดแสดงความคิดเห็นหมายถึงข้อใด

- ก. พูดให้ผู้อื่นรับรู้ถึงความคิดของตนเอง
- ข. พูดเสนอแนวความคิดที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งและการเสนอเหตุผลที่ชัดเจนในเรื่องนั้น
- ค. พูดให้ผู้อื่นนำความคิดที่เราเสนอไปใช้
- ง. พูดให้เหตุผลในเรื่องที่กำลังสนทนากันอยู่

22. ข้อใดคือการแสดงความคิดเห็นที่ไม่เหมาะสม

- ก. พูดด้วยถ้อยคำที่ชัดเจนเข้าใจง่าย
- ข. พูดด้วยถ้อยคำที่มีเหตุผลกระชับและชัดเจน
- ค. พูดในลักษณะที่ทำให้ผู้อื่นเลือกทำตามความคิดของตนเอง
- ง. เต็มใจยอมรับฟังข้อเสนอของผู้อื่นเสมอถ้าเป็นเหตุผลที่ดีกว่า

23. กระแซ่ กระชาย กระทิง กระเทียม ทำงานกลุ่มเดียวกัน และวันนี้ทุกคนกำลังเสนอให้กลุ่มประดิษฐ์หุ่นยนต์จากเศษวัสดุ แต่กระแซ่ไม่เห็นด้วยเพราะกลุ่มอื่นก็ทำเหมือนกัน นักเรียนคิดว่าคำพูดใดของกระแซ่ถูกต้องตามหลักการแสดงความคิดเห็นมากที่สุด

- ก. เพื่อนๆ เราว่าอย่าทำหุ่นยนต์เลย ทำอย่างอื่นดีกว่านะ
- ข. เพื่อนๆ เราว่ากลุ่มเราน่าจะเปลี่ยนไปทำอย่างอื่นที่ไม่ใช่หุ่นยนต์นะ เพราะว่าเราได้ยินมาว่า กลุ่มของคนอื่นๆ เขาก็จะทำกัน ฉะนั้นเสนอให้ทำเครื่องบินนะ เพราะว่าหาวัสดุทำง่าย แล้วก็ไม่ต้องง้อเงินไปด้วย
- ค. ฉันทว่าเราน่าจะทำเครื่องบินดีกว่าเรื่องอะไรต้องทำซ้ำกับกลุ่มอื่น
- ง. ฉันทว่าน่าจะทำเครื่องบินดีกว่านะอย่าทำหุ่นยนต์เลย

24. ข้อใดต่อไปนี้จะหมายถึงการพูดแสดงความคิดเห็นที่เหมาะสมที่สุด

- ก. พูดจนลืงหลับ
- ข. พูดน้ำไหลไฟดับ
- ค. พูดแต่พอดี
- ง. พูดเป็นมะนาวไม่มีน้ำ

25. แอน เซน ช้วน และหนูนา ปรีภษากันว่าจะไปเที่ยวทะเล ซึ่งทั้งหมดตกลงกันว่าจะไปพักที่บ้านของแอน แต่เซน ต้องการให้เพื่อนๆ ไปที่บ้านของตนเองมากกว่า คำพูดในข้อใดของเซนตรงกับหลักการแสดงความคิดเห็น

- ก. บอกกับเพื่อนๆว่า บ้านแอนเล็กเกินไป ให้ไปบ้านเขาดีกว่า
- ข. เสนอให้ไปบ้านของเขาโดยให้เหตุผลว่าเดินทางสะดวกกว่าไปบ้านแอน
- ค. บอกว่าบ้านของแอนไม่ค่อยปลอดภัย
- ง. พูดให้ความเห็นหลายๆ เพื่อนจะได้เกรงใจ

26. คำพูดใดคือการแสดงความคิดเห็นที่มีองค์ประกอบครบตามหลักการมากที่สุด

- ก. ทำตามความคิดฉันดีกว่าแล้วทุกอย่างจะดีเอง
- ข. ฉันมีความคิดจะมานำเสนอ ให้เพื่อนๆลองพิจารณากันนะว่าจะใช้ได้หรือเปล่า
- ค. ฉันไม่มีอะไรจะเสนอหรือกเสียคนส่วนใหญ่ว่าอย่างไรฉันก็ว่าตามนั้น
- ง. ทำตามความคิดฉัน เพราะความคิดฉันสมเหตุสมผลมากที่สุด

27. กระจาย เป็นคนที่อารมณ์ร้อนและมักจะพูดจากร้าวร้าวเสมอ เวลาที่กระจายเสนอความคิดเห็นแล้วเพื่อนไม่ทำตาม กระจายก็มักจะพูดจาแรงๆ และบังคับให้เพื่อนทำตามความคิดของตน จากพฤติกรรมดังกล่าวของ กระจายทำให้เพื่อนๆในกลุ่มต้องยอมทำตามความคิดเห็นของ กระจาย เสมอ เพราะไม่

- ก. ยอมทำตามกระจายเพราะจะได้ไม่มีปัญหาเกิดขึ้น
- ข. ยอมทะเลาะกับกระจายเพราะทนพฤติกรรมไม่ไหว
- ค. อธิบายให้กระจายเข้าใจและยอมรับฟังความคิดเห็นคนอื่นบ้าง
- ง. ไม่พูดกับกระจายเลยเพราะต้องการให้สำนึกผิด

28. นักเรียนคิดว่ากรกระทำในข้อใดเป็นการกระทำที่ดีที่สุด

- ก. ให้ความร่วมมือกับกลุ่ม โดยการแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มทุกครั้ง
- ข. จะแสดงความคิดเห็นก็ต่อเมื่อมีคนถามความเห็น
- ค. ไม่แสดงความคิดเห็นใด ๆ ทั้งสิ้น เพราะกลัวคนอื่นจะว่า ถ้าความคิดเห็นนั้นไม่ถูกต้อง
- ง. ถ้ามีคนแสดงความคิดเห็น จึงค่อยแสดงความคิดเห็นของตนเองบ้าง

29. การกระทำของใครที่ส่งผลดีต่อกลุ่มมากที่สุด

- ก. แจง มักพูดแสดงความคิดเห็นออกนอกเรื่อง
- ข. น่าน มักมีเหตุผลที่ประกอบความคิดของตนเองเสมอ
- ค. อิม มักใช้ความเป็นหัวหน้าควบคุมให้ผู้อื่นคล้อยตาม
- ง. ตาล ใช้คำพูดที่รุนแรงก้าวร้าวเวลาที่คนอื่นไม่เห็นด้วย

30. การพูดในข้อใดที่ไม่ควรนำมาใช้มากที่สุด

- ก. “มีใครต้องการจะเสนออะไรอีกไหม”

ข. “ถ้าไม่มีใครเห็นด้วย ความคิดนี้ก็ยกเลิก”

ค. “ทุกคนควรทำตามความคิดฉันจะดีที่สุด”

ง. “มีใครที่ไม่เห็นด้วยกับความคิดนี้บ้าง”

31. ข้อใดต่อไปนี้เป็นหลักการพูดเพื่อโต้แย้งที่ถูกต้อง

ก. พูดโต้แย้งด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย กระชับ

ข. พูดโต้แย้งด้วยถ้อยคำที่สุภาพ ใช้น้ำเสียงที่เป็นกันเอง

ค. พูดโต้แย้งให้ตรงประเด็นที่สนทนากันอยู่

ง. พูดโต้แย้งโดยใช้ถ้อยคำที่สุภาพ มีเหตุผล ตรงประเด็น ในเรื่องที่กำลังสนทนากัน

32. ข้อใดคือผลกระทบที่เกิดจากการโต้แย้งที่ไม่เหมาะสม

ก. การทำงานล่าช้า เนื่องจากสมาชิกในกลุ่มไม่ลงรอยกัน

ข. สมาชิกในกลุ่มกล้าตัดสินใจเพราะต้องเลือกทำตามความคิดที่ถูกต้อง

ค. ทำให้รู้ว่าสมาชิกคนใดในกลุ่มมีความสามารถหรือ ไม่มีความสามารถ

ง. สมาชิกในกลุ่มต้องการที่จะแสดงความสามารถให้คนอื่นยอมรับ โดยการทำให้สมาชิกคนอื่นๆทำตาม

ข้อโต้แย้งที่ได้เสนอไป

33. ข้อใดต่อไปนี้นำมาซึ่งการพูดโต้แย้งที่ดี

ก. บัวไม่จ้ำ น้ำไม่ขุ่น

ข. เต็ดบัวไม่เหลือใย

ค. ขวานผ่าซาก

ง. ตบหัว แล้วลูบหลัง

34. พิโกะ โทโซะ และฟูฟู กำลังตกลงกันว่าจะไปหาที่วิ่งเล่นและกินข้าวกลางวันด้วยกัน พิโกะ กับ โทโซะ ก็ได้เสนอความคิดว่าให้ไปเล่นที่บึงภูเขาหลังหมู่บ้าน เพราะที่นั่นมีทุ่งกว้างเหมาะกับการวิ่งเล่น แต่ฟูฟูไม่เห็นด้วยเพราะที่นั่นอยู่ใกล้กับปากปล่องภูเขาไฟ ถ้าตกลงไปจะทำให้ได้รับอันตรายได้ นักเรียนคิดว่า การพูดในข้อใดของฟูฟู ที่ตรงตามหลักการโต้แย้งมากที่สุด

ก. บอกกับเพื่อนทั้งสองว่าให้ไปเล่นที่อื่น เพราะเขาไม่อยากไปเล่นที่บึงภูเขา

ข. บอกกับเพื่อนให้ไปเล่นที่อื่น ถ้าไม่อย่างนั้นเขาจะไม่ไปเล่นด้วย

ค. บอกกับเพื่อนไปว่าบึงภูเขาอันตราย ให้ไปเล่นที่อื่น โดยให้เหตุผลประกอบเพื่อให้เพื่อนคล้อยตาม

ง. บังคับให้เพื่อนไปเล่นที่อื่นเพื่อความปลอดภัย

35. ใครพูดโต้แย้งได้ตรงตามหลักการมากที่สุด

ก. แดงพูดตรงประเด็น ชัดเจน ไม่ฟังคำคัดค้านของใครทั้งสิ้น

- ข. ตะวันพุดยกย่องความคิดของตน และดูถูกความคิดของคนอื่น
- ค. บีมชอบพุดให้ผู้อื่นเห็นถึงความแตกต่างที่เกิดขึ้น มองเห็นมุมมองใหม่ที่จะนำไปใช้พัฒนาได้
- ง. แคน มักใช้คำพูดบังคับให้ผู้อื่นทำตามแนวคิดของตนเสมอ

36. ในการโต้แย้งนอกจากจะต้องใช้เหตุผล และรู้จักควบคุมอารมณ์แล้วยังจะต้องมีคุณสมบัติในด้านใดอีก

- ก. การรู้จักพุดให้ตรงประเด็น
- ข. การพุดเพื่อให้ตนเองได้ประโยชน์
- ค. การพุดโน้มน้าวให้ผู้อื่นทำตาม
- ง. การพุดเพื่อยกย่องความคิดตนเอง

37. ทุกครั้งที่มีการเสนอความคิดเห็นในการทำงานนั้น หากมีเพื่อนคนใดคนหนึ่งในกลุ่มไม่เห็นด้วยกับความคิดที่คนอื่น ๆ เสนอ แล้วเพื่อนคนนั้นต้องการที่จะโต้แย้ง ในฐานะที่นักเรียนเป็นหัวหน้ากลุ่มนักเรียนจะอย่างไร

- ก. บอกให้เพื่อนสมาชิกคนนั้นทำตามมติของคนส่วนใหญ่
- ข. เปิดโอกาสให้เพื่อนคนนั้นเสนอแนวความคิดที่แตกต่างออกไป เพื่อที่กลุ่มจะได้มีแนวความคิดที่หลากหลายมาใช้พัฒนาการทำงาน
- ค. เปิดโอกาสให้เพื่อนคนนั้นแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างได้ แต่ก็ยังใช้มติเดิมของกลุ่มอยู่
- ง. ไม่เปิดโอกาสให้เพื่อนคนนั้นโต้แย้งใด ๆ ทั้งสิ้นเพราะไม่ยอมให้เกิดปัญหา

38. ถ้านักเรียนมีเพื่อนคนหนึ่ง ในเวลาทำงานมักจะเป็นคนที่มีความคิดแตกต่างไปจากคนอื่น ๆ เสมอ เลยทำให้เข้ากับคนอื่นไม่ได้ ถ้ามีคนเสนอให้เพื่อนคนนี้มาทำงานอยู่กลุ่มเดียวกันกับนักเรียนนักเรียนจะรับเพื่อนคนนี้เข้ากลุ่มหรือไม่

- ก. ไม่รับ เพราะไม่ยอมให้คนในกลุ่มเกิดปัญหา
- ข. ไม่รับ เพราะไม่ยอมให้กลุ่มทำงานล่าช้า
- ค. รับ เพราะ จะได้มีแนวความคิดแปลกใหม่กว่าเดิม
- ง. รับ เพราะ ว่า สงสารที่ไม่มีใครให้เข้ากลุ่ม

39. ข้อใดต่อไปนี้เป็นสิ่งที่ควรหลีกเลี่ยงที่สุด

- ก. การโต้แย้งเป็นสิ่งที่ไม่ควรให้เกิดขึ้น
- ข. การโต้แย้งเป็นเหตุการณ์สำคัญที่ทำให้งานพัฒนา
- ค. การโต้แย้งคือสิ่งที่ทำให้เกิดความแตกแยก
- ง. การโต้แย้งคือการกระทำของคนที่ยากเป็นจุดสนใจ

40. การกระทำของใครต่อไปนี้ตรงตามหลักการโต้แย้งมากที่สุด

- ก. คีดี เป็นคนที่มีเหตุผล และมักจะใช้เหตุผลในการโต้แย้งเมื่อไม่เห็นด้วยกับความคิดของคนอื่นเสมอ
- ข. เรน เป็นคนใจร้อนและไม่ชอบให้ใครขัดใจ
จึงมักจะโต้เถียงกับคนที่มีความคิดเห็นต่างจากตัวเองเสมอ
- ค. นัท เป็นคนพูดจาสุภาพ แต่มักจะใช้ความสุภาพในการพูดบังคับให้ผู้อื่นทำตามความต้องการของตนเองเสมอ
- ง. แหน ชอบพูดเพื่อให้คนอื่นเห็นด้วยกับความคิดตนเอง โดยดูถูกความคิดของคนอื่น

41. ข้อใดคือความหมายของการพูดเพื่อคลี่คลายปัญหาความขัดแย้ง

- ก. พูดให้สถานการณ์ที่รุนแรงสงบลง
- ข. พูดกลบเกลื่อนปัญหาที่เกิดขึ้น
- ค. พุดหาทางออกที่ดีที่สุดให้กับปัญหานั้นๆ
- ง. พุดหาคนรับผิดชอบกับปัญหาที่เกิดขึ้น

42. ข้อใดต่อไปนี้เป็นารพูดเพื่อคลี่คลายปัญหาความขัดแย้งที่เหมาะสม

- ก. เพื่อนๆ ทำตามข้อเสนอของเราดีกว่าอย่ามัวเถียงกันเลยเสียเวลา
- ข. ผมว่าเราน่าจะใจเย็นๆกันก่อนนะ อย่าเพิ่งเถียงกัน ค่อยๆคิดว่าปัญหานั้นมันเกิดจากอะไรจะได้ช่วยกันแก้ไข
- ค. ฉันไม่ได้รับผิดชอบเรื่องนี้ะ
- ง. ปัญหาที่เกิดขึ้นฉันไม่รู้เรื่องด้วยนะ

43. ตัวอย่างใดเป็นการพูดเพื่อคลี่คลายปัญหาความขัดแย้งที่ถูกต้องตามหลักการมากที่สุด

- ก. นี้อย่ามัวแต่ทะเลาะกัน ฉันว่าเรามาตกลงกันดีกว่า ดึกว่าว่าจะหาทางออกเรื่องนี้ยังไงดี
- ข. เธอเป็นหัวหน้าเธอก็ตัดสินใจมาซิว่าจะแก้ไขเรื่องนี้ยังไง
- ค. ฉันเป็นหัวหน้านะ ฉันสั่งอย่างไรพวกเธอก็ต้องทำตาม
- ง. ฉันว่าพวกเรามาช่วยกันคิดหาทางแก้ปัญหที่เกิดขึ้นด้วยกันดีกว่า พวกเราในกลุ่มจะได้ไม่มีใครเสียเปรียบหรือได้เปรียบดีไหม

44. ข้อใดถูกต้องที่สุด

- ก. การหนีปัญหาเป็นการคลี่คลายปัญหาที่ดีที่สุด
- ข. การบังคับเป็นวิธีที่ดีที่สุดในการคลี่คลายปัญหาความขัดแย้ง
- ค. การกลบเกลื่อนปัญหาเป็นวิธีที่ดีที่สุดในการคลี่คลายปัญหาความขัดแย้ง
- ง. การคลี่คลายปัญหาความขัดแย้งที่ดีที่สุดคือการร่วมมือกันหาสาเหตุของปัญหา

45. ในกรณีที่เกิดปัญหาขึ้นแล้วตกลงกันไม่ได้ควรกระทำอย่างไร

- ก. ขอความช่วยเหลือหรือขอคำปรึกษาจากคนอื่น
- ข. ยืนยันจะแก้ปัญหาด้วยวิธีเดิม
- ค. ไม่ทำอะไรทั้งสิ้นปล่อยปัญหานั้นทิ้งไว้
- ง. ให้คนอื่นช่วยแก้ปัญหาให้

46. วิธีการพูดแบบใดเป็นการคลี่คลายปัญหาความขัดแย้งที่ดี

- ก. พูดแบบ ขวานผ่าซาก
- ข. พูดแบบ ชักแม่น้ำทั้งห้า
- ค. พูดแบบ มะนาวไม่มีน้ำ
- ง. พูดแบบ บัวไม่ช้ำน้ำไม่ขุ่น

47. แอลลี เอ็ดดี้ แครส แมนนี่ กำลังเถียงกันว่าจะย้ายฝูงสัตว์ไปอยู่ที่ไหนดี ซึ่งทั้ง 4 ตัวก็ยังตกลงกันไม่ได้เพราะต่างฝ่ายก็ต้องการจะย้ายฝูงไปอยู่ที่ ที่ตัวเองชอบ จนในที่สุดก็ทะเลาะกันยกใหญ่ ทั้ง 4 เลยไปขอเรื่องให้ ดี เอโก้ ช่วยตัดสินใจให้ ถ้านักเรียนเป็นดี เอโก้ นักเรียนจะพูดเพื่อคลี่คลายปัญหาความขัดแย้งในครั้งนี้ได้อย่างไร

- ก. แนะนำให้ทำตามข้อเสนอของแมนนี่ เพราะว่าดี เอโก้ ไม่อยากให้แมนนี่โกรธ
- ข. แนะนำให้ทำตาม ความต้องการของ พวกแอลลี เพราะเป็นเสียงส่วนใหญ่
- ค. แนะนำให้ทำตามความต้องการของตัวเองแทน
- ง. แนะนำให้ทุกคนพบกันครึ่งทาง โดยให้หาที่ใหม่ ที่ทุกคนมีสถานที่ ที่ตนเองชอบคนละนิดหน่อย จะได้พอใจกันทุกฝ่าย

48. ข้อใดต่อไปนี่ไม่ถูกต้อง

- ก. วิธีคลี่คลายปัญหาความขัดแย้งที่ดี คือการคลี่คลายปัญหาที่ทำให้ทุกคนพึงพอใจมากที่สุด
- ข. การระดมความคิดเห็นภายในกลุ่มจะทำให้คลี่คลายปัญหาได้ตรงกับประเด็นที่ก่อให้เกิดปัญหาามากที่สุด
- ค. เมื่อไม่สามารถคลี่คลายปัญหาที่เกิดขึ้นได้ การขอความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นให้ช่วยแก้ปัญหาให้ เป็นสิ่งที่ควรกระทำ
- ง. หัวหน้ากลุ่มมีสิทธิ์ที่จะคลี่คลายปัญหาความขัดแย้งในทุกเรื่องโดยไม่จำเป็นต้องขอความเห็นจากสมาชิกในกลุ่ม

49. ถ้าในกลุ่มของนักเรียนกำลังมีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนคนหนึ่ง ที่ไม่ยอมช่วยทำงาน เพื่อนๆ ทุกคนจึงต้องการที่จะทำให้เพื่อนคนนั้นเปลี่ยนพฤติกรรม ซึ่งความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่มได้แบ่งเป็น 2 ฝ่าย คือ 1 ต้องการให้ตัดชื่อเพื่อนคนนั้นออกจากกลุ่ม ส่วนฝ่ายที่ 2 ต้องการให้เพื่อนคนนั้นทำงานชดเชย จึง

ทำให้สมาชิกในกลุ่มเกิดความขัดแย้งกันขึ้น ในฐานะที่นักเรียนเป็นสมาชิกคนหนึ่ง นักเรียนจะมีวิธีพูดเพื่อแก้ปัญหาในเรื่องนี้ได้อย่างไร จะเหมาะสมที่สุด

ก. ฉันมีข้อเสนอแนะ เราควรจะให้เพื่อนคนนั้นทำงานชดเชยจะดีกว่า ถ้าตัดชื่อเขาออกเขาจะไปอยู่กลุ่มใคร กลุ่มอื่นจะว่าเราได้สินะ ว่าเราไม่มีน้ำใจ

ข. ฉันเห็นด้วยกับฝ่ายที่ให้ไล่เขาออกไปนะ เพราะว่ามีเขาอยู่ก็ไม่ได้ทำอะไรอยู่แล้ว พวกขาดความรับผิดชอบ

ค. ฉันมีข้อเสนอแนะ ฉันว่าเราน่าจะให้เพื่อนคนนั้นอยู่ต่อ แล้วก็ทำงานชดเชยในส่วนที่เขาไม่ได้ทำ เพราะอย่างน้อยพวกเราก็จะได้ไม่ต้องมีภาระงานเพิ่มมากขึ้น แล้วถ้าพวกเราคอยช่วยกันเตือนเขาให้ทำงาน ฉันว่าเขาก็น่าจะทำนะ

ง. ฉันว่านะ เราอย่ามาเถียงกันเพราะคนไม่รับผิดชอบเลย เอาเวลาที่เถียงกันมาทำงานให้เสร็จจะดีกว่า

50. ข้อใดต่อไปนี้เป็นควรกระทำ

ก. เมื่อไม่สามารถคลี่คลายปัญหาที่เกิดขึ้นได้ควรอยู่เฉยๆ เพื่อให้เรื่องสงบ

ข. เมื่อมีปัญหาความขัดแย้งเกิดขึ้นควรปล่อยให้หัวหน้ากลุ่มเป็นคนจัดการกับปัญหานั้น

ค. การขอความช่วยเหลือจากกลุ่มอื่นให้ช่วยคลี่คลายปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นคือการแสดงว่ากลุ่มไร้ความสามารถ

ง. การระดมความคิดในการคลี่คลายปัญหาความขัดแย้งเป็นหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มเพื่อนำมาใช้คลี่คลายปัญหาที่เกิดขึ้น

ตอนที่ 2 แบบวัดความสามารถในการอธิบายการพูดเพื่อรักษาสัมพันธภาพในสถานการณ์ต่างๆ

- เป็นข้อสอบแบบเติมคำตอบ มีทั้งหมด 10 ข้อ
- ให้ตอบคำถามตามความคิดของนักเรียน โดยเขียนลงในกระดาษคำตอบ
ไม่ต่ำกว่า 3 บรรทัด หรือมากกว่า 3 บรรทัดก็ได้

ตอนที่ 2 แบบวัดความสามารถในการอธิบายการพูดเพื่อรักษาสัมพันธภาพในสถานการณ์ต่างๆ

คำถาม

1. เพื่อนในกลุ่มทำงานผิดพลาดทำให้กลุ่มต้องส่งงานช้าและโดนหักคะแนนนักเรียนคิดว่าจะพูดอะไรกับเพื่อนคนนั้นและจะพูดอย่างไร

.....

.....

.....

.....

2. เพื่อนในกลุ่มของนักเรียนคนหนึ่งเป็นคนที่ชอบมาสายทุกครั้ง เวลาที่นัดกันทำงานร่วมกันจนเพื่อนๆทุกคนเบื่อหน่าย และพยายามตักเตือนเพื่อนคนนั้นให้ ปรับปรุงตัว วันหนึ่งได้มีการนัดทำงานกลุ่มอีกครั้ง และเพื่อนคนนั้นมาถึงก่อนใครในกลุ่ม แสดงให้เห็นว่าเพื่อนคนนั้นพยายามปรับปรุงตนเอง นักเรียนคิดว่าจะพูดอะไรกับเพื่อนคนนั้นเพื่อนคนนั้นและพูดอย่างไร

.....

.....

.....

.....

3. ขณะที่นักเรียนกำลังทำงานที่ต้องใช้สมาธิอยู่ แล้วมีเพื่อนนักเรียนคนหนึ่งเข้ามาชวนคุยด้วย นักเรียนคิดว่าจะพูดอะไรกับเพื่อนคนนั้นและพูดอย่างไร

.....

.....

.....

.....

4. ขณะที่นักเรียนกำลังทำงานอยู่ มีเพื่อนคนหนึ่งโวยวายขึ้นมาว่าเบื่อและไม่อยากทำงานนี้อีกต่อไปแล้ว นักเรียนคิดว่าจะพูดอะไรกับเพื่อนคนนั้นและอย่างไร

.....

.....

.....

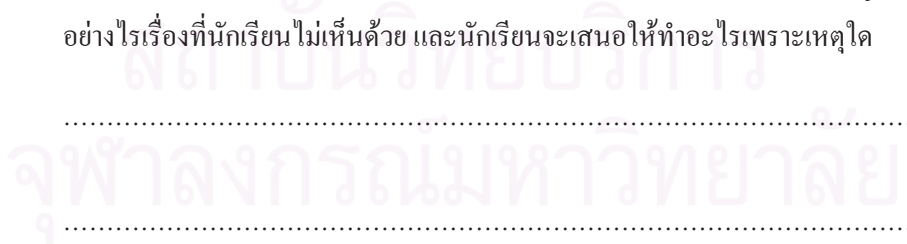
.....

5. คุณครูได้มอบหมายให้กลุ่มนักเรียนคิดกิจกรรมที่จะนำมาจัดในวันงานโรงเรียนกลุ่มของนักเรียนเสนอให้จัดการแสดงละครเวทีแต่นักเรียนไม่เห็นด้วย นักเรียนจะมีวิธีพูดกับเพื่อนอย่างไรเรื่องนี้นักเรียนไม่เห็นด้วย และนักเรียนจะเสนอให้ทำอะไรเพราะเหตุใด

.....

.....

.....

6. กลุ่มของนักเรียนทำงานประดิษฐ์จากโฟม ซึ่งหลังจากเสร็จแล้วก็ยังมีเศษโฟมที่เหลือ เพื่อนคนหนึ่งในกลุ่มเสนอให้เผาทิ้งแต่เพื่อนไม่เห็นด้วย นักเรียนคิดว่าจะพูดกับเพื่อนอย่างไรและเพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

7. ถ้านักเรียนต้องการจะโต้แย้งกับเพื่อนว่าการรีดผ้าครั้งละมากๆ ประหยัดไฟกว่าการรีดผ้าครั้งละ 2-3 ชั้น นักเรียนคิดว่าจะพูดโต้แย้งความคิดนี้ของเพื่อนอย่างไร

.....

.....

.....

.....

8. นักเรียนคิดว่าการนำ ขวดพลาสติกที่ใช้แล้วมาประดิษฐ์เป็นดอกไม้แต่เพื่อนไม่เห็นด้วย เพราะคิดว่าใช้วัสดุที่มาจากธรรมชาติจะดีกว่านักเรียนคิดว่าจะโต้แย้งความคิดนี้ของเพื่อนอย่างไร

.....

.....

.....

9. เพื่อนในกลุ่มของนักเรียนทะเลาะกันเพราะไม่สามารถจะตกลงกันได้ว่าใครจะเป็นคน
รับผิดชอบงานที่ผิดพลาด นักเรียนคิดว่าจะพูดคุยคลายปัญหาได้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

10. เพื่อนในกลุ่มคนหนึ่งของนักเรียนไม่ยอมทำงานและเพื่อนๆอีกกลุ่มหนึ่งต้องการให้ตัดชื่อ
เพื่อนคนนั้นออก แต่อีกกลุ่มไม่เห็นด้วยจึงทำให้ทะเลาะกันถ้านักเรียนเป็นหัวหน้ากลุ่มดังกล่าว
นักเรียนคิดว่าจะพูดคุยคลายปัญหาในเรื่องนี้ได้อย่างไร

.....

.....

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

.....

.....

ขอบคุณมากนะคะเด็กๆ

ภาคผนวก ค

ตัวอย่าง แผนการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มทดลอง และแผนการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มควบคุม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการจัดการเรียนรู้(กลุ่มทดลอง)

การพัฒนาความรู้เรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพ	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
เรื่อง การพูดและการพูดชมในการทำงานร่วมกัน	จำนวน 4 คาบ

1. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถบอกถึงความสำคัญของการพูดชมได้
2. นักเรียนสามารถบอกถึงผลดีและผลเสียของการพูดชมที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมได้
3. นักเรียนสามารถพูดชม ได้อย่างเหมาะสมและถูกต้อง

2. ความคิดรวบยอด

การชม เป็น การให้ข้อสังเกต หรือข้อมูลย้อนกลับที่สะท้อนให้เห็นถึงสิ่งดี ของบุคคลในการกระทำ

การติ เป็น การชี้ให้เห็นข้อบกพร่อง หรือจุดอ่อนของการกระทำของบุคคลเพื่อที่จะได้นำคำแนะนำที่ได้รับมาพัฒนาหรือปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

3. เนื้อหาสาระ

ความสำคัญของการพูดชม

การชมเชยคือการพูดเพื่อให้กำลังใจคนที่ร่วมกันทำงาน เพื่อให้งานนั้นประสบความสำเร็จทำให้ผู้ร่วมงานในกลุ่มเกิดความรู้สึกที่ดี และมีกำลังใจที่จะทำงานต่อไป ส่วนการติคือการให้คำแนะนำหรือตักเตือนเมื่อการทำงานนั้นเกิดข้อบกพร่อง เพื่อที่จะได้นำคำแนะนำที่ได้รับไปพัฒนาการทำงานให้ดียิ่งขึ้น โดยที่การติหรือชมนั้นต้องเป็นคำพูดที่กลั่นกรอง อย่างเหมาะสมเพื่อการรักษาสัมพันธภาพที่ดีของคนในกลุ่มด้วย

หลักการพูดชม

1. ผู้กล่าวชมมีจุดประสงค์ในการชมที่ดี เช่น การชมเพื่อให้กำลังใจ หรือชมเพื่อให้เห็นข้อดีและยังรักษาข้อด้นั้นไว้
2. ชมในสิ่งที่เป็นความจริง และชมให้ถูกกาลเทศะ
3. ใช้คำพูดในการชมที่พอดี ไม่เกินความจริง การกล่าวคำชมที่เกินความเป็นจริงจะทำให้ผู้ที่ถูกชมรู้สึกว่าคุณที่พูดชมนั้นไม่จริงใจ

ตัวอย่างวิธีการพูดชม

1. จุดประสงค์ในการพูดชม + คำชมเชย

(ยูริเป็นคนที่ทำงานขี้มาก แต่ว่ายูริก็พยายามปรับปรุงตัวทำงานให้ดีขึ้นเรื่อยๆ นนนี่ต้องการที่จะให้กำลังใจยูริว่าทำดีแล้ว)

นนนี่ : ยูริ ครั้งนี้เธอตั้งใจทำงานได้ดีกว่าครั้งก่อน ๆ มากเลย ฉันว่า ถ้าต่อไปเธอตั้งใจทำงานแบบนี้อีก งานของกลุ่มเราต้องออกมาดีแน่ๆ

ยูริ : ขอบใจจะยูริ ครั้งต่อไปฉันจะทำให้ดีกว่านี้อีก

หลักการพูดดี

1. ในการดี ควรตั้งจุดประสงค์ในการดีให้ชัดเจน ไม่ควรดีเพื่อระบายอารมณ์
2. ดีในส่วนที่เป็นข้อบกพร่องและสามารถแก้ไขได้ และควรเสนอแนะแนวทางแก้ไขไว้ด้วย
3. ใช้คำพูดที่ฟังเข้าใจง่าย สื่อความหมายชัดเจน เพื่อป้องกันการเข้าใจผิด
4. ควรใช้หลักการให้ผู้ที่ถูกดียอมรับว่าเรื่องที่ถูกต้องนั้นมีผลกระทบต่อส่วนรวม เพื่อให้เขาทราบและยอมรับด้วยตนเอง เพื่อปรับปรุงตัว

ตัวอย่างวิธีการพูดดี

1. จุดประสงค์ในการดี + เรื่องที่ดี + คำแนะนำ

(มินะชอบมาทำงานกลุ่มสายอยู่บ่อยๆ ทำให้กลุ่มต้องส่งงานช้าและโดนหักคะแนนเป็นประจำ จนเพื่อนๆทนไม่ไหวเอมจึงอาสาเป็นคนเตือนให้มินะรู้ตัว)

เอม : มินะ เธอควรจะเลิกมาสายได้แล้วนะ เธอรู้ไหมการที่เธอมาสาย ทำให้กลุ่มต้องส่งงานช้าและก็ถูกหักคะแนนเป็นประจำ ฉันก็เข้าใจเข้าใจว่าบ้านเธออยู่ไกล เอาอย่างนี้ซิ เธอก็ออกจากบ้านเร็วกว่าเวลา ประมาณ 2 ชั่วโมงก็จะได้มาตรงเวลา คนอื่นจะได้ไม่ต้องเสียเวลารอเธอ แล้วเธอก็จะได้ทำงานได้มากขึ้น แล้วก็จะไม่ต้องถูกเพื่อนๆบ่นอีก จริงไหม

4. ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้

(คาบที่ 1-2)

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

4.1 ครูให้นักเรียนมาแสดงบทบาทสมมุติให้เพื่อนในชั้นเรียนดูโดยเตรียมนักเรียน

ที่จะมาแสดงไว้ล่วงหน้า

4.2 ครูถามความคิดเห็นของนักเรียน หลังจากที่นักเรียนแสดงบทบาทสมมติจบ

- ถ้านักเรียนเป็นใบหม่อนนักเรียนจะรู้สึกอย่างไรกับคำพูดของพีช
- ถ้าหากจำเป็นที่จะต้องทำงานร่วมกัน นักเรียนคิดว่า พีช จะสามารถทำงาน

ร่วมกับใบหม่อน นุ่น ไหม และมัดหมี่ได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

- นักเรียนรู้สึกประทับใจคำพูดของตัวละครตัวใดมากที่สุด เพราะเหตุใด

4.3 ครูแจ้งให้นักเรียนทราบว่า จะเรียนเรื่องการตี ชม พร้อมทั้ง ได้อธิบายถึงการพูดคุยชมที่ดีและไม่ดีจากตัวอย่างเพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการพูดคุยและพูดคุยชมที่ดี

4.4 ให้นักเรียนทุกคนรับทราบวิธีการเรียน โดยมีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

- ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามที่กำหนดไว้ในแผนภูมิดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง

กลุ่ม	สมาชิกในกลุ่ม
1.	1. มิม 2. ปอ 3. น้าหนึ่ง 4. เฉาก๊วย
2.	1. 2. 3. 4.

- ชี้แจงให้นักเรียนทราบว่าในการเรียนทุกครั้งจะเป็นการเรียนแบบร่วมมือกัน ซึ่งนักเรียนจะต้องช่วยกันศึกษาสาระการเรียนรู้ที่ครูนำมาสอนในแต่ละครั้ง ทุกคนต้องช่วยเหลือกัน เพื่อให้กลุ่มของตนเองประสบความสำเร็จ เมื่อเรียนเนื้อหาจบ ทุกคนในกลุ่มจะต้องเป็นตัวแทนของกลุ่มไปแข่งขันกับกลุ่มอื่นๆ

- เมื่อนักเรียนแบ่งกลุ่มตามที่ กำหนดและนั่งประจำที่ของตนเองเรียบร้อยแล้ว

ครูแจกแบบบันทึกคะแนนรวมของกลุ่มให้กับนักเรียน เมื่อนักเรียนได้รับแบบบันทึกคะแนนแล้ว ให้นักเรียนเขียนชื่อกลุ่มของตนเองและชื่อสมาชิกทุกคนในกลุ่มดังตัวอย่าง

- อธิบายย้าให้นักเรียนเข้าใจ เกี่ยวกับระบบการคิดคะแนน ว่าคะแนนที่

นักเรียนแต่ละคนได้มาจากการแข่งขันจะนำมาเป็นคะแนนของกลุ่ม กลุ่มใดที่ได้คะแนนรวมมากที่สุดจะเป็นผู้ชนะและได้รางวัลไป ในการเรียนทุกครั้งหากมีข้อสงสัยหรือไม่เข้าใจในเรื่องใด ให้ปรึกษาหรือซักถามกันเองภายในกลุ่มก่อน ถ้ายังไม่เข้าใจหรือยังหาคำตอบไม่ได้ให้ยกมือถามครู โดยต้องรอให้ครูเรียกชื่อก่อนแล้วจึงถามคำถามได้ ไม่ยกมือขึ้นแล้วถามเลย กลุ่มใดไม่ทำตามจะหักคะแนนกลุ่มครั้งละ 1 คะแนน ดังนั้นหากนักเรียนคนใดคนหนึ่งไม่เข้าใจในเรื่องที่เรียนเพื่อนทุกคนก็ต้องช่วยกัน เพราะถ้าเราไม่ช่วยเพื่อนก็จะทำคะแนนได้ไม่ดี กลุ่มที่อาจจะไม่ได้รับรางวัลจากการแข่งขัน

- สอบถามนักเรียนเพื่อความเข้าใจในวิธีการเรียนกับนักเรียนแล้วจึงเริ่มสอน

ขั้นต่อไป

ขั้นศึกษาระบบการเรียนรู้เพื่อเตรียมแข่งขัน

4.5. ครูคิดแถบประโยคคำพูดของตัวละครที่ใช้ในการแสดงบทบาทสมมุติ และตัวอย่างอื่นๆ จากนั้นให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ โดยเขียนลงในกระดาษที่ครูเตรียมให้

- นักเรียนคิดว่าตัวละครตัวใดในเรื่องพูดชมได้ดี เพราะเหตุใด
- นักเรียนคิดว่าตัวละครตัวใดในเรื่องพูดชมได้ไม่ดี เพราะเหตุใด
- นักเรียนคิดว่าตัวละครตัวใดในเรื่องพูดดีได้ดี เพราะเหตุใด
- นักเรียนคิดว่าตัวละครใดในเรื่องพูดดีได้ไม่ดี เพราะเหตุใด

ตัวอย่าง คำพูดของตัวละคร

พริม “โอ้พระเจ้า มันช่างสวยอะไรอย่างนี้ ไม่เคยเห็นอะไรสวยเช่นนี้มาก่อน”

พีช “ไม่เห็นจะสวยอะไรเลยแบบที่ธรรมดา แถมเขยอีกต่างหาก”

พาย “ฉันว่ามันก็สวยดีนะ แต่ว่าถ้าใช้ดอกไม้ที่มันสีสดกว่านี้ก็จะทำให้ดูเด่นขึ้นนะ”

พิม “พวกเธอนี้ฝีมือดีจริงๆ ฉันว่าพานดอกไม้ของเธอต้องได้รับรางวัลแน่”

ตัวอย่าง การพูดชื่นชม

เอ เป็นคนขี้เกียจทำงาน แต่ บี ชมเอว่า
“โอ้พระเจ้า เอ เธอช่างขยันอะไรอย่างนี้
ดูซิงานค้างส่งเพียงเลย”

นิก เป็นคนที่ทำงานเก่งมาก มินจึงชม
ว่า “ ดีแล้วนิก ขยันแบบนี้ต่อไป
เรื่องๆนะ”

ตึก เป็นคนที่ทำงานละเอียดดีมาก ตัน
จึงชมว่า “ตึกนายเป็นคนที่ทำงานได้
ละเอียดดีจริงๆ เราต้องเอาอย่างนาย
บ้างแล้ว”

นับหนึ่ง ชม ปิ่นปิ่นว่า “ปิ่นปิ่นนาย
ลายมือสวยมากเลย ฉันว่านะถ้านาย
ประกวดคัดลายมือ นายต้องชนะ
แน่ๆ”

อัน ตีอ้อมที่ทำงานกลุ่มไม่ได้ว่า “อ้อม
ทำไมเธอทำงานได้แบบนี้ หัดคุณ
อื่นเขาซะบ้างสิ”

ตีว ตีไก่อ ที่ไม่ชอบช่วยทำงานว่า “ไก่อ
เธออย่าเห็นแก่ตัวนักสิ คนอื่นเขาก็
ทำงานเหนื่อยเหมือนกันนะ เห็นใจกัน
บ้าง ช่วยกันทำงานหน่อย

ตัน ตีอาท ว่า “อาทฉันว่างงานขึ้นนี่ที่
นายทำอยู่ที่ดีแล้วนะ แต่ถ้านายลดสิ
ให้อ่อนลงกว่านี้หน่อย ฉันว่าน่าจะ
ทำให้ดูดีขึ้นอีกนะ”

แอม ตี อุ่มที่ไม่ชอบอยู่ช่วยงานว่า
“อุ่ม ถ้าเธอไม่คิดธุระอะไรสำคัญก็
อยู่ช่วยกันทำงานก่อนนะ เพราะว่าวัน
พรุ่งนี้ต้องส่งแล้วแต่ว่างานยังเหลืออีก
มากเรากลัวว่ามันจะไม่ทัน”

ตัวอย่าง กระจายคำตอบ

การพูดชม	การติ
คำพูด.....	คำพูด.....
ใครพูด.....	ใครพูด.....
ดี/ไม่ดี.....	ดี/ไม่ดี.....
เพราะเหตุใด.....	เพราะเหตุใด

4.6 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอคำตอบที่ได้จากการวิเคราะห์

4.7 ให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์คำตอบพร้อมให้เหตุผลที่คิดว่าเป็นการพูดชื่นชมที่ดีและไม่ดี

4.8 นักเรียนตอบคำถามหลังจากที่ได้วิเคราะห์ตัวอย่างคำพูดชื่นชม ทั้งที่ดีและไม่ดี โดยตามคำถามดังต่อไปนี้

- จากตัวอย่างที่นักเรียนได้ศึกษาเกี่ยวกับการพูดชื่นชมนั้น นักเรียนคิดว่าการพูดดีและการพูดชมที่เหมาะสมควรมีลักษณะอย่างไร

(การชมที่ดี ควรชมให้ถูกต้องกับความจริง และต้องชมไม่มากเกินไปหรือน้อยเกินไป ต้องชมด้วยความจริงใจและไม่หวังผลประโยชน์)

(การติที่ดี ไม่ควรใช้คำติแบบตัดสินคนอื่น เช่น เลวมาก แย่มาก ห่วย แต่ควรใช้คำพูดที่อธิบายพฤติกรรมที่เขาบกพร่อง และควรให้คำแนะนำหรือความช่วยเหลืออื่นประกอบด้วย)

- นักเรียนแต่ละกลุ่มยกตัวอย่างคำพูดการพูดชมที่ดี และการติที่ดีอื่นๆ

4.9. ครูให้นักเรียนเล่นเกม ปลุกดอกไม้ โดยมีวิธีการเล่นดังต่อไปนี้

- ครูแจกกระดาษแข็งที่ตัดเป็นรูปดอกไม้ให้นักเรียน กลุ่มละ 2 ดอก

- ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม แข่งกันเขียนคำพูดที่ใช้ในการชม และคำพูดที่ใช้ในการติลงบนกลีบดอกไม้ โดยกำหนดเวลา ให้ 10 นาที

- เมื่อหมดเวลาการแข่งขัน ให้แต่ละกลุ่มนำดอกไม้ของตนเองมาติดบนกระดาษเพื่อดูว่ากลุ่มของใครเขียนคำชม และคำติที่ดี ได้มากที่สุด กลุ่มนั้นจะเป็นผู้ชนะ

4.10. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปข้อความที่ได้เรียน ไปครูเป็นผู้ถามคำถามดังต่อไปนี้

- นักเรียนคิดว่าในการทำงานต่างๆ นั้น การให้ข้อติชมซึ่งกันและกัน มีความสำคัญอย่างไร และจำเป็นหรือไม่

(การให้ข้อติชมต่างๆ ในการทำงานนั้นมีความสำคัญอย่างมาก เพราะการให้คำชม นั้นย่อมทำให้ผู้ร่วมงานรู้สึกดีและมีกำลังใจที่จะทำงานต่อไป ส่วนการติก็เหมือนกับเป็นการเตือนในสิ่งที่ได้ทำผิดพลาดไป และให้ระมัดระวังตัวจะได้ไม่ทำผิดอีก ดังนั้นการติและการชมจึงถือได้ว่ามีความจำเป็นอย่างมาก)

(คาบ 3-4)

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

4.11. ครูซักถามนักเรียนเพื่อเป็นการทบทวนจากนั้นแจกใบความรู้ให้นักเรียนร่วมกันศึกษา

4.12. นักเรียนทำใบงานที่ 1

ขั้นการแข่งขัน

4.13 ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มแข่งขันตามที่ กำหนดไว้ในแผนภูมิต่อไปนี้

ตัวอย่าง

โต๊ะแข่งขัน	สมาชิกในโต๊ะ
1.	1. กระปุก 2. เลาก๊วย 3. ปิง 4. นก
2.	1. ปอ 2. นานา 3. อิ่ม 4. นิ่ม

- นักเรียนแต่ละกลุ่มนั่งประจำโต๊ะแข่งขันที่ได้กำหนดไว้

- ครูอธิบายวิธีการแข่งขันให้นักเรียนทราบ

- ครูสังเกตนักเรียนในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรม เพื่อดูว่า นักเรียนสามารถ

ปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างถูกต้องหรือไม่ ถ้ากลุ่มใดตั้งปฏิบัติไม่ถูกต้องครูจะได้อธิบายให้เข้าใจ

4.14. เมื่อทำการแข่งขันเสร็จให้ผู้เรียนนำคะแนนที่ได้ไปรวมกับเพื่อนที่อยู่ในกลุ่มเดิม
กลุ่ม
ได้คะแนนมากที่สุด จะได้รับรางวัลไป

ขั้นประเมินผลการเรียนรู้

4.15. ผู้สอนให้รางวัลแก่กลุ่มผู้เรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและให้ผู้เรียนประเมินการทำงานของ
ตนเองและของกลุ่มเพื่อหาข้อบกพร่องในการเรียนแต่ละครั้งเพื่อพัฒนาปรับปรุงการเรียนในครั้งต่อไป

5 สื่อการเรียนรู้

1. สถานการณ์ที่ใช้ในการแสดงบทบาทสมมติ
2. เกมตอบคำถาม
3. แบบฝึกหัด, ใบงาน
4. ใบความรู้

6 ขั้นตอนการประเมินผล

1. สังเกตจากการให้ความร่วมมือในขณะปฏิบัติกิจกรรม
2. ตรวจสอบความถูกต้องจากการทำใบงานและแบบฝึกหัด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถานการณ์ที่กำหนด (การพูด ตีชม)

ห้องโถง ใต้อาคารเรียน ไบหม่อน นุ่น ไหม และมัดหมี่ กำลังเก็บรายละเอียด ของพานดอกไม้ที่จะส่งเข้าประกวดอยู่ ขณะนั้นเอง พริม พีช พิม พาย ก็เดินเข้ามาพอดี

- พริม : โอ้ พระเจ้า มันช่างสวยอะไรว่างนี้ ฉันไม่เคยเห็นพานดอกไม้ที่ไหนดสวยแบบนี้มาก่อนเลย มีอาชีพมาเองเลยนะเนี่ย
- ไบหม่อน : โอ๊ย ฝีมือพวกเรายังไม่ถึงขั้นนั้นหรอก
- พีช : ไหนดชอบบ้าง โดโยพริมพูดชะอย่างกับสวยมากมาย ฉันไม่เห็นว่ามันจะสวยตรงไหนเลย แบบก็ธรรมดาทั่วไป ออกจะเซยอีกต่างหาก
- นุ่น : อ้าว ทำไมพูดอย่างนั้นล่ะ (สีหน้าเริ่มไม่พอใจ)
- พาย : ไหน ๆ ขอดูบ้างซิ ฉันว่ามันก็สวยดีนะ แต่ฉันคิดว่าเธอน่าจะใช้ดอกไม้ที่สดกว่านี้อีกหน่อยก็จะทำให้พานดอกไม้ของพวกเธอดูเด่นกว่านี้อีกนะ
- พิม : โอ้โฮ พวกเธอนี้มีฝีมือจริงๆ นะพานดอกไม้ของเธอสวยมากเลย ฉันว่าต้องได้รางวัลแน่ แล้วก็ขอโทษแทนโยพีชที่ปากเสียด้วย
- มัดหมี่ : ไม่เป็นไรจ๊ะแล้วก็ขอบใจนะจ๊ะสำหรับคำชม แล้วพวกเราจะลองทำตามคำแนะนำของพวกเธอดูนะ
- ไหม : ขอบใจนะจ๊ะสำหรับคำชมแล้วก็คำแนะนำที่ดี เราจะเอาไปปรับปรุงนะ

@@

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ใบงานที่ 1

ให้นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งต่อไปนี้

1. ให้นักเรียนทำใบงานนี้หลังจากที่ได้ศึกษาจากใบความรู้แล้ว
2. ให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถามในใบงานนี้ทุกข้อ

ชื่อ _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ใบความรู้

ความสำคัญของการพูดชื่นชม

การชมเชยคือการพูดเพื่อให้กำลังใจคนที่ร่วมกันทำงาน เพื่อให้งานนั้นประสบความสำเร็จ ทำให้ผู้ร่วมงานในกลุ่มเกิดความรู้สึกที่ดี และมีกำลังใจที่จะทำงานต่อไป ส่วนการติคือการให้คำแนะนำหรือตักเตือนเมื่อการทำงานนั้นเกิดข้อบกพร่อง เพื่อที่จะได้นำคำแนะนำที่ได้รับไปพัฒนาการทำงานให้ดียิ่งขึ้น โดยที่การติหรือชมนั้นต้องใช้คำพูดที่เหมาะสมเพื่อการรักษาสัมพันธภาพที่ดีของคนในกลุ่มด้วย

หลักการพูดชม

1. ผู้กล่าวชมควรมีจุดประสงค์ในการชมที่ดี เช่น การชมเพื่อให้กำลังใจ หรือชมเพื่อให้เห็นข้อดีและยังรักษาข้อด้นั้นไว้
2. ชมในสิ่งที่เป็นความจริง และชมให้ถูกกาลเทศะ
3. ใช้คำพูดในการชมที่พอดี ไม่เกินความจริง การกล่าวคำชมที่เกินความเป็นจริงจะทำให้ผู้ที่ถูกชมรู้สึกว่าคุณที่พูดชมนั้นไม่จริงใจ

ตัวอย่างวิธีการพูดชม

1. จุดประสงค์ในการพูดชม + คำชมเชย

ตัวอย่าง

(ยูริเป็นคนที่ทำงานขี้มาก แต่ว่ายูริก็พยายามปรับปรุงตัวทำงานให้ดีขึ้นเรื่อยๆ นนนี่ต้องการที่จะให้กำลังใจยูริว่าทำดีแล้ว)

นนนี่ : ยูริ ครั้งนี้เธอตั้งใจทำงานได้ดีกว่าครั้งก่อน ๆ มากเลย ฉันว่านะ ถ้าต่อไปเธอตั้งใจทำงานแบบนี้อีก งานของกลุ่มเราต้องออกมาดีแน่ๆ

ยูริ : ขอบใจจะยูริ ครั้งต่อไปฉันจะทำให้ดีกว่านี้อีก

หลักการพูดติ

1. ในการติ ควรตั้งจุดประสงค์ในการติให้ชัดเจน ไม่ควรติเพื่อระบายอารมณ์
2. ติในส่วนที่เป็นข้อบกพร่องและสามารถแก้ไขได้ และควรเสนอแนะแนวทางแก้ไขไว้ด้วย
3. ใช้คำพูดที่ฟังเข้าใจง่าย สื่อความหมายชัดเจน เพื่อป้องกันการเข้าใจผิด

ตัวอย่างวิธีการพูด

1. จุดประสงค์ในการติ + เรื่องที่ดี + คำแนะนำ

ตัวอย่าง

(มีนะชอบมาทำงานกลุ่มสายอยู่บ่อยๆ จนเพื่อนๆทนไม่ไหวเอมจึงอาสาเป็นคนเตือนให้มีนะรู้ตัว)

เอม : มีนะ ฉันว่าเธอเลิกมาสายได้แล้วนะ เวลาคัดทำงานกลุ่มที่ไรเธอมาช้าทุกที ฉันก็เข้าใจว่าบ้านเธออยู่ไกล เอาอย่างนี้ซิ เธอก็ออกจากบ้านเร็วกว่าเวลา ประมาณ 2 ชั่วโมงซึ่งจะได้มาตรงเวลา คนอื่นจะได้ไม่ต้องเสียเวลารอเธอ แล้วเธอก็จะได้ทำงานได้มากขึ้น แล้วก็จะได้ไม่ต้องถูกเพื่อนๆบ่นอีก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบฝึกหัด

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

1. ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ถูกและทำเครื่องหมาย X หน้าข้อที่ผิด

- _____ 1. ในการทำงานร่วมกันการพุดชมเชยเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็น
- _____ 2. การใช้คำพุดตำหนิคนอื่นด้วยคำพุดที่รุนแรงจะทำให้คนที่ถูกตำหนิปรับปรุงการทำงาน
- _____ 3. การชมเชยผู้อื่นให้เกินความเป็นจริงเข้าไปจะทำให้ผู้ได้รับการชมชื่นชอบ
- _____ 4. การพุดตำหนิที่ดีควรจะเสนอแนวทางให้ผู้ถูกตำหนิปรับปรุงแก้ไขได้ด้วย
- _____ 5. การพุดชมเชยที่ดีคือการพุดเพื่อชี้ให้เห็นถึงการกระทำที่ดีเพื่อผู้ที่ถูกชมจะได้รักษาข้อดีนั้นไว้

2. จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. การพุด ตำหนิที่ดี ต้องประกอบหลักการใดบ้าง

ตอบ

2. นักเรียนคิดว่า คำพุดต่อไปนี้เป็นการพุดเพื่อ ตำหนิที่เหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด“ นิก เธอทำงาน ได้เยี่ยมมาก หัดดูคนอื่นเขาบ้างซิ เพื่อจะทำได้ดีขึ้น”

ตอบ

3. การพุดชมที่ดี ต้องประกอบด้วยหลักการใดบ้าง

ตอบ

4. “ โอ้โห วันนี้เธอฝึเข้าหรือเปล่า ถึงได้ขยันทำงานเป็นพิเศษ ขอให้ฝึเข้าอย่างนี้ทุกวันก็แล้วกัน” นักเรียนคิดว่าเป็นคำพุดชมที่ดีหรือไม่ เพราะเหตุใด

ตอบ

5. ถ้านักเรียนจะพุดตำหนิเพื่อน ที่ไม่ชอบช่วยงานและมักจะมาสาย นักเรียนจะพุดตำหนิเขาอย่างไรเพื่อไม่ให้กระทบกระเทือนต่อสัมพันธภาพที่มีต่อกัน

ตอบ

คำถาม

1. ถ้าเพื่อนในกลุ่มของนักเรียนคนหนึ่งได้ทำงานผิดพลาดซึ่งทำให้กลุ่มได้รับผลเสีย คือไม่สามารถส่งงานได้ตามกำหนด เนื่องจากเพื่อนคนนั้นมัวแต่เอาเวลาทำงานกลุ่มไปทำงานของตนเอง จนไม่มีเวลาทำงานกลุ่ม นักเรียนจะพฤติกรรมกระทำครั้งนี้ของเขาอย่างไรเพื่อให้เขาปรับปรุงตัวและกระทบกระเทือนความสัมพันธ์น้อยที่สุด

ตอบ

.....
.....
.....
.....

2. ถ้าเพื่อนในกลุ่มของนักเรียนเป็นคนที่มักก่อกวนการทำงานของกลุ่มอยู่เสมอ ชอบชวนเพื่อนในกลุ่มคุยหรือชวนเพื่อนเล่น จนไม่เป็นอันทำงาน นักเรียนจะพฤติกรรมกระทำของเพื่อนคนนี้อย่างไร

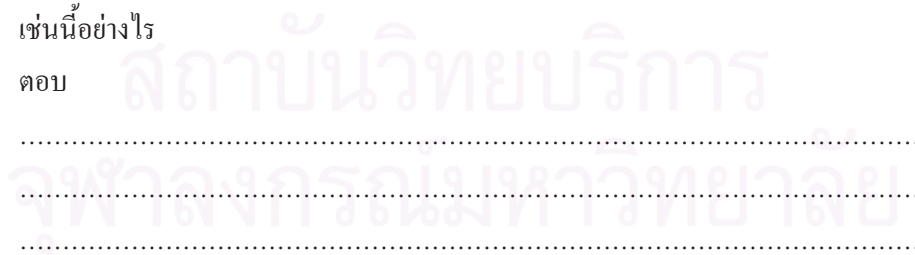
ตอบ

.....
.....
.....
.....

3. เพื่อนในกลุ่มของนักเรียนคนหนึ่งเป็นคนที่ทำงานดีมาก มีความรับผิดชอบและมีส่วนสำคัญที่ทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จนักเรียนจะพฤติกรรมเพื่อให้กำลังใจเพื่อนคนนั้นให้ทำงานดี ๆ เช่นนี้ได้อย่างไร

ตอบ

.....
.....
.....
.....

4. ปกติเพื่อนในกลุ่มของนักเรียนคนหนึ่งมักจะมาสายอยู่เสมอ แต่วันนี้เขามาทำงานก่อนใครๆ ในกลุ่มนักเรียนจะมีวิธีพูดชมเขาอย่างไรที่จะทำให้เขาทำดีแบบนี้ต่อไปเรื่อยๆ

ตอบ

.....

.....

.....

.....

5. ถ้าเพื่อนในกลุ่มของนักเรียนคนหนึ่ง ชอบพูดจาไม่เข้าหูเพื่อนๆ คนอื่นและมักจะทำให้เพื่อนทะเลาะกันเพราะคำพูดของเขา เสมอนักเรียนจะพูดติพฤติกรรมนี้ของเพื่อนอย่างไร

ตอบ

.....

.....

.....

.....

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

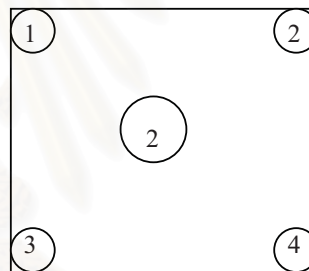
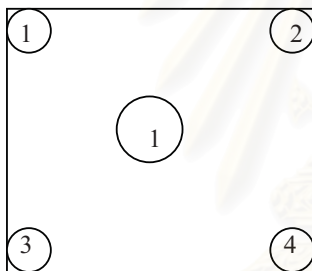
เกมที่ใช้ในการแข่งขัน

ให้นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งต่อไปนี้

1. ให้นักเรียนอ่านกติกาการเล่นเกมที่เข้าใจก่อนที่จะลงมือแข่งขัน
2. ให้นักเรียนปฏิบัติตามกติกาอย่างเคร่งครัด
3. ถ้ามีข้อสงสัยใดๆเกี่ยวกับเกมการแข่งขันให้ถามครู

กติกาที่ใช้การแข่งขัน

1. ให้ผู้เรียนประจำโต๊ะแข่งขันตามที่ได้กำหนดไว้ซึ่งแต่ละ โต๊ะจะมีอุปกรณ์ คือ บัตรคำถาม 1 ชุด และบัตรเฉลย
2. ให้ผู้แข่งขันที่นั่งประจำตรงหมายเลข 1 ของแต่ละ โต๊ะเป็นคนเริ่มเล่นก่อนทั้งนี้ให้ตกลงกันเองว่าใครจะเล่นเป็นลำดับที่ 1 2 3 และ 4

3. คนที่ได้เริ่มเล่นก่อน จะหยิบคำถามในกล่องคำถามขึ้นมา หนึ่งใบ จากนั้นก็อ่าน โจทย์คำถามให้สมาชิกที่อยู่ใน โต๊ะเดียวกัน ได้ยินด้วย เพื่อที่จะได้ลองตอบคำถามข้อนี้ไปพร้อมๆ กัน หลังจากอ่าน โจทย์เสร็จ ก็ให้คนที่เริ่มเล่นก่อนเป็นผู้ตอบคำถามก่อน หากผู้แข่งขันคนอื่นใน โต๊ะเห็นว่าคำตอบที่คนแรกตอบนั้นไม่ใช่ ผู้เล่นคนอื่นก็มีสิทธิ์ทำตอบ โดยให้ผู้เล่นคนที่อยู่ถัดไปทางซ้ายมือของผู้แข่งขันคนแรกเป็นคนทำตอบก่อน ถ้าผู้แข่งขันสละสิทธิ์ไม่ทำตอบ ก็ให้คนถัดไปถ้าตอบ เมื่อผู้เล่นตอบคำถามแล้ว ให้ผู้เล่นคนที่นั่งประจำอยู่ที่หมายเลข 4เป็นผู้หยิบบัตรเฉลยให้ตรงข้อคำถามที่ได้เล่นไปแล้วอ่านคำเฉลย ให้เพื่อนฟัง

4. เมื่อผู้เล่นคนที่ 1 ตอบคำถามแล้ว ก็ให้ผู้เล่นหมายเลข 2 ตอบคำถามเป็นคนต่อไป วนไปจนครบทั้ง 4 คน และตอบคำถามจนครบทุกข้อ
5. เมื่อการแข่งขันจบลง ให้ผู้แข่งขันแต่ละคนนำคะแนนที่ได้ไปรวมกับคะแนนของกลุ่มเดิมของตนเอง กลุ่มใดที่ได้คะแนนมากที่สุดจะได้รางวัลไป

หมายเหตุ

1. ผู้เล่นที่ได้ตอบคำถามเป็นคนแรก ถ้าตอบถูกจะได้คะแนนในข้อนั้นไป (คนที่ตอบถูกคนแรกจะได้ 2 คะแนน คนอื่นที่ตอบถูกลำดับต่อมาจะได้ 1 คะแนน ถ้าตอบผิดก็จะไม่ได้คะแนนในข้อนั้นไป
2. ในกรณีที่เป็นผู้ทำตอบ ถ้าตอบคำถามในข้อที่ได้ทำตอบนั้นผิด ก็จะติดลบ 1 คะแนน แต่ถ้ายังไม่มีการตอบก็ให้ผ่านไปก่อน

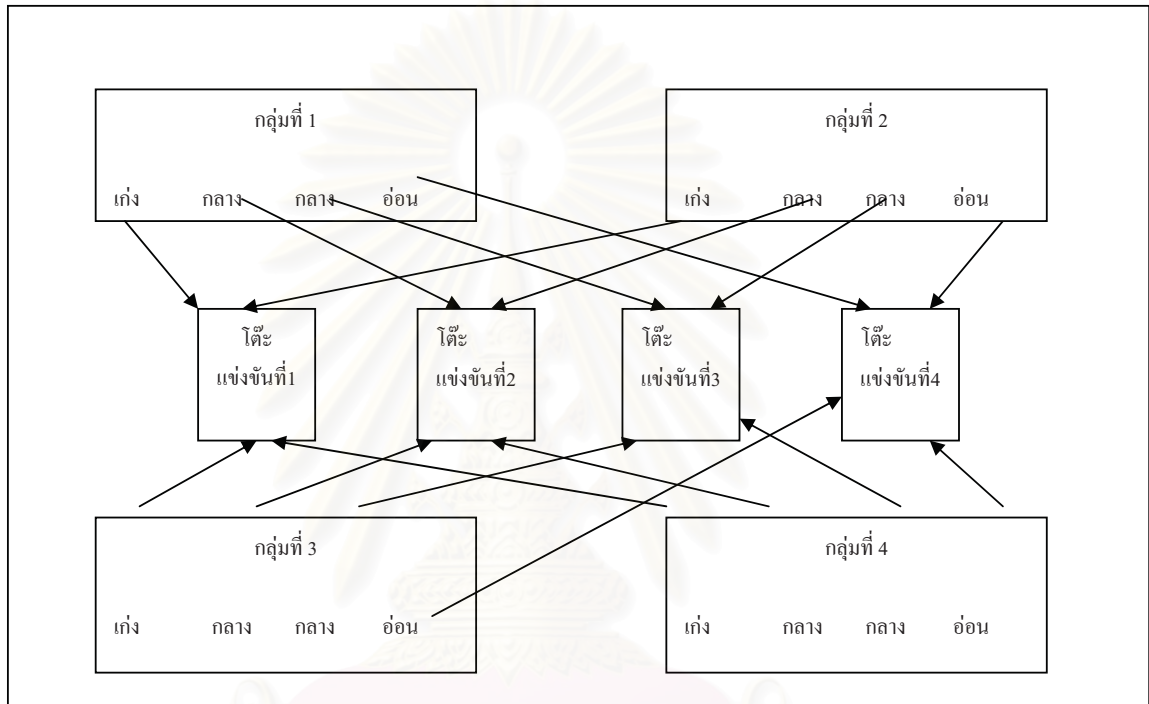
วิธีการแบ่งกลุ่มเด็กในการเรียนรูปแบบ ทีม เกม ทัวนาเมนต์ มีดังนี้

1. จัดกลุ่มเด็กกลุ่มละ 4-5 คน คัดความสามารถ คือ เก่ง-กลาง-อ่อน โดยดูจากคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและจากคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธภาพก่อนเรียน
2. ตารางแสดงตัวอย่างการแบ่งกลุ่มเด็ก

	ลำดับที่	ชื่อทีม
นักเรียนที่มีคะแนนระดับสูง	1	A
	2	B
	3	C
	4	D
นักเรียนที่มีคะแนนระดับปานกลาง	1	D
	2	C
	3	B
	4	A
	5	A
	6	B
	7	C
	8	D
นักเรียนที่มีคะแนนในระดับต่ำ	1	D
	2	C
	3	B
	4	A

รายละเอียดการแบ่งกลุ่มในการแข่ง

1. ในการแข่งขันแต่ละครั้งจะเป็นการแข่งขันระหว่างเด็กที่มีความสามารถระดับเดียวกันของแต่ละกลุ่มกล่าวคือ เด็กเก่งจะแข่งกับเด็กเก่ง ปานกลางแข่งกับปานกลาง และอ่อนแข่งกับอ่อน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง แบบบันทึกคะแนน ประจำกลุ่ม

ชื่อกลุ่ม bb

ชื่อสมาชิกกลุ่ม	เรื่อง													
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.มีม	20													
2.ปอ	24													
3.นับหนึ่ง	20													
4.เจาก๊วย	23													
คะแนนรวม	87													
คะแนนเฉลี่ย	21													
ลำดับของทีมในแต่ละการแข่งขัน														

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบบันทึกคะแนนการแข่งขันในแต่ละโต๊ะการแข่งขัน

เรื่อง..... วันที่.....
โต๊ะ.....

ผู้เล่น	กลุ่ม	เกมที่1	เกมที่2	เกมที่3	เกมที่4	คะแนน/ รอบ
กระปุก	aa					
เจาก๊วย	bb					
ปิง	cc					
นก	dd					

การคิดคะแนนแบ่งเป็น กลุ่มที่มีผู้เล่น 4 คน โดยผู้เล่นที่ได้คะแนนสูงสุดและผู้เล่นที่ได้คะแนนรองลงมาให้เทียบในตามตารางที่กำหนดไว้ดังนี้

คะแนนลำดับที่	คะแนน
1	60
2	40
3	30
4	20

คำที่ใช้ในการแข่งขันเรื่องการพูดเพื่อติชม

1. นักเรียนคิดว่า คำชมจากคนรอบข้างนั้นจำเป็นต่อตัวนักเรียนหรือไม่

- ก. ไม่จำเป็น เพราะ การทำงานเราย่อมรู้ได้ด้วยตัวเองอยู่แล้วว่าผลงานที่ออกมาดีหรือไม่ดี
- ข. ไม่จำเป็น เพราะ การทำงานที่ดีต้องผลงานให้ออกมาดีที่สุดตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ไม่ใช่ทำเพื่อที่จะให้คนอื่นมาชื่นชม
- ค. จำเป็น เพราะ การทำงานถ้าไม่มีคนมาดูหรือชื่นชมผลงานก็ไม่มีประโยชน์
- ง. จำเป็น เพราะ การทำงานย่อมต้องมีการประเมินผล คำชมก็ถือว่าเป็นการประเมินผล เพราะทำให้รู้ว่างานของเรามีส่วนใดดี และควรรักษาสິงคั้นไว้

2. นักเรียนคิดว่า คำติ จากคนรอบข้างมีประโยชน์ต่อนักเรียนหรือไม่

- ก. มี เพราะ จะได้รู้ว่าการทำงานมีข้อบกพร่องในเรื่องใด และควรปรับปรุงในเรื่องใด
- ข. ไม่มี เพราะ การทำงานย่อมมีการประเมินผลอยู่แล้ว
- ค. มี เพราะ เราจะได้รู้ว่ามีใครบ้างที่ชอบผลงานของเรา และไม่ชอบผลงานของเรา
- ง. ไม่มี เพราะ เป็นเรื่องของคนที่อยู่ภายในกลุ่มที่ต้องแก้ไขข้อผิดพลาดกันเอง ไม่ต้องอาศัยคน

ภายนอก

3 บุคคลใดต่อไปนี้ให้ความสำคัญต่อการพูดชม

- ก. หน้อยพูดชมเพื่อนตลอดการทำงาน
- ข. แก้ม จะพูดให้คำชมก็ต่อเมื่อต้องการให้เพื่อนช่วยทำงานให้ตนเองบ้าง
- ค. วุฒ พูดชมเพื่อนเพราะต้องการให้เพื่อนมีกำลังใจ
- ง. กระต่าย พูดชมเพื่อนเพราะอยากทำให้เพื่อนชมตอบ

4. ข้อใดต่อไปนี้ถูกต้อง

- ก. การให้ข้อติชม ในการทำงานจะทำให้สมาชิกกลุ่มมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ
- ข. การให้ข้อติชมในการทำงานไม่มีความจำเป็นเพราะทุกคนต่างก็รู้หน้าที่ของตนเองดี
- ค. การให้ข้อติชมคนอื่นถือว่าเป็นการดูถูกความสามารถ
- ง. การให้ข้อติชมดีเป็นการกระทำของคนที่หวังผลประโยชน์

5. “การให้พูดติ ที่เหมาะสมจะทำให้สามารถพัฒนาการทำงานให้ดีขึ้นได้” นักเรียนเห็นด้วยกับข้อความนี้หรือไม่

- ก. เห็นด้วย เพราะการพูดติที่ดีจะทำให้คนที่ถูกติเห็นข้อผิดพลาดของตนเอง และแก้ไขข้อผิดพลาดนั้น

- ข. เห็นด้วย เพราะการพูดที่ดีจะทำให้รู้ว่าใครจริงใจ
- ค. ไม่เห็นด้วย เพราะ การดีคือการดูถูกความสามารถ
- ง. ไม่เห็นด้วย เพราะ การดีถึงแม้จะเป็นการดีที่เหมาะสมก็ทำให้เกิดความไม่พอใจได้

6. ข้อใดต่อไปนี้เป็นข้อดี

- ก. การดีคือการบอกให้ผู้อื่นรับรู้การกระทำที่ผิดพลาด
- ข. การดี คือ การให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์
- ค. การดี คือ การทำให้ผู้อื่นรับรู้ว่าคุณมีความสามารถ
- ง. การดี คือ การทำให้คนอื่นยอมรับความผิดพลาด

7 การที่เราให้คำชมที่เหมาะสมกับผู้ร่วมงานในกลุ่มจะเกิดผลอย่างไรกับกลุ่ม

- ก. เพื่อนคนที่ถูกชมจะหลงตัวเอง
- ข. เพื่อนๆในกลุ่มพากันหมั่นไส้คนที่ถูกชม
- ค. เพื่อนคนอื่นในกลุ่มพยายามทำงานของตนเองให้ดีขึ้นเพราะอยากได้รับคำชมบ้าง
- ง. เพื่อนคนที่ถูกชมทำงานแย่ลง

8 การที่ให้คำดีที่เหมาะสมแก่ผู้ร่วมงานในกลุ่มจะทำให้เกิดผลดีอย่างไรกับกลุ่ม

- ก. คนที่ถูกดีเสียหน้าและไม่พอใจ
- ข. เพื่อนๆในกลุ่มไม่ถูกกัน
- ค. คนที่ถูกดีพยายามปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น
- ง. เพื่อนๆในกลุ่มสงสารคนที่ถูกดี

9. ข้อใดต่อไปนี้เป็น ข้อความที่ใช้พูดชม

- ก. ฝีมือวาดรูปของเธอ ดีพอๆกับเด็กเลย
- ข. เธอทำงานละเอียดรอบคอบเป็นสิ่งที่ดีแต่ฉันว่ามันอย่าทำเลยเสียเวลา
- ค. เธอทำงานได้ดีจริงๆ แต่ยังไม่ดีพอ
- ง. ฝีมือการทำงานของเธอดีมาก เพราะเธอพวกเราถึงได้ชนะการแข่งขันครั้งนี้

10. การกระทำของใครส่งผลเสียต่อกลุ่มมากที่สุด

- ก. แอน ไม่เคยชมใครเลยนอกจากตนเอง
- ข. อิง ไม่เคยพูดชมใครและไม่เคยตำหนิใคร
- ค. งาน ชอบใช้คำพูดชมเชยที่เกิดความเป็นจริง
- ง. น่าน มักใช้คำพูดที่รุนแรง ดี การกระทำของเพื่อนเสมอ

11. นีน่า มักจะใช้คำพูดที่ไม่รุนแรง มีเหตุผลในการตำหนิผู้อื่น การกระทำของนีน่าส่งผลดีอย่างไร

- ก. เพื่อนที่ถูกตำหนิ ไม่พอใจ
- ข. เพื่อนที่ถูกติเห็นข้อบกพร่องตนเอง
- ค. ความสัมพันธ์ที่ดีของเพื่อนและนี้น่ายังเหมือนเดิมและเพื่อนได้แก้ไขตนเอง
- ง. ไม่มีใครชอบหรืออยากพูดกับ นี้น่าเพราะไม่อยากถูกติ

12. นักเรียนคิดว่า การให้คำชมที่ไม่เหมาะสมจะเกิดผลอย่างไรกับกลุ่มบ้าง

- ก. ทุกคนขยันทำงานมากขึ้น
- ข. ทุกคนภูมิใจที่ได้รับคำชมเชย
- ค. ทุกคนในกลุ่มมีความสามัคคีกันมากขึ้น
- ง. ทุกคนในกลุ่มเบื่อหน่าย เพราะว่าชมบ่อยจนไม่รู้ว่าจะอันไหนจริงอันไหนล้อเล่น

13. ข้อใดต่อไปนี้เป็นลักษณะของการพูดชมที่ดี

- ก. นิดหน่อย พูดชม ผลงานของนิดเพราะต้องการให้นิดทำงานประดิษฐ์ให้
- ข. ต้นปาล์ม ชอบพูดชมเพื่อนๆ เสมอไม่เคยติเพื่อนเพราะกลัวเพื่อนเสียใจ
- ค. เอกิ พูดชม มินะ ที่มินะทำงานชิ้นแรกสำเร็จเพราะต้องการให้มินะมีกำลังใจในการทำงานและขยันทำงานมากขึ้น
- ง. ข้าว ไอ้ตชอบพูดชมเชยเพื่อน โดยมักจะชื่นชมผลงานของเพื่อนโดยใช้คำพูดทำให้คนถูกชมรู้สึกตัวลอยเสมอๆ

14. ข้อใดต่อไปนี้เป็นลักษณะของการพูดติที่ดี

- ก. ชูโม้ มักชอบพูดติผลงานของ หมูหยองเสมอเพราะว่าอิจาที่ หมูหยองทำงานได้ดีกว่า
- ข. นาถู พูดติ โนริ เรื่องที่เธอชอบมาสายอยู่เสมอเพื่อต้องการให้โนริปรับปรุงตัว
- ค. แม้ว มักจะถูกเพื่อนๆ ติอยู่เสมอเรื่องที่พูดออกเสียงคำบางคำไม่ชัด เนื่องจากแม้วมีปัญหาเกี่ยวกับการออกเสียง
- ง. ริด้า พูดติผลงานของกฐิ เพราะวาโกรทที่ กฐิไม่ยอมช่วยเธอทำงานส่งครู

15. ข้อใดเป็นคำพูดชมที่ไม่เหมาะสม

- ก. แต้ว เธอเป็นคนทำงานเรียบร้อยดีจึงเราคงต้องดูแลอย่างจากเธอบ้างแล้ว
- ข. นิด เธอเป็นคนที่ขยันทำงานมากเลย จะส่งวันพุธนี้แล้วยังไม่เสร็จอีก
- ค. ปิง เธอลายมือสวยมากเลยถ้าส่งประกวดนะต้องชนะแน่
- ง. อ้า ความคิดนายยอดเยี่ยมมากเลย มันใช้ได้จริงๆ

16. กระเต แอปโป แอน เคน กำลังปรึกษากันอยู่ว่าจะทำอย่างไรกับกระต้วเพื่อนที่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน เนื่องจากกระต้วเป็นคนที่ไม่รับผิดชอบเวลามอบหมายงานอะไรให้ทำกระต้วมักจะทำไม่สำเร็จ บางครั้งเพื่อนๆ ต้องเอางานของกระต้วมาทำแทน

โอโป : กระต้ว เรารู้ว่ากระต้วน่าจะขยันทำงานมากกว่านี้นะ พวกเราไม่อยากทำงานแทนนายอีกแล้ว เพราะว่าการของแต่ละคนก็มีเหมือนกัน นายไม่รู้สิว่าเอาเปรียบพวกเรบ้างหรือ

แอน : กระต้วแอนอยากจะทำบอกกระต้วว่าเพื่อนๆทุกคนในกลุ่มไม่ชอบพฤติกรรมของกระต้วเรื่องที่กระต้วไม่มีความรับผิดชอบในงานของตัวเอง เราคิดว่ากระต้วน่าจะปรับปรุงในเรื่องนี้นะ เอาอย่างนี้ใหม่เวลาที่มิงานกลุ่มถ้ากระต้วไม่อยากทำงานคนเดียวเรามาทำงานด้วยกันก็ได้ มีอะไรจะได้ช่วยกันงานก็จะได้เสร็จเร็ว

เคน : ต้ว นายทำตัวไม่มีความรับผิดชอบแบบนี้ไม่รู้สิอายบ้างหรือ นายรู้ตัวไหมว่ากำลังเอาเปรียบเพื่อนอยู่ ถ้านายยังอยากอยู่กลุ่มเดียวกับพวกเรานะก็เลิกนิสัยแบบนี้ซะ

นักเรียนคิดว่าคำพูดใด ของใครเหมาะสมที่สุด

ก. กระเต

ข. โอโป

ค. แอน

ง. เคน

17. ขมิน กับจ๊อบแจงเป็นเพื่อนสนิทกัน วันหนึ่ง ขณะที่จ๊อบแจงกำลังนั่งกินขนมอยู่นั้น ขมินก็เดินเข้ามาพร้อมกับเอากระดาษโปรงตัวใหม่ล่าสุดที่เพิ่งจะซื้อมาพร้อมกับถามจ๊อบแจงว่า กระโปรงตัวนี้สวยและเหมาะกับเธอไหม แต่ขมินรู้สิว่ากระโปรงตัวนี้ไม่เหมาะกับจ๊อบแจง เพราะว่าจ๊อบแจงมีรูปร่างค่อนข้างอวบ ถ้านักเรียนเป็นขมินนักเรียนจะพูดกับเพื่อนอย่างไรจึงจะเหมาะสม

ก. บอกกับเพื่อนว่าใส่กระโปรงตัวนี้แล้วดูสวยมาก

ข. บอกกับเพื่อนว่าให้ไปเปลี่ยนเพราะว่าไม่เหมาะสมเลย

ค. บอกกับเพื่อนว่าเขาใส่กระโปรงตัวนี้ไม่เหมาะแต่ถ้าเป็นเราใส่จะเหมาะกว่า

ง. บอกกับเพื่อนว่ากระโปรงตัวที่เพื่อนซื้อมาสวยมากแต่ว่าเพื่อนใส่แล้วไม่เหมาะควรจะใส่

แบบอื่นจะดีกว่า

18. ไก่โต้ง กับ ไก่ต๊อก เป็นพี่น้องกัน เป็นโต้งเป็นเด็กที่ขยันและเรียนดีจึงมักจะได้รับความชื่นชมจากคนรอบข้างอยู่เสมอ แต่ไก่ต๊อก เป็นเด็กที่ค่อนข้างดีและไม่ฟังใครจึงมักจะถูกดุอยู่เป็นประจำ ไก่โต้งก็พยายามเตือนน้องอยู่เป็นประจำ อยู่มาวันหนึ่งขณะที่ไก่โต้งกำลังนั่งทำการบ้านอยู่นั้น ไก่ต๊อกก็เดินเข้า

มาแล้วก็เปิดกระเป๋าหยิบการบ้านขึ้นมาทำโดยไม่ต้องให้บอก ถ้านักเรียนเป็นไกด์นักเรียนจะพูด
ชมกับน้องอย่างไร

ก. ตีอก ไม่สบายหรือเปล่า หรือกินยาลิมเขย่าขวดวันนี้ถึงทำการบ้านเองได้ ก็ขอให้เป็นอย่างนี้ทุกวัน
แล้วกันพี่จะได้ไม่ต้องเหนื่อย

ข. วันนี้ตั้งใจทำการบ้านโดยไม่ต้องมีใครบอก ขอให้ทำดีแบบนี้เรื่อยๆ นะ

ค. ตีอก จะรีบไปปุ๊วะหรือ รีบทำการบ้านแต่วันเชียว แต่ก็ดี ทำให้ได้แบบนี้ทุกวันนะ

ง. วันนี้ห้องพี่ทำดีมาก รู้จักรับผิดชอบหน้าที่ทำการบ้านเองโดยไม่ต้องเตือน ขอให้ทำดีแบบนี้ต่อไปนะ

19. ถ้านักเรียนได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้ากลุ่ม โดยที่กลุ่มที่นักเรียนต้องไปทำงานด้วยนั้น มีเพื่อนคน
หนึ่งซึ่งได้รับฉายาว่าเป็นมนุษย์เจ้าปัญหา เนื่องจากเป็นคนที่ไม่ชอบทำงานเอาแต่คุย แล้วพลอยทำให้
คนอื่นเสียงานไปด้วย นักเรียนจะมีวิธีการติเพื่อนคนนั้นอย่างไร

ก. บอกให้เขาเลิกพฤติกรรมนั้นแล้วมาช่วยกลุ่มทำงาน

ข. ว่าเขาแรง ๆ เพื่อให้เขาลำบาก

ค. บอกให้เขาเลิกพฤติกรรมที่เป็นอุปสรรคต่อการกลุ่ม ถ้าไม่ทำตามจะตัดชื่อออกจากกลุ่ม

ง. บอกให้เขาเลิกพฤติกรรมที่ก่อวณกลุ่ม และนำทางเลือกอื่นๆ ให้เขาปฏิบัติตาม

20. ข้อใดเป็นการพูดชมที่เหมาะสม

ก. ความคิดของเธอก็ดีนะ แต่ว่าความคิดฉันดีกว่า

ข.. ความคิดนี้ดีมากเลย ไม่น่าเชื่อว่าคนอย่างเธอจะคิดได้

ค. ความคิดเธอเยี่ยมมากเลย เอาอะไรคิดเนี่ย

ง. ความคิดของเธอดีมากเลย สามารถนำมาใช้ได้ดีเลยกับงานของเรา

21. ข้อใดเป็นการพูดติที่เหมาะสม

ก. เธอทำงานได้แย่มากๆ

ข. นี่เธอทำดีที่สุดได้แค่นี้หรือ คนอื่นหลับตาทำยังทำได้ดีกว่าเธอเลย

ค. ถ้าทำงานแยแบบนี้อย่าทำเลยดีกว่า

ง. เธอเป็นคนเก่งนะถ้าเธอตั้งใจทำงานมากกว่านี้งานต้องออกมาดีแน่

22. เมื่อผู้อื่นพูดชมเรา เราควรทำอย่างไร

ก. เฉย ๆ ไม่พูดอะไร

ข. กล่าวขอบคุณ

ค. คุยทับ ว่าเราเก่งอยู่แล้ว

ง. บอกเขาว่าไม่ต้องชมเพราะเงิน

23. เมื่อผู้อื่นติเรา เราควรพูดอย่างไร

- ก. ไม่ต้องมายุ่ง
- ข. ตัวเองเก่งแล้วหรือ
- ค. ขอบคุณ และบอกว่าจะนำคำแนะนำไปใช้
- ง. ไม่พูดอะไร เพราะโกรธ

24. ข้อใดเป็นการพูดที่ไม่เหมาะสม

- ก. มิก ความคิดที่เสนอมาก็ดีนะแต่มันยังไม่ตรงกับประเด็นที่เราต้องการ
- ข. เจน ฉันว่าเธอน่าจะไปศึกษาจาก กัมพูเกี่ยวกับการลงสีภาพนะ
- ค. อ้น นายอย่าอู้หนักเลย ช่วยคนอื่นเขาทำงานบ้าง กินแรงเพื่อนอยู่ได้
- ง. วิ งานที่ให้ทำ เรียบร้อยดีไหม จะส่งวันพุธนี้แล้วเห็นยังไม่เอาให้พวกเรารวมเล่มเลยถ้าทำไม่ทันยังงี้ก็บอกนะ

25. ข้อใดต่อไปนี้เป็นกรพูดชมที่เหมาะสมที่สุด อี๊ว เป็นคนที่ทำงานได้ดีมาก ทุกครั้งที่ม้งานในกลุ่ม อี๊วจะทำงานอย่างเต็มที่ งานทุกครั้งทีประสบความสำเร็จส่วนใหญก็เพราะอี๊ว

- ก. อี๊ว ทำดีแล้ว ทำค็อย่างนี้ต่อไปนะ
- ข. เธอทำงานค็อยู่แล้วไม่ต้องชมหรือ
- ค. อี๊วขอปจใจนะทีทำค็มาตลอดพวกเราค็ได้สบาย
- ง. ขอปจใจนะอี๊ว ทีเธอตั้งใจทำงานมาตลอด ขอใหค็งความค็นี้ต่อไปนะกลุ่มของเราค็ได้พัฒนาขึ้นเรื่อยๆ

26. ก็องเป็นคนที่ทำงานช้า และไม่ค็อยรับผิดชอบ จึงมักจะทำใหเพื่อนๆ ในกลุ่มค็ือค็ร้อนเสมอเพราะว่า ก็องมักจะทำงานไม่เสร็จทันเวลา เพื่อนๆหลายคนจึงทนพฤติกรรมเหล่านี้ของก็องไม่ไหว เลยบอกใหแทน ซึ่งเป็นหัวหน้ากลุ่ม ค็ือนก็องในเรื่องนี้ แทนควรจะทำค็ก็องอย่างไรเพื่อใหก็องได้ปรับปรุงตัว

- ก. ก็องนายเป็นคนขยันนะแต่ขยันทำอย่างอื่น ถ้านายเอาความขยันมาใช้ทำงานกลุ่มบ้างก็ค็จะ ดีนะ
- ข. ก็องนายมีปัญหาค็อะไรหรือเปล่า ทำไมยังทำงานไม่เสร็จอีกรีบๆหน่อยจะส่งอยู่แล้ว
- ค. ก็องนายหัดค็ตัวอย่างจากคนอื่นๆทีเขาขยันทำงานกันบ้างรู้ตัวใหม่นายทำงานช้าและค็ไม่รับผิดชอบเลย
- ง. ก็องทีจริงนายค็เป็นคนมีความสามารถคนหนึ่งนะ แต่ถ้านายทำงานใหเร็วขึ้นแล้วค็มีความรับผิดชอบมากกว่านี้ ฉันว่างานทุกชิ้นทีนายได้รับมอบหมายค็งไม่เกินความสามารถนายหรือ

27. ถ้านักเรียนมีเพื่อนคนหนึ่งที่มีนิสัยไม่รับผิดชอบและชอบเลี้ยงงาน นักเรียนจึงแนะนำให้เขาปรับปรุงตัว จากนั้นไม่นานเพื่อนคนนั้นก็เริ่มมีความรับผิดชอบมากขึ้น และไม่เลี้ยงงานอีก นักเรียนรู้สึกอย่างไรที่เขาเปลี่ยนแปลงตนเองได้เพราะนักเรียน

ก. ภูมิใจที่เพื่อนพัฒนาตนเองได้เพราะเรา

ข. ดีใจที่จะได้หมดตัวถ่วง

ค. เฉยๆ รอดูไปก่อน

ง. บอกให้เพื่อนคนอื่นรับรู้ว่าเขาเปลี่ยนแปลงได้เพราะเรา

28. กะทิ เป็นคนที่มักจะใส่ใจกับรายละเอียดเล็กๆ น้อยจนเกินไปถึงแม้ว่าจะทำให้ผลงานออกมาดีก็จริง แต่กลุ่มก็มักจะถูกตัดคะแนนเสมอเพราะส่งช้า ดังนั้น เพื่อน ๆ จึงขอร้องให้กะทิทำงานให้เร็วขึ้นเพราะถึงแม้จะทำงานดีแต่ถ้าส่งงานช้าก็ถูกตัดคะแนนทำให้ได้คะแนนเท่ากับกลุ่มที่ผลงานไม่ดี ก็มีค่าเท่ากัน หลังจากวันนั้นกะทิก็เริ่มทำงาน ได้ดีขึ้นจนเพื่อนๆ เองยังตกใจ

ไบตอง : โอ้โฮ ขายกะทิ ผีเข้าหรือไง วันนี้ทำงานเสร็จเร็วได้ ขอให้ผีเข้าอย่างนี้ตลอดไปนะเราจะได้ไม่โดนตัดคะแนนความล่าช้าอีก

เจ้าขา : ดิมากเลยจ๊ะ กะทิ พยายามต่อไปเรื่อยๆ นะเดี๋ยวก็ทำงานได้เร็วขึ้นเองเราเป็นกำลังใจให้

นักเรียนคิดว่าใครพูดชมได้เหมาะสมที่สุด

ก. ไบตอง

ข. เจ้าขา

ค. ข้าวปั้น

ง. ข้าวเจ้า

29. บุคคลใดต่อไปนี้ ควรได้รับคำชม

ก. อ้อน สามารถปรับปรุงตนเองเรื่องมาทำงานกลุ่มช้า

ข. จิน เป็นคนแรกที่ทำงานเสร็จเสมอเพราะจะได้เอาเวลาที่เหลือไปเที่ยวเล่น

ค. แดงโม มักจะรับงานไปทำเองคนเดียว เพราะอยากช่วยเพื่อน

ง. ตุ่น จะทำงานของตนเองให้เสร็จก่อนแล้วค่อยไปทำงานให้กลุ่ม

30. อิน มักมาทำงานสายจนเพื่อนๆ ทุกคนเบื่อหน่ายและต้องการที่จะบอกให้เพื่อนๆ ไม่ชอบการกระทำของอิน นักเรียนคิดว่าข้อใดเป็นการตีที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง

ก. ตามสบายนะอิจ พวกเรารอได้

ข. ครั้งต่อไปมาให้ตรงเวลาดู๊ว คนอื่นจะได้ไม่เสียเวลารอ

ค. นอนอย่าให้ดิ๊กมากนั๊ว นอนเช้าเลยจะได้มาช่วยงานเพื่อนให้เสร็จเร็ว

ง. กิจจะช่วยเพื่อนคนอื่นทำงานบ้างไหม

31. ข้อใดต่อไปนี้เป็นคำชมที่เหมาะสม

- ก. ฉันไม่เคยดูักตาที่ไหนดสวยเท่านี้มาก่อนเลย เพราะส่วนใหญ่เห็นแต่ที่สวยกว่านี้
- ข. ดูักตาสวยดีนะ ชื่อที่ไหนด เพราะว่าคุณคงทำไม่ได้
- ค. ดูักตาสวยมากเลย ฝีมือดีจริงๆ ส่งไปขายต่างประเทศได้เลยนะ
- ง. ดูักตา อะไรสวยแบบแปลกๆ จะมีคนซื้อไหมนี้

32. บุคคลใดควรถูกตำหนิ

- ก. อัน ชอบชวนเพื่อนคุยเวลาที่ทำงานเสร็จแล้ว
- ข. อัน ชอบเกลี้ยให้เพื่อนทำงานให้เสมอ
- ค. แอน มักจะช่วยเพื่อนในกลุ่มทำงานเสมอ
- ง. อ้อฟ มักจะทำงานส่วนตัวหลังจากที่ทำงานกลุ่มเสร็จแล้ว

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการจัดการเรียนรู้(กลุ่มควบคุม)

การพัฒนาความรู้เรื่องการสื่อสารเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพ
เรื่อง การพูดและการพูดชมในการทำงานร่วมกัน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
จำนวน 4 คาบ

1. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถบอกถึงความสำคัญของการพูดชมได้
2. นักเรียนสามารถบอกถึงผลดีและผลเสียของการพูดชมที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมได้
3. นักเรียนสามารถพูดชม ได้อย่างเหมาะสมและถูกต้อง

2. ความคิดรวบยอด

การชม เป็น การให้ข้อสังเกต หรือข้อมูลย้อนกลับที่สะท้อนให้เห็นถึงสิ่งดี ของบุคคลใน การกระทำ

การชี้ เป็น การชี้ให้เห็นข้อบกพร่อง หรือจุดอ่อนของการกระทำของบุคคลเพื่อที่จะได้นำ คำแนะนำที่ได้รับมาพัฒนาหรือปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

3. เนื้อหาสาระ

ความสำคัญของการพูดชม

การชมเชยคือการพูดเพื่อให้กำลังใจคนที่ร่วมกันทำงาน เพื่อให้งานนั้นประสบความสำเร็จ ทำให้ผู้ร่วมงานในกลุ่มเกิดความรู้สึกที่ดี และมีกำลังใจที่จะทำงานต่อไป ส่วนการติคือการให้ คำแนะนำหรือตักเตือนเมื่อการทำงานนั้นเกิดข้อบกพร่อง เพื่อที่จะ ได้นำคำแนะนำที่ได้รับไป พัฒนาการงานให้ดียิ่งขึ้น โดยที่การติหรือชมนั้นต้องใช้คำพูดที่เหมาะสมเพื่อการรักษา สัมพันธภาพที่ดีของคนในกลุ่มด้วย

หลักการพูดชม

1. มีจุดประสงค์ในการชมที่ดี เช่น การชมเพื่อให้กำลังใจ หรือชมเพื่อให้เห็นข้อดีและยัง รักษาข้อดีนั้นไว้
2. ชมในสิ่งที่เป็นความจริง และชมให้ถูกกาลเทศะ
3. ใช้คำพูดในการชมที่พอดี ไม่เกินความจริง การกล่าวคำชมที่เกินความเป็นจริงจะทำให้ ผู้ที่ถูกชม รู้สึกว่าผู้ที่พูดชมนั้นไม่จริงใจ

ตัวอย่างวิธีการพูดชม

1. จุดประสงค์ในการพูดชม + คำชมเชย

ตัวอย่าง

(ยูริเป็นคนที่ทำงานช้มากร แต่ว่ายูริก็พยายามปรับปรุงตัวทำงานให้ดีขึ้น

เรื่อยๆ นนนี่ต้องการที่จะให้กำลังใจยูริว่าทำดีแล้ว)

นนนี่ : ยูริ ครั้งนี้เธอตั้งใจทำงานได้ดีกว่าครั้งก่อน ๆ มากเลย ฉันว่าจะ
ถ้าต่อไปเธอตั้งใจทำงานแบบนี้อีก งานของกลุ่มเราต้องออกมาดี
แน่ๆ

ยูริ : ขอบใจจะยูริ ครั้งต่อไปฉันจะทำให้ดีกว่านี้อีก

หลักการพูดดี

1. ในกาการติ ควรตั้งจุดประสงค์ในการติให้ชัดเจน ไม่ควรติเพื่อระบายอารมณ์
2. ติในส่วนที่เป็นข้อบกพร่องและสามารถแก้ไขได้ และควรเสนอแนะแนวทางแก้ไขไว้
3. ใช้คำพูดที่ฟังเข้าใจง่าย สื่อความหมายชัดเจน เพื่อป้องกันการเข้าใจผิด

ด้วย

ตัวอย่างวิธีการพูดดี

1. จุดประสงค์ในการติ + เรื่องที่ติ + คำแนะนำ

ตัวอย่าง

(มินะชอบมาทำงานกลุ่มสายอยู่บ่อยๆ จนเพื่อนๆทนไม่ไหวแอมจึงอาสา
เป็นคนเตือนให้มินะรู้ตัว)

แอม : มินะ ฉันว่าเธอเลิกมาสายได้แล้วนะ เวลาคิดทำงานกลุ่มที่ไรเธอ
มาช้าทุกที ฉันก็เข้าใจว่าบ้านเธออยู่ไกล เอาอย่างนี้ซิ เธอก็ออก
จากบ้านเร็วกว่าเวลา ประมาณ 2 ชั่วโมง ซิจะได้มาตรงเวลา คน
อื่นจะได้ไม่ต้องเสียเวลารอเธอ แล้วเธอก็จะได้ทำงานได้มากขึ้น
แล้วก็ได้ไม่ต้องถูกเพื่อนๆบ่นอีก

4. ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้

(คาบที่ 1-2)

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

4.1. ครูให้นักเรียนมาแสดงบทบาทสมมุติ ให้เพื่อนในชั้นเรียนดูโดยเตรียมเด็กไว้

4.2. ครูถามคำถาม หลังจากที่นักเรียนแสดงบทบาทสมมุติจบ

- ถ้านักเรียนเป็นไบหม่อนนักเรียนจะรู้สึกอย่างไรกับคำพูดของ พี่ช
- ถ้าหากจำเป็นที่จะต้องทำงานร่วมกัน นักเรียนคิดว่า พี่ช จะสามารถ
ทำงานร่วมกับไบหม่อน นุ่น ไหม และมัดหมีได้หรือไม่ เพราะเหตุใด
- นักเรียนรู้สึกประทับใจคำพูดของตัวละครตัวใดมากที่สุด เพราะเหตุใด

ล่วงหน้า

4.3 ครูแจ้งให้นักเรียนทราบว่า จะเรียนเรื่องการติชม พร้อมทั้งได้อธิบายถึงการ
 พุดติชมที่ดีและไม่ดีจากตัวอย่างเพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการพุดติและพุดชมที่ดี
ขั้นศึกษาสาระการเรียนรู้

4.4 ครูคิดแถบประโยคคำพุดของตัวละครที่ใช้ในการแสดงบทบาทสมมุติ และ
 ตัวอย่างอื่นๆ จากนั้นให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ โดยเขียนลงในกระดาษที่ครูเตรียมให้

- นักเรียนคิดว่าตัวละครตัวใดในเรื่องพุดชมได้ดี เพราะเหตุใด
- นักเรียนคิดว่าตัวละครตัวใดในเรื่องพุดชมได้ไม่ดี เพราะเหตุใด
- นักเรียนคิดว่าตัวละครตัวใดในเรื่องพุดติได้ดี เพราะเหตุใด
- นักเรียนคิดว่าตัวละครใดในเรื่องพุดติได้ไม่ดี เพราะเหตุใด

ตัวอย่าง คำพุดของตัวละคร

พริม “โอ้พระเจ้า มันช่างสวย
 ะไรอย่างนี้ไม่เคยเห็นอะไร
 สวยเช่นนี้มาก่อน”

พีช “ไม่เห็นจะสวยอะไรเลย
 แบบก็ธรรมดา แถมเขยอีก
 ต่างหาก”

พาย “ฉันว่ามันก็สวยดีนะ แต่ว่า
 ถ้าใช้ดอกไม้ที่มันสีสดกว่านี้ก็
 น่าจะทำให้ดูเด่นขึ้นนะ”

พิม “พวกเธอนี่ฝีมือดีจริงๆ ฉัน
 ว่าพานดอกไม้ของเธอต้องได้รับ
 รางวัลแน่”

ตัวอย่าง การพุดติชม

เอ เป็นคนขี้เกียจทำงาน แต่ บี
 ชมเอว่า “โอ้พระเจ้า เอ เธอช่าง
 ขยันอะไรอย่างนี้ ดูซิงานค้างส่ง
 เพียงเลย”

นิก เป็นคนที่ทำงานเก่งมาก มีน
 จึงชมว่า “ดีแล้วนิก ขยันแบบนี้
 ต่อไปเรื่อยๆนะ”

ติก เป็นคนที่ทำงานละเอียดดี
 มาก ตันจึงชมว่า “ดีทีนายเป็น
 คนที่ทำงานได้ละเอียดจริงๆ
 เราต้องเอาอย่างนายบ้างแล้ว”

นับหนึ่ง ชม ปันปันว่า “ปันปัน
 นายลายมือสวยมากเลย ฉันว่า
 นะถ้านายประกวดคัดลายมือ
 นายต้องชนะแน่ๆ”

อัน ติอ้อมที่ทำงานกลุ่มไม่คิดว่า
 “อ้อมทำไมเธอทำงานได้แย
 แบบนี้ หัดดูคนอื่นเขาซะบ้างสิ”

ติ้ว ติโก้ ที่ไม่ชอบช่วยทำงานว่า
 “โก้ เธออย่าเห็นแก่ตัวนักสิ คน
 อื่นเขาก็ทำงานเหนื่อยเหมือนกัน
 นะ เห็นใจกันบ้าง ช่วยกัน
 ทำงานหน่อย

ต้น ตี อาท ว่า “อาทลันว่างาน
ซันนี้ที่นายทำอยู่ก็ดีแล้วนะ แต่
ถ้านายลดสึให้อ่อนลงกว่านี้
หน่อย ถันว่าน่าจะทำให้ดูดีขึ้น
อีกนะ”

แอม ตี อุ่มที่ไม่ชอบอยู่ช่วยงาน
ว่า “อุ่ม ถ้าเธอไม่ติดธุระอะไร
สำคัญก็อยู่ช่วยกันทำงานก่อน
นะ เพราะว่าวันพรุ่งนี้ต้องส่ง
แล้วแต่ว่างานยังเหลืออีกมากเรา
กลัวว่ามันจะไม่ทัน”

ตัวอย่าง กระจายคำตอบ

การพูดชม	การตี
คำพูด..... ใครพูด..... ดี/ไม่ดี..... เพราะเหตุใด.....	คำพูด..... ใครพูด..... ดี/ไม่ดี..... เพราะเหตุใด.....
คำพูด..... ใครพูด..... ดี/ไม่ดี..... เพราะเหตุใด.....	คำพูด..... ใครพูด..... ดี/ไม่ดี..... เพราะเหตุใด.....

4.5 ครูให้นักเรียนแต่ละคนนำเสนอคำตอบที่ได้

4.6 ครูให้นักเรียนวิเคราะห์คำตอบพร้อมให้เหตุผลที่คิดว่าเป็นการพูดดีชมที่ดี และ
ไม่ดี

4.7 ครูซักถามนักเรียนหลังจากที่ได้วิเคราะห์ตัวอย่างคำพูดดีชม ทั้งที่ดีและไม่ดีตาม
ประเด็นดังต่อไปนี้

- จากตัวอย่างที่นักเรียนได้ศึกษาเกี่ยวกับการพูดดีชม นั้น นักเรียนคิดว่าการ
พูดดีและการพูดชมที่เหมาะสมควรมีลักษณะอย่างไร

(การชมที่ดี ควรชมให้ถูกต้องกับความจริง และต้องชมไม่มากเกินไปหรือ
น้อยเกินไป ต้องชมด้วยความจริงใจและไม่หวังผลประโยชน์)

(การตีที่ดี ไม่ควรใช้คำตีแบบตัดสินคนอื่น เช่น เลวมาก แย่มาก ห่วย แต่

ควรใช้คำพูดที่อธิบายพฤติกรรมที่เขาบกพร่อง และควรให้คำแนะนำหรือความช่วยเหลืออื่นประกอบด้วย)

- ครูให้นักเรียนแต่ละคนยกตัวอย่างคำพูดการพูดชมที่ดี และการติที่ดีอื่นๆ

4.8 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดการพูดติ/ชม(หน้า 10) และร่วมกันเฉลยคำตอบ

4.9 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปข้อความที่ได้เรียนไปครูเป็นผู้ถามคำถาม

ดังต่อไปนี้

- นักเรียนคิดว่าในการทำงานต่างๆ นั้น การให้ข้อติชมซึ่งกันและกัน มีความสำคัญอย่างไร และจำเป็นหรือไม่

(การให้ข้อติชมต่างๆ ในการทำงานนั้นมีความสำคัญอย่างมาก เพราะ

การให้คำชม นั้นย่อมทำให้ผู้ร่วมงานรู้สึกดีและมีกำลังใจที่จะทำงานต่อไป ส่วนการติก็เหมือนกับการเตือนในสิ่งที่ได้ทำผิดพลาดไป และให้ระมัดระวังตัวจะได้ไม่ทำผิดอีก ดังนั้นการติและการชมจึงถือได้ว่าเป็นมีความจำเป็นอย่างมาก)

(คาบ 3-4)

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

4.10 ครูทบทวนความรู้เกี่ยวกับการพูดติชม ที่ได้เรียนไป

ขั้นศึกษาสาระการเรียนรู้

4.11 ครูแจกใบความรู้ให้นักเรียนศึกษาและทำความเข้าใจ

4.12 ครูให้นักเรียนทำใบงานหลังจากที่ได้ศึกษาสาระการเรียนรู้จากใบความรู้

- ครูให้นักเรียนตอบคำถาม เกี่ยวกับการพูดติชม

ขั้นสรุปสาระการเรียนรู้

4.13 ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแต่ละคนซักถามข้อสงสัยจากเรื่องที่ได้เรียนไป และร่วมกันสรุปข้อความที่ได้เรียนไปอีกครั้งหนึ่ง

5. สื่อการเรียนรู้

1. สถานการณ์ที่ใช้ในการแสดงบทบาทสมมติ

2. คำถาม

3. แบบฝึกหัด, ใบงาน

4. ใบความรู้

6. ขั้นตอนการประเมินผล

1. สังเกตจากการให้ความร่วมมือในขณะปฏิบัติกิจกรรม

2. ตรวจสอบความถูกต้องจากการทำแบบฝึกหัด

สถานการณ์ที่กำหนด(การพูด ตี ชม)

ห้องโถง ใต้อาคารเรียน ไบหม่อน นุ่น ไหม และมัดหมี่ กำลังเก็บรายละเอียด ของพานดอกไม้ที่จะส่งเข้าประกวดอยู่ ขณะนั้นเอง พริม พีช พิม พาย ก็เดินเข้ามาพอดี

- ว่า
- พริม : โอ้ พระเจ้า มันช่างสวยอะไรอย่างนี้ ฉันไม่เคยเห็นพานดอกไม้ที่ไหนดสวยแบบนี้มาก่อนเลย มีอาชีพมาเองเลยนะเนี่ย
- ไบหม่อน : โอ๊ยฝีมือพวกเราคงยังไม่ถึงขั้นนั้นหรอก
- พีช : ไหนดขอดูบ้าง โถ ยายพริมพูดซะอย่างกับสวยมากมาย ฉันไม่เห็นมันจะสวยตรงไหนเลย แบบก็ธรรมดาทั่วไป ออกจะเซยอีกต่างหาก
- นุ่น : อ้าว ทำไมพูดอย่างนั้นล่ะ (สีหน้าเริ่มไม่พอใจ)
- พาย : ไหน ๆ ขอดูบ้างซิ ฉันว่ามันก็สวยดีนะ แต่ฉันคิดว่าเธอน่าจะใช้ดอกไม้สีสดกว่านี้อีกหน่อยก็จะทำให้พานดอกไม้ของพวกเขาดีเด่นกว่านี้อีกนะ
- พิม : โอ้โห พวกเธอที่มีฝีมือจริงๆ นะพานดอกไม้ของเธอสวยมากเลย ฉันว่าต้องได้รางวัลแน่ แล้วก็ขอโทษแทนใยพีชที่ปากเสียด้วย
- มัดหมี่ : ไม่เป็นไรจ๊ะแล้วก็ขอบใจนะจ๊ะสำหรับคำชม แล้วพวกเราจะลองทำตามคำแนะนำของพวกเขาคุณนะ
- ไหม : ขอบใจนะจ๊ะสำหรับคำชมเล็กคำแนะนำที่ดี เราจะเอาไปปรับปรุงนะ

@@

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบฝึกหัด

ชื่อ _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

1. ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ถูกและทำเครื่องหมาย X หน้าข้อที่ผิด
  - _____ 1. ในการทำงานร่วมกันการพุดชมเชยเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็น
  - _____ 2. การใช้คำพุดตำหนิคนอื่นด้วยคำพุดที่รุนแรงจะทำให้คนที่ถูกตำหนิปรับปรุงการทำงาน
  - _____ 3. การชมเชยผู้อื่นให้เกินความเป็นจริงเข้าไว้จะทำให้ผู้ได้รับการชมชื่นชอบ
  - _____ 4. การพุดตำหนิที่ดีควรจะเสนอแนวทางให้ผู้ถูกตำหนิปรับปรุงแก้ไขได้ด้วย
  - _____ 5. การพุดชมเชยที่ดีคือการพุดเพื่อชี้ให้เห็นถึงการกระทำที่ดีเพื่อผู้ที่ถูกชมจะได้รักษาข้อดีนั้นไว้
2. จงตอบคำถามต่อไปนี้
  1. การพุด ตำหนิที่ดี เป็นอย่างไร
ตอบ _____
  2. นักเรียนคิดว่า คำพุดต่อไปนี้เป็นการพุดเพื่อ ตำหนิที่เหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด “ นิก เธอทำงานได้เยี่ยมมาก หัดดูคนอื่นเขาบ้างซิ เพื่อจะทำได้ดีขึ้น”
ตอบ _____
  3. การพุดชมที่ดี เป็นอย่างไร
ตอบ _____
  4. “ โอ้โฮ วันนี้เธอฝึเข้าหรือเปล่า ถึงได้ขยันทำงานเป็นพิเศษ ขอให้ฝึเข้าอย่างนี้ทุกวันนี้ก็แล้วกัน” นักเรียนคิดว่าเป็นคำพุดชมที่ดีหรือไม่ เพราะเหตุใด
ตอบ _____
  5. ถ้านักเรียนจะพุดตำหนิเพื่อน ที่ไม่ชอบช่วยงานและมักจะมาสาย นักเรียนจะพุดตำหนิเขาอย่างไรเพื่อ ไม่ให้กระทบกระเทือนต่อสัมพันธ์ภาพที่มีต่อกัน
ตอบ _____

ใบงานที่ 1

ให้นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งต่อไปนี้

1. ให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาจากใบความรู้ที่แจกให้
2. ให้นักเรียนตอบคำถามในใบงานให้ครบทุกข้อหลังจากที่ได้ศึกษาจากใบความรู้แล้ว

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ใบความรู้

ความสำคัญของการพูดชื่นชม

การชมเชยคือการพูดเพื่อให้กำลังใจคนที่ร่วมกันทำงาน เพื่อให้งานนั้นประสบความสำเร็จ ทำให้ผู้ร่วมงานในกลุ่มเกิดความรู้สึกที่ดี และมีกำลังใจที่จะทำงานต่อไป ส่วนการติคือการให้คำแนะนำหรือตักเตือนเมื่อการทำงานนั้นเกิดข้อบกพร่อง เพื่อที่จะได้นำคำแนะนำที่ได้รับไปพัฒนาการทำงานให้ดียิ่งขึ้น โดยที่การติหรือชมนั้นต้องใช้คำพูดที่เหมาะสมเพื่อการรักษาสัมพันธภาพที่ดีของคนในกลุ่มด้วย

หลักการพูดชม

1. มีจุดประสงค์ในการชมที่ดี เช่น การชมเพื่อให้กำลังใจ หรือชมเพื่อให้เห็นข้อดีและยังรักษาข้อดีนั้นไว้
2. ชมในสิ่งที่เป็นความจริง และชมให้ถูกกาลเทศะ
3. ใช้คำพูดในการชมที่พอดี ไม่เกินความจริง การกล่าวคำชมที่เกินความเป็นจริงจะทำให้ผู้ที่ถูกชมรู้สึกว่าคุณที่พูดชมนั้นไม่จริงใจ

ตัวอย่างวิธีการพูดชม

1. จุดประสงค์ในการพูดชม + คำชมเชย

(ยูริเป็นคนทำงานช้ามาก แต่ว่ายูริก็พยายามปรับปรุงตัวทำงานให้ดีขึ้นเรื่อยๆ นนนี่ต้องการที่จะให้กำลังใจยูริว่าทำดีแล้ว)

นนนี่ : ยูริ ครั้งนี้เธอตั้งใจทำงานได้ดีกว่าครั้งก่อน ๆ มากเลย
ฉันว่านะ ถ้าต่อไปเธอตั้งใจทำงานแบบนี้อีก งานของกลุ่มเราต้องออกมาดี
แน่ๆ

ยูริ : ขอบใจจะยูริ ครั้งต่อไปฉันจะทำให้ดีกว่านี้อีก

หลักการพูดติ

1. ในการติ ควรตั้งจุดประสงค์ในการติให้ชัดเจน ไม่ควรติเพื่อระบายอารมณ์
2. ติในส่วนที่เป็นข้อบกพร่องและสามารถแก้ไขได้ และควรเสนอแนะแนวทางแก้ไขไว้ด้วย

3. ใช้คำพูดที่ฟังเข้าใจง่าย สื่อความหมายชัดเจน เพื่อป้องกันการเข้าใจผิด

ตัวอย่างวิธีการพูดติ

1. จุดประสงค์ในการติ + เรื่องที่ดี + คำแนะนำ

(มินะชอบมาทำงานกลุ่มสายอยู่บ่อยๆ จนเพื่อนๆทนไม่ไหวเอมจึงอาสาเป็นคนเตือนให้มินะรู้ตัว)

เอม : มินะ ฉันว่าเธอเลิกมาสายได้แล้วนะ เวลานั้นทำงานกลุ่ม

ที่ใครเธอมาซ้ำทุกที ฉันก็เข้าใจว่าบ้านเธออยู่ไกล เอา
อย่างนี้ซิ เธอก็ออกจากบ้านเร็วกว่าเวลา ประมาณ 2
ชั่วโมงจะได้มาตรงเวลา คนอื่นจะได้ไม่ต้องเสียเวลา
รอเธอ แล้วเธอก็จะได้ทำงานได้มากขึ้น แล้วก็จะได้ไม่
ต้องถูกเพื่อนๆบ่นอีก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำถาม

1. ถ้าเพื่อนในกลุ่มของนักเรียนคนหนึ่งได้ทำงานผิดพลาดซึ่งทำให้กลุ่มได้รับผลเสีย คือ ไม่สามารถส่งงานได้ตามกำหนด เนื่องจากเพื่อนคนนั้นมัวแต่เอาเวลาทำงานกลุ่มไปทำงานของตนเอง จนไม่มีเวลาทำงานกลุ่ม นักเรียนจะพูดติการกระทำครั้งนี้ของเขาอย่างไร เพื่อให้เขาปรับปรุงตัวและกระทบกระเทือนความสัมพันธ์น้อยที่สุด

.....
 .....

2 ถ้าเพื่อนในกลุ่มของนักเรียนเป็นคนที่มักก่อความวุ่นวายของกลุ่มอยู่เสมอ ชอบชวนเพื่อนในกลุ่มคุยหรือชวนเพื่อนเล่น จนไม่เป็นอันทำงาน นักเรียนจะพูดติการกระทำของเพื่อนคนนี้อย่างไร

.....
 .....

3 เพื่อนในกลุ่มของนักเรียนคนหนึ่งเป็นคนที่ทำงานดีมาก มีความรับผิดชอบและมีส่วนสำคัญที่ทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จนักเรียนจะพูดชมเพื่อให้กำลังใจเพื่อนคนนั้นให้ทำงานดีๆ เช่นนี้ได้อย่างไร

.....
 .....

4 ปกติเพื่อนในกลุ่มของนักเรียนคนหนึ่งมักจะมาสายอยู่เสมอ แต่วันนี้เขามาทำงานก่อนใครๆในกลุ่มนักเรียนจะมีวิธีพูดชมเขาอย่างไรที่จะทำให้เขาทำดีแบบนี้ต่อไปเรื่อยๆ

.....
 .....

5. ถ้าเพื่อนในกลุ่มของนักเรียนคนหนึ่ง ชอบพูดจาไม่เข้าหูเพื่อนๆคนอื่นและมักจะทำให้เพื่อนทะเลาะกันเพราะคำพูดของเขาเสมอ นักเรียนจะพูดติพฤติกรรมนี้ของเพื่อนอย่างไร

.....
 .....

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวประไพพิมพ์ สุขพลี เกิดเมื่อวันที่ 24 เมษายน 2525 สำเร็จการศึกษา ศึกษาศาสตร์บัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 2) วิชาเอกการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เมื่อปีการศึกษา 2546 และเข้าศึกษาต่อในระดับครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรการสอน และเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2547

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย